

Ewaluacja zewnętrzna

Lokalne Strategii Rozwoju

Stowarzyszenia

PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy

**W ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich
na lata 2014 - 2020**

SOCJOSKOP.

Paweł Timler

Wrocław 2022

Spis treści

Spis treści	1
1 Podsumowanie	3
2 Wstęp	3
3 Podstawa prawna, cele i zakres ewaluacji LSR	4
3.1 Kontekst i podstawa prawna ewaluacji Lokalnej Strategii Rozwoju	4
3.2 Przedmiot, cele i metodologia badania ewaluacyjnego wraz z obszarami i pytaniami badawczymi	5
3.3 Zakres czasowy i rzeczowy ewaluacji	7
3.4 Kryteria ewaluacyjne	8
3.5 Obszary i pytania badawcze	9
3.6 Metodologia badania i wykorzystane techniki badawcze	12
4 Zgromadzone dane oraz ich interpretacja	14
4.1 Obszar objęty Lokalną Strategią Rozwoju	14
4.2 Wyniki ankiety ewaluacyjnej realizowanej cyklicznie przez Stowarzyszenie PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy w latach 2018 – 2022	15
4.3 Wyniki badania z mieszkańcami i turystami korzystającymi z oferty obszaru Doliny Baryczy	21
4.4 Wyniki badania z beneficjentami działań realizowanych przez Stowarzyszenie PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy	30
4.5 Oczekiwania lokalnej społeczności i beneficjentów działań LGD w stosunku do opracowywanej Strategii Rozwoju Lokalnego	51
5 Podsumowanie zawierające odpowiedzi na postawione pytania badawcze	77
5.1 Ocena wpływu działań LGD na główny cel Strategii Rozwoju Lokalnego	77
5.2 Ocena wpływu na kapitał społeczny	99
5.3 Przedsiębiorczość	102
5.4 Turystyka i dziedzictwo kulturowe	106
5.5 Grupy defaworyzowane	118

5.6	Innowacyjność.....	127
5.7	Projekty współpracy.....	127
5.8	Ocena funkcjonowania LGD.....	128
5.8.1	Działalność Biura LGD.....	128
5.8.2	Realizacja planu komunikacji.....	128
5.8.3	Rozpoznawalność Stowarzyszenia PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy 131	
5.8.4	Rozpoznawalność certyfikatu Dolina Baryczy Poleca.....	138
5.8.5	Rozpoznawalność Dni Karpia.....	145
5.8.6	Rozpoznawalność programu EDUKACJA dla Doliny Baryczy.....	147
5.9	Ocena procesu wdrażania.....	152
5.9.1	Proces wdrażania Strategii Rozwoju Lokalnego w opinii mieszkańców obszaru Doliny Baryczy.....	152
5.9.2	Proces wdrażania Strategii Rozwoju Lokalnego w opinii beneficjentów wsparcia Stowarzyszenia PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy.....	174
5.10	Wartość dodana podejścia LEADER.....	195
6	Spis tabel i wykresów.....	197
6.1	Spis wykresów.....	197
6.2	Spis tabel.....	203

1 Podsumowanie

Na podstawie wyników badania ewaluacyjnego należy zauważyć, że Stowarzyszenie PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy jawi się jako sprawnie działająca, wysoko oceniana przez mieszkańców regionu, przedsiębiorców i działaczy społecznych organizacja. Zarówno sama Lokalna Grupa Działania jak i realizowane przez nią przedsięwzięcia zyskały wysoką ocenę respondentów badań analizowanych i realizowanych na potrzeby ewaluacji. W opinii wszystkich grup respondentów Stowarzyszenie PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy w analizowanym okresie właściwie wdrażało Lokalną Strategię Rozwoju Kierowanego przez Społeczność, a kontynuacja tych działań jest oczekiwana w ramach realizacji Strategii Rozwoju Lokalnego na kolejny okres.

2 Wstęp

Obszar działania Stowarzyszenia PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy – znajduje się w północno - wschodniej części województwa dolnośląskiego oraz w południowo - zachodniej części województwa wielkopolskiego. W skład LGD wchodzi 8 gmin: Cieszków, Krośnice, Milicz, Twardogóra i Żmigród z terenu województwa dolnośląskiego i Przygodzice, Odolanów oraz Sośńie z terenu województwa wielkopolskiego. Obszar przyjął potoczną nazwę Doliny Baryczy od przepływającej przez wskazane tereny rzeki Barycz. W dalszej części raportu obszar działania Stowarzyszenia PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy będzie również określany obszarem Doliny Baryczy.

Wykres 1 Obszar działania LGD Stowarzyszenie PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy (grafika pochodzi z Lokalnej Strategii Rozwoju)

Lokalna Grupa Działania Stowarzyszenie PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy powstało w obecnej formie w roku 2008, by w 2009 roku uchwałą Zarządu Województwa Dolnośląskiego zostać wybrane jako LGD do realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju w ramach działania Leader, PROW 2007 – 2013. W roku 2010 Stowarzyszenie w ramach konkursu MRiRW zostało wybrane jako LGR do realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju Obszarów Rybackich. Sukces, jakim była realizacja i wdrażanie LSR i LSROR oraz doświadczenie pozyskane w latach 2009-2015 w związku z realizacją szeregu inicjatyw wpierających rozwój obszaru, przyczynił się do podjęcia decyzji o kontynuowaniu współpracy w dotychczasowych granicach terytorialnych i przystąpieniu do opracowania Lokalnej Strategii Rozwoju opartej na zasadach RLSK (Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność) w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 i Programu Rybactwo i Morze 2014-2020. Ewaluacja Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność jest tematem niniejszego opracowania.

3 Podstawa prawna, cele i zakres ewaluacji LSR

3.1 Kontekst i podstawa prawna ewaluacji Lokalnej Strategii Rozwoju

Lokalne Grupy Działania, w tym Stowarzyszenie PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy, powinny obowiązkowo realizować monitoring i ewaluację wdrażania *Lokalnej Strategii Rozwoju*. Obowiązek ten wynika z szeregu aktów prawnych, z których najważniejszym jest artykuł 8 ust. 2 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (Dz. U. z 2017 r. poz. 562 z późn. zm.) oraz § 5 ust. 1 pkt 23 umowy z dnia 29.04.2016 r. o warunkach i sposobie realizacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność – tzw. umowy ramowej.

Do przepisów związanych z monitoringiem i ewaluacją wydano szereg wytycznych, z których najważniejszymi są:

1. *Poradnik dla Lokalnych Grup Działania w zakresie opracowywania lokalnych strategii rozwoju na lata 2014-2020* wydany przez Departament Rozwoju Obszarów Wiejskich Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi na podstawie wyników prac Zespołu Roboczego ds. Opracowania Zakresu Lokalnych

Strategii Rozwoju przy Grupie tematycznej ds. Podejścia Leader (Warszawa 2015)

2. *Wytyczne nr 5/3/2017 w zakresie monitoringu i ewaluacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.*
3. *Podręcznik monitoringu i ewaluacji LSR – należy przez to rozumieć Podręcznik Monitoringu i Ewaluacji Lokalnych Strategii Rozwoju wykonany przez EGO – Evaluation for Government Organizations S.C. na zlecenie Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Warszawa, marzec 2017 r., wersja skrócona.*

3.2 Przedmiot, cele i metodologia badania ewaluacyjnego wraz z obszarami i pytaniami badawczymi

Ewaluacja to systematyczne badanie wartości lub cech konkretnego programu, działania lub obiektu z punktu widzenia przyjętych w tym celu kryteriów w celu jej usprawnienia, rozwoju lub lepszego rozumienia¹.

Zgodnie z powyższą definicją, podstawą ewaluacji *Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność (LSR) dla Doliny Baryczy na lata 2016 – 2022* były dwie uzupełniające się koncepcje badania, oparte zarówno na podstawach naukowych popartych teorią badawczą, jak i na wiedzy praktycznej oraz doświadczeniu:

- podejście oparte na teorii (*ang. Theory-Based Evaluation lub Theory Driven Evaluation*);
- podejście partycypacyjne w ewaluacji.

Powyższe koncepcje pełniły rolę swoistych paradygmatów, wyznaczających ramy realizowanego badania. Podejście oparte na teorii dostarczyło zestawu założeń wyjściowych, natomiast partycypacyjny model ewaluacji określił sposób realizacji badania na poziomie operacyjnym.

Podejście oparte na teorii, ze szczególnym uwzględnieniem teorii zmiany, jest zgodne z wytycznymi prowadzenia ewaluacji efektów wdrażania programów wspólnotowych². W zaproponowanej perspektywie badawczej kompleks działań prowadzonych

---

¹Korporowicz L. (red.), *Ewaluacja w edukacji*, Oficyna Naukowa, Warszawa 1999

²*Theory-Based Evaluation. Based on material produced for DG Regional Policy by Frans L. Leeus*, Komisja Europejska 2012.

w ramach LSR potraktowany został jako interwencja, zaś ocenie poddana została logika jej wdrażania i funkcjonowania. Partycypacyjny model ewaluacji oznacza włączenie w proces badawczy zamawiającego (w tym przypadku Stowarzyszenie PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy) oraz istotnych interesariuszy, których badanie dotyczy.

Zaletą zaproponowanego podejścia metodologicznego jest fakt, że ostateczne konkluzje, które pojawiają się w wyniku badania ewaluacyjnego, postrzegane są jako efekt wspólnej pracy ewaluatora oraz osób zaangażowanych w oceniany projekt (realizację *Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność (LSR) dla Doliny Baryczy na lata 2016 – 2022*). Tak rozumiana ewaluacja stanowi jedno z kluczowych narzędzi komunikacji pomiędzy wszystkimi podmiotami zaangażowanymi w realizację LSR i dzięki temu przyczynia się do poprawy jakości wszystkich procesów zarządzania w obszarach, których badanie dotyczy. Model partycypacyjny pomaga w uspołnieniu *teorii zmiany* poszczególnych interesariuszy, co prowadzi do optymalizacji działań prowadzonych w ramach projektu.

Partycypacyjne podejście do ewaluacji w omawianym badaniu zostało zrealizowane poprzez:

- partnerską współpracę na etapie wskazania problemów i pytań badawczych, opracowania koncepcji badania i akceptacji narzędzi badawczych;
- systematyczne informowanie o przebiegu fazy terenowej badania i reagowaniu na pojawiające się trudności;
- zastosowanie metod i technik badawczych pozwalających różnym interesariuszom na sformułowanie nie tylko opinii, ale także przedstawienie propozycji rozwiązań i rekomendacji;
- uczestnictwo przedstawicieli Stowarzyszenia PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy w procesie analizy wyników i formułowania rekomendacji;

W ramach ewaluacji zewnętrznej zastosowana została triangulacja w obszarach:

1. Źródeł danych – pozyskiwanie danych z różnych źródeł pozwalające na uzyskiwanie danych od różnych grup osób związanych z ewaluowanym przedsięwzięciem, tak, aby uchwycić odmienne perspektywy patrzenia na badaną problematykę. Inaczej

realizacja LSR może być postrzegana przez beneficjentów działań, inaczej przez osoby zarządzające projektem, a jeszcze inaczej przez interesariuszy i ekspertów.

2. Metod i technik ewaluacyjnych – stosowanie różnych metod i technik zbierania danych, ponieważ sama metoda często wpływa na zakres i rodzaj uzyskanych danych.

3. Perspektywy badawczej – uwzględnienie wielu perspektyw badawczych zostało osiągnięte poprzez włączenie w proces ewaluacji specjalistów z odpowiednią wiedzą teoretyczną i praktycznym doświadczeniem.

3.3 Zakres czasowy i rzeczowy ewaluacji

Ewaluacja, czyli w najbardziej ogólnym znaczeniu oszacowanie jakości, wartości i znaczenia³ objęła swym zasięgiem merytorycznym działania realizowane przez Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy w ramach wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju Kierowanego przez Społeczność w okresie programowania Unii Europejskiej w latach 2016-2022 (*Strategia Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność (LSR) dla Doliny Baryczy na lata 2016 – 2022*). Ewaluacja objęła okres od podpisania umowy ramowej tj. od 07.05.2016 r. do 31.12.2021 roku.

Bardzo istotnym jest fakt, że zgodnie z założeniem miała to być ewaluacja *ex-post* przeprowadzona jednorazowo w 2020 lub 2021 r. Jednak w następstwie wystąpienia nieprzewidzianych wydarzeń, m.in. pandemii COVID-19 okres wdrażania Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 został wydłużony o dodatkowe 2 lata, co spowodowało przesunięcie terminu zakończenia wdrażania LSR na rok 2023. W nowych okolicznościach badanie przybrało formę ewaluacji *on-going*, a rzetelna, obejmująca całość danych ewaluacja *ex-post* będzie mogła być przeprowadzona po zakończeniu wszystkich działań objętych ocenianą LSR, tj. po roku 2023.

Przedłużenie okresu wdrażania Strategii Rozwoju Lokalnego nie zmienia faktu, że wyniki niniejszej ewaluacji mogą i powinny zostać wykorzystane przy opracowaniu kolejnej LSR na okres 2023-2027, szczególnie, że prace koncepcyjne i

³ Podręcznik Monitoringu i Ewaluacji Lokalnych Strategii Rozwoju wykonany przez EGO – Evaluation for Government Organizations S. C. na zlecenie Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Warszawa 2017 r. Str. 10

przygotowawcze tego dokumentu powinny zostać przeprowadzone do końca roku 2022.

3.4 Kryteria ewaluacyjne

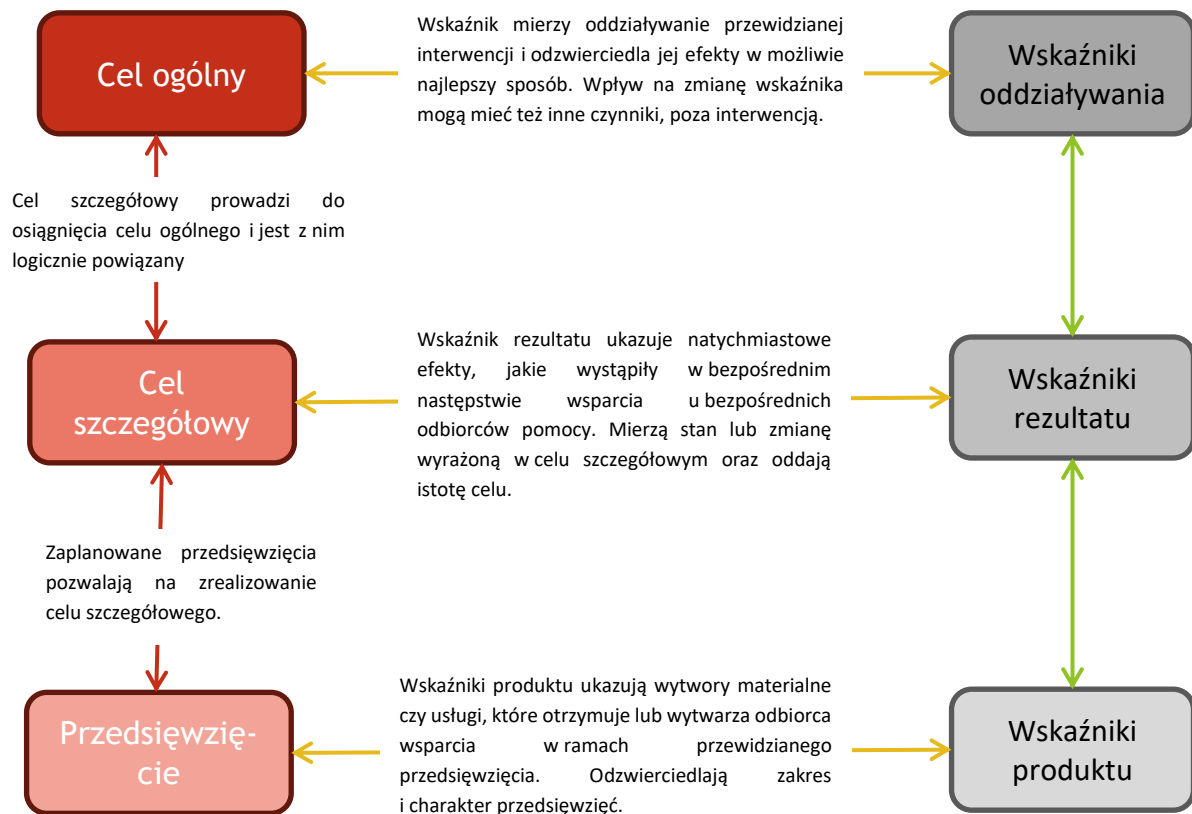
W badaniu ewaluacyjnym zastosowano następujące kryteria ewaluacji:

- **SKUTECZNOŚĆ** - ocenia stopień realizacji zakładanych celów (czy osiągnięto to, co zaplanowano), skuteczność użytych metod, instytucji oraz wpływ czynników zewnętrznych na ostateczne efekty.
- **UŻYTECZNOŚĆ** - ocenia całość rzeczywistych efektów wywołanych przez interwencję (zarówno tych planowanych, jak i nieplanowanych, tzw. ubocznych), odnosząc je do wyzwań społeczno-ekonomicznych (często już zmienionych w czasie). Ocena użyteczności jest prowadzona po zamknięciu interwencji lub w jej końcowej fazie wdrażania.
- **TRWAŁOŚĆ** - ocenia ciągłość efektów (przede wszystkim pozytywnych) danej interwencji w perspektywie średnio i długookresowej (a więc po zakończeniu interwencji).

Ewaluacja objęła wszystkie trzy wskazane w *Wytycznych...*⁴ poziomy i obszary analizy zgodnie z poniższą grafiką:

---

⁴ Wytyczne nr 5/3/2017 w zakresie monitoringu i ewaluacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Wykres 2 Poziomy i obszary analizy ewaluacji zewnętrznej

3.5 Obszary i pytania badawcze

Zgodnie z obowiązującymi regulacjami oraz metodologią badań społecznych ewaluacja musi objąć swym zakresem co najmniej wskazane przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi obszary i pytania badawcze⁵:

1. Ocena wpływu na główny cel LSR (jeśli inny niż obszary wskazane poniżej)

1.1. Jaki jest stopień osiągnięcia celu głównego i przypisanych do niego wskaźników LSR?

2. Ocena wpływu na kapitał społeczny

2.1. Jaki jest wpływ LSR na kapitał społeczny, w tym w szczególności na aktywność społeczną, zaangażowanie w sprawy lokalne?

2.2. W jaki sposób należałoby wspierać rozwój kapitału społecznego w przyszłości?

3. Przedsiębiorczość

3.1. W jakim stopniu realizacja LSR przyczyniła się do rozwoju przedsiębiorczości?

⁵ Wskazane obszary badawcze mają charakter ogólny, wynikający z obowiązujących uregulowań prawnych. Wskazane obszary i pytania badawcze zostaną doprecyzowane w kontekście rzeczywistych działań realizowanych przez LGD Stowarzyszenie dla Doliny Baryczy.

3.2. Czy i w jaki sposób wspieranie przedsiębiorczości w ramach kolejnych edycji LSR jest wskazane?

4. Turystyka i dziedzictwo kulturowe

4.1. W jakim stopniu LSR przyczyniła się do budowania lokalnego potencjału w zakresie turystyki i dziedzictwa kulturowego?

4.2. W jakich kierunkach należy wspierać rozwój lokalnego potencjału turystycznego?

5. Grupy defaworyzowane

5.1. Czy w LSR właściwie zdefiniowano grupy defaworyzowane oraz czy realizowane w ramach LSR działania odpowiadały na potrzeby tych grup?

5.2. Jaki był wpływ LSR na poziom ubóstwa i wykluczenia społecznego?

5.3. Jakie działania należy podejmować w skali lokalnej na rzecz ograniczania ubóstwa i wykluczenia społecznego?

6. Innowacyjność

6.1. W jakim stopniu projekty realizowane w ramach LSR były innowacyjne?

6.2. Jakie można wyróżnić typy innowacji powstałych w ramach LSR?

7. Projekty współpracy

7.1. Jaka była skuteczność i efekty działania wdrażania projektów współpracy?

7.2. Jaką formę i zakres powinny przyjmować projekty współpracy w przyszłości?

8. Ocena funkcjonowania LGD

8.1. Czy sposób działania partnerów w ramach LGD pozwalał na efektywną i skuteczną realizację LSR?

8.2. Jaka jest skuteczność i efektywność działań biura LGD (animacyjnych, informacyjno-promocyjnych, doradczych)?

8.3. Jakie zmiany należy wprowadzić w działaniach LGD by skuteczniej realizowała LSR?

9. Ocena procesu wdrażania

9.1. Czy realizacja finansowa i rzeczowa LSR odbywała się zgodnie z planem?

9.2. Czy procedury naboru, wyboru i realizacji projektów były wystarczająco przejrzyste i przyjazne dla beneficjentów?

9.3. Czy kryteria pozwalały na wybór najlepszych projektów (spójnych z celami LSR)?

9.4. Czy przyjęty system wskaźników pozwalał na zebranie wystarczających informacji o procesie realizacji LSR i jej rezultatach?

10. Wartość dodana podejścia LEADER

- 10.1. Czy działalność LGD wpływa na poprawę komunikacji pomiędzy różnymi aktorami, budowanie powiązań między nimi i sieciowanie?
- 10.2. Czy stworzony dzięki wsparciu w ramach LSR potencjał rozwojowy jest w dostateczny sposób wykorzystywany i promowany?
- 10.3. Czy projekty realizowane w ramach LSR są spójne ze zidentyfikowanym potencjałem rozwojowym obszaru objętego LSR i czy te projekty przyczyniają się do jego wzmocnienia?
- 10.4. Czy przeprowadzone w ramach LSR inwestycje są komplementarne względem siebie lub względem wiodącego projektu/tematu określonego w LSR?

Wśród charakterystycznego (wyjątkowego) dla Stowarzyszenia PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy zakresu ewaluacji przede wszystkim wskazać należy markę **Dolina Baryczy** wraz z markami **Dolina Baryczy Poleca**, **Dni Karpia** i **Edukacja dla Doliny Baryczy**. Objęcie badaniem ewaluacyjnym kondycji marek (*brandów*) stworzonych przez LGD wykracza poza wymagane minimum metodologiczne, jednak w świetle pełnionej przez nie roli popularyzatorskiej i integracyjnej jest niezbędne.

W ramach ewaluacji LSR uzyskane zostały odpowiedzi na wszystkie pytania badawcze sformułowane we wskazanych wcześniej dokumentach formalnych oraz dodatkowe zagadnienia istotne dla Zamawiającego, m.in.:

- *Rozwój turystyki jako szansa rozwoju gospodarczego* - wpływ działań Stowarzyszenia PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy na realny rozwój turystyki oraz założenia do tworzenia oferty turystycznej,
- *Wzrost sektora edukacyjnego jako szansa rozwoju gospodarczego* - wpływ działań Stowarzyszenia PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy na poszerzenie oferty edukacyjnej i perspektywy rozwoju tej oferty w ujęciu biznesowym,
- *Kondycja marek własnych* – Partnerstwo Dla Doliny Baryczy, Dolina Baryczy Poleca, Dni Karpia, Edukacja dla Doliny Baryczy
- *Wpływ stosowanych innowacji organizacyjnych* - elektronicznej dokumentacji i rozliczeń – korzyści i potencjał rozwojowy

Wskazane obszary i pytania badawcze obejmują zagadnienia oceny wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju, działalności Biura LGD oraz ogólnego funkcjonowania Stowarzyszenia PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy. W trakcie badania minimalny obowiązkowy zakres ewaluacji został uzupełniony o dodatkowe obszary i pytania badawcze istotne w odniesieniu do specyfiki działania LGD. Wskazania dodatkowych obszarów i pytań badawczych dokonano na podstawie wywiadu z prezesem zarządu i pracownikiem biura LGD oraz analizy dokumentacji Stowarzyszenia PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy.

3.6 Metodologia badania i wykorzystane techniki badawcze

Badanie ewaluacyjne składało się z dwóch uzupełniających się modułów:

- *ewaluacji* (obowiązkowej) – odpowiadającej wymaganiom sformułowanym w dokumencie *Wytyczne nr 5/3/2017 w zakresie monitoringu i ewaluacji*
- *diagnozy* (fakultatywnej) – opisującej specyficzne dla Partnerstwa Doliny Baryczy zagadnienia oraz pozwalającej wypracować założenia do kolejnej Strategii Rozwoju Lokalnego.

Wykres 3 Schemat blokowy ewaluacji

W ramach modułu ewaluacyjnego *Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność (LSR) dla Doliny Baryczy na lata 2016 – 2022 LSR 2014 - 2023* przeprowadzone zostały:

- *Ewaluacja procesu*, skupiająca się na formalnym przebiegu procesu oraz osiągnięciu założonych wskaźników produktów i rezultatów.

- *Ewaluacja wpływu* odnosząca się do problematyki osiągnięcia założonej zmiany (oddziaływania) zrealizowanych przedsięwzięć.
- *Ocena aspektów „horyzontalnych”* związanych z wdrażaniem LSR

W ramach modułu *diagnostycznego* opisane zostały zagadnienia specyficzne dla Stowarzyszenia PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy, a nie wskazane w dokumentach opisujących minimalny zakres ewaluacji LSR. Uzyskane wyniki stanowią merytoryczny wkład do Strategii Rozwoju Lokalnego opracowywanej na kolejny okres programowania.

W badaniu oceniającym realizację przez Stowarzyszenie PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy zapisów Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność wykorzystane zostały następujące metody i techniki badawcze:

- **Analiza dokumentów** obejmująca dokumenty formalne:
  - Akty prawne
  - Dokumenty programowe
  - Dane gromadzone w ramach statystyk publicznych
- **Analiza danych zastanych** obejmująca dokumentację wytworzoną przez LGD w ramach monitoringu, ewaluacji, oceny i sprawozdawczości:
  - Dane dotyczące realizacji działań
  - Dane gromadzone w ramach działań zarządczych i kontrolnych (np. sprawozdania okresowe, ewaluacje wewnętrzne itp.)
  - Pomiar zadowolenia uczestników projektów, identyfikacja z obszarem działalności LGD (m.in. badania ankietowe)
  - Dane dotyczące doradztwa
  - Realizację planu komunikacji
  - Statystyki funkcjonowania biura
- **Badania jakościowe** zrealizowane przy użyciu techniki indywidualnych wywiadów pogłębionych (IDI) oraz w formie warsztatów. Badania technikami jakościowymi zostały przeprowadzone z:
  - kierownikiem biura
  - przedstawicielem zarządu LGD

- **Badania ilościowe** – wykorzystano zarówno dane pierwotne – wytworzone na potrzeby ewaluacji jak również dane wtórne pochodzące z badań realizowanych samodzielnie przez LGD. Dedykowane badania ilościowe na potrzeby ewaluacji zostały zrealizowane za pomocą techniki wywiadu przez stronę internetową (CAWI) obejmując dwie grupy respondentów – *mieszkańców* zamieszkujących obszar Doliny Baryczy i *turystów* korzystających z szeroko rozumianej oferty turystycznej tego obszaru. Drugie z badań, realizowanych również techniką CAWI obejmowało beneficjentów i interesariuszy prowadzonych działań oraz przedstawicieli organizacji społecznych i administracji samorządowej. W związku z działaniami realizowanymi w ramach ocenianej Lokalnej Strategii Rozwoju badania ilościowe objęły następujące grupy respondentów:
  - Mieszkańcy obszaru działania LGD
  - Turyści korzystający z oferty dostępnej na obszarze Doliny Baryczy
  - Beneficjenci korzystający z różnych form wsparcia oferowanych przez Stowarzyszenie PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy, w tym przedsiębiorcy prowadzący działalność na obszarze Doliny Baryczy,
  - Lokalnie działające organizacje społeczne (NGO), administracja samorządowa, placówki edukacyjne oraz inni interesariusze.

Na potrzeby ewaluacji wykorzystano również wyniki prowadzonych przez Stowarzyszenie PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy badań ankietowych:

- Ankiety ewaluacyjnej LGD (Ocena wdrażania LSR) – z beneficjentami działań LGD
- Raportów pogłębionej opinii – z nauczycielami i rodzicami uczniów uczestniczących w zajęciach z cyklu EDUKACJA dla Doliny Baryczy

4 Zgromadzone dane oraz ich interpretacja

4.1 Obszar objęty Lokalną Strategią Rozwoju

Obszar działania Stowarzyszenia PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy obejmuje północno – wschodnią części województwa dolnośląskiego oraz w południowo – zachodnią części województwa wielkopolskiego. Łączny obszar działania LGD obejmuje 1662 km² i 8 gmin, w tym 5 z województwa dolnośląskiego: Cieszków, Krośnice, Milicz, Twardogóra i Żmigród oraz 3 z terenu województwa wielkopolskiego:

Przygodzice, Odolanów oraz Sośnie. Nazwa obszaru – Dolina Baryczy pochodzi od nazwy rzeki przepływającej przez te obszary. Populacja obszaru działania LGD wynosi około 100 tys. osób z których około $\frac{2}{3}$ to mieszkańcy wsi. Około $\frac{1}{3}$ populacji zamieszkuje w 4 miastach, z których największym jest Milicz (ok. 25 tys. mieszkańców). Najbliższym dużym ośrodkiem miejskim jest oddalony o około 50 kilometrów Wrocław. Charakterystyczną cechą obszaru Doliny Baryczy jest tradycja rybacka związana z hodowlą ryb słodkowodnych, w tym przede wszystkim sławnego milickiego karpia. Produkcja rybacka odbywa się na terenie całej Doliny Baryczy, zarówno w północno – wschodnim obszarze stawów milickich jak i południowo – zachodnim stawów przygodzickich. Gospodarka i tradycja rybacka wywiera wpływ i kształtuje specyfikę obszaru w wielu wymiarach – gospodarki, kultury, przyrody i krajobrazu.

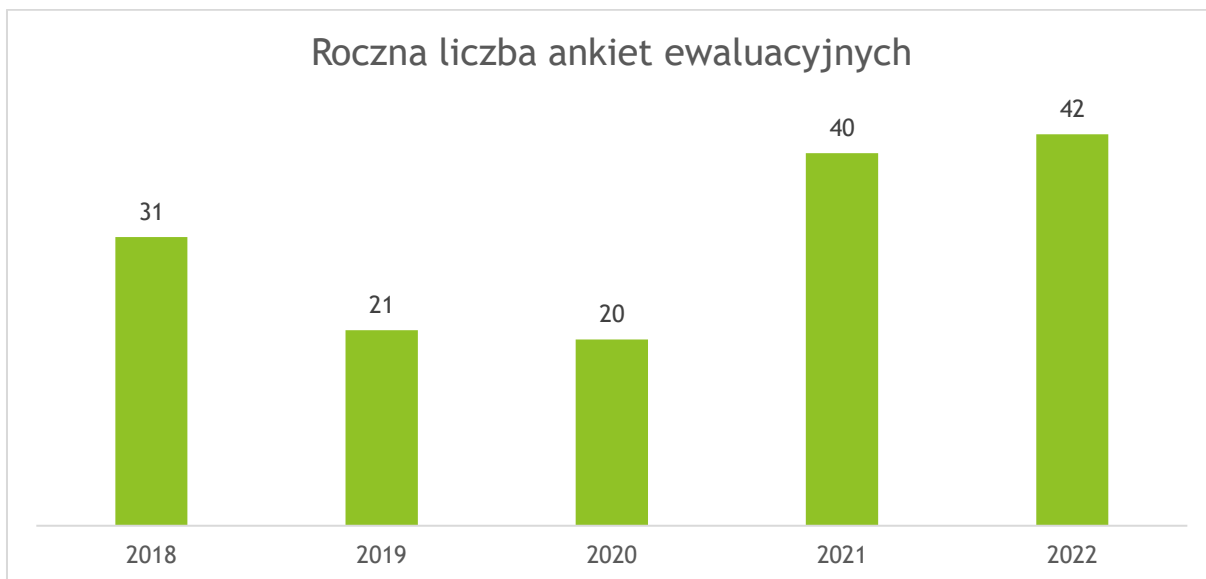
4.2 Wyniki ankiety ewaluacyjnej realizowanej cyklicznie przez Stowarzyszenie PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy w latach 2018 – 2022

Jak wspomniano w opisie metodologii ewaluacji, w badaniu wykorzystano zarówno dane wytworzone specjalnie na potrzeby niniejszej ewaluacji jak i dane zastane - istniejące przed jej rozpoczęciem. W celu bieżącej oceny prawidłowości procesu implementacji Strategii Rozwoju Lokalnego Stowarzyszenie PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy stosowało szereg narzędzi, w tym m.in. rokrocznie realizowane badanie ankietowe pn. *Ocena wdrażania LSR*. Ankieta ta była samodzielnie realizowana przez LGD w latach 2018 – 2022, jej celem był monitoring stopnia zadowolenia potencjalnych beneficjentów i beneficjentów ze współpracy z LGD, a także mieszkańców z zamieszkiwania na obszarze Doliny Baryczy. W dalszej części raportu wykorzystano wyniki pięciu kolejnych fal realizowanej przez LGD ankiety ewaluacyjnej oceniającej proces wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju w latach 2018 – 2022.

We wszystkich edycjach badania realizowanego przez LGD wzięło udział łącznie 154 respondentów, a liczba uczestników wahała się od 20 w roku 2020 do 42 w roku 2022. W ostatnich dwóch latach widoczny jest dwukrotny, w stosunku do lat 2019 – 2020, wzrost liczby ankiet, co bez wątpienia pozytywnie wpływa na reprezentatywność

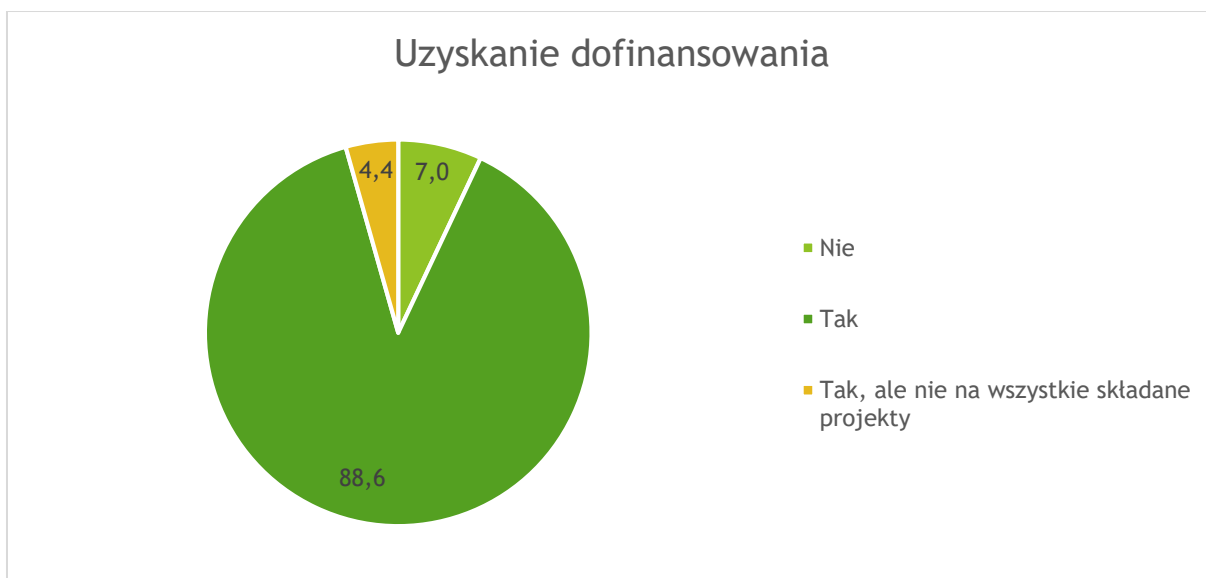

badania⁶, a samo w sobie może być sygnałem większego zainteresowania i zaangażowania beneficjentów w działania lokalne.

Wykres 4 Ankieta ewaluacyjna LGD - roczna liczba ankiet

Wśród uczestniczących w ankiecie ewaluacyjnej potencjalnych beneficjentów i beneficjentów niemal 89% uzyskało dofinansowanie, a kolejne ponad 4% uzyskało dofinansowanie, ale nie na wszystkie projekty. 7% uczestników badania nie uzyskało dofinansowania, o które się starało.

Wykres 5 Ankieta ewaluacyjna LGD - uzyskanie dofinansowania

⁶ Szczegółowe dane dotyczące struktury próby badawczej zostały opisane w rozszerzonej wersji *Raportu Ewaluacyjnego*.

Respondenci badania nie uzyskali finansowania na łącznie 18 zgłoszonych projektów. Niemal 40% projektów, na które respondenci nie otrzymali dofinansowania dotyczyła obszaru *infrastruktury turystycznej*. Równocześnie odmowy w tym zakresie doświadczyło niemal 54% respondentów (respondenci składali więcej niż jeden nieskuteczny projekt).

	Odpowiedzi		Procent obserwacji
	N	Procent	
infrastruktura turystyczna	7	38,9%	53,8%
promocja obszarów wiejskich	3	16,7%	23,1%
wsparcie lokalnego potencjału zatrudnienia	3	16,7%	23,1%
kultywowania tradycji społeczności lokalnej oraz wzmacnianie tożsamości lokalnej	2	11,1%	15,4%
infrastruktura drogowa	1	5,6%	7,7%
infrastruktura sportowa i rekreacyjna	1	5,6%	7,7%
poprawa warunków życia osób przed 25 r.ż.	1	5,6%	7,7%
Ogółem	18	100,0%	138,5%

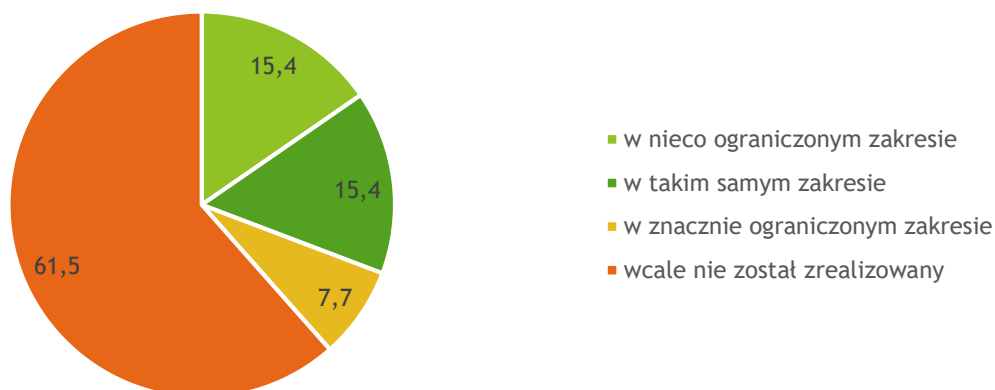
Tabela 1 Ankieta ewaluacyjna LGD – projekty, które nie otrzymały wsparcia

¾ wniosków, które nie uzyskały dofinansowania zostało odrzucone na etapie oceny wstępnej w LGD, 2 z 13 wniosków odrzucono na etapie oceny przez Samorząd Województwa Dolnośląskiego, a jeden na etapie realizacji operacji. Deklarowanymi przez respondentów powodami odrzucenia wniosku były (w opinii respondentów): *błędna ocena wniosku, ocena niezgodna z przyjętymi kryteriami, zbyt mała liczba punktów w stosunku do ilości chętnych i rezygnacja z powodów organizacyjnych*. Część respondentów nie znała lub nie chciała ujawnić powodów odrzucenia wniosków.

Projekty, które uzyskały negatywną ocenę w ponad 60% w ogóle nie zostały zrealizowane, w 23% zostały zrealizowane w ograniczonym zakresie, a w 15% w takim samym zakresie.

Głównym powodem rezygnacji z samodzielnej realizacji projektu (bez wsparcia LGD) był *brak środków* (4 przypadki). Dwa wnioski w dalszym ciągu pozostawały w ocenie (w czasie wypełniania ankiety przez respondenta ich los pozostawał nieznany), a jeden z wnioskodawców zrezygnował z realizacji ze względu na zmiany organizacyjne. Projekty zrealizowane we własnym zakresie zostały sfinansowane ze środków własnych (3 przypadki) oraz środków własnych i kredytu (1 przypadek).

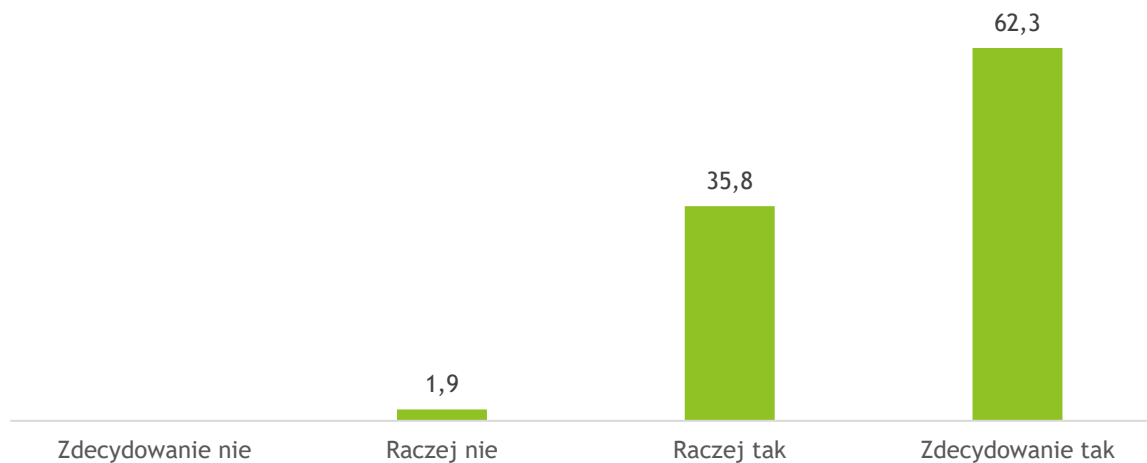
Realizacja projektu po negatywnej ocenie

Wykres 6 Ankieta ewaluacyjna LGD - realizacja projektu po negatywnej ocenie

W opinii zdecydowanej większości respondentów (ponad 98%) współpraca z LGD miała wpływ na skuteczne aplikowanie o środki. Ponad 62% uważa, że *Zdecydowanie tak*, zaś niemal 36% wybrało odpowiedź *Raczej tak*.

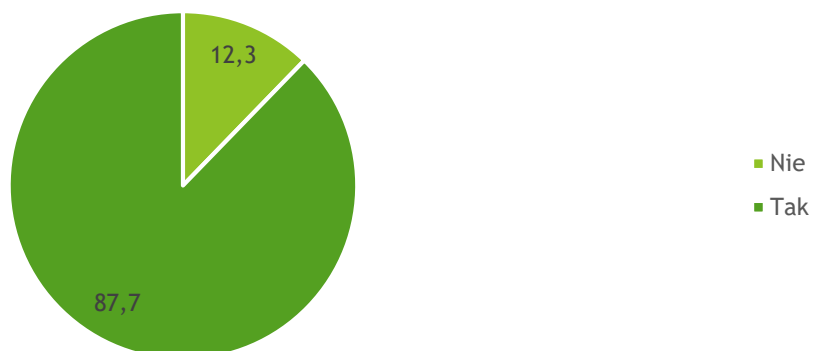
Wpływ współpracy z LGD na skuteczne aplikowanie

Wykres 7 Ankieta ewaluacyjna LGD - wpływ współpracy z LGD na skuteczność aplikowania

Na etapie realizacji bądź rozliczania projektu ze wsparcia LGD skorzystało niemal 88% respondentów.

Korzystanie ze wsparcia LGD na etapie realizacji lub rozliczania projektu

Wykres 8 Ankieta ewaluacyjna LGD - korzystanie ze wsparcia LGD

Spośród trzech etapów projektu respondenci korzystali ze wsparcia LGD na średnio 2,1 etapu. Zdecydowanie najczęściej respondenci korzystali z pomocy LGD na etapie *składania wniosku* (ponad 91% uczestników badania), a nieco rzadziej na etapie *realizacji projektu* (ponad 62%) i *rozliczania projektu* (57%).

	Odpowiedzi		Procent obserwacji
	N	Procent	
Na etapie realizacji wniosku	58	29,6%	62,4%
Na etapie rozliczenia wniosku	53	27,0%	57,0%
Na etapie składania wniosku	85	43,4%	91,4%
Ogółem	196	100,0%	210,8%

Tabela 2 Ankieta ewaluacyjna LGD - korzystanie ze wsparcia LGD

Jako zakres realizowanych w ramach LSR 2016-2022 projektów respondenci na pierwszym miejscu wskazywali *infrastrukturę turystyczną*, na drugim *promocję obszarów wiejskich*, a na trzecim *wsparcie lokalnego potencjału zatrudnienia*. Najrzadziej wskazywanymi obszarami realizacji projektów były *poprawa życia osób niepełnosprawnych, kobiet i osób po 50 roku życia*. Średnio każdy z respondentów wskazał 1,6 obszaru, w którym realizował projekt.

	Odpowiedzi		Procent obserwacji
	N	Procent	
infrastruktura turystyczna	51	30,0%	48,1%
promocja obszarów wiejskich	30	17,6%	28,3%
wsparcie lokalnego potencjału zatrudnienia	23	13,5%	21,7%
obiekty społeczno - kulturalne	16	9,4%	15,1%
kultywowania tradycji społeczności lokalnej oraz wzmacnianie tożsamości lokalnej	14	8,2%	13,2%
infrastruktura sportowa i rekreacyjna	13	7,6%	12,3%
poprawa warunków życia osób przed 25 r.ż.	10	5,9%	9,4%
infrastruktura drogowa	5	2,9%	4,7%
poprawa warunków życia osób po 50 r.ż.	4	2,4%	3,8%
poprawa warunków życia kobiet	3	1,8%	2,8%
poprawa warunków życia osób niepełnosprawnych	1	,6%	,9%
Ogółem	170	100,0%	160,4%

Tabela 3 Ankieta ewaluacyjna LGD - obszary realizacji projektów

Deklarowanymi przez uczestników ankiety realizowanej przez LGD głównymi odbiorcami efektów zrealizowanych projektów byli mieszkańcy Doliny Baryczy (niemal $\frac{3}{4}$ projektów), turyści (60%) oraz osoby młode ($\frac{1}{4}$ projektów). Najrzadziej odbiorcami projektów były osoby długotrwale bezrobotne (1%) i bezrobotne (niecałe 2% projektów).

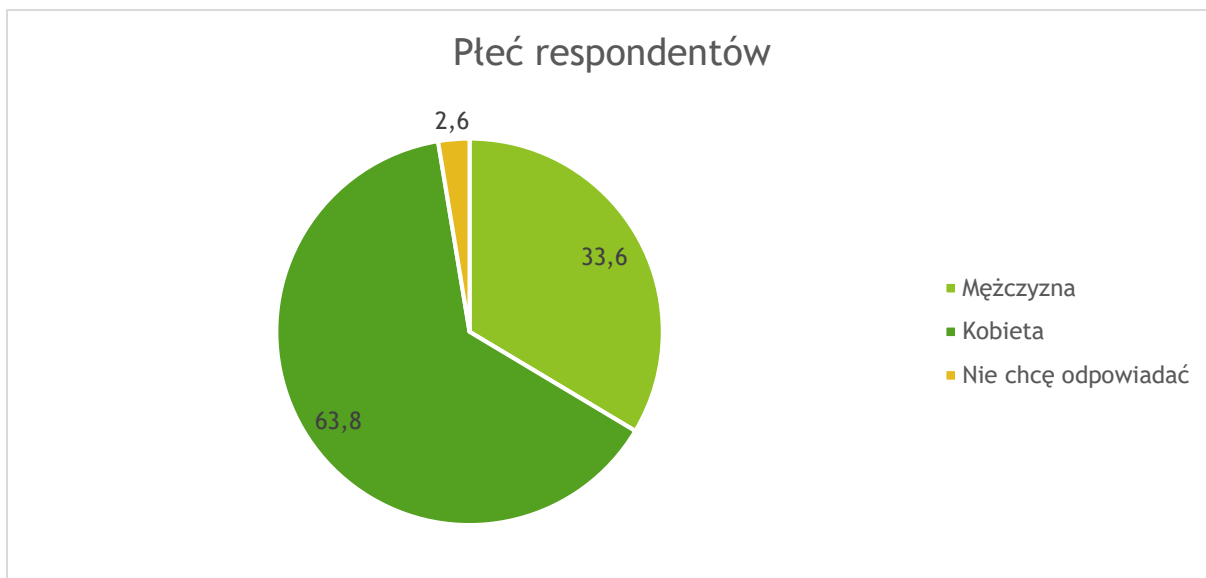
	Odpowiedzi		Procent obserwacji
	N	Procent	
mieszkańcy Doliny Baryczy	76	34,1%	73,8%
turyści	62	27,8%	60,2%
osoby poniżej 25 r.ż.	25	11,2%	24,3%
przedsiębiorcy	17	7,6%	16,5%
moja organizacja	15	6,7%	14,6%
ja i moja rodzina	10	4,5%	9,7%
osoby powyżej 50 r.ż.	10	4,5%	9,7%
niepełnosprawni	5	2,2%	4,9%
osoby bezrobotne	2	,9%	1,9%
osoby długotrwale bezrobotne	1	,4%	1,0%
Ogółem	223	100,0%	216,5%

Tabela 4 Ankieta ewaluacyjna LGD - odbiorcy efektów zrealizowanych projektów

4.3 Wyniki badania z mieszkańcami i turystami korzystającymi z oferty obszaru Doliny Baryczy

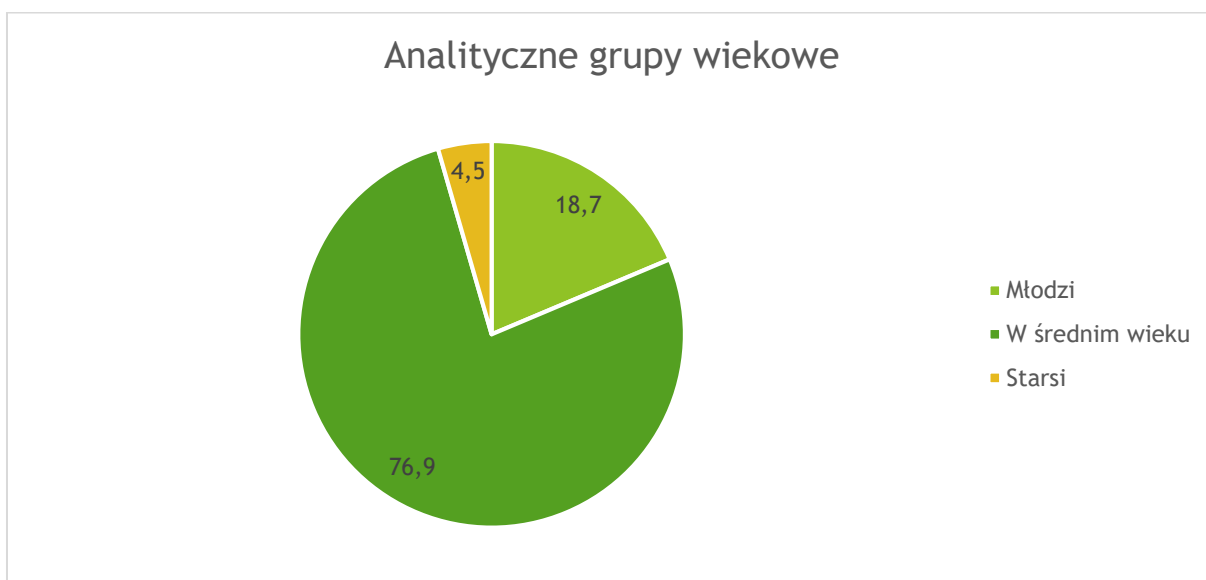
Na potrzeby ewaluacji Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność (LSR) dla Doliny Baryczy na lata 2016 – 2022 w okresie od 22 sierpnia do 7 września 2022 przeprowadzono badanie ankietowe on – line (CAWI) z mieszkańcami i turystami korzystającymi z oferty Doliny Baryczy. Zaproszenia do udziału w badaniu zostały wysłane do osób znajdujących się w bazie kontaktów Stowarzyszenia PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy, a dodatkowo link do ankiety był publikowany na stronach internetowych i profilach w mediach społecznościowych LGD oraz partnerów (m.in. gmin, organizacji społecznych itp.). W okresie od 25 sierpnia do 7 września zaproszenie do wypełnienia ankiety wysłano do 1124 potencjalnych respondentów, których danymi kontaktowymi dysponowało Stowarzyszenie PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy. Wśród 1124 adresów email 33 były nieaktualne lub błędne. Poza zaproszeniem do potencjalnych respondentów trzykrotnie wysłano przypomnienie o możliwości wzięcia udziału w badaniu. Poza zaproszeniem przez e-mail link do ankiety był szeroko propagowany w Internecie przez Stowarzyszenie PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy – zarówno na stronie WWW, profilu społecznościowym, jak również na stronach partnerów i interesariuszy. Ankietę w całości wypełniło 196 respondentów, a 324 osoby wypełniły ankietę częściowo. Spośród częściowo wypełnionych ankiet, aż 72 ankiety były wypełnione w ponad 80%, w związku z czym poddano je analizie, a wyniki uwzględniono w niniejszym raporcie.

W badaniu wzięło udział 90 mężczyzn, 171 kobiet oraz 7 respondentów nie chcących ujawniać swojej płci.

Wykres 9 Ankieta mieszkańcy i turyści - płeć

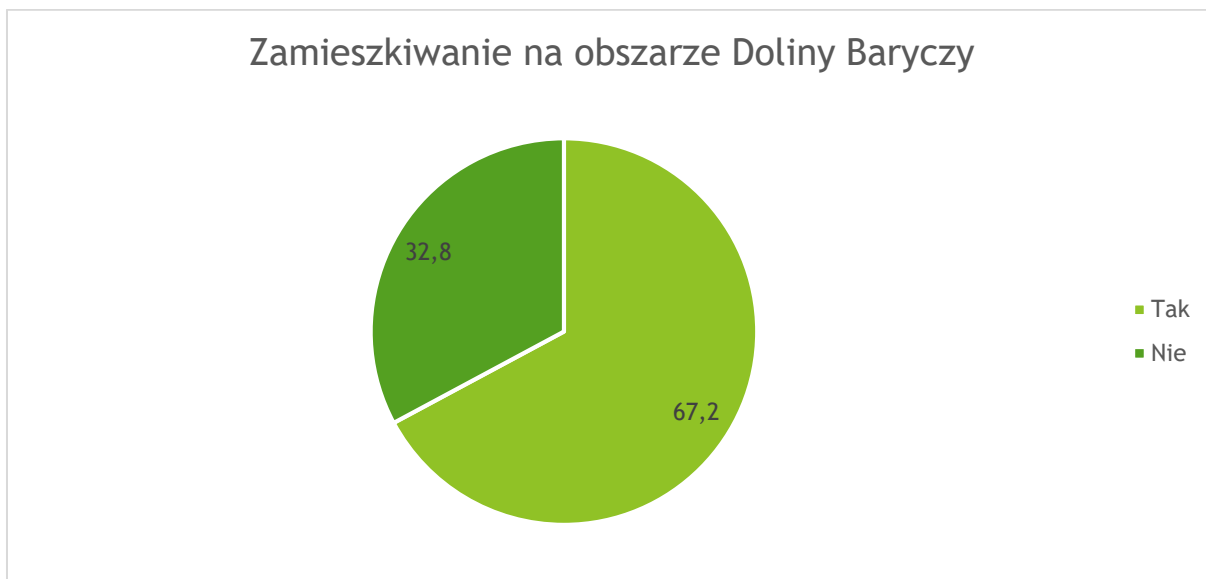
Na potrzeby analizy biorący udział w badaniu respondenci zostali podzieleni na trzy grupy wiekowe – młodych w wieku od 18 do 35 lat, w średnim wieku od 36 do 64 lat oraz starszych – powyżej 65 lat. Zaproponowany podział ze względu na wiek pozwala w wyraźniejszy sposób wskazać różnice w opinii mieszkańców należących do różnych grup wiekowych. W dalszej części raportu w analizie będą wykorzystywane te właśnie analityczne grupy wiekowe.

Wykres 10 Ankieta mieszkańcy i turyści – analityczne grupy wiekowe

Niemal $\frac{2}{3}$ respondentów ankiety stanowili mieszkańcy obszaru Doliny Baryczy, a $\frac{1}{3}$ mieszkańcy innych regionów Polski. Wśród ankietowanych spoza obszaru Doliny Baryczy zdecydowaną większość stanowili mieszkańcy województw wielkopolskiego

(50%) i dolnośląskiego (44%). W badaniu wzięły udział dwie osoby mieszkające w województwie łódzkim (2%) i jeden mieszkaniec śląskiego (1%).

Wykres 11 Ankieta mieszkańcy i turyści - zamieszkiwanie na obszarze Doliny Baryczy

Wśród respondentów mieszkających na obszarze Doliny Baryczy udział mieszkańców poszczególnych gmin był różny. Niemal 1/3 ankietowanych stanowili mieszkańcy gminy Milicz, a co piąty uczestnik ankiety był mieszkańcem gminy Żmigród. Najniższy odsetek uczestników badania zamieszkiwał gminę Sośnie, Cieszków i Krośnice.

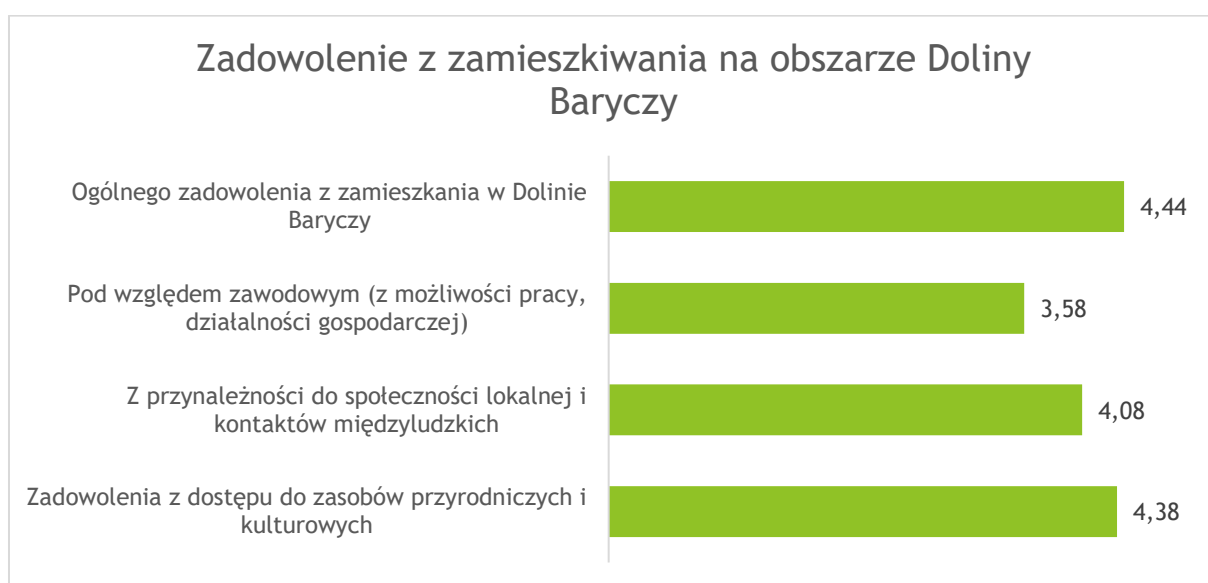

Wykres 12 Ankieta mieszkańcy i turyści - gmina zamieszkania

Rozszerzone informacje na temat próby badawczej, w tym długości zamieszkiwania na terenie gminy, aktywności zawodowej oraz subiektywnej oceny własnej sytuacji materialnej są dostępne w rozszerzonej wersji *Raportu Ewaluacyjnego*.

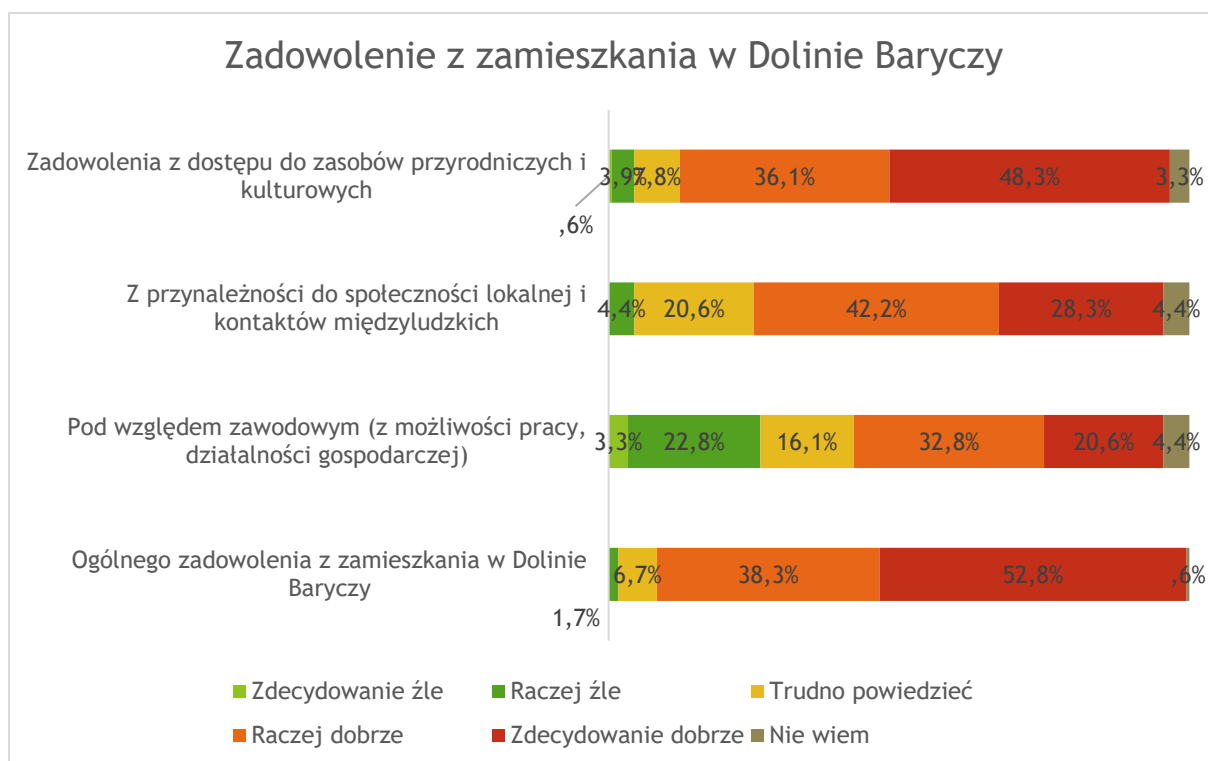
Zdecydowana większość mieszkańców jest zadowolona z zamieszkiwania na obszarze Doliny Baryczy. Posługując się „szkolną” skalą od 1 do 5 respondenci ocenili *ogólne zadowolenie* na średnio $m=4,44$. Niemal równie wysoka była ocena *dostępu do zasobów przyrodniczych i kulturowych* $m=4,38$. Mieszkańcy Doliny Baryczy nieco niżej ocenili zadowolenie z *przynależności do lokalnej społeczności* $m=4,08$, a najniżej z *możliwości zawodowych (pracy, działalności gospodarczej)* $m=3,58$.

Wykres 13 Ankieta mieszkańcy i turyści - zadowolenie z zamieszkiwania na obszarze Doliny Baryczy

Co znamienne, wśród ocen wszystkich wymiarów zamieszkiwania na terenie Doliny Baryczy (poza *możliwościami zawodowymi*), odsetek ocen negatywnych był niższy niż 5%, zaś w przypadku zadowolenia z możliwości zawodowych odsetek ocen negatywnych wyniósł ponad 26%.

Uzyskane wyniki wyraźnie wskazują, że w opinii mieszkańców największą słabością zamieszkiwania na terenie Doliny Baryczy są trudności ze znalezieniem satysfakcjonującej pracy i rozwojem kariery zawodowej.

Wykres 14 Ankieta mieszkańcy i turyści - zadowolenie z zamieszkania w Dolinie Baryczy (rozkład odpowiedzi)

Ogólnie najbardziej zadowoleni z zamieszkiwania na obszarze Doliny Baryczy są mieszkańcy gmin Przygodzice (m=4,56) i Krośnice (m=4,55), a najmniej Sośnie i Odolanów (w obu przypadkach m=4,33). Pod względem społecznym, najbardziej zadowoleni są mieszkańcy gminy Cieszków (m=4,60) i jest to ocena wyraźnie wyższa niż w przypadku wszystkich pozostałych gmin. Najmniej zadowoleni z przynależności do społeczności lokalnej są respondenci zamieszkujący gminy Odolanów (m=3,89) i Milicz (m=3,90). Z dostępu do zasobów przyrodniczych i kulturowych najbardziej zadowoleni są mieszkańcy gmin Cieszków (m=4,60) i Krośnice (4,55). Pod względem zawodowym (z możliwości pracy, działalności gospodarczej) najbardziej zadowoleni są mieszkańcy gmin Sośnie i Odolanów (m=4,00), a najmniej Cieszków (m=3,10) i Krośnice (m=3,36).

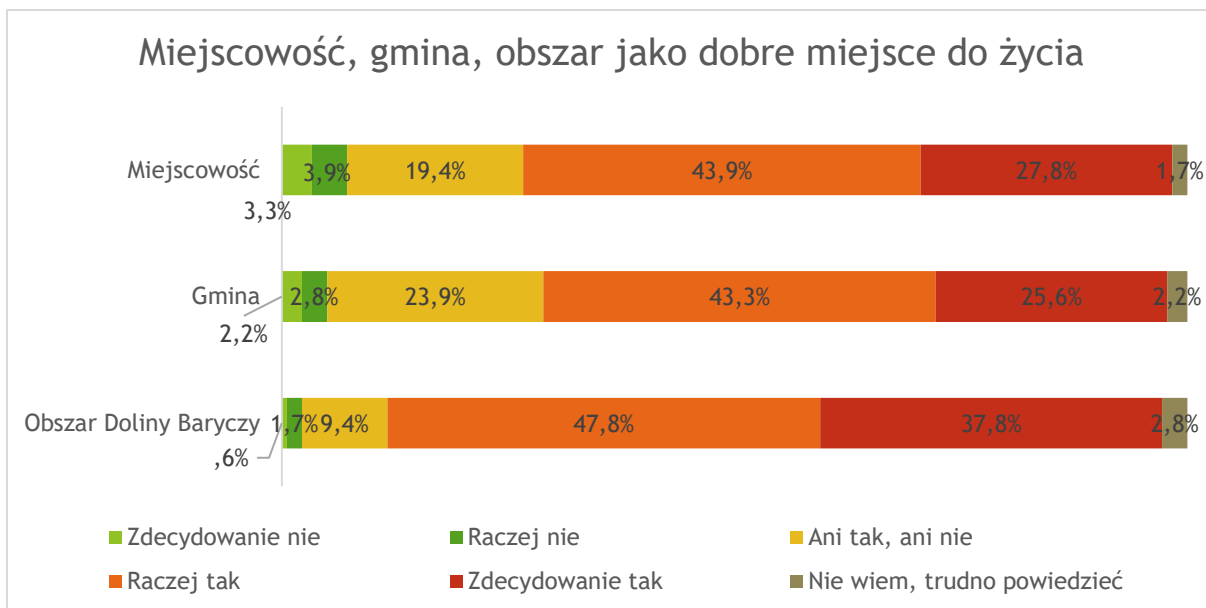
Porównując zadowolenie ogólne z zadowoleniem w poszczególnych aspektach zamieszkiwania na obszarze LGD można pokusić się o stwierdzenie, że na wysokie zadowolenie ogólne wpływa przede wszystkim wysokie zadowolenie w sferze społecznej i dostępu do przyrody i zasobów kultury, a w mniejszym stopniu możliwości rozwoju zawodowego. Przykładem występowania takiej prawidłowości jest gmina Cieszków, w której odnotowano wysokie *zadowolenie ogólne*, a także *pod względem społecznym* oraz *przyrodniczym i kulturowym*, a bardzo niskie pod względem

zawodowym. Odwrotną sytuację zaobserwowano w gminie Odolanów, w której bardzo niskiej ocenie *zadowolenia ogólnego* towarzyszą niskie oceny aspektów *społecznych* oraz *przyrodniczych i kulturowych* oraz bardzo wysokie zadowolenie z *możliwości zawodowych*.

	Zadowolenie ogólne	Pod względem zawodowym	Pod względem społecznym	Pod względem przyrodniczym i kulturowym
Cieszków	4,50	3,10	4,60	4,60
Krośnice	4,55	3,36	4,00	4,55
Milicz	4,45	3,41	3,90	4,26
Odolanów	4,33	4,00	3,89	4,11
Przygodzice	4,56	3,56	4,22	4,48
Sośnie	4,33	4,00	4,17	4,33
Twardogóra	4,47	3,84	4,11	4,42
Żmigród	4,38	3,73	4,22	4,46
Ogółem	4,44	3,58	4,08	4,38

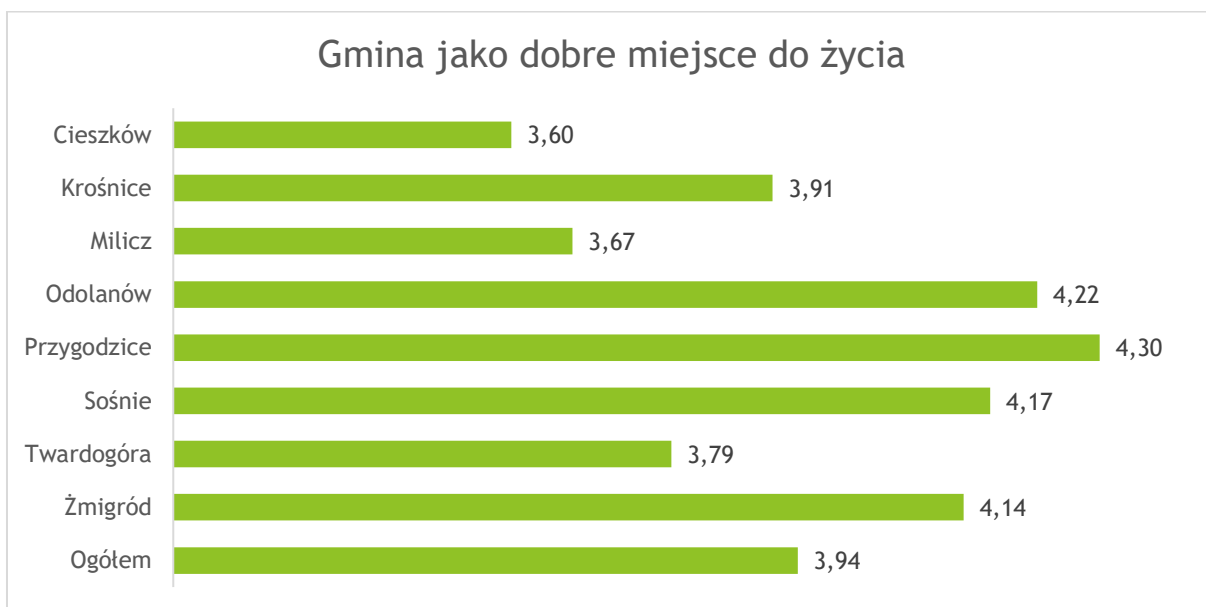
Tabela 5 Ankieta mieszkańcy i turyści - zadowolenie z zamieszkania w poszczególnych gminach

W celu pogłębienia oceny jakości życia zapytano uczestników ankiety w jakim stopniu zgadzają się (lub nie) ze stwierdzeniem *moja (miejscowość, gmina, obszar Doliny Baryczy) jest dobrym miejscem do życia, w którym mogę realizować wszystkie swoje podstawowe potrzeby?* We wszystkich trzech przypadkach odsetek odpowiedzi pozytywnych był zdecydowanie wyższy niż negatywnych. Respondenci najbardziej pozytywnie ocenili obszar Doliny Baryczy (86% ocen pozytywnych), a nieco niżej gminę (69%) i miejscowość (72%). Suma ocen negatywnych w przypadku miejscowości wyniosła nieco ponad 7%, w przypadku gminy 5%, a w przypadku obszaru Doliny Baryczy 2%.

Wykres 15 Ankieta mieszkańcy i turyści - miejscowość, gmina, obszar jako dobre miejsce do życia

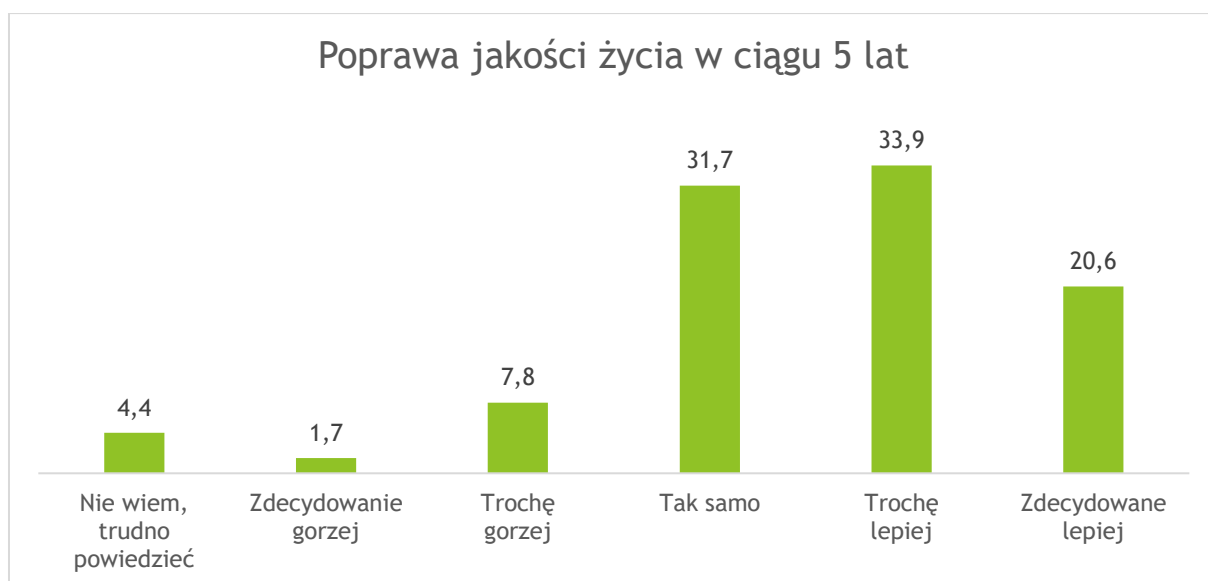
W celu porównania oceny poszczególnych gmin odpowiedzi na pytanie o *gminę jako dobry obszar do życia* potraktowano jako „szkolną” skalę obliczając jej średnią ocenę. Najbardziej zadowoleni z zamieszkiwania w swojej gminie okazali się mieszkańcy gmin Przygodzice i Odolanów, a najmniej Cieszków i Milicz. Co ciekawe w przypadku gminy Cieszków bardzo wysokim ocenom obszaru Doliny Baryczy towarzyszą niskie oceny gminy.

Wykres 16 Ankieta mieszkańcy i turyści - gmina jako dobre miejsce do życia

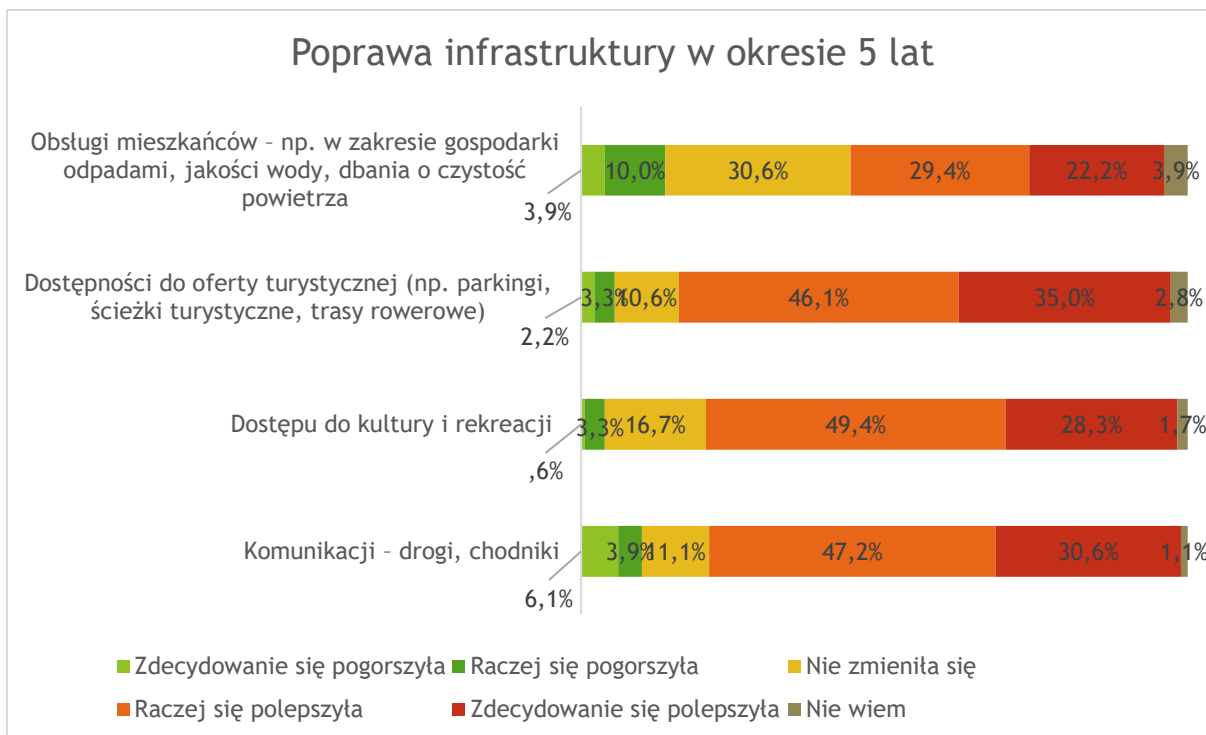
W okresie obejmującym wdrażanie przez LGD Strategii Rozwoju Lokalnego w miejscowościach zamieszkania respondentów ankiety nastąpiła poprawa warunków

życia. Zauważyło ją ponad 54% ankietowanych. Według niemal 32% respondentów żyje się tak samo, a nieco ponad 9% uważa, że żyje się gorzej. Nieznacznie ponad 4% uczestników badania nie umiało lub nie chciało odpowiedzieć na to pytanie. Oczywiście należy pamiętać, że na wzrost jakości życia wpływa cały szereg czynników, z których znaczna część nie ma związku z działaniami podejmowanymi przez Stowarzyszenie PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy, tym niemniej nie sposób uznać, że przedsięwzięcia realizowane w ramach wdrażania LSR nie miały wpływu na odnotowaną poprawę jakości życia.

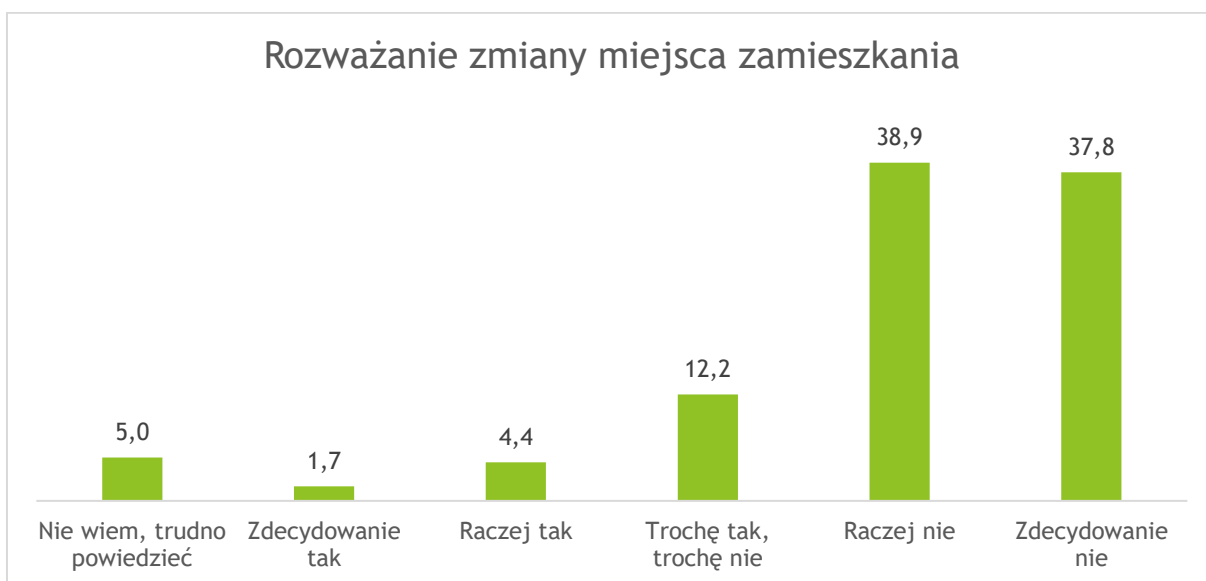
Wykres 17 Ankieta mieszkańcy i turyści - poprawa jakości życia w ciągu 5 lat

W okresie wdrażania LSR (w okresie ostatnich 5 lat) zdecydowana większość mieszkańców obszaru odnotowała pozytywne zmiany infrastruktury. Największą poprawę respondenci badania zauważyli w obszarze *dostępności do oferty turystycznej (np. parkingi, ścieżki turystyczne, trasy rowerowe)* i *dostępu do kultury i rekreacji*, a mniejsze w obszarze *komunikacji – drogi, chodniki*. Najmniejszą poprawę infrastruktury Doliny Baryczy respondenci odnotowali w zakresie *gospodarki odpadami, jakości wody i dbania o czystość powietrza*. W przypadku wszystkich ocenianych obszarów odsetek respondentów zauważających zmiany pozytywne był wyższy, niż zmiany negatywne. Należy odnotować, że zmiany pozytywne zostały przez mieszkańców zaobserwowane w zakresie infrastruktury rozwijanej i udoskonalanej przez Stowarzyszenie PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy w ramach wdrażania Strategii Rozwoju Lokalnego.

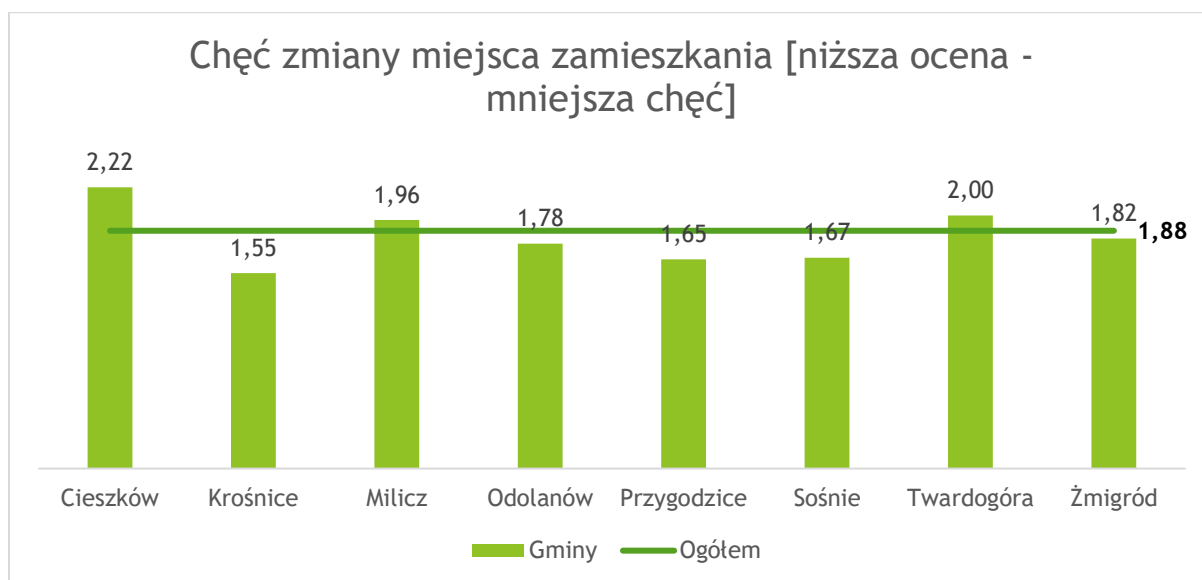
Wykres 18 Ankieta mieszkańcy i turyści - poprawa infrastruktury w ciągu 5 lat

Zdecydowana większość mieszkańców obszaru Doliny Baryczy nie rozważa zmiany miejsca zamieszkania (77%), wśród których aż 38% nie bierze tego pod uwagę *zdecydowanie*. Łączny odsetek mieszkańców rozważających zmianę miejsca zamieszkania wynosi nieznacznie ponad 6%, zaś 5% respondentów wybrało odpowiedź *nie wiem*. Najczęstszymi powodami chęci zmiany miejsca zamieszkania był *brak perspektyw zawodowych* (48% deklarujących chęć zmiany), *powody osobiste/rodzinne* (27%) i *brak integracji ze społecznością lokalną* (24%).

Wykres 19 Ankieta mieszkańcy i turyści - rozważanie zmiany miejsca zamieszkania

Gotowość do zmiany miejsc zamieszkania różniła się w poszczególnych gminach obszaru Doliny Baryczy. Najmniej skłonni do „przeprowadzki” byli mieszkańcy gminy Krośnice, Przygodzice i Sośnie, a najbardziej skłonni do zmiany miejsca zamieszkania byli mieszkańcy gmin Cieszków, Twardogóra i Milicz.

Wykres 20 Ankieta mieszkańcy i turyści - chęć zmiany miejsca zamieszkania

4.4 Wyniki badania z beneficjentami działań realizowanych przez Stowarzyszenie PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy

Na potrzeby ewaluacji Strategii Rozwoju Lokalnego przeprowadzono również badanie ankietowe z beneficjentami działań LGD Stowarzyszenie PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy. Badanie zostało zrealizowane w okresie od 23 sierpnia do 7 września 2022 techniką indywidualnego wywiadu realizowanego przez sieć Internet (CAWI) na pełnej próbie beneficjentów. Zaproszenie do wypełnienia ankiety zostało wysłane mailem do tych beneficjentów, do których LGD dysponowano danymi kontaktowymi - łącznie 1683 osoby lub organizacje. W celu zwiększenia odsetka odpowiedzi przeprowadzono kampanię telefoniczną, której celem było potwierdzenie otrzymania przez beneficjenta zaproszenia do badania i zachęcenie do wypełnienia ankiety on-line. Wśród posiadanych adresów e-mail 297 okazało się nieaktualne lub błędne. Poza zaproszeniem do potencjalnych respondentów trzykrotnie wysłano przypomnienie o możliwości wzięcia udziału w badaniu. W celu podniesienia *respons rate* poza zaproszeniem i przypomnieniami e-mail realizację badania wsparto telefonicznie – ankieterzy potwierdzali prawidłowość adresu e-mail, otrzymanie zaproszenia, a także

informowali o wpływie udziału w badaniu na jego reprezentatywność. Ankietę w całości wypełniło 119, a częściowo 79 respondentów. Spośród częściowo wypełnionych ankiet jedynie 5 było zaawansowane w stopniu umożliwiającym poddanie ich analizie. W raporcie ewaluacyjnym uwzględniono wyniki 124 ankiet, z których 96% zostało wypełnione w całości, a 4% w stopniu umożliwiającym analizę.

W badaniu z beneficjentami największy odsetek (30%) respondentów stanowili przedstawiciele podmiotów gospodarczych (bez względu na formę prawną). Po 21% uczestników badania stanowili przedstawiciele placówek edukacyjnych i osoby fizyczne. Nieco rzadziej były reprezentowane organizacje społeczne (12%) i podmioty publiczne (11%). W kategorii *inne* pojawiły się głównie terenowe jednostki organizacyjne UMWD.

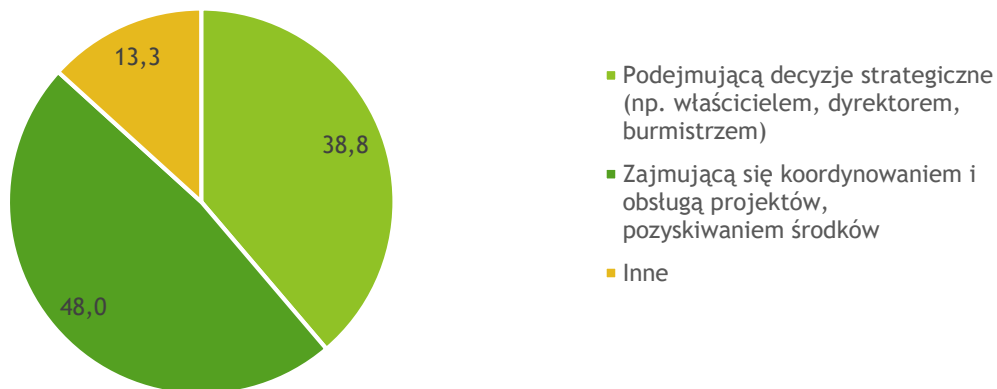

Wykres 21 Ankieta beneficjenci - rodzaj podmiotu

Respondentami ankiety dla beneficjentów najczęściej (48%) były *osoby zajmujące się koordynacją i obsługą projektów* lub podejmujące decyzje strategiczne (39%). W około 13% przypadków ankietę dla beneficjentów wypełniały osoby, które posiadały najszerszą wiedzę przedmiotową, lub którym zlecono to zadanie.

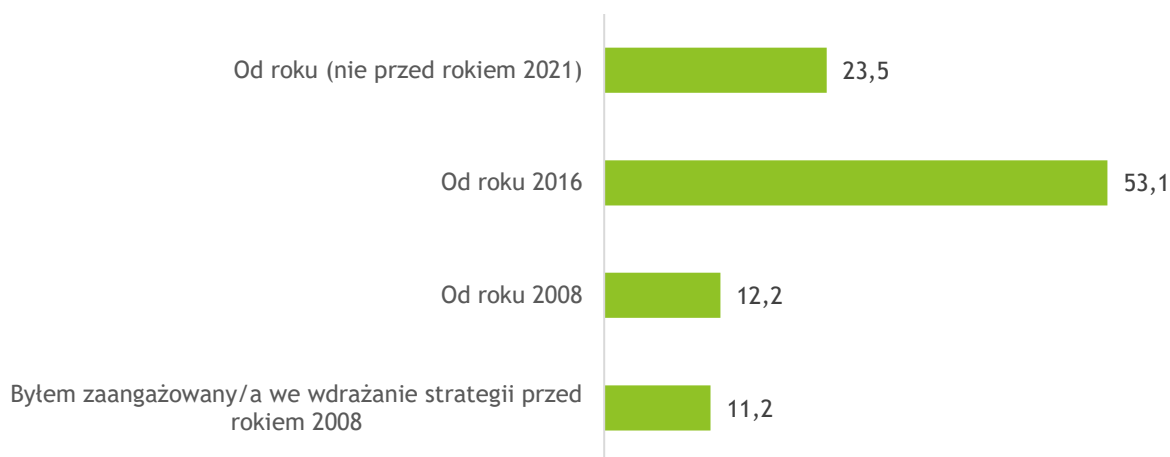
Pozycja respondenta w organizacji

Wykres 22 Ankieta beneficjenci - stanowisko respondenta

Wśród respondentów wypełniających ankietę niemal 77% zajmowało się tematyką wdrażania Strategii Rozwoju Lokalnego co najmniej od roku 2016, a nieco ponad 23% zajmuje się tym obszarem nie dłużej niż od roku, można zatem uznać, że zdecydowana większość respondentów dysponuje doświadczeniem i perspektywą pozwalającą na rzetelną ocenę całego procesu wdrażania LSR.

Zaangażowanie we wdrażanie LSR

Wykres 23 Ankieta beneficjenci - długość zaangażowania we wdrażanie LSR

Pytanie o motywów udziału w działaniach LGD było rankingiem, w którym respondent mógł wskazać dowolną liczbę (od 1 do 10) motywów swojego uczestnictwa w działaniach Stowarzyszenia PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy. Ranking każdego z motywów obliczono przypisując za każde wskazanie go jako najważniejszy 10 punktów, zaś najmniej ważny 1 punkt, a następnie dzieląc uzyskany wynik przez sumę

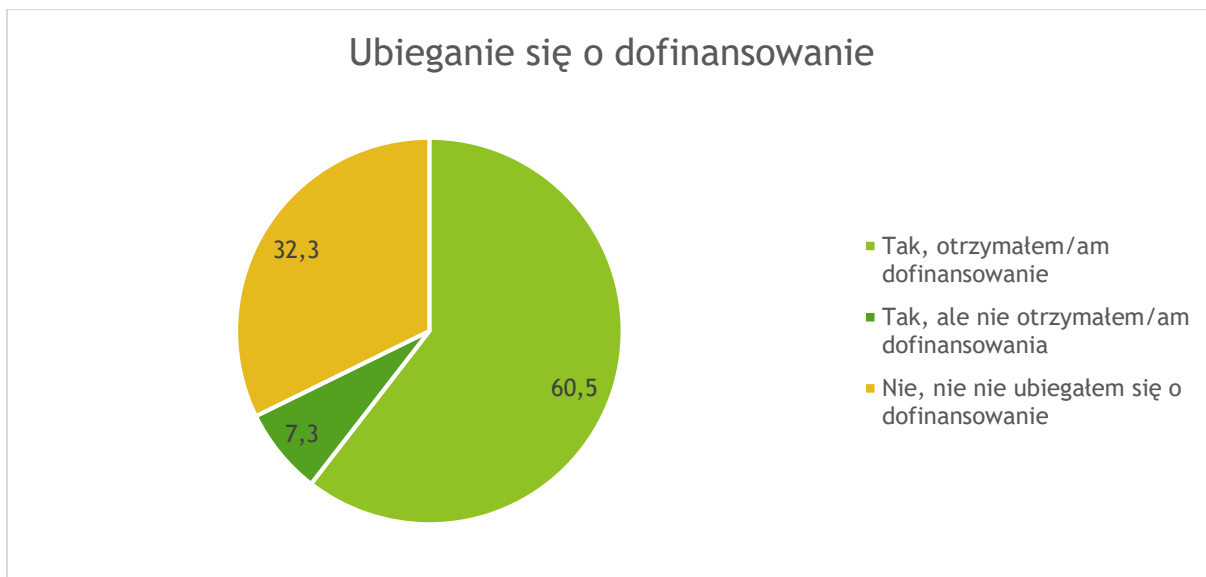
wszystkich wskazań na dany motyw. Drugi sposób prezentacji pokazuje uzyskaną ocenę, jako odsetek możliwej do uzyskania oceny maksymalnej, czyli sytuacji w której każdy z uczestników badania wskazał by dany motyw na pierwszym miejscu.

Najczęstszym motywem udziału beneficjentów w działaniach Stowarzyszenia LGD PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy była *możliwość sfinansowania projektu* (był to jeden z motywów 69% respondentów), a na drugim miejscu *działania LGD obejmowały istotne dla beneficjenta obszary / zagadnienia* (56%). Trzecim najczęstszym powodem udziału w działaniach LGD były *ex-aequo* *możliwość promowania, reklamowania obecnej działalności* oraz *rozszerzenie i poprawa obecnej oferty* (oba powody wskazało po 31% respondentów). Warto zwrócić uwagę, że oba te wskazane przez beneficjentów powody wpisują się doskonale w postawione w LSR cele działań Stowarzyszenia PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy. Najrzadszym powodem udziału w działaniach PdDB było *utrzymanie obecnej działalności* (7%).

Wykres 24 Ankieta beneficjenci - motyw udziału w działaniach LGD

Niemal 68% respondentów badania z beneficjentami starało się o dofinansowanie, a ponad 60% otrzymało wsparcie, o które się starało. Oznacza to, że w ankiecie znalazły się bardzo różne i różnorodne opinie, co bez wątpienia ma wpływ na wiarygodność wyników badania i ich reprezentatywność.

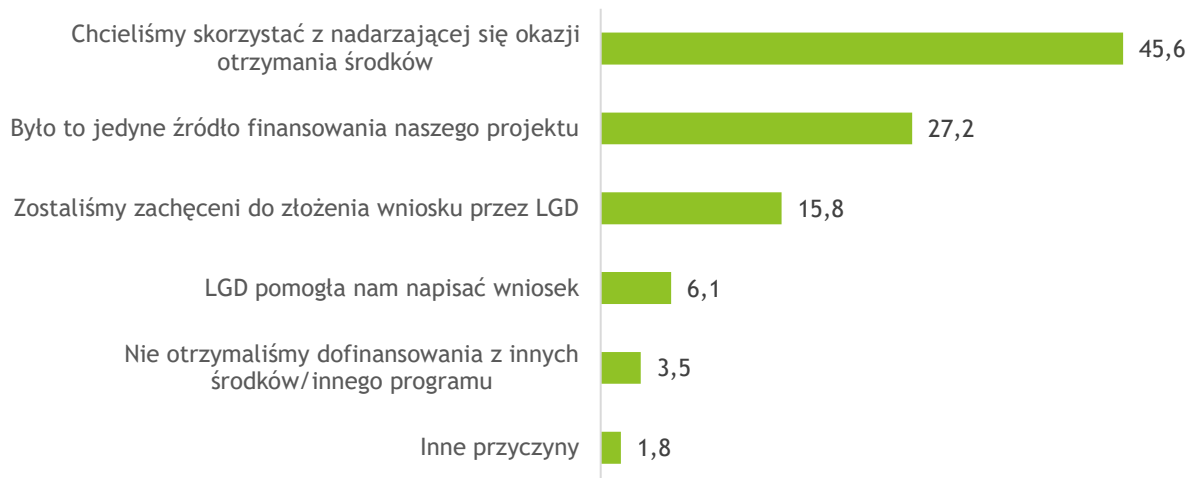

Wykres 25 Ankieta beneficjenci - ubieganie się o dofinansowanie

Ważnym uzupełnieniem informacji o motywach współpracy beneficjentów ze Stowarzyszeniem PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy są wyniki ankiety ewaluacyjnej realizowanej samodzielnie przez LGD w trakcie wdrażania Strategii Rozwoju Lokalnego. W odpowiedzi na pytanie *Dlaczego zdecydował/a się Pan/i na złożenie wniosku o przyznanie pomocy finansowej do LGD?* najczęściej wskazywanym powodem złożenia wniosku była chęć skorzystania ze środków finansowania – zarówno jako *nadarzającej się okazji otrzymania środków jak i jedyne źródła finansowania projektu*. Łącznie wskazało tak niemal $\frac{3}{4}$ respondentów (73%). Co szósty z ankietowanych beneficjentów wskazał, że do złożenia wniosku został zachęcony przez LGD (16%). Wśród innych przyczyn starania się o wsparcie wskazano:

- *Nasze zamierzenia wpisały się w możliwości uzyskania dofinansowania*
- *byłam osobą powracającą na rynek pracy z grupy defaworyzowanej i stwierdziłam, że będzie to dobry pomysł na otwarcie własnej działalności.*

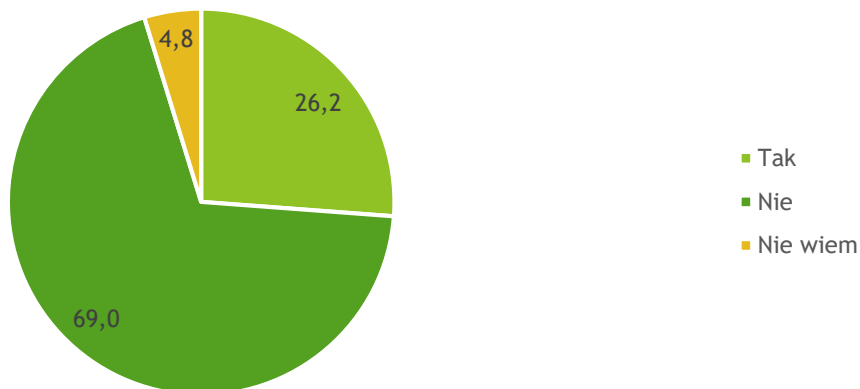
Przyczyny złożenia wniosku o dofinansowanie

Wykres 26 Ankieta beneficjenci - przyczyny złożenia wniosku o dofinansowanie

Zdecydowana większość (69%) beneficjentów uczestniczących w badaniu ewaluacyjnym korzystała tylko z jednego źródła finansowania – Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich lub Programu Operacyjnego Rybactwo i Morze. Beneficjentów korzystających z obu tych źródeł finansowania odnotowano nieznacznie ponad 26%.

Wielofunduszowość

Wykres 27 Ankieta beneficjenci - wielofunduszowość

Zdecydowana większość respondentów korzystających z wielofunduszowości dostrzega korzyści takiego rozwiązania (82%), zaś nieznacznie ponad 18% nie jest w stanie tego jednoznacznie ocenić (odpowiedź *nie wiem*). Co charakterystyczne żaden z respondentów nie uznał takiej sytuacji za niekorzystną. Jako główne korzyści respondenci wskazywali *większe możliwości dofinansowania różnych projektów* i

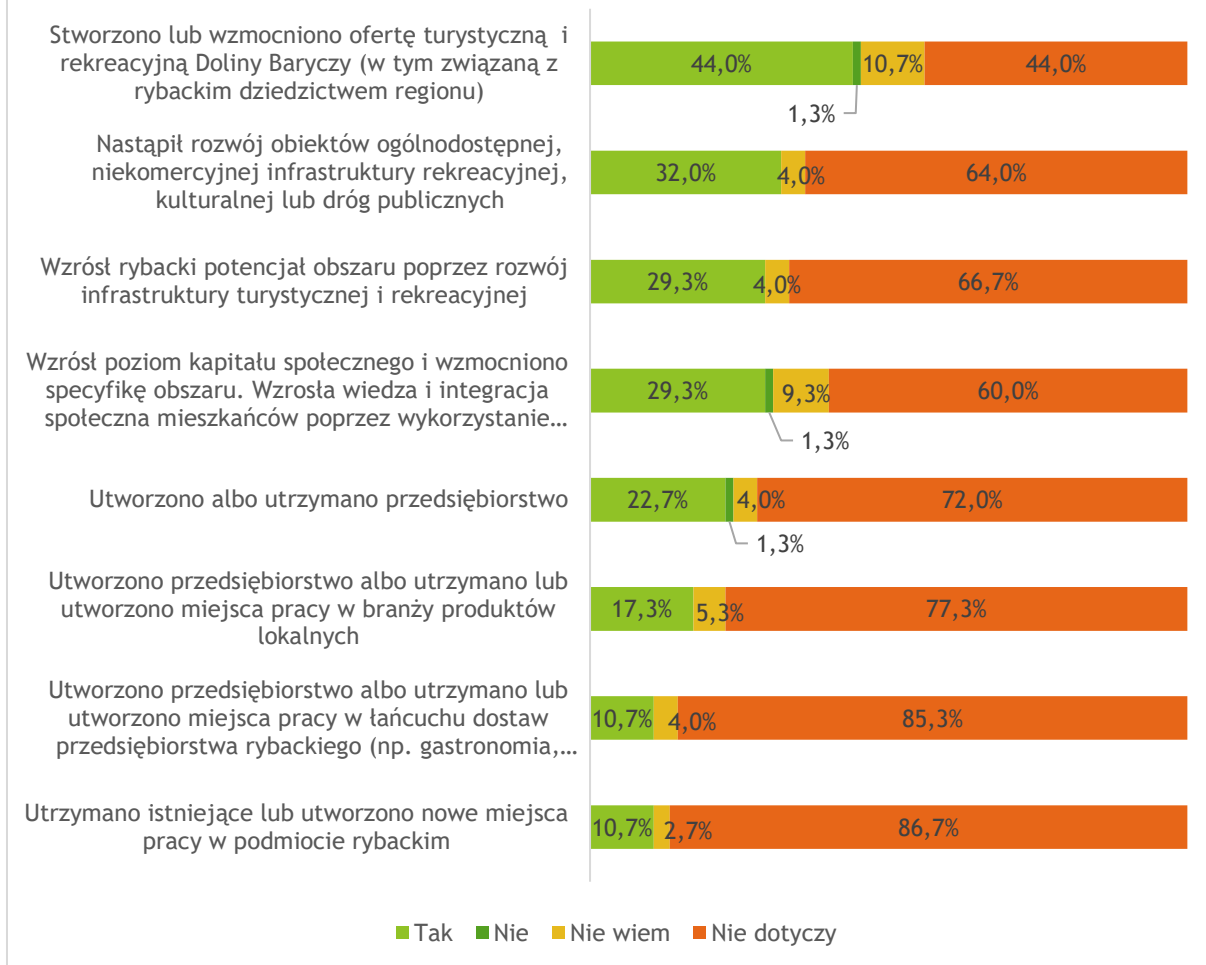
możliwość uzyskania wsparcia z kilku funduszy zapewnia kompleksowe i zintegrowane (a przez to komplementarne) podejście do rozwoju obszarów LSR.

Wykres 28 Ankieta beneficjenci - korzyści z wielofunduszowości

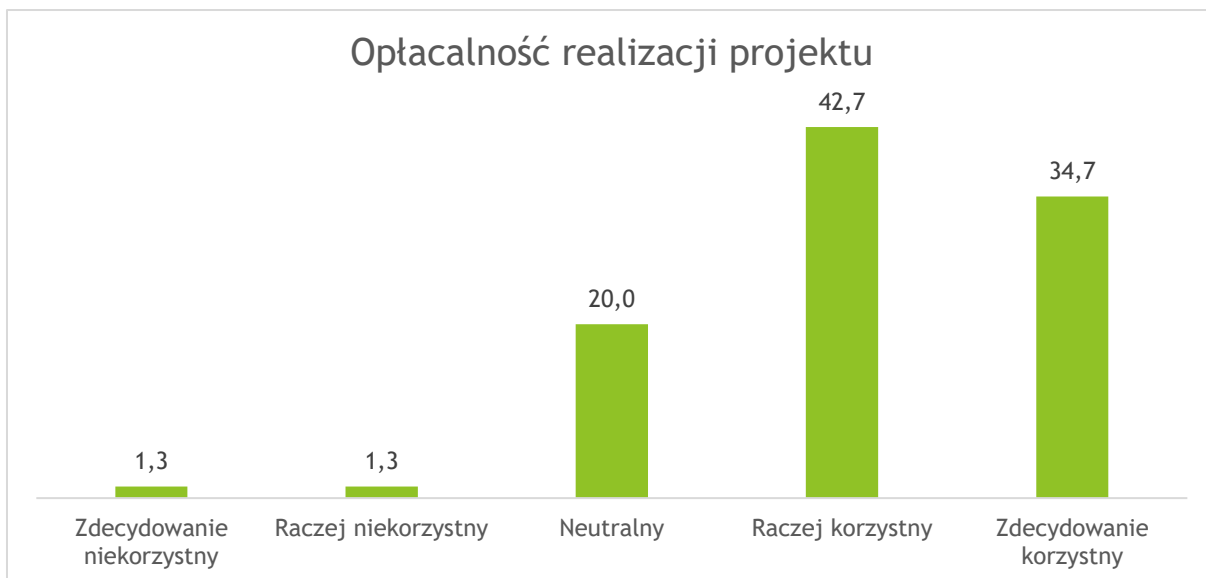
Beneficjentów realizujących projekty przy wsparciu Stowarzyszenia PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy poproszono o ocenę efektów realizacji tych projektów. Najczęściej deklarowanymi efektami realizacji projektów wspieranych przez LGD było *stworzenie bądź wzmocnienie oferty turystycznej obszaru (44% beneficjentów), rozwój obiektów ogólnodostępnej, niekomercyjnej infrastruktury rekreacyjnej, kulturalnej lub dróg publicznych (32%) oraz wzrost rybacki potencjał obszaru poprzez rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej (29%)*. Relatywnie najmniejszy odsetek zrealizowanych projektów (około 11%) obejmował *utworzenie lub utrzymanie nowego miejsca pracy w podmiocie rybackim i utrzymanie lub utworzenie miejsc pracy w łańcuchu dostaw przedsiębiorstwa rybackiego (np. gastronomia, sprzedaż bezpośrednia, przetwórstwo)*. W przypadku nieosiągnięcia założonego efektu beneficjent wskazał, że powodem był brak zaangażowania: *poza zainteresowanymi podmiotami innych to nie interesuje*.

Efekty realizacji projektu z LGD

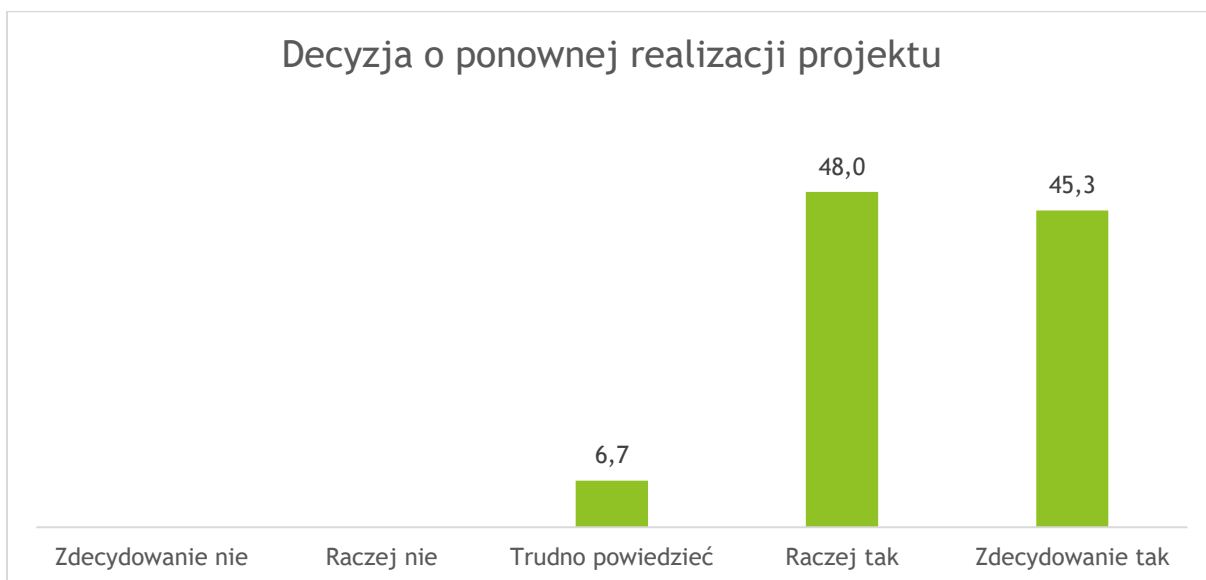
Wykres 29 Ankieta beneficjenci - efekty realizacji projektu z LGD

Zdecydowana większość biorących udział w badaniu beneficjentów (77%) stwierdziła, że biorąc pod uwagę związane z realizacją projektu korzyści i zobowiązania (np. utrzymanie trwałości, obsługa projektu, utrzymanie miejsc pracy) był on dla nich korzystny, przy czym niemal 35% uznało, że *zdecydowanie korzystny*. Co piąty ankietowany (20%) zadeklarował, że realizacja projektu była *neutralna* pod kątem korzyści i kosztów, a niecałe 3% (2 osoby) uznały, że był on niekorzystny.

Wykres 30 Ankieta beneficjenci - opłacalność realizacji projektu

Co ciekawe, oceniając z perspektywy czasu, ponad 93% respondentów ponownie zdecydowałoby się na realizację projektu, a niecałe 7% wybrało odpowiedź *trudno powiedzieć*. Żaden z respondentów nie zadeklarował, że oceniając z perspektywy czasu nie podjąłby się realizacji projektu. Oznacza to, że nawet respondenci oceniający realizację projektu jako niekorzystną nie wykluczają ponownej jego realizacji.

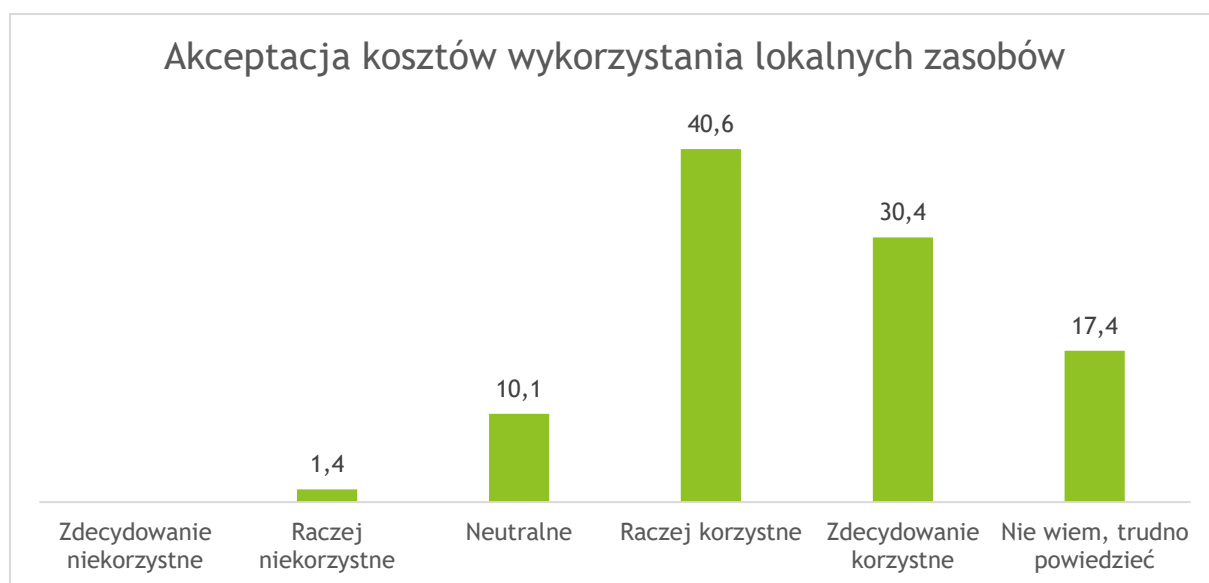

Wykres 31 Ankieta beneficjenci - chęć ponownej realizacji projektu

Działania i projekty współfinansowane przez Stowarzyszenie PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy są zorientowane na wykorzystanie i zachowanie istniejących zasobów lokalnych (m.in. architektonicznych, kulturowych, przyrodniczych itp.). Priorytetowe wykorzystanie zasobów lokalnych może wiązać się z ponoszonymi przez beneficjenta wyższymi kosztami realizacji projektu. W badaniu z beneficjentami poproszono o

ocenę akceptacji takiego podejścia. Ponad $\frac{2}{3}$ respondentów (71%) uważa, że jest to podejście *korzystne*, 10% *neutralne*, a nieco ponad 1% (1 os.) *niekorzystne*. Ponad 17% respondentów nie potrafiło ocenić tego aspektu współpracy z LGD.

Podsumowując należy zauważyć, że związane z wykorzystaniem lokalnych zasobów ponoszenie wyższych kosztów projektu jest szeroko akceptowane przez beneficjentów, a podejście takie powinno być kontynuowane w perspektywie kolejnej Strategii Rozwoju Lokalnego.

Wykres 32 Ankieta beneficjenci - akceptacja wyższych kosztów wykorzystania zasobów lokalnych

Ponad $\frac{2}{3}$ z biorących udział w badaniu beneficjentów (68%) wykorzystuje w reklamowaniu swojej działalności wspólne formy promocji, w tym 56% wykorzystuje zarówno promocję *wspólną* jak i *indywidualną*, a 12% korzysta jedynie ze wspólnych form reklamy. Nieco ponad 31% beneficjentów korzysta jedynie z promocji *indywidualnej*.

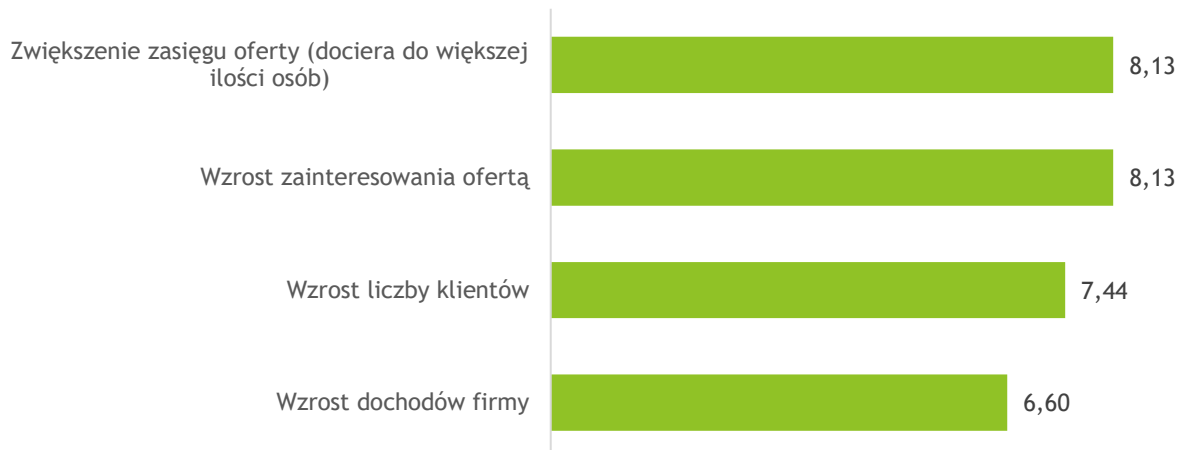
Wykorzystywane przez beneficjentów rodzaje promocji

Wykres 33 Ankieta beneficjenci - wykorzystywane rodzaje promocji

Respondentów korzystających ze wspólnych form promocji poproszono o ocenę wpływu takiego rozwiązania na prowadzoną działalność. Beneficjenci oceniali efekty korzystania ze wspólnych form promocji na stosowanej już wcześniej skali od 0 do 10. Wśród najczęściej obserwowanych efektów wspólnych form promocji beneficjenci wskazywali *zwiększenie zasięgu* i *wzrost zainteresowania ofertą*. Wydaje się niepokojące, że w opinii respondentów nie w pełni przekładało się to na *wzrost liczby klientów*, a w jeszcze mniejszym stopniu na *wzrost dochodów firm*. Zaobserwowana różnica w ocenie skutków korzystania ze wspólnych form promocji może wynikać z nieoptymalnego (w opinii beneficjentów) doboru grupy docelowej tych działań. Można domniemywać, że istnieje grupa respondentów uważających, że dzięki wspólnej promocji informacja o ich usługach lub produktach trafia do większej ilości ludzi, jednak nie są to odbiorcy oferowanych przez nich usług lub produktów, dlatego nie wzrasta liczba klientów i dochód organizacji. Ustalenie faktycznego wpływu wykorzystania wspólnych form promocji wykracza poza zakres badania ewaluacyjnego i powinno stać się tematem dedykowanych badań marketingowych.

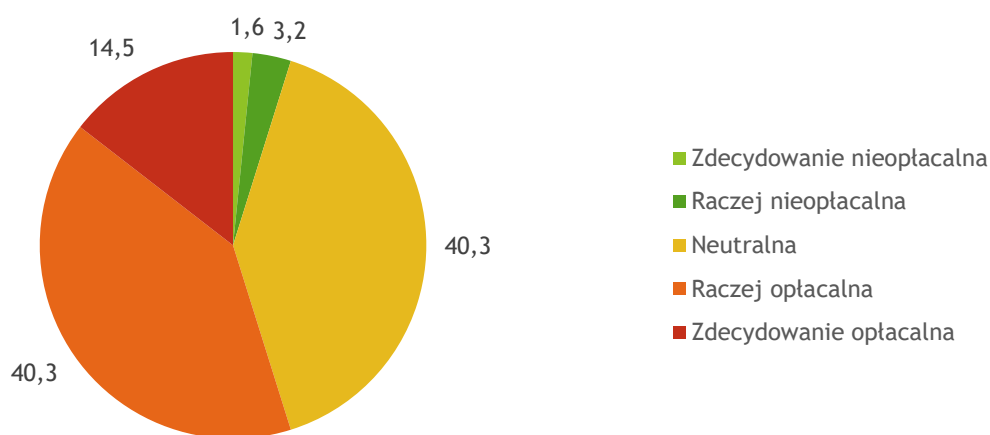
Efekty korzystania ze wspólnych form promocji

Wykres 34 Ankieta beneficjenci - efekty korzystania ze wspólnych form promocji

Pomimo wątpliwości części respondentów dotyczących wpływu wspólnych form promocji na wzrost dochodu firmy nieznaczna większość (55%) jest przekonana, że jest to opłacalna forma reklamy. Niecałe 5% respondentów uważa, że jest to forma nieopłacalna, a 40% uważa ją za neutralną. Podsumowując w ujęciu koszt – efekt wspólna oferta obszaru jest według zdecydowanej większości respondentów opłacalna lub neutralna.

Opłacalność korzystania ze wspólnej oferty obszaru

Wykres 35 Ankieta beneficjenci - opłacalność wspólnej oferty obszaru

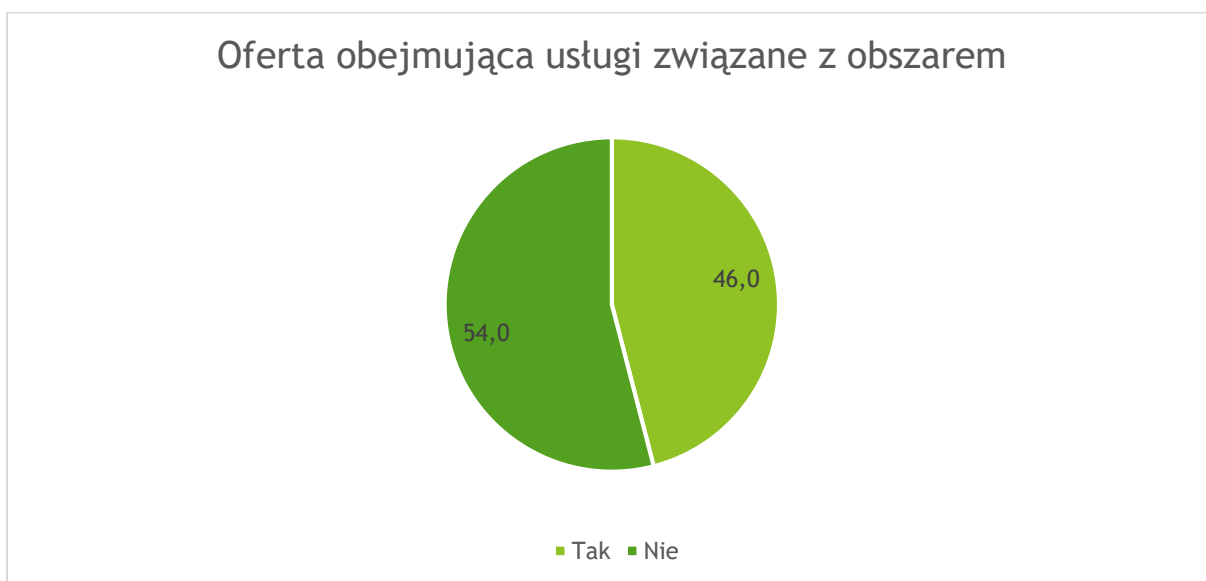
Biorący udział w badaniu beneficjenci zostali zapytani o skłonność do ponoszenia kosztów wspólnej oferty obszaru lub tworzenia oferty indywidualnej. Pytanie miało formę 11 stopniowej skali od 0 – *wspólna oferta obszaru* do 10 – *oferta indywidualna*. Jedynie nieznacznie ponad 12% respondentów wskazało oceny z przedziału od 8 do

10, czyli jest zdecydowana na *tworzenie oferty indywidualnej*. Nieznacznie ponad 15% jest skłonne do tworzenia *oferty wspólnej* (oceny od 0 do 2). Średnia ocen wyniosła $m=5,08$ przy odchyleniu standardowym wynoszącym $\sigma=2,394$. Środek skali (ocena 5) wskazało 23,4% uczestników badania. Uzyskane wyniki wskazują, że odsetek zwolenników tworzenia oferty wspólnej (33,1%) jest o około 10 p.p. niższy niż oferty indywidualnej (43,5%), ale jej zwolennicy są bardziej przekonani do swojej opinii (średnia ocena to niemal idealnie środek skali).

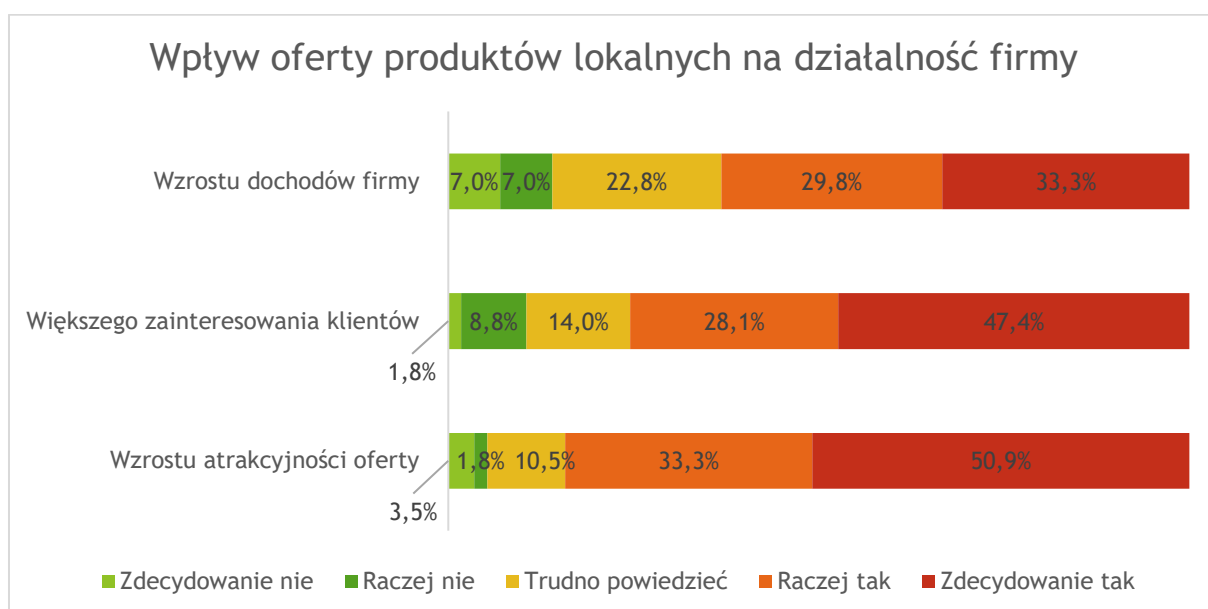
Wykres 36 Ankieta beneficjenci - skłonność ponoszenia kosztów wspólnej oferty obszaru

Nieco mniej niż połowa (46%) biorących udział w badaniu beneficjentów ma w swej ofercie produkty i/lub usługi lokalne związane z obszarem Doliny Baryczy.

Wykres 37 Ankieta beneficjenci - posiadanie oferty lokalnych produktów i usług

W opinii zdecydowanej większości respondentów badania (84%) oferowanie i udostępnianie produktów lub usług lokalnych przyczynia się do wzrostu atrakcyjności oferty. Opinii takiej nie podziela 5% beneficjentów, a 10% nie jest w stanie tego ocenić (odpowiedź *trudno powiedzieć*). Nieznacznie ponad ¾ respondentów (75%) uważa, że oferowanie lub udostępnianie produktów lokalnych skutkuje wzrostem zainteresowania klientów. Brak takiego wpływu odnotowało 10% uczestników badania, a 14% nie potrafiło tego ocenić. Najmniejszy wpływ posiadania oferty produktów i/lub usług lokalnych beneficjenci odnotowali w obszarze wzrostu dochodów firmy. W opinii nieco ponad 63% ankietowanych posiadanie oferty produktów i usług lokalnych powoduje wzrost dochodu firmy, w opinii 14% nie ma na to wpływu, a niemal 23% respondentów wybrało odpowiedź *nie wiem*.

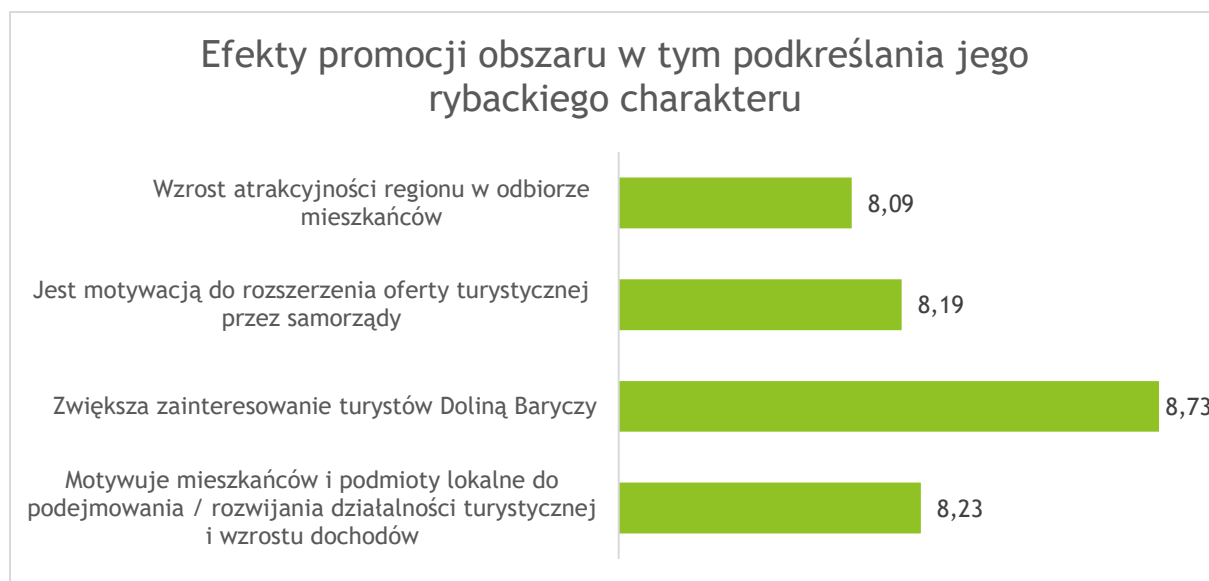

Wykres 38 Ankieta beneficjenci - wpływ posiadania oferty produktów i usług lokalnych

Kolejnym ocenianym przez beneficjentów aspektem promocji obszaru, w tym podkreślania jego rybackiego charakteru był jej wpływ. Do oceny użyto znanej już z poprzednich pytań 11-sto stopniowej skali (od 0 do 10). W opinii beneficjentów promocja podkreślająca rybacki charakter obszaru w największym stopniu wpływa na *zwiększenie zainteresowania turystów Doliną Baryczy* (m=8,73). W nieco mniejszym stopniu wpływa na *motywowanie mieszkańców i podmiotów lokalnych do podejmowania lub rozwijania działalności turystycznej i wzrostu dochodów* (m=8,23) oraz *jest motywacją do rozszerzenia oferty turystycznej przez samorządy* (m=8,19). W opinii biorących udział w badaniu beneficjentów wsparcia LGD promocja turystyczna, w tym promocja rybackiego charakteru obszaru Doliny Baryczy, w najmniejszym

stopniu wpływa na wzrost atrakcyjności regionu w odbiorze mieszkańców (m=8,09). Równocześnie należy zauważyć, że wszystkie oceny były relatywnie wysokie (ponad 8 na skali od 0 do 10).

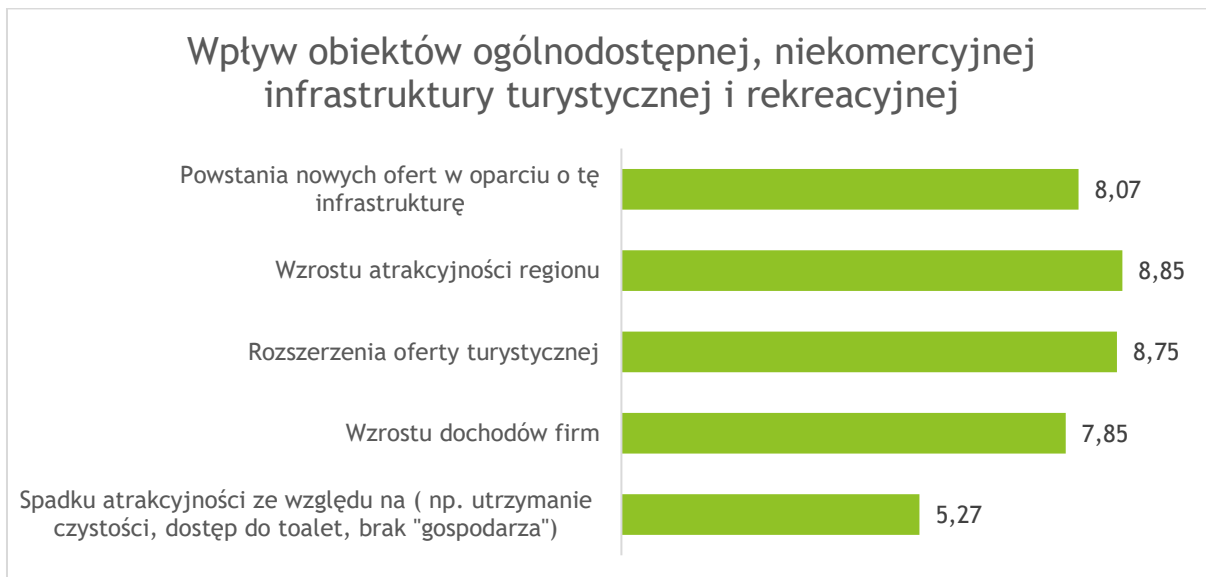
W opinii beneficjentów promocja turystyczna, w tym promocja rybackiego charakteru obszaru Doliny Baryczy wpływa znacząco i pozytywnie na działalność lokalnych firm we wszystkich ocenianych aspektach. Ten rodzaj działań powinien być kontynuowany w perspektywie kolejnej Strategii Rozwoju Lokalnego.

Wykres 39 Ankieta beneficjenci - ocena promocji obszaru, w tym rybackiego charakteru

Jedną z kategorii działań realizowanych w ramach wdrażania LSR przez Stowarzyszenie PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy był rozwój obiektów ogólnodostępnej, niekomercyjnej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej. Respondenci badania z beneficjentami zostali poproszeni o ocenę wpływu rozwoju tego rodzaju obiektów na obszar Doliny Baryczy. W opinii respondentów rozwój infrastruktury turystycznej ma największy wpływ *wzrost atrakcyjności regionu* i *rozszerzenie oferty turystycznej*. W nieco mniejszym stopniu rozwój ogólnodostępnej, niekomercyjnej infrastruktury turystycznej przyczynia się do rozwoju oferty obszaru i *powstania nowych ofert w oparciu o tą infrastrukturę*, a pośrednio do *wzrostu dochodów firm*. Pomimo różnic, oceny we wszystkich czterech wskazanych obszarach są relatywnie wysokie – bliskie 8 w skali od 0 do 10. W najmniejszym stopniu respondenci zgodzili się ze stwierdzeniem, że rozwój ogólnodostępnej infrastruktury turystycznej przyczyni się do spadku atrakcyjności ze względu na problemy z

utrzymaniem czystości, dostęp do toalet, brak "gospodarza" itp. – średnia (m=5,27) jest bardzo zbliżona do środka skali. Problem postrzegania rozwoju ogólnodostępnej infrastruktury jako zagrożenia jest realny, gdyż około połowy respondentów uważa niebezpieczeństwo spadku atrakcyjności ze względu na problemy z utrzymaniem bezpłatnej infrastruktury za realne.

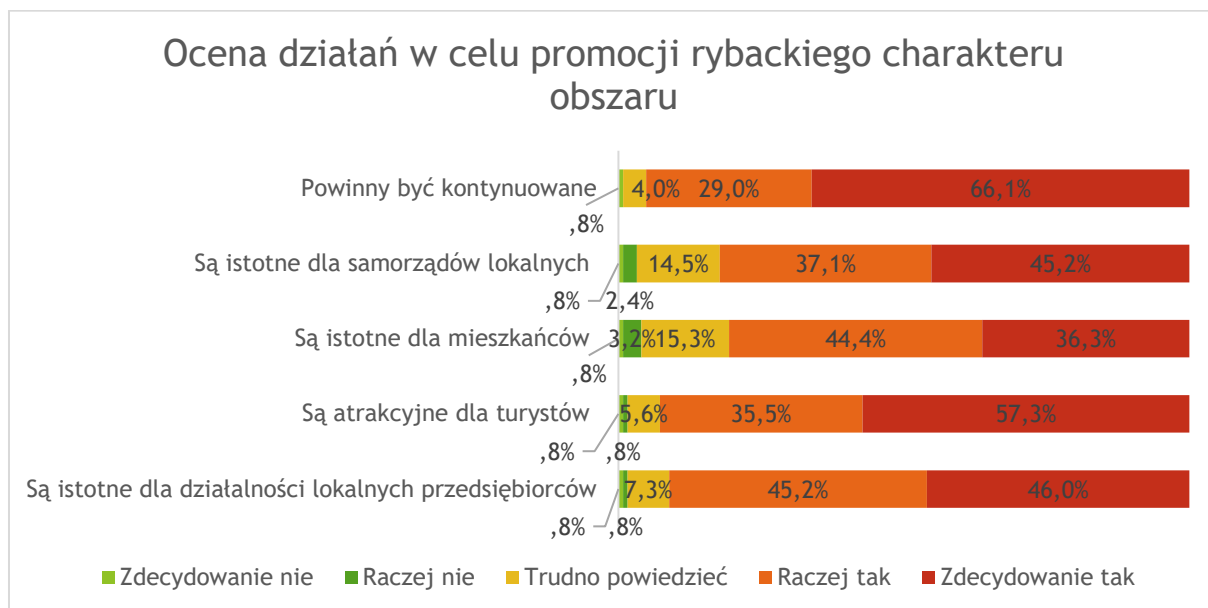

Wykres 40 Ankieta beneficjenci - wpływ obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej

W opinii przytłaczającej większości beneficjentów podejmowane w celu promocji rybackiego charakteru obszaru działania takie jak: Dni Karpia, Kolorowy Szlak Karpia i certyfikat Dolina Baryczy Poleca są istotne dla działalności lokalnych przedsiębiorców zgodziło się ponad 91%, przeciwnego zdania było niecałe 2% ankietowanych, a ponad 7% uznało, że *trudno powiedzieć*. Opinię, że działania te są atrakcyjne dla turystów podzieliła niemal 93% beneficjentów, ponad 6% odpowiedziało *trudno powiedzieć*, a niecałe 2% uznało, że *nie są atrakcyjne*. Przekonanych o istotności tego rodzaju wydarzeń dla mieszkańców jest ponad 80% beneficjentów, ponad 15% nie ma na ten temat wyrobionej opinii, a 4% uważa, że *nie są one istotne*. O wadze tego rodzaju wydarzeń dla samorządów lokalnych przekonanych jest ponad 82%, a przeciwnego zdania jest nieznacznie ponad 3% ankietowanych. Odsetek niezdecydowanych (odpowiedź *trudno powiedzieć*) wyniósł nieco ponad 14%. Zdania, że wydarzenia takie jak Dni Karpia, Kolorowy Szlak Karpia i przyznawanie certyfikatu Dolina Baryczy Poleca powinny być kontynuowane jest ponad 95% uczestników badania, 4% wybrało odpowiedź *trudno powiedzieć*, a jeden respondent (niecały 1%) ocenił, że *zdecydowanie nie*.

Należy podkreślić, że o istotności działań takich jak Dni Karpia, Kolorowy Szlak Karpia i certyfikat Dolina Baryczy Poleca jest przekonana przytłaczająca większość beneficjentów, a potrzebę ich kontynuowania dostrzega ponad 95% uczestników badania, z czego ponad 66% w stopniu *zdecydowanym*.

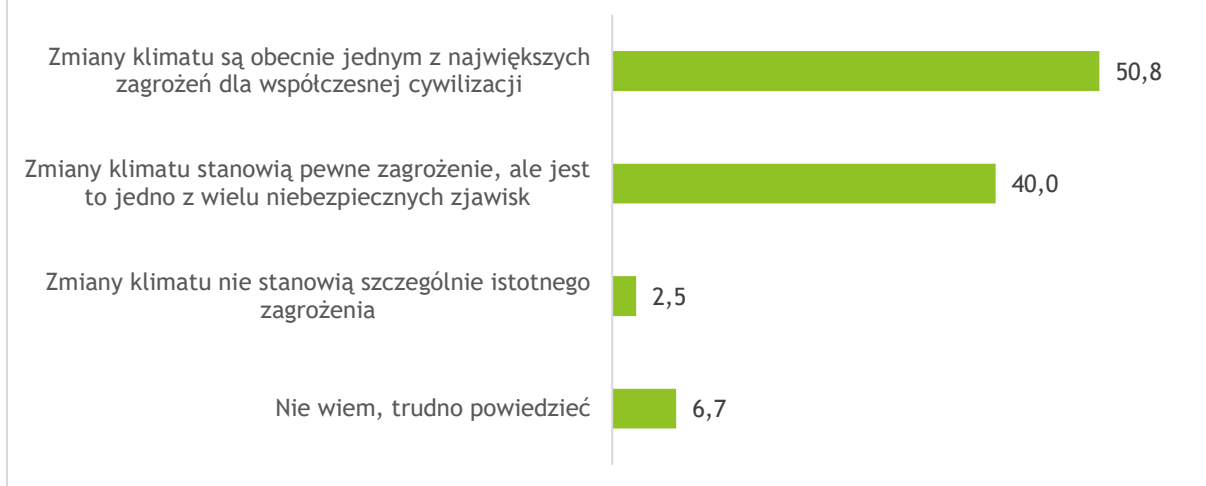
Co godne podkreślenia respondenci są bardzo zgodni w tych ocenach (o czym świadczą niskie wartości odchylenia standardowego).

Wykres 41 Ankieta beneficjenci - ocena działań promujących rybacki charakter obszaru

W związku z zachodzącymi w skali globalnej zmianami klimatu, których efekty są coraz częściej widoczne również w skali lokalnej jeden z modułów ankiety z beneficjentami wsparcia LGD poświęcono tematyce zmian klimatu i ich wpływu na obszar Doliny Baryczy. Ponad połowa (51%) biorących udział w badaniu beneficjentów postrzega zmiany klimatu jako *jedno z największych zagrożeń*, a 40% uważa, że jest to jedno z niebezpiecznych zjawisk stanowiących *pewne zagrożenie*. W opinii nieznacznie ponad 2% respondentów zmiany klimatyczne *nie stanowią istotnego zagrożenia*, a niecałe 7% ankietowanych nie potrafi tego ocenić.

Pogląd respondenta na zmiany klimatu

Wykres 42 Ankieta beneficjenci - pogląd na zmiany klimatu

Zdecydowana większość (ponad 90%) beneficjentów z obszaru Doliny Baryczy postrzega zmiany klimatyczne jako zagrożenie. Respondentów tych zapytano o podejmowane przez nich działania na rzecz przeciwdziałania zmianom klimatu. Najpopularniejszymi działaniami podejmowanymi przez beneficjentów były wymiana źródła ciepła na ekologiczne (86% respondentów) i wykorzystywanie energii ze źródeł odnawialnych (79% respondentów). Każdy z biorących udział w ankiecie beneficjentów wskazał średnio niemal dwa podejmowane przez siebie działania ($m=1,9$).

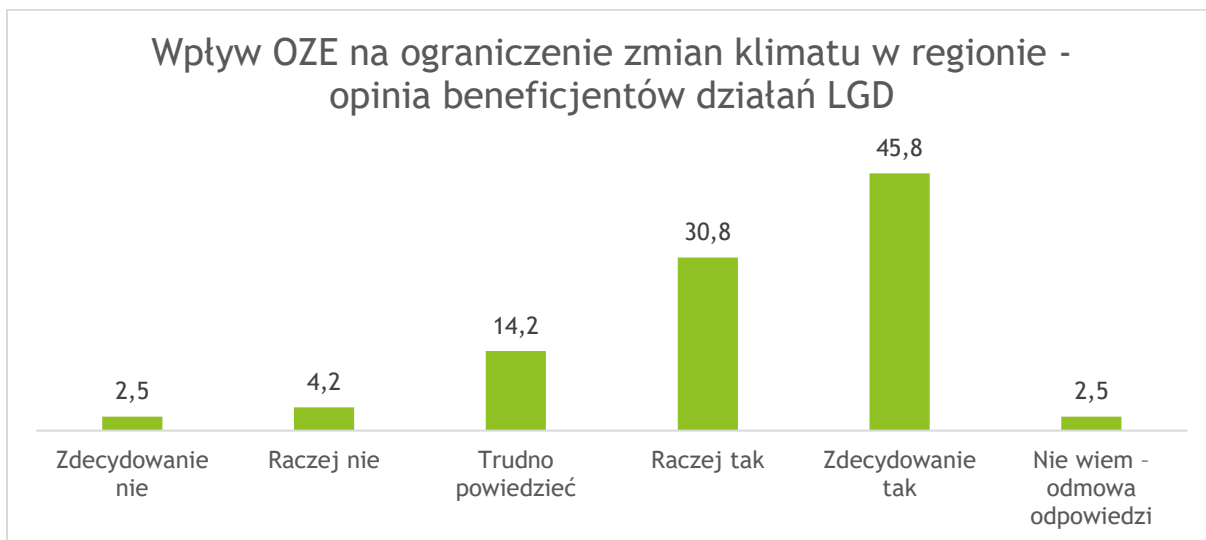
	Odpowiedzi		Procent obserwacji
	N	Procent	
Wymieniłem/am źródło ciepła na sprzyjające ograniczeniu niskiej emisji.	12	44,4%	85,7%
Dbam o pochodzenie używanej energii ze źródeł odnawialnych (montaż instalacji fotowoltaicznej, pompy ciepła itp.)	11	40,7%	78,6%
Segregacja odpadów	1	3,7%	7,1%
Oszczędzanie wody	1	3,7%	7,1%
Wybór produktów ze względu na pochodzenie (kupuję od lokalnych dostawców)	1	3,7%	7,1%
Wybór produktów ze względu na rodzaj opakowania (nadające się do recyklingu/ zwrotu, wielorazowego użytku)	1	3,7%	7,1%
Ogółem	27	100,0%	192,9%

Tabela 6 Ankieta beneficjenci - działania na rzecz zapobiegania zmianom klimatu

Ponad $\frac{3}{4}$ (77%) biorących udział w ankiecie beneficjentów uważa, że wykorzystywanie Odnawialnych Źródeł Energii (OZE) i transformacja energetyczna może wpłynąć na ograniczanie zmian klimatycznych w obszarze

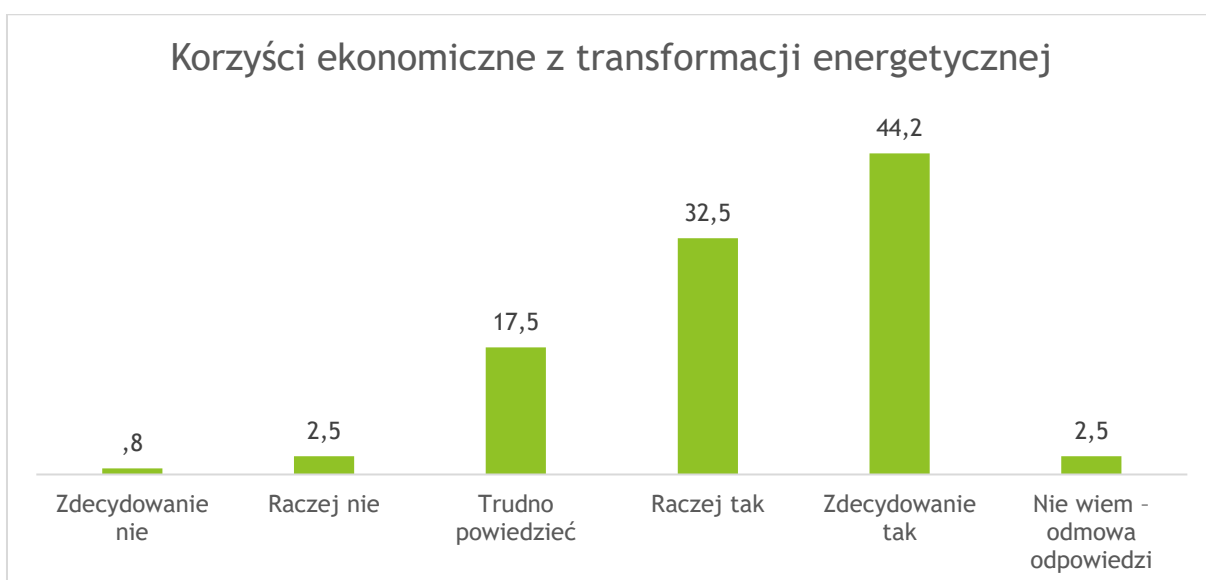

Doliny Baryczy. Przeciwnego zdania jest niecałe 7% respondentów, a niemal 17% ankietowanych nie ma na ten temat wyrobionej opinii lub odmówiło odpowiedzi.

Wykres 43 Ankieta beneficjenci - ocena wpływu OZE na zmiany klimatu

Niemal 77% beneficjentów działań LGD jest zdania, że **wykorzystywanie Odnawialnych Źródeł Energii (OZE) i transformacja energetyczna może przynosić korzyści ekonomiczne**. Co piąty ankietowany (20%) nie chciał lub nie potrafił ocenić wpływu transformacji energetycznej na korzyści ekonomiczne, a nieco ponad 3% uważa, że transformacja energetyczna nie przyniesie korzyści ekonomicznych.

Wykres 44 Ankieta beneficjenci - korzyści z transformacji energetycznej

W związku z ogólnym przekonaniem beneficjentów Stowarzyszenia PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy o konieczności przeciwdziałania zmianom klimatycznym i

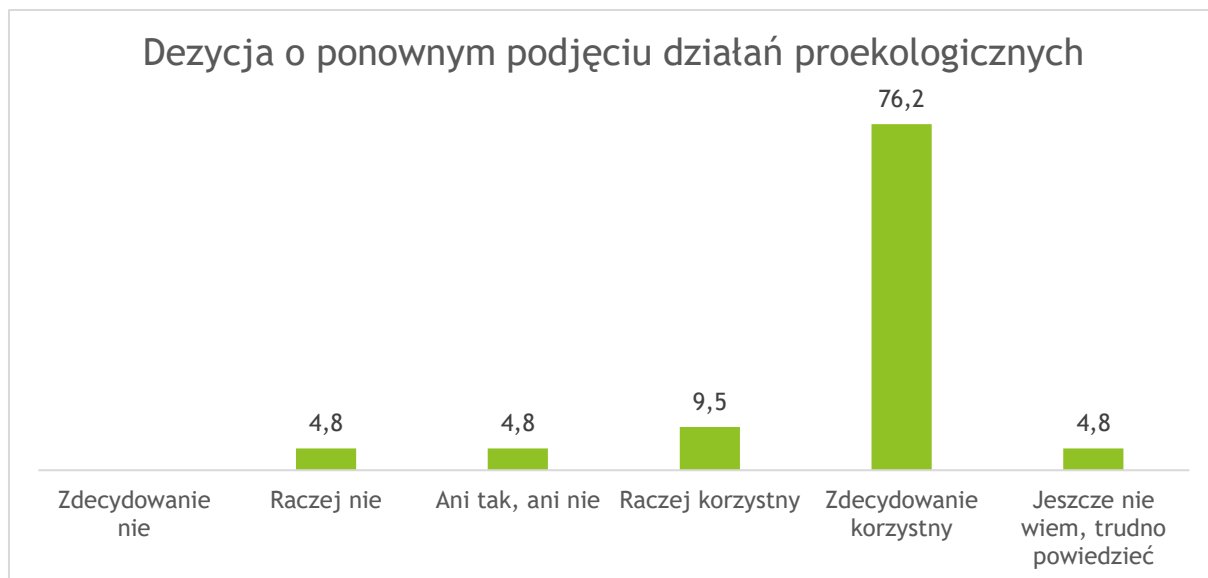
opłacalności transformacji energetycznej zapytano o działania proekologiczne w ramach realizowanego przez nich projektu. Różne formy przeciwdziałania zmianom klimatu (np. termomodernizację i/lub wykorzystanie OZE – pompy ciepła, fotowoltaiki itp.) podjęło 28% uczestniczących w badaniu beneficjentów. Najczęściej podejmowanymi przez respondentów działaniami proekologicznymi był montaż *paneli fotowoltaicznych* (52%), *docieplenie budynku* (24%) i *montaż pompy ciepła* (9%). Wśród *innych* działań najczęściej wskazywano różne formy edukacji dzieci i młodzieży oraz zakup energooszczędnych maszyn i urządzeń oraz pojazdów.

	Odpowiedzi		Procent obserwacji
	N	Procent	
Montaż paneli fotowoltaicznych	11	40,7%	52,4%
Docieplenie budynku	5	18,5%	23,8%
Montaż pompy ciepła	2	7,4%	9,5%
Modyfikacja systemu grzewczego (np. wymiana kaloryferów, montaż ogrzewania podłogowego)	1	3,7%	4,8%
Wymiana pieca na paliwo stałe na inne źródło ciepła	1	3,7%	4,8%
Inne	7	25,9%	33,3%
Ogółem	27	100,0%	128,6%

Tabela 7 Ankieta beneficjenci - działania proekologiczne w ramach realizowanych projektów

W opinii ponad $\frac{3}{4}$ beneficjentów podejmujących działania proekologiczne (76%) ich wpływ był *zdecydowanie korzystny*, a 9% *raczej korzystny*. Jako *niekorzystne* lub *neutralne* podjęte działania oceniło po 1 respondencie (po 5%), a kolejna osoba wskazała, że jest zbyt wcześnie, by to ocenić. Należy zauważyć bardzo wysokie zadowolenie respondentów z podjętych działań proekologicznych. Biorąc pod uwagę, że ankieta była realizowana przed nasileniem się kryzysu energetycznego i wzrostem cen nośników energii można przypuszczać, że działania proekologiczne związane ze zmniejszeniem zużycia energii byłyby jeszcze bardziej pożądane i wyżej ocenione przez beneficjentów.

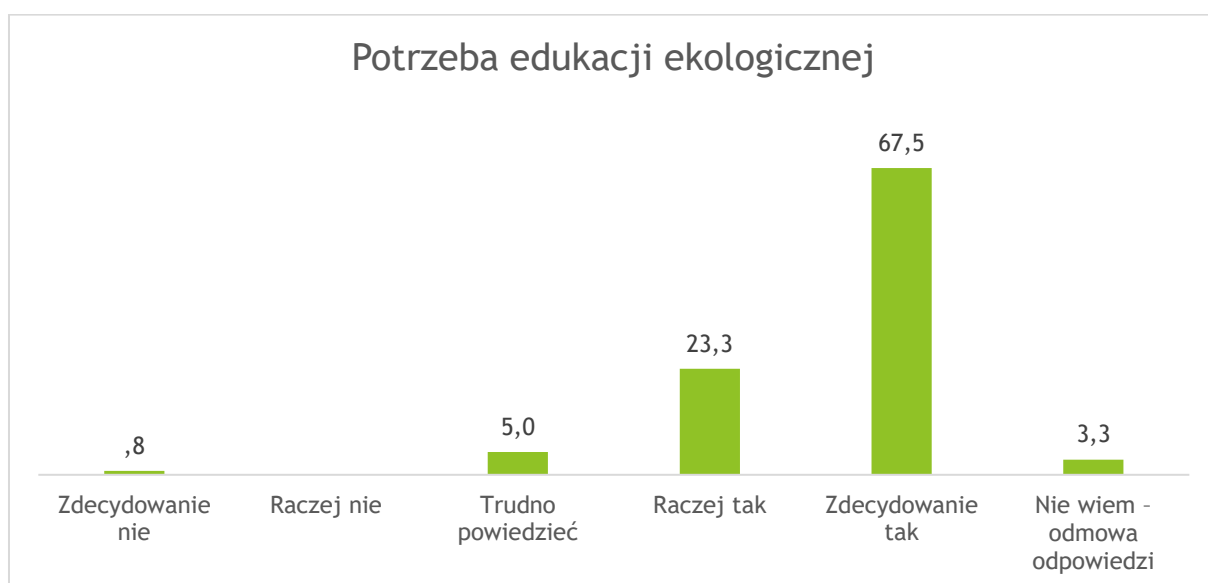
W świetle wyników badania z beneficjentami wydaje się, że w perspektywie kolejnej Strategii Rozwoju Lokalnego wsparcie działań proekologicznych powinno stać się priorytetowym celem Stowarzyszenia PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy.

Wykres 45 Ankieta beneficjenci - ponowne podjęcie działań proekologicznych

W opinii osób korzystających ze wsparcia LGD edukacja ekologiczna i klimatyczna obejmująca zachowanie zasobów naturalnych i przeciwdziałanie zmianom klimatu (m.in. wykorzystanie OZE) jest potrzebna i powinna być wspierana.

W perspektywie celów i działań planowanych w opracowywanej Strategii Rozwoju Lokalnego należy uwzględnić działania związane z ochroną klimatu i transformacją energetyczną zarówno na poziomie infrastruktury jak i działań edukacyjnych.

Wykres 46 Ankieta beneficjenci - potrzeba edukacji proekologicznej

4.5 Oczekiwania lokalnej społeczności i beneficjentów działań LGD w stosunku do opracowywanej Strategii Rozwoju Lokalnego

W celu określenia potrzeb i priorytetów dla opracowywanej przyszłej Strategii Rozwoju Lokalnego mieszkańcy obszaru Doliny Baryczy (respondenci badania) zostali poproszeni o wskazanie obszarów życia wymagających pilnej interwencji Stowarzyszenia PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy. Na analogicznej do używanej poprzednio pięciostopniowej skali uczestnicy oceniali istotność 15 społeczno – gospodarczych obszarów życia na terenie Doliny Baryczy. Jako obszary **wymagające** pilnej interwencji LGD respondenci wskazali: *zachowanie kultury i tradycji Doliny Baryczy oraz promocja przyrody i zasobów Doliny Baryczy* (oba m=4,43), a także *wsparcie i rozwój turystyki w oparciu o lokalne zasoby* (m=4,42). Na trzecim miejscu uplasowały się *ex-aequo tworzenie i promocja atrakcyjnej oferty turystycznej oraz wsparcie lokalnych przedsiębiorców (np. poprzez granty, dotacje, szkolenia, promocję)* (m=4,37). Jako obszary **nie wymagające** pilnej interwencji uczestnicy badania najczęściej wskazywali *rozwój infrastruktury i oferty sportowej, wsparcie dla usług i produktów nie związanych z ofertą turystyczną (np. usługi dla mieszkańców) oraz wsparcie sektora rybackiego i tradycji rybołówstwa*.

Analizując najważniejsze, zdaniem mieszkańców Doliny Baryczy, obszary interwencji w ramach opracowywanej LSR łatwo zauważyć, że zostały one wskazane jako cele szczegółowe w ewaluowanej LSR. Wyjątkiem jest niska ocena działań na rzecz sektora rybackiego i tradycji rybołówstwa, jednak może to wynikać np. z przekonania respondentów o dużym wsparciu kierowanym do tego obszaru. Potwierdzenie natomiast znajduje wniosek, że z punktu widzenia mieszkańców najistotniejszymi obszarami wymagającymi działań jest tworzenie atrakcyjnej oferty turystycznej w oparciu o lokalne podmioty i zasoby i przy wykorzystaniu atutów obszaru – jej przyrody i kultury.

Obszary wymagające interwencji PdDB w nowej LSR

Wykres 47 Ankieta mieszkańcy i turyści - obszary wymagające interwencji

Istotne różnice w priorytetowych obszarach działań są widoczne również w poszczególnych gminach, na których terenie działa Stowarzyszenie PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy. W poszczególnych objętych badaniem gminach katalog pilnych problemów, którymi powinno zająć się LGD różni się. Różnice występują także na poziomie deklarowanego „natężenia” problemów, rozumianego jako częstotliwość wskazywania odpowiedzi skrajnych (*zdecydowanie tak/ zdecydowanie nie*). Na najbardziej ogólnym poziomie, można stwierdzić, że w większości gmin,

Gmina Cieszków

Jako najważniejsze obszary oczekiwanej interwencji w opracowywanej Lokalnej Strategii Rozwoju mieszkańcy Gminy Cieszków wskazali *wsparcie mieszkańców na*

rynku pracy, wsparcie i rozwój turystyki w oparciu o lokalne zasoby oraz promocja przyrody i zasobów naturalnych Doliny Baryczy. W porównaniu do odpowiedzi mieszkańców całego obszaru zdecydowanie wyżej plasują się oczekiwania wsparcia na rynku pracy oraz rozwój infrastruktury i oferty kulturalnej, a także wsparcie lokalnej edukacji zachowującej specyfikę obszaru. Mieszkańcy Gminy Cieszków oczekują mniejszego niż średnia dla całej Doliny Baryczy wsparcia w obszarach zachowanie kultury i tradycji Doliny Baryczy i wsparcie lokalnych przedsiębiorców (np. poprzez granty, dotacje, szkolenia, promocję). Istotnymi różnicami w stosunku do listy priorytetów wszystkich mieszkańców obszaru Doliny Baryczy jest wysokie miejsce działań aktywizacyjnych na rynku pracy oraz rozszerzenie oferty kulturalnej i działania proekologiczne związane z OZE.

Wykres 48 Ankieta mieszkańcy i turyści - obszary wymagające interwencji Gmina Cieszków

Wśród proponowanych przez respondentów działań znalazły się zarówno obszary działania LGD jak i wykraczające poza jego kompetencje (np. remonty dróg).

- *Zatrudnić przewodników, stworzyć ich bazę - zrobić to w jednej prostej stronie aktualizowanej w całości*
- *Na targach turystycznych, w mediach krajowych*
- *Więcej produktów naturalnych z regionu w sklepach w Dolinie Baryczy*
- *Doradztwo*
- *Infrastruktura na stawach, zalewiskach*
- *Tworzenie miejsc kampingowo- hotelowych z uwzględnieniem natury, porządku i ciszy w tym terenie oraz zatrudnienia lokalnych ludzi do pracy*
- *Giełda produktów lokalnych, promocja zespołów ludowych,*
- *Większa edukacja społeczeństwa mieszkającego w Dolinie Baryczy*
- *Pomagać w codziennym życiu- wspomóc w znalezieniu pracy, doradztwo*
- *Promowanie inicjatywy lokalnej, wolontariatu, edukacji na rzecz obszaru*
- *Więcej wydarzeń powiązanych z przyrodą, bezpłatne eventy*
- *Pomoc poprzez szkolenia, doradców, stworzyć serwis promujący pracę w Dolinie Baryczy*
- *Zachęcanie przedsiębiorców do tworzenia miejsc pracy.*
- *Więcej grantów, szkoleń, wyjazdów studyjnych*
- *Dotacje na rozwój działalności i utrzymanie miejsc pracy*
- *Usługi studyjne, organizacja dni poświęconych danej branży, gdzie będzie możliwość zapoznania się z wystawami, ofertami pracy, rozwiązaniami*
- *Warsztaty, wyjazdy zapoznawcze z lokalną przyrodą itp.*
- *Modernizacja szlaków i ścieżek, budowa chodników, parkingów*
- *Pomagać w budowie nowych dróg*
- *Usługi noclegowe, pobytowe*
- *Wsparcie wykorzystania odnawialnych źródeł energii*
- *Promocja i wsparcie OZE.*

Gmina Krośnice

Lista najistotniejszych problemów, którymi powinno zająć się PdDB sygnalizowanych przez mieszkańców Gminy Krośnice jest zbliżona do postulatów mieszkańców całego obszaru. Różnicą jest bardzo wysoka potrzeba wsparcia sektora rybackiego i tradycji

rybołówstwa oraz lokalnej edukacji zachowującej specyfikę obszaru, a bardzo niska wsparcia mieszkańców na rynku pracy (w przekwalifikowaniu się, znalezieniu pracy lub założeniu działalności gospodarczej). Wśród najważniejszych obszarów wymagających wsparcia respondenci wskazali przede wszystkim te związane z ochroną i promocją przyrody, tradycji i kultury Doliny Baryczy, a także rozwojem gospodarczym bazującym na lokalnych zasobach. Warto zwrócić uwagę, na bardzo dużą, wynoszącą 1,2 punktu, rozbieżność pomiędzy oceną najwyższą, a najniższą (dla całego obszaru było to 0,46), co świadczy o tym, że mieszkańcy wyraźnie definiują obszary dla nich najistotniejsze i najmniej istotne.

Wykres 49 Ankieta mieszkańcy i turyści - obszary wymagające interwencji Gmina Krośnice

Respondenci zaproponowali podjęcie następujących działań:

- *Działania wspierające praktykowane do tej pory*
- *Filmy promocyjne*
- *Większy dostęp do wód i zbiorników wodnych dla pasjonatów sportu wędkarskiego*
- *Działania wspierające praktykowane do tej pory*
- *Budowa nowej lub remonty istniejącej infrastruktury (ścieżki rowerowe, wiaty itp.)*
- *Festyny i jarmarki*
- *Większa promocja milickiego karpia i stawów*
- *Promowanie wśród młodzieży*
- *Edukacja dla osób dorosłych, które niewiele wiedzą nt. Specyfiki D. B.*
- *Organizacja warsztatów dla szkół*
- *Wsparcie grup defaworyzowanych - kobiet*
- *Granty, dotacje, promocja, szkolenia*
- *Odnawialne źródła energii.*

Gmina Milicz

Wśród najistotniejszych dla mieszkańców Gminy Milicz obszarów, które powinny zostać uwzględnione w opracowywanej Strategii Rozwoju Lokalnego znalazły się *tworzenie i promocja atrakcyjnej oferty turystycznej i wsparcie i rozwój turystyki w oparciu o lokalne zasoby*. Dla mieszkańców Gminy Milicz istotne jest również *wsparcie lokalnych przedsiębiorców (np. poprzez granty, dotacje, szkolenia, promocję)*. Nieco mniej niż dla mieszkańców całego obszaru Doliny Baryczy ważny jest *rozwój infrastruktury i oferty kulturalnej*, ale może to wynikać z większej dostępności takiej oferty dla mieszkańców Milicza. Różnica pomiędzy najwyżej, a najniżej ocenionym obszarem jest relatywnie niewielka, co oznacza, że potrzeby mieszkańców i oczekiwane wsparcie rozkłada się na większą ilość obszarów.

Gmina Milicz - obszary wymagające interwencji

Wykres 50 Ankieta mieszkańcy i turyści - obszary wymagające interwencji Gmina Milicz

Wśród oczekiwanych działań respondenci wymienili:

- *Ułatwić dostęp do przyrody*
- *Dni Karpia*
- *Oznakowanie, działania prewencyjne lokalnych władz np. Zapisy w planach zagospodarowania*
- *Tworzenie kolejnych kameralnych miejsc wypoczynku na łonie natury, wykorzystujących walory krajobrazowe*
- *Kontynuacja działań, dofinansowanie*
- *Program telewizyjny*
- *Kanalizowanie ruchu turystycznego*

- *Promocja w mediach*
- *Rozwój infrastruktury*
- *Zachowanie istniejącej infrastruktury*
- *Granty*
- *Tworzenie bazy turystycznej nastawionej na ekologię*
- *Kontynuacja działań, dofinansowanie*
- *Zarządzanie szlakami*
- *Rozwój sieci szlaków*
- *Campingowe, wieże widokowe*
- *Rozwijanie sieci szlaków i ścieżek*
- *Wsparcie sprzętowe i doposażeniowe*
- *Edukowanie społeczeństwa w kierunku szanowania przyrody jako dobra wspólnego kolejnych pokoleń*
- *Kontynuacja działań, dofinansowanie*
- *Organizacja wydarzeń*
- *Organizacją i wsparcie lokalnych świąt i festiwali.*
- *Filmiki, tematyczne imprezy kulturalne*
- *Promocja zabytków*
- *Rozwój łańcucha dostaw ryby*
- *Promocja granty*
- *Kontynuacja działań, dofinansowanie*
- *Konkursy na finansowanie rozwoju*
- *Edukacja i promocja*
- *Zachowanie tradycji*
- *Działania integracyjne, zapraszani mieszkańców do konsultacji, konkursy i loterie*
- *Ludność może się szkolić aby przyjeźdnym coś wskazać lub opowiedzieć*
- *Wzmacniania działań NGO, lokalnych inicjatyw*
- *Edukacja w przedszkolach i szkołach z naszego terenu*
- *Trudno powiedzieć co by wzmocniło utożsamianie się mieszkańców, nie każdy tego potrzebuje, ale ja uważam że każdy jednak powinien się czuć częścią tej społeczności*

- *Osiąganie zysku z turystyki przez lokalnych mieszkańców*
- *Imprezy związane z regionem*
- *Tworzenie infrastruktury podkreślającej walory przyrodniczo-krajobrazowe obszaru*
- *Drogi i parkingi przy stawach*
- *Wsparcie lokalnych artystów*
- *Zaplanowanie środków na wsparcie lokalnych klubów sportowych*
- *Tworzenie np. Siłowni plenerowych*
- *Hale i boiska sportowe, tor do jazdy crosowej na rowerze*
- *Więcej ofert sportowych dla ludności*
- *Młodzież powinna wędrować po regionie*
- *Granty, gadzety o Dolinie Baryczy, portal edukacja*
- *Motywowanie aktywnych nauczycieli, zachęcanie/ wsparcie udziału w lokalnej ofercie edukacyjnej*
- *Edukacja od poziomu przedszkolnego, aby każdy uczeń wiedział na jakim obszarze mieszka*
- *Promocja oferty*
- *Zielone szkoły*
- *Rozwijanie i wsparcie oferty dla szkół.*
- *Dotacje dla ośrodków edukacji*
- *Organizacja szkoleń*
- *Warsztaty dla bezrobotnych*
- *Wspieranie MŚP, które chcą tworzyć nowe dotychczas nieznanne produkty*
- *Wsparcie rozwoju infrastruktury turystycznej*
- *Wsparcie lokalnej przedsiębiorczości zwłaszcza osób młodych i seniorów*
- *Dotacje i granty dla przedsiębiorców rozwijających ofertę turystyczną.*
- *Ekologiczne produkty*
- *Wieże przekaźnikowe polepszające zasięgi Internetu*
- *System grantów promujących nowe pomysły, nowe produkty*
- *Szkolenie osób w średnim wieku jako przewodników turystycznych.*
- *Gęściejsza sieć ścieżek rowerowych*
- *Drogowa infrastruktura to podstawa egzystencji i udanej turystyki*

- *Polepszenie stanu dróg, ścieżek i oświetlenia, wyznaczone parkingi*
- *Inwentaryzacja istniejących dróg i potrzeb ich remontów, przebudowy*
- *Kontynuacja działań systemowych (DBP, EDU i DK)*
- *Tworzenie plansz informacyjnych i drogowskazów.*
- *Może poprzez powiadomienia SMS tak jak przychodzą SMS o alertach tak samo może by można wysłać powiadomienie SMS że w takim i takim dniu warto wybrać się tu i to więcej informacji pod linkiem*
- *Edukacja dla Doliny Baryczy, również dla dorosłych*
- *Zdecydowanie wspieranie OZE,*
- *Wszystko jest tu opisane, więc nie ma co wymyślać*
- *Wszędzie syf, a nikt nie dba o okolice*
- *Szkolenia, granty, dotacje, promocje*
- *Promocja rozwiązań ekologicznych, dofinansowania*
- *Pozyskiwanie dotacji dla mieszkańców*
- *Ochrona klimatu i poszanowanie dla przyrody powinna stanowić fundament edukacji społeczeństwa w każdym wieku*
- *Kontynuacja działań, dofinansowanie*
- *Konkursy na finansowanie działań*
- *Festiwal ekologiczny - wydarzenie plenerowe dla mieszkańców regionu*

Gmina Twardogóra

W opinii mieszkańców Gminy Twardogóra wsparcia w ramach opracowywanej Strategii Rozwoju Lokalnego wymagają jedynie wybrane obszary, o czym świadczy relatywnie duża (0,94) różnica pomiędzy obszarem najwyższej i najniższej ocenionym. W porównaniu do ocen mieszkańców całego obszaru Doliny Baryczy mieszkańcy Gminy Twardogóra wyższą wagę przykładają do *poprawy infrastruktury (np. dojazd do atrakcji, miejsc aktywności lokalnej)* i *rozwoju infrastruktury i oferty kulturalnej*, a niższą do *promocji przyrody i zasobów naturalnych Doliny Baryczy* oraz *wspierania lokalnej edukacji zachowującej specyfikę obszaru*. Co ciekawe, w opinii respondentów z Gminy Twardogóra LGD w najmniejszym stopniu powinno *wspierać mieszkańców na rynku pracy (w przekwalifikowaniu się, znalezieniu pracy lub założeniu działalności gospodarczej)*.

Gmina Twardogóra - obszary wymagające interwencji

Wykres 51 Ankieta mieszkańcy i turyści - obszary wymagające interwencji Gmina Twardogóra

Wśród oczekiwanych w nowej LSR działań mieszkańcy wskazali:

- *Imprezy*
- *Wycieczki z przewodnikiem*
- *Promocja przyrody i zasobów naturalnych Doliny Baryczy*
- *Reklama na całą Polskę*
- *Dofinansowania dla przedsiębiorców wykorzystujących lokalne zasoby*
- *Wsparcie i rozwój turystyki w oparciu o lokalne zasoby*
- *Działalność grup*
- *Kultywowanie tradycji, organizowanie imprez*

- *Współpraca z mieszkańcami i przyrodnikami.*
- *Promowanie i opieka nad obiektami kultury*
- *Promocja i dofinansowanie*
- *Dofinansowania, dbałość o stan wód i grobli*
- *Więcej dofinansowań*
- *Konkursy rybackie, muzeum rybołówstwa*
- *Działalność stowarzyszeń*
- *Organizowanie wspólnych warsztatów, projektów*
- *Warsztaty dla mieszkańców, może jakaś forma edukacji o historii regionu*
- *Odnawianie szlaków, tworzenie nowych, wiaty. Przedstawienia, filmy*
- *Zwiedzanie zamku wewnątrz by się przydało*
- *Organizacja i promocja warsztatów itp. W innych gminach nie tylko w Miliczu i Żmigrodzie*
- *Rozbudowa infrastruktury*
- *Wspieranie rozwoju klub sportowych*
- *Brak ścieżek rowerowych np. Do Grabowna, do Milicza, Domasławic do goli wielkiej*
- *Projekty edukacyjne*
- *Warsztaty dla szkół, projekty, konkursy, umieszczanie materiałów w ramach EDDB*
- *Więcej zajęć dla dzieci w szkołach*
- *Spotkania informacyjne na wsiach*
- *Oj tak powinno być coś takiego gdzie można pójść i gdzie doradza*
- *Dotacje i promowanie lokalnych produktów. Wprowadzenie produktów lokalnych do śmieciówek*
- *Wspieranie przedsiębiorców*
- *Większą informacja i pomoc w uzyskaniu grantów*
- *Bardziej dotacje oraz szkolenia*
- *Poprawa komunikacji, ogłoszenia wydarzeń i warsztatów dla mieszkańców a nie ankiet i szkoleń dla wąskiej grupy*
- *Większą mobilizacja burmistrzów samorządowców w wsparcie dla niepełnosprawnych dzieci, młodzieży, i dorosłych*

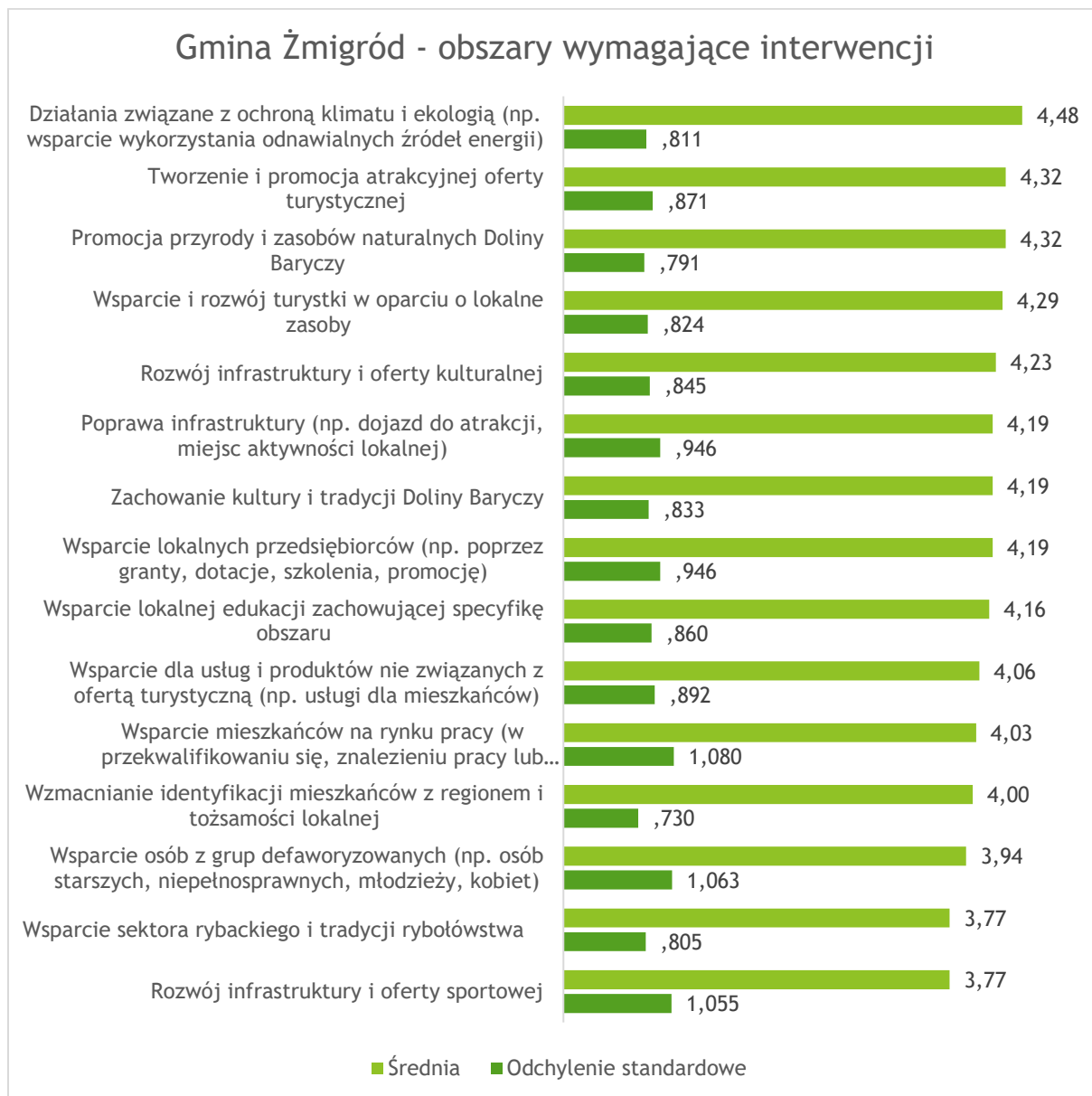
- *Za dużo osób starszych mają miejsc do siedzenia np. Zimą, my młodzi ludzie nie mamy gdzie przyjąć i usiąść w ciepłym tylko marzniemy na ławkach*
- *Poprawienie komunikacji publicznej, autobusy do głównych miejscowości na trasie*
- *Dofinansowanie remontów kluczowych zabytków*
- *Na FB np. Można jakąś grupę rowerową stworzyć by mieszkańcy mogli jeździć i zwiedzać przy okazji jakieś miejsca*
- *Marketing i promowanie poprzez google ads i facebook, instagramowe profile, konto na tik toku*
- *Coś w stylu Dni Karpia, gdzie promuje się atrakcyjne miejsca*
- *Większa promocja innych gmin nie tylko Milicza i Żmigrodu, zbyt duży nacisk jest kładziony na przedsiębiorców, oferta turystyczna powinna być bardziej promowana. 10 portali i full ulotek rozmywa markę. Turysta jest dezorientowany i nie wie już gdzie zaglądać i po co sięgać. Trzeba skupić się na poprawie działań promocyjnych które leżą*
- *Tworzenie i promocja atrakcyjnej oferty turystycznej*
- *Wsparcie finansowe i edukacja*
- *Zachęcanie do ekologicznego ogrzewania domów, szeroka edukacja o znaczeniu ochrony środowiska, przede wszystkim o płynących z tego korzyściach zarówno zdrowotnych jak i finansowych*
- *Współpraca z mieszkańcami i przyrodnikami*
- *Wsparcie działań*
- *Spotkania informacyjne*
- *Dotacje do połowy ceny*
- *Atrakcyjne Dofinansowanie do zmiany źródła ogrzewania.*

Gmina Żmigród

Wskazana przez mieszkańców gminy Żmigród lista priorytetowych obszarów wymagających wsparcia w ramach LSR, jest niemal idealnie zgodna z odpowiedziami wszystkich mieszkańców obszaru Doliny Baryczy. Jediną różnicą, są wskazane jako dwa najistotniejsze: *działania związane z ochroną klimatu i ekologią (np. wsparcie wykorzystania odnawialnych źródeł energii)* oraz *promocja przyrody i zasobów naturalnych Doliny Baryczy*. Bardzo niski priorytet mieszkańcy Gminy Żmigród

przypisali wsparciu w obszarach *rozwoju infrastruktury i oferty sportowej oraz sektora rybackiego i tradycji rybołówstwa*.

Wykres 52 Ankieta mieszkańcy i turyści - obszary wymagające interwencji Gmina Żmigród

Wśród zaproponowanych przez mieszkańców Gminy Żmigród działań znalazły się:

- *Kontynuacja*
- *Wsparcie ochrony np. Sokoła wędrownego, instalacja foto pułapek*
- *Edukacja*
- *Filmiki w sieci*
- *Akcje promocyjne*
- *Większa baza noclegowa, pole namiotowe*

- *To co teraz działa jest ok, ważne by to kontynuować*
- *Organizacja imprez*
- *Zwiększenie reklamy*
- *Udostępnianie atrakcji*
- *Warsztaty dla uczniów*
- *Wzmacnianie świadomości mieszkańców*
- *Edukacja, promocja wewnętrzna*
- *Materiały reklamowe - naklejki, koszulki itp.*
- *Tworzenie ścieżek rowerowych*
- *Dalszy rozbudowa ścieżek rowerowych*
- *Kino w plenerze*
- *Siłownia na powietrzu*
- *Zajęcia dla dziewcząt typu akrobatyka, taniec*
- *Budowa obiektów sportowych, korty tenisowe, do squasha itp. Sport nie ogranicza się tylko do piłki nożnej i basenów*
- *Wymiana edukacyjna między regionami*
- *Promocja wśród uczniów i ich rodziców*
- *Zajęcia w terenie*
- *Pomoc w znalezieniu pracy*
- *Promocja i organizacja kursów*
- *Dofinansowania i warsztaty*
- *Aktywizacja zawodowa, tworzenie nowych miejsc pracy. Może stworzenie strefy ekonomicznej*
- *Promocja lokalnych produktów, granty dla gospodarstw agroturystycznych*
- *Sklep spożywczy w Radziądzu*
- *Większa dostępność produktów*
- *Klub seniora*
- *Udostępnianie miejsc i atrakcji dla osób niepełnosprawnych*
- *Więcej chodników*
- *Inwestycje w kanalizację ruchu turystycznego*
- *Tablice informacyjne*
- *Ulepszenie strony internetowej*

- *Mapy*
- *Zakładanie odnawialnych źródeł energii*
- *Programy dofinansowujące ekologiczne źródła ciepła*
- *Pomoc w dofinansowaniu energii odnawialnych*
- *Kanalizacja ruchu turystycznego (ochrona przed zdeptaniem)*
- *Dofinansowanie, kontrola kotłów*

Gmina Przygodzice

Lista obszarów, w których mieszkańcy Gminy Przygodzice oczekują interwencji w ramach opracowywanej Strategii Rozwoju Lokalnego jest zbliżona, do oczekiwań całego obszaru Doliny Baryczy. Najważniejszymi różnicami, jest wskazanie na pierwszym miejscu *zachowania kultury i tradycji Doliny Baryczy*, niższy priorytet przyznany *poprawie infrastruktury (np. dojazd do atrakcji, miejsc aktywności lokalnej)* oraz umiejscowienie na ostatnim miejscu *wsparcia dla usług i produktów nie związanych z ofertą turystyczną (np. usługi dla mieszkańców)*. Jednocześnie należy zwrócić uwagę, że oceny wszystkich potencjalnych obszarów interwencji są nie niższe niż 4, a zatem odsetek wskazań na odpowiedzi *raczej tak* i *zdecydowanie tak* był wysoki.

Gmina Przygodzice - obszary wymagające interwencji

Wykres 53 Ankieta mieszkańcy i turyści - obszary wymagające interwencji Gmina Przygodzice

Wśród zaproponowanych przez mieszkańców Gminy Przygodzice działań wskazano:

- *Wspieranie edukacji*
- *Ochrona zasobów*
- *Materiały informacyjne i edukacyjne*
- *Ścieżki przyrodnicze*
- *Działania reklamowe, informowanie społeczeństwa o racjonalnych zasadach koegzystowania przyrody i stawów, by niezrozumienie prac gospodarczych rybaków nie wywoływało sprzeciwu "samozwańczych ekologów". Wykaszenie stawów i regulacja liczebności ptactwa wodnego budzi kontrowersje.*
- *Wypoczynek na stawach*

- *Przewodniki*
- *Wsparcie inwestycyjne*
- *Doradztwo w zakresie organizacji turystyki*
- *Lokalne sklepiki*
- *Dotacje*
- *Odbudowa świetności ośrodka Lido w Antoninie*
- *Oferta tzw. Miękką, bez infrastruktury*
- *Wydarzenia kulturalne*
- *Warsztaty dla dzieci w przedszkolach, kółka zainteresowań dla dzieci w szkołach*
- *Cykliczne kultywowanie tradycji*
- *Dalsze wypieranie zespołów ludowych,*
- *Imprezy*
- *Zrzeszanie sektora rybackiego i prawniczego, by mocna grupa wodzickich, wymuszała na urzędach skuteczną ochronę stawów, słyszałam o zatruciu rzeki Barycz oraz o problemach gospodarza stawów przy, który nie mógł wymusić czyszczenie koryta rzeki Barycz i spuścić wodę na odłowy.*
- *Zawody rybackie*
- *Promocja, wsparcie na poziomie dotacji europejskich i rządowych*
- *Warsztaty rybackie*
- *Mieszkańcy mają pomysły i chęci wziąć sprawy w swoje ręce, natomiast barierę sprawia wypełnienie dokumentacji - doradztwo*
- *Pikniki rodzinne*
- *Ścieżki rowerowe i piesze*
- *Lepsza współpraca z samorządami*
- *Boiska sportowe, ścieżki rowerowe, których jest mało*
- *Leśne szlaki do biegania, trasy rowerowe,*
- *Polepszenie jakości placów zabaw, boisk, remonty istniejących*
- *Wspieranie edukacji*
- *Ścieżki edukacyjne*
- *Prezentacje w szkołach*

- *Wspieranie wymiany doświadczeń, kontaktów między ośrodkami i ludźmi zajmującymi się edukacją regionalną.*
- *Wsparcie finansowe wycieczek po regionie.*
- *Edukacja na placach zabaw o segregacji śmieci i śmietniki na placach zabaw*
- *Warsztaty dla dzieci w szkołach i przedszkolach*
- *Organizowanie szkoleń, kursów, granty na założenie działalności*
- *Granty na rozwój przedsiębiorstw*
- *Dotacje dla firm*
- *Wspieranie osób powyżej 50 roku życia, gdyż zwykle mają czas i siły, by się angażować w prace społeczne, ale mają trudności w wypełnianiu dokumentów potrzebnych do realizacji swoich zamierzeń.*
- *Siłownie na powietrzu, place zabaw, oddziały żłobkowe w każdej miejscowości*
- *Motywowanie samorządów do dbałości o szlaki oraz oznakowanie nowych dróg. Przykładowo, powstało rondo Strugi na S11, na którym jest zakaz wjazdu dla rowerzystów, ale nie ma żadnych informacji, jak rowerzysta może je ominąć "bokiem", jadąc od strony Przygodzic DK25*
- *Naprawa poboczy, trwale a nie tylko dolewanie asfaltu który i tak na bokach się kruszy bo nie ma podparcia, drogi rowerowe łączące miejscowości gminne*
- *Utwardzenie dróg*
- *Budowa nowych dróg*
- *Informacje na stronach internetowych i mediach*
- *Tworzenie zbiorników retencyjnych*
- *OZE*
- *Festyny ekologiczne*
- *Dostarczanie informacji na temat odnawialnych źródeł*
- *Dofinansowania do przydomowych oczyszczalni, do zbiorników na deszczówkę itp.*

Gmina Odolanów

Mieszkańcy Gminy Odolanów, jako najważniejsze obszary wymagające uwzględnienia w opracowywanej Strategii Rozwoju Lokalnego wskazali *tworzenie i promocja atrakcyjnej oferty turystycznej, działania związane z ochroną klimatu i ekologią (np. wsparcie wykorzystania odnawialnych źródeł energii) oraz poprawę*

infrastruktury (np. dojazd do atrakcji, miejsc aktywności lokalnej). Jako najmniej istotny obszar działań wskazano *wzmacnianie identyfikacji mieszkańców z regionem i tożsamości lokalnej.* Warto zauważyć, że jest to jedyny obszar spośród wszystkich ocenianych obszarów aktywności społeczno – ekonomicznej z oceną poniżej 4,0. Wyższy priorytet, niż średnia dla wszystkich mieszkańców obszaru Doliny Baryczy, uzyskały działania związane z *rozwojem infrastruktury i oferty sportowej oraz wsparcie osób z grup defaworyzowanych (np. osób starszych, niepełnosprawnych, młodzieży, kobiet).* Jednocześnie analizując wskazane w badaniu priorytety należy pamiętać o relatywnie niewielkiej liczebności respondentów z Gminy Odolanów, co może skutkować niską reprezentatywnością ich opinii.

Wykres 54 Ankieta mieszkańcy i turyści - obszary wymagające interwencji Gmina Odolanów

Wśród działań zaproponowanych przez mieszkańców Gminy Odolanów znalazły się:

- *Reklama*
- *Promocja*
- *Ochrona tych miejsc [związanych z kulturą], dbanie o nie*
- *Projekty*
- *Dofinansowanie*

Gmina Sośnie

Wskazane przez mieszkańców Gminy Sośnie priorytetowe obszary wymagające działań w ramach kolejnej Strategii Rozwoju Lokalnego różnią się od opinii ogółu mieszkańców obszaru Doliny Baryczy. Jako najistotniejsze respondenci zamieszkali w Gminie Odolanów wskazali, aż 5 obszarów - *wsparcie lokalnych przedsiębiorców (np. poprzez granty, dotacje, szkolenia, promocję), promocja przyrody i zasobów naturalnych Doliny Baryczy, działania związane z ochroną klimatu i ekologią (np. wsparcie wykorzystania odnawialnych źródeł energii), a także nisko ocenione przez ogół uczestników badania wsparcie mieszkańców na rynku pracy (w przekwalifikowaniu się, znalezieniu pracy lub założeniu działalności gospodarczej) i wsparcie dla usług i produktów nie związanych z ofertą turystyczną (np. usługi dla mieszkańców).*

Gmina Sośnie - obszary wymagające interwencji

Wykres 55 Ankieta mieszkańcy i turyści - obszary wymagające interwencji Gmina Sośnie

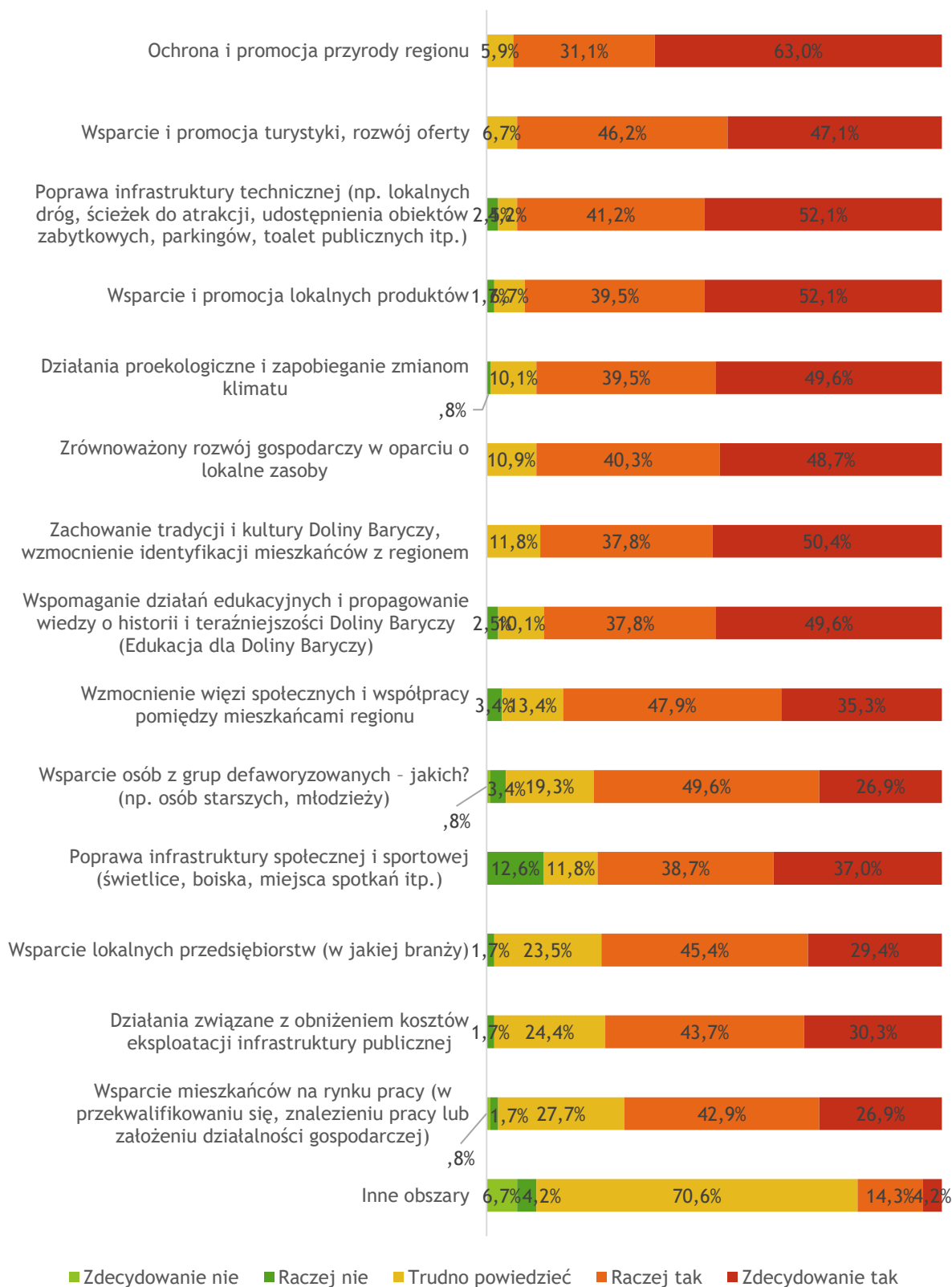
Jako przykłady konkretnych działań respondenci wskazali:

- *Ulotki, tablice informacyjne*
- *Imprezy kulturalne*
- *Zajęcia edukacyjne*
- *Spotkania z mieszkańcami*
- *Promocja w mediach*

Poza mieszkańcami obszaru Doliny Baryczy o wskazanie obszarów wymagających wsparcia w perspektywie opracowywanej Strategii Rozwoju Lokalnego na kolejny okres programowania poproszono również beneficjentów działań Stowarzyszenia

PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy. W opinii beneficjentów najważniejszymi obszarami wymagającymi działań w ramach Strategii Rozwoju Lokalnego na lata 2023 – 2027 są *ochrona i promocja przyrody regionu, poprawa infrastruktury technicznej (np. lokalnych dróg, ścieżek do atrakcji, udostępnienia obiektów zabytkowych, parkingów, toalet publicznych itp.) oraz wsparcie i promocja lokalnych produktów.* Uczestnicy badania z beneficjentami działań LGD jako najmniej istotne obszary wskazali *poprawę infrastruktury społecznej i sportowej (świetlice, boiska, miejsca spotkań itp.), wsparcie osób z grup defaworyzowanych (np. osób starszych, młodzieży) oraz wsparcie mieszkańców na rynku pracy (w przekwalifikowaniu się, znalezieniu pracy lub założeniu działalności gospodarczej).* Analizując powyższe wyniki, należy wziąć pod uwagę, że część beneficjentów działań LGD jest równocześnie przedsiębiorcami, dlatego zagadnienia związane z publiczną infrastrukturą pro-społeczną i działaniami socjalnymi jest z ich perspektywy mniej istotna niż wsparcie lokalnego rozwoju gospodarczego.

Obszary wymagające wsparcia w perspektywie kolejnej Lokalnej Strategii Rozwoju na lata 2023 - 2027 w opinii beneficjentów

Wykres 56 Ankieta beneficjenci - obszary wymagające interwencji

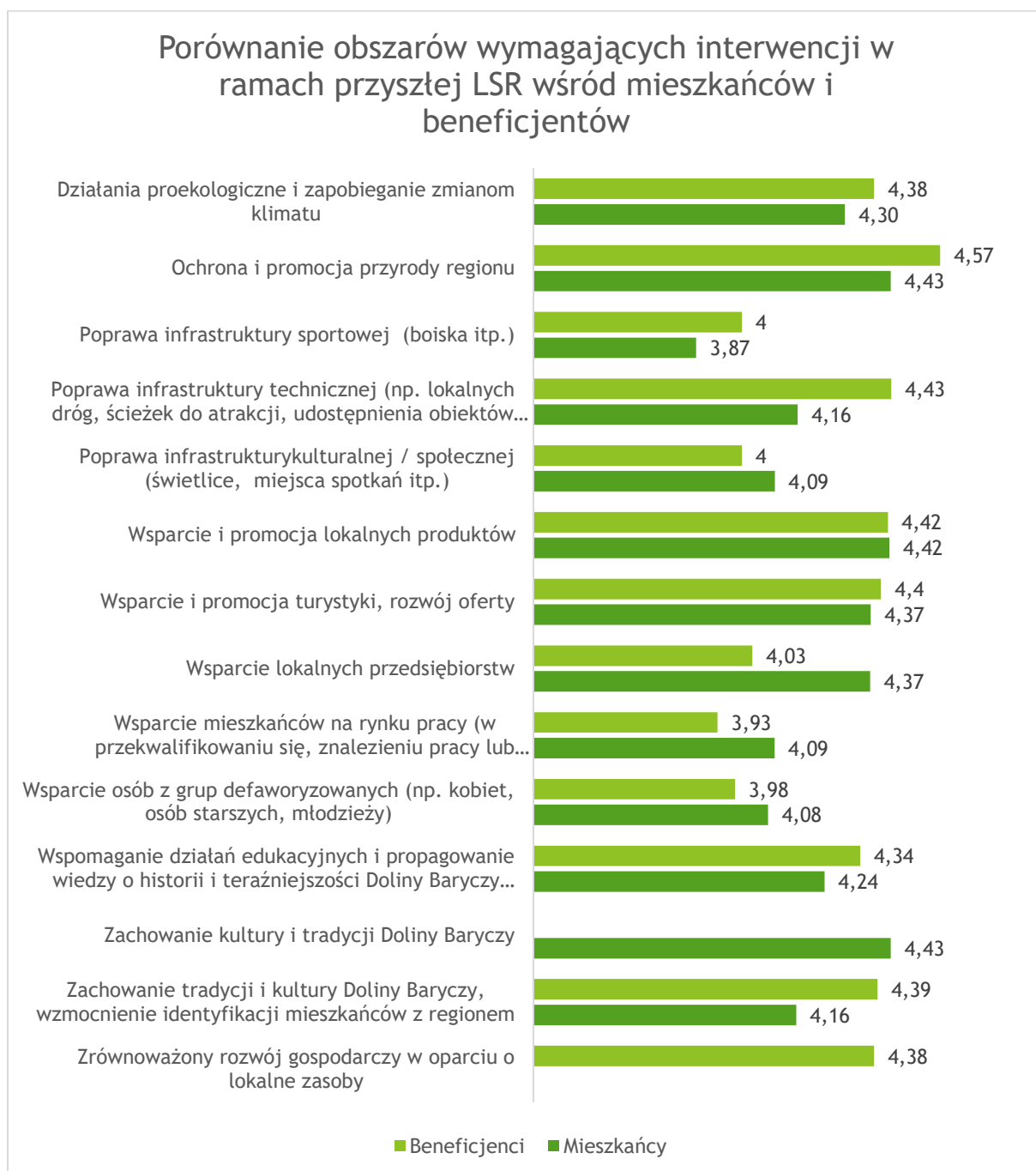
W celu łatwiejszej analizy odpowiedzi respondentów potraktowano jako skalę od 1 – *zdecydowanie nie* do 5 – *zdecydowanie tak* i obliczono średnią ocenę każdego z obszarów. Warto zauważyć, że największe kontrowersje (różnice opinii) wśród ankietowanych beneficjentów wywołała *poprawa infrastruktury społecznej i sportowej (świetlice, boiska, miejsca spotkań itp.)*. Wartość odchylenia standardowego oceny tego obszaru, jest wyraźnie wyższa od wszystkich pozostałych wartości. Relatywnie wysokie wartości odchylenia standardowego są również charakterystyczne dla pozostałych nisko ocenionych obszarów.

	Średnia	Odchylenie standardowe
Ochrona i promocja przyrody regionu	4,57	,605
Poprawa infrastruktury technicznej (np. lokalnych dróg, ścieżek do atrakcji, udostępnienia obiektów zabytkowych, parkingów, toalet publicznych itp.)	4,43	,696
Wsparcie i promocja lokalnych produktów	4,42	,695
Wsparcie i promocja turystyki, rozwój oferty	4,40	,615
Zachowanie tradycji i kultury Doliny Baryczy, wzmocnienie identyfikacji mieszkańców z regionem	4,39	,690
Zrównoważony rozwój gospodarczy w oparciu o lokalne zasoby	4,38	,676
Działania proekologiczne i zapobieganie zmianom klimatu	4,38	,701
Wspomaganie działań edukacyjnych i propagowanie wiedzy o historii i teraźniejszości Doliny Baryczy (Edukacja dla Doliny Baryczy)	4,34	,764
Wzmocnienie więzi społecznych i współpracy pomiędzy mieszkańcami regionu	4,15	,777
Wsparcie lokalnych przedsiębiorstw (w jakiej branży)	4,03	,775
Działania związane z obniżeniem kosztów eksploatacji infrastruktury publicznej	4,03	,786
Poprawa infrastruktury społecznej i sportowej (świetlice, boiska, miejsca spotkań itp.)	4,00	1,000
Wsparcie osób z grup defaworyzowanych – jakich? (np. osób starszych, młodzieży)	3,98	,823
Wsparcie mieszkańców na rynku pracy (w przekwalifikowaniu się, znalezieniu pracy lub założeniu działalności gospodarczej)	3,93	,831
Inne obszary	3,05	,790

Tabela 8 Ankieta beneficjenci - obszary wymagające interwencji

W celu stworzenia spójnego obrazu porównano wskazane przez mieszkańców i beneficjentów obszary wymagające interwencji w ramach przyszłej LSR. Porównanie ocen było możliwe, ponieważ respondenci obu badań używali analogicznej skali, a średnia wszystkich odpowiedzi w obu badaniach jest bardzo zbliżona. Obszarami konsensusu – ocenionymi podobnie przez mieszkańców obszaru Doliny Baryczy i beneficjentów działań LGD były *wsparcie i promocja turystyki, rozwój oferty, wsparcie*

i promocja lokalnych produktów oraz działania proekologiczne i zapobieganie zmianom klimatu. Największe różnice odnotowano w przypadku wsparcia lokalnych przedsiębiorstw oraz poprawa infrastruktury technicznej (np. lokalnych dróg, ścieżek do atrakcji, udostępnienia obiektów zabytkowych, parkingów, toalet publicznych itp.). Co ciekawe wsparcie lokalnych przedsiębiorstw wyżej ocenili mieszkańcy obszaru Doliny Baryczy (m=4,37), niż beneficjenci działań LGD (m=4,03).

Wykres 57 Porównanie obszarów wymagających interwencji w ramach przyszłej LSR wśród mieszkańców i beneficjentów

Podsumowując, należy zauważyć, że różnice w postrzeganiu obszarów wymagających interwencji w ramach opracowywanej LSR pomiędzy mieszkańcami obszaru Doliny Baryczy, a beneficjentami (często przedsiębiorcami) istnieją, jednak nie są one fundamentalne. Istnieje szeroki zakres konsensusu, a różnice dotyczą raczej priorytetów („akcentów”) niż pryncypiów (wyboru obszarów interwencji wskazanych w *Tabeli 8*).

Wskazane przez respondentów obszary wymagające interwencji LGD mogą być pomocne i powinny zostać wzięte pod uwagę w doprecyzowaniu celów i działań planowanych w ramach *Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność (LSR) dla Doliny Baryczy na lata 2023 – 2027*.

5 Podsumowanie zawierające odpowiedzi na postawione pytania badawcze

5.1 Ocena wpływu działań LGD na główny cel Strategii Rozwoju Lokalnego

W opracowanej w 2015 roku Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność (LSR) dla Doliny Baryczy na lata 2016 – 2022 wskazano dwa cele ogólne oraz cztery cele szczegółowe. Cele ogólne i szczegółowe sformułowano na podstawie diagnozy obszaru Doliny Baryczy obejmującej badania, analizę SWOT, warsztaty i konsultacje, w których wzięli udział mieszkańcy obszaru, a także przedstawiciele sektora publicznego, społecznego i gospodarczego (w tym sektora rybackiego).

Do każdego z celów ogólnych sformułowano cele szczegółowe mające charakter operacyjny dla strategii oraz przedsięwzięcia zawierające konkretne sposoby i metody osiągnięcia celów LSR.

Jako pierwszy cel główny wskazano ***Rozwój gospodarczy Doliny Baryczy, służący zachowaniu specyfiki obszaru i polepszeniu jakości życia*** przypisując do niego dwa cele szczegółowe:

- ***Zwiększenie konkurencyjności sektora rybackiego*** – działania służące wsparciu i zachowaniu gospodarki rybackiej wpływającej bezpośrednio na

walory przyrodnicze obszaru, w tym w szczególności zachowaniu gospodarstwa i utrzymania zatrudnienia w rybactwie.

- **Rozwój lokalnej przedsiębiorczości** – rozwój produktów i usług bazujących na potencjale obszaru (w tym potencjale rybackim) gwarantujących mieszkańcom źródło dochodu. Dzięki rozwojowi włączenie społeczne osób z grup defaworyzowanych oraz zwiększenie rozpoznawalności obszaru poprzez wysokiej jakości, innowacyjne i nie wpływające negatywnie na środowiska produkty i usługi.

Jako drugi cel ogólny wskazano **Wzmocnienie rozpoznawalności i potencjału Doliny Baryczy** formułując dwa cele szczegółowe:

- **Wzrost aktywności i świadomości specyfiki obszaru wśród mieszkańców** – aktywizacja i zaangażowanie jak największej liczby mieszkańców z różnych grup wiekowych w działania związane ze zdobywaniem wiedzy, planowaniem oferty oraz zachowaniem i promocją walorów przyrodniczych, w tym rybackich obszaru.
- **Rozwój kompleksowej i atrakcyjnej oferty obszaru** – zaangażowanie partnerów publicznych, społecznych i gospodarczych w rozwój i promocję oferty turystycznej szlaków, obiektów użyteczności publicznej, w tym w powstanie nowej oferty w ramach działalności ośrodków kultury czy bibliotek.

Dodatkowo, w ramach każdego z celów szczegółowych wskazano przedsięwzięcia oraz działania mające doprowadzić do ich realizacji. Strukturę interwencji w odniesieniu do celów ogólnych, szczegółowych i przedsięwzięć zaprezentowano na diagramie.

1. Rozwój gospodarczy Doliny Baryczy, służący zachowaniu specyfiki obszaru i polepszeniu jakości życia

1.1 Zwiększenie konkurencyjności sektora rybackiego

1.1.1. Zachowanie rybackiego potencjału obszaru

1.1.2. Poprawa potencjału sprzedażowego przedsiębiorstw rybackich

1.2 Rozwój lokalnej przedsiębiorczości

1.2.1. Wsparcie rybackiego charakteru obszaru

1.2.2. Wsparcie usług i produktów lokalnych, przyczyniających się do zachowania specyfiki obszaru

1.2.3. Wsparcie aktywności gospodarczej mieszkańców

Wykres 58 Struktura celów LSR - cel ogólny I

2. Wzmocnienie rozpoznawalności i potencjału Doliny Baryczy

2.1 Wzrost aktywności i świadomości specyfiki obszaru wśród mieszkańców

2.1.1. Wsparcie kompetencji i organizacji potencjału społecznego na rzecz zachowania specyfiki obszaru

2.1.2. Tworzenie przestrzeni do podnoszenia kompetencji i organizacji atrakcyjnych form spędzania wolnego czasu

2.1.3. Wzrost wiedzy i integracja społeczna mieszkańców poprzez wykorzystanie rybackiego dziedzictwa kulturowego

2.2 Rozwój kompleksowej i atrakcyjnej oferty obszaru

2.2.1 Spójna i widoczna oferta turystyczna Doliny Baryczy

2.2.2. Zachowanie, zwiększenie dostępności i atrakcyjności miejsc związanych ze specyfiką obszaru

2.2.3. Wzmocnienie rybackiego potencjału obszaru poprzez rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej

Wykres 59 Struktura celów LSR - cel ogólny II

Należy wskazać, że struktura celów i odpowiadających im przedsięwzięć została opracowana w sposób logiczny i przejrzysty, na podstawie badań, analizy SWOT oraz szerokich konsultacji przeprowadzonych na potrzeby opracowania Strategii Rozwoju Lokalnego.

Ocena postępu rzeczowo-finansowego wdrażania *Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność dla Doliny Baryczy na lata 2016 - 2022* jest elementem oceny formalnej i pozwala przedstawić na ile poszczególne zaplanowane działania zostały zrealizowane zgodnie z planem. Ewaluacja opiera się na danych dotyczących liczby złożonych i wybranych do realizacji wniosków, podpisanych umów, a także stopniu osiągnięcia wskaźników przypisanych do poszczególnych przedsięwzięć. W całym analizowanym okresie (w latach 2016 – 2021) LGD przeprowadziło 23 nabory, w których złożono łącznie 102 wnioski. Na etapie wniosku o przyznanie pomocy (WOPP) odrzucono 26 aplikacji, a jedną umowę rozwiązano po przyznaniu wsparcia. Spośród 75 wniosków, którym przyznano wsparcie w chwili realizacji ewaluacji 51 miało status zakończonych. Wśród zakończonych projektów największym zainteresowaniem cieszyły się przedsięwzięcia:

- *1.2.3. Wsparcie aktywności gospodarczej mieszkańców – 26*
- *1.2.2. Wsparcie usług i produktów lokalnych, przyczyniających się do zachowania specyfiki obszaru – 20*

A najmniejszym:

- *2.1.1. Wsparcie kompetencji i organizacji potencjału społecznego na rzecz zachowania specyfiki obszaru – 2 wnioski.*

Biorąc pod uwagę specyfikę obszaru Doliny Baryczy oraz potencjalną liczbę chętnych duża popularność przedsięwzięć wspierających rozpoczęcie lub rozwój działalności gospodarczej nie może dziwić. W trakcie realizacji LSR stosowano się do ustalonego harmonogramu naboru wniosków, w uzasadnionych przypadkach dokonując pewnych zmian dostosowujących harmonogram do zmieniającej się sytuacji i pojawiających się potrzeb.

Kolejną obszarem wymagającym analizy w ramach ewaluacji wdrażania LSR jest postęp czasowy i stan realizacji założonych w odniesieniu do założonych w LSR wskaźników. Wskaźniki zostały zdefiniowane na trzech poziomach – *celów ogólnych*,

celów szczegółowych i przedsięwzięć. Dla każdego z przedsięwzięć ustalono wskaźniki produktu, dla celów szczegółowych wskaźniki rezultatu, a dla celów ogólnych wskaźniki oddziaływania. W ramach badania ewaluacyjnego *ex-post* ocenie zostały poddane wartości wskaźników na wszystkich poziomach interwencji.

Wykres 60 Struktura celów i wskaźników LSR

W ramach ewaluacji zewnętrznej wdrażania Strategii Rozwoju Lokalnego analizie poddano stopień osiągnięcia wskaźników na koniec roku 2021. Należy zauważyć, że w okresie wdrażania LSR zmianom ulegał zarówno budżet poszczególnych przedsięwzięć, jak i wartości docelowe wskaźników produktu. Z uwagi na przedłużenie okresu realizacji Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność na lata 2014 – 2020 do roku 2023 oraz przyznanie LGD dodatkowych środków wynikających z premii, rozliczenia budżetu w walucie EURO oraz oszczędności, rezygnacji/odmów w SW relokowano środki tam, gdzie było większe zapotrzebowanie i potencjał ich wykorzystania. W związku z powyższymi uwarunkowaniami obecna ewaluacja ma charakter ewaluacji okresowej (*mid – term*) nie zaś końcowej (*ex – post*). Z uwagi na to, **w niniejszym raporcie przedstawiono poziom realizacji wskaźników produktu, rezultatu i oddziaływania na dzień 31.12.2021 roku, a zatem dwa lata przed końcem okresu wdrażania LSR.** W związku z powyższym w chwili tworzenia raportu nie jest możliwa ocena osiągnięcia ww. wskaźników w okresie wdrażania LSR. Informacje o poziomie osiągnięcia wskaźników produktu i rezultatu są na bieżąco monitorowane i raportowane w ramach sprawozdawczości LGD.

Spośród 27 wyznaczonych wskaźników produktu wartość 90% i powyżej odnotowano w 5 przypadkach, a wartości z przedziału 60% - 90% w 6 przypadkach. Równocześnie należy zauważyć, że osiągnięcie założonego poziomu wskaźników produktu nie budzi

obaw ewaluatora, ponieważ odpowiednie przedsięwzięcia są w trakcie realizacji, bądź zostały zaplanowane w latach 2022 – 2023.

Cel szczegółowy	Przedsięwzięcie	Wskaźnik produktu	Wartość początkowa	Wartość docelowa	Wartość na 31.12.2021	Realizacja [%]
CS 1.1 Zwiększenie konkurencyjności sektora rybackiego	P 1.1.1 Zachowanie rybackiego potencjału obszaru	Liczba operacji polegających na utrzymaniu miejsca pracy w podmiocie rybackim	0	6	4	67%
	P 1.1.2 Poprawa potencjału sprzedażowego przedsiębiorstw rybackich	Liczba operacji polegających na utrzymaniu lub utworzeniu miejsca pracy lub utworzeniu nowego przedsiębiorstwa w łańcuchu dostaw	0	11	7	64%
CS 1.2 Rozwój lokalnej przedsiębiorczości	P 1.2.1 Wsparcie rybackiego charakteru obszaru	Liczba operacji polegających na utrzymaniu lub utworzeniu nowego przedsiębiorstwa w branży produktów lub usług lokalnych lub w branży niezwiązanej z podstawową działalnością rybacką podmiotu rybackiego	0	10	9	90%
	P 1.2.2 Wsparcie usług i produktów lokalnych, przyczyniających się do zachowania specyfiki obszaru	Liczba operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa w branży produktów i usług lokalnych	0	16	6	38%
		Liczba operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa w branży produktów i usług lokalnych	0	14	6	43%
	P 1.2.3 Wsparcie aktywności gospodarczej mieszkańców	Liczba operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa	0	22	11	50%
		Liczba operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa	0	11	6	55%
	CS 2.1 Wzrost aktywności i świadomości specyfiki obszaru wśród mieszkańców	P 2.1.1 Wsparcie kompetencji i organizacji potencjału społecznego na rzecz zachowania specyfiki obszaru	Liczba zadań (grantów) w zakresie wzmocnienia kapitału społecznego i specyfiki obszaru Edukacja dla Doliny Baryczy	0	99	21
Liczba projektów współpracy			0	1	0	0%
Liczba operacji własnych w zakresie wzmocnienia kapitału społecznego i specyfiki obszaru			0	2	0	0%
P 2.1.2 Tworzenie przestrzeni do podnoszenia kompetencji i organizacji atrakcyjnych form spędzania wolnego czasu		Liczba operacji obejmujących rozwój obiektów ogólnodostępnej, niekomercyjnej infrastruktury rekreacyjnej, kulturalnej lub przebudowę lub budowę dróg publicznych	0	6	6	100%
		Liczba operacji (grantów)	0	18	1	6%

CS 2.2 Rozwój kompleksowej i atrakcyjnej oferty obszaru	P 2.1.3 Wzrost wiedzy i integracja społeczna mieszkańców poprzez wykorzystanie rybackiego dziedzictwa kulturowego	Liczba operacji (grantów) w zakresie społecznej integracji mieszkańców, zwiększenia zaangażowania w zarządzanie lokalnymi zasobami, promocję obszaru Ryba wpływa na... w Dolinie Baryczy	0	6	3	50%
		Liczba projektów współpracy	0	3	1	33%
		Liczba edycji Dni Karpia w Dolinie Baryczy, związanych z promocją obszaru	10	16	14	67%
	P 2.2.1 Spójna i widoczna oferta turystyczna Doliny Baryczy	Liczba wspartych wydarzeń - edycji konkursu Dolina Baryczy Poleca i edycji programu Edukacja dla Doliny Baryczy	8	20	8	0%
		Liczba operacji ukierunkowanych na innowacje związanych z systemem Dolina Baryczy Poleca i programem Edukacja dla Doliny Baryczy	0	1	1	100%
		Liczba operacji w zakresie wzmocnienia kapitału społecznego i specyfiki obszaru	0	2	0	0%
		Liczba projektów współpracy międzynarodowej	1	2	1	0%
		Liczba projektów współpracy	1	2	1	0%
		Liczba informacji monitorujących lub wniosków o płatność w zakresie poddziałania 19.4	0	16	10	63%
	P 2.2.2 Zachowanie, zwiększenie dostępności i atrakcyjności miejsc związanych ze specyfiką obszaru	Liczba operacji polegających na rozwoju obiektów ogólnodostępnej, niekomercyjnej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej lub przebudowie lub budowie dróg publicznych	0	16	8	50%
		Długość wybudowanych lub przebudowanych dróg publicznych	0	0,6 km	0,576 km	96%
		Długość rozwiniętych ścieżek rowerowych i szlaków turystycznych	0	50 km	73,6 km	147%
	P 2.2.3 Wzmocnienie rybackiego potencjału obszaru poprzez rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	Liczba operacji własnych. Projekt Szlaki turystyczne wizytówką obszaru	0	1	0	0%
		Liczba operacji związanych z udostępnieniem oferty turystycznej obszaru, dziedzictwa kulturowego i rekreacyjnego	0	8	7	88%
		Liczba operacji związanych z udostępnieniem dziedzictwa kulturowego, turystycznego i rekreacyjnego w powiązaniu z powstaniem miejsca pracy	0	9	7	78%

Tabela 9 Postęp rzeczowy - wskaźniki produktu

Sytuacja analogiczna do tej odnotowanej w przypadku wskaźników produktu występuje również w odniesieniu do wskaźników rezultatu. Spośród 16 wskaźników wartość powyżej 90% odnotowano w 5 przypadkach, a wartości z przedziału 60% - 90% również w 5 przypadkach. Osiągnięcie założonego poziomu wskaźników rezultatu na zakończenie okresu wdrażania LSR nie budzi obaw ewaluatora, ponieważ odpowiednie przedsięwzięcia są albo w trakcie realizacji, albo zostały zaplanowane w latach 2022 – 2023.

Cel szczegółowy	Wskaźnik rezultatu	Wartość początkowa	Wartość docelowa	Wartość na 31.12.2021	Realizacja [%]
CS 1.1 Zwiększenie konkurencyjności sektora rybackiego	Liczba utrzymanych miejsc pracy w podmiocie rybackim	0	8	4	50%
	Liczba utrzymanych lub utworzonych miejsc pracy lub nowych przedsiębiorstw w łańcuchu dostaw	0	6	15	250%
CS 1.2 Rozwój lokalnej przedsiębiorczości	Liczba utrzymanych lub utworzonych miejsc pracy lub nowych przedsiębiorstw w branży produktów lub usług lokalnych	0	40	33	83%
	Liczba ofert na stronie www.dbpoleca.barycz.pl w branży produktów lub usług lokalnych lub bazujących na specyfice obszaru	131	200	171	58%
	Liczba utrzymanych lub utworzonych miejsc pracy lub nowych przedsiębiorstw w innych branżach	0	26	17	65%
CS 2.1 Wzrost aktywności i świadomości specyfiki obszaru wśród mieszkańców	Liczba osób przeszkolonych, które uczestniczyły w ofercie powstałej w wyniku realizacji szkoleń (zajęć edukacyjnych) w ramach grantów Edukacja dla Doliny Baryczy	0	1000	7833	783%
	Liczba projektów współpracy skierowanych do określonych grup odbiorców	0	4	0	0%
	Liczba osób korzystających z rozwiniętej infrastruktury rekreacyjnej, kulturalnej lub drogowej	0	20000	14732	74%
	Liczba osób - odbiorców działań realizowanych z wykorzystaniem wyposażenia miejsc mających na celu szerzenie lokalnej kultury i dziedzictwa lokalnego w ramach grantu Działaj dla Doliny Baryczy	0	1000	0	0%
	Liczba odbiorców działań realizowanych z wykorzystaniem obiektów lub wyposażenia miejsc w ramach grantów Ryba wpływa na...w Dolinie Baryczy	0	1000	0	0%
	Liczba zainteresowanych wydarzeniami i korzystających ze strony www.dnikarpia.barycz.pl w ramach Dni Karpia w Dolinie Baryczy po każdej edycji w latach od 2017- do 2022	0	1000	30681	3068%
CS 2.2 Rozwój kompleksowej i atrakcyjnej oferty obszaru	Liczba zarejestrowanych podmiotów realizujących program Edukacja dla Doliny Baryczy oraz użytkowników i kandydatów do znaku Dolina Baryczy Poleca na serwisach	0	100	143	143%

edukacja.barycz.pl i dbpoleca.barycz.pl w każdej edycji				
Liczba projektów współpracy wykorzystujących lokalne zasoby	0	2	0	0%
Liczba osób korzystających z rozwiniętej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej lub drogowej.	0	20000	12277	61%
Ilość wejść na strony poświęcone turystyce w Dolinie Baryczy od roku 2016 rocznie	0	1000	415098	41510%
Liczba utworzonych miejsc pracy związanych z ofertą turystyczną świadczoną przez podmioty publiczne lub NGO	0	9	8	89%

Tabela 10 Postęp rzeczowy - wskaźniki rezultatu

Obecny poziom osiągnięcia wskaźników produktu oraz rezultatu stopnia realizacji budżetu jest każdorazowo dostępny w dokumentach *Informacja monitorująca realizację operacji*, zaś podsumowanie będzie możliwe dopiero po zakończeniu wdrażania LSR.

Kolejnym miernikiem obrazującym postęp procesu wdrażania Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność jest jej postęp finansowy. Obrazuje on wzrost zaangażowania finansowego poszczególnych przedsięwzięć w czasie będąc drugim (poza wskaźnikami produktu) indykatorem zaawansowania interwencji. Należy zauważyć, że Stowarzyszenie PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy ze względu na specyfikę obszaru działania planując i wdrażając Strategię Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność korzysta z dwóch źródeł finansowania / funduszy – Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014 – 2020 (PROW) oraz Programu Rybactwo i Morze 2014 – 2020 (RiM).

Na zakończenie roku 2021 zaawansowanie finansowe wdrażania Strategii Rozwoju Lokalnego wyniosło 70%, przy czym minimalnie wyższe było w odniesieniu do celu ogólnego 2 *Wzmocnienie rozpoznawalności i potencjału Doliny Baryczy* (71%) niż celu ogólnego 1 *Rozwój gospodarczy Doliny Baryczy służący zachowaniu specyfiki obszaru i polepszeniu jakości życia* (69%). Spośród celów szczegółowych najwyższe zaawansowanie finansowe odnotowano w przypadku 1.1 *Rozwój gospodarczy Doliny Baryczy, służący zachowaniu specyfiki obszaru i polepszeniu jakości życia* (84%), a najniższe 2.1 *Wzrost aktywności i świadomości specyfiki obszaru wśród mieszkańców* (59%).

Cel ogólny 1	Budżet w LSR [PLN]	Realizacja budżetu [PLN]	Realizacja budżetu [%]
1 Rozwój gospodarczy Doliny Baryczy służący zachowaniu specyfiki obszaru i polepszeniu jakości życia	14459164,53	10027333,93	69%
Cele szczegółowe			
1.1 Rozwój gospodarczy Doliny Baryczy, służący zachowaniu specyfiki obszaru i polepszeniu jakości życia.	3058515,05	2573477	84%
1.2 Rozwój lokalnej przedsiębiorczości	11400649,48	7453856,928	65%
Cel ogólny 2	Budżet w LSR [PLN]	Realizacja budżetu [PLN]	Realizacja budżetu [%]
2 Wzmocnienie rozpoznawalności i potencjału Doliny Baryczy	11788837,27	8362918,014	71%
Cele szczegółowe			
2.1 Wzrost aktywności i świadomości specyfiki obszaru wśród mieszkańców	4529536,21	2681464,287	59%
2.2 Rozwój kompleksowej i atrakcyjnej oferty obszaru.	7259301,06	5681453,727	78%

Tabela 11 Postęp finansowy - cele ogólne i cele szczegółowe

Analizując postęp finansowy wdrażania Strategii Rozwoju Lokalnego na poziomie poszczególnych przedsięwzięć należy zauważyć, że w przypadku *pomocy przyznanej* na 11 przedsięwzięć 5 jest zaawansowanych w ponad 90%, zaawansowanie 3 mieści się w przedziale 60% - 90%, a kolejnych 3 poniżej 60%. W odniesieniu do *pomocy wypłaconej* jedno przedsięwzięcie jest zaawansowane w ponad 90%, zaawansowanie 4 mieści się w przedziale 60% - 90%, a 6 poniżej 60%. **Jednocześnie należy pamiętać, że prezentowane dane dotyczą jedynie lat 2016 – 2021, dlatego nawet relatywnie niskie zaawansowanie wybranych przedsięwzięć w opinii ewaluatora nie wyklucza osiągnięcia założonych wskaźników w przedłużonym z uwagi na pandemię COVID-19 okresie wdrażania LSR. Bardzo istotnym potwierdzeniem wysokiego prawdopodobieństwa osiągnięcia założonego zaawansowania rzeczowego i finansowego są obecnie realizowane przedsięwzięcia oraz plany obejmujące lata 2022 – 2023.**

Przedsięwzięcie	Program / fundusz	Budżet w LSR	Waluta	Realizacja budżetu - pomoc przyznana		Realizacja budżetu - pomoc wypłacona	
				[PLN / EUR]	[%]	[PLN / EUR]	[%]
1.1.1 Zachowanie rybackiego potencjału obszaru.	PORiM/EFMR	1232691	PLN	1280052	104%	971065	79%
1.1.2 Poprawa potencjału sprzedażowego przedsiębiorstw rybackich.	PORiM/EFMR	1825824	PLN	1985659	109%	1602412	88%
1.2.1 Wsparcie rybackiego charakteru obszaru.	PORiM/EFMR	2669342	PLN	3688946	138%	1789122	67%
1.2.2 Wsparcie usług i produktów lokalnych przyczyniających się do zachowania specyfiki obszaru.	PROW/EFRR	1106837	EUR	833147	75%	593786	54%
1.2.3 Wsparcie aktywności gospodarczej mieszkańców.	PROW/EFRR	1075989	EUR	753045	70%	644272	60%
2.1.1 Wsparcie kompetencji i organizacji potencjału społecznego na rzecz zachowania specyfiki obszaru.	PROW/EFRR	284004	EUR	63081	22%	41727	15%
2.1.2 Tworzenie przestrzeni do podnoszenia kompetencji i organizacji atrakcyjnych form spędzania wolnego czasu.	PROW/EFRR	650218	EUR	598926	92%	500543	77%
2.1.3 Wzrost wiedzy i integracja społeczna mieszkańców poprzez wykorzystanie rybackiego dziedzictwa kulturowego.	PORiM/EFMR	792648	PLN	494790	62%	200309	25%
2.2.1 Spójna i widoczna oferta turystyczna Doliny Baryczy.	PROW/EFRR	94022	EUR	52301	56%	24348	26%
2.2.2 Zachowanie, zwiększenie dostępności i atrakcyjności miejsc związanych ze specyfiką obszaru.	PROW/EFRR	650930	EUR	351995	54%	351995	54%
2.2.3 Infrastruktura turystyczna i rekreacyjna wzmacniająca rybacki potencjał obszaru.	PORiM/EFMR	4279494	PLN	4279494	100%	3959494	93%

Tabela 12 Postęp finansowy - przedsięwzięcia

W przypadku oceny postępu finansowego występują analogiczne ograniczenia jak w przypadku oceny postępu rzeczowego wdrażania LSR. W związku z przyznanymi dodatkowymi środkami oraz przedłużeniem okresu realizacji Strategii Rozwoju Lokalnego próby podsumowania jej postępu finansowego przed zakończeniem wdrażania są niecelowe. Obecny poziom zaawansowania finansowego nie budzi wątpliwości co do możliwości osiągnięcia założonych celów, a ocena stopnia realizacji budżetu jest każdorazowo dostępna w dokumentach *Informacja monitorująca realizację operacji*, zaś podsumowanie będzie możliwe dopiero po zakończeniu wdrażania LSR.

W ramach ewaluacji szczegółowej ocenie poddano wskaźniki założone na poziomie oddziaływania.

Dla dwóch celów ogólnych wyznaczono łącznie 6 wskaźników oddziaływania. Dla celu ogólnego pierwszego *Rozwój gospodarczy Doliny Baryczy służący zachowaniu specyfiki obszaru i polepszeniu jakości życia* wyznaczono 4 wskaźniki oddziaływania:

- 1.1 Zwiększenie liczby podmiotów prowadzących działalność gospodarczą do 2023 r. o 1 % w stosunku do 2014 r.
- 1.2 Wzrost rozpoznawalności oferty Doliny Baryczy liczony jako procentowy wzrost ilości wejść na strony poświęcone ofercie turystycznej Doliny Baryczy do 2023 o 5% co roku w stosunku do roku poprzedniego od 2015 r. począwszy
- 1.3 Utrzymanie liczby gospodarstw rybackich składających sprawozdanie RRW
- 1.4 Wzrost korzystających z oferty noclegowej do 2023 r. o 2% co roku w stosunku do roku poprzedniego od 2014 r.

Dla celu ogólnego drugiego *Wzmocnienie rozpoznawalności i potencjału Doliny Baryczy* wyznaczono dwa wskaźniki oddziaływania:

- 2.1 Wzrost liczby osób korzystających z oferty edukacji regionalnej i przyrodniczej, w tym związanej z przeciwdziałaniem zmianom klimatu (zajęcia lekcyjne, zajęcia w ośrodkach edukacji pozaszkolnej) w Dolinie Baryczy do 2023 r. o 5% co roku w stosunku do roku poprzedniego od 2015 r. począwszy.
- 2.2 Wzrost odsetka osób (mieszkańców oraz turystów) uznających ofertę obszaru Doliny Baryczy (rybacką, kulturalną, gastronomiczną, turystyczną edukacyjną) za atrakcyjną do 2023 r. o 3% w stosunku do 2015 r.

Należy zauważyć, że prawidłowe wyznaczenie i kontrola wskaźników jest istotna ze względu na ocenę przedsięwzięć realizowanych w ramach wdrażania Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność. Poniżej szczegółowo omówiono wskaźniki dla celu ogólnego **1. Rozwój gospodarczy Doliny Baryczy służący zachowaniu specyfiki obszaru i polepszeniu jakości życia.**

1.1 Zwiększenie liczby podmiotów prowadzących działalność gospodarczą do 2023 r. o 1 % w stosunku do 2014 r. – zgodnie z danymi Banku Danych Lokalnych GUS na dzień 31 grudnia 2014 roku na obszarze Doliny Baryczy było 6346 podmiotów prowadzących działalność gospodarczą. Zgodnie z założonym 1% wzrostem, aby osiągnąć założony poziom wskaźnika w dniu 31.12 2022 powinno być nie mniej niż 6409 podmiotów (wzrost o 63 podmioty). Założony poziom wskaźnika został przekroczony już w roku 2015, zaś w analizowanym okresie liczba podmiotów prowadzących działalność gospodarczą zwiększyła się do 7998 (czyli o 1652 podmioty).

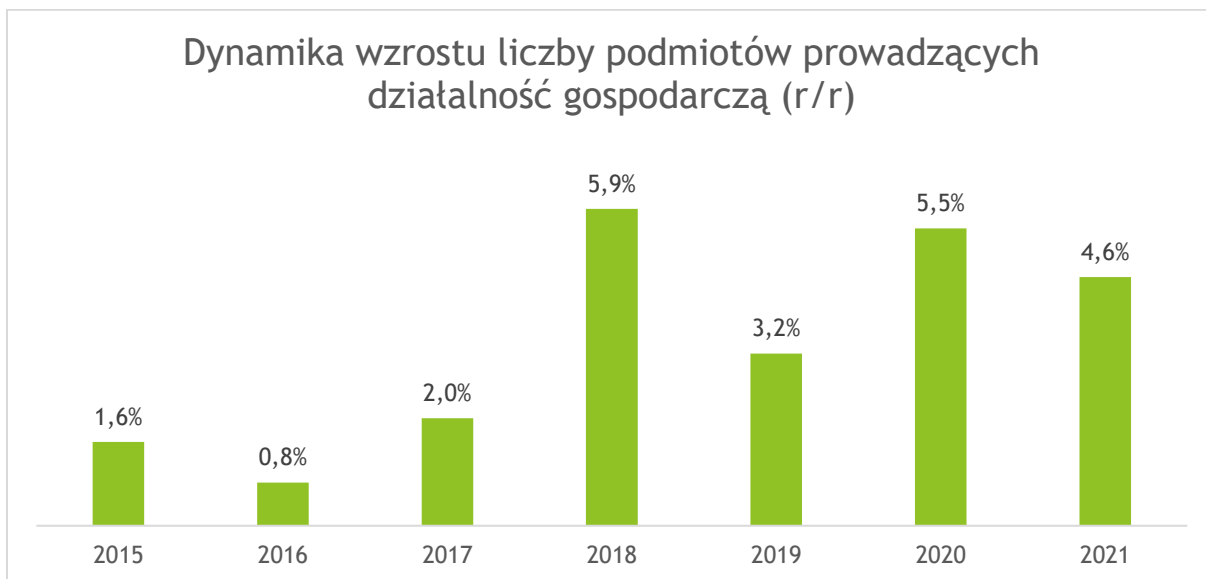
Podsumowując, należy zauważyć, że wartość wskaźnika oddziaływania **1.1 Zwiększenie liczby podmiotów prowadzących działalność gospodarczą do 2023 r. o 1 % w stosunku do 2014 r.** została przekroczona osiągając wartość **125% założonej.**

Wykres 61 Liczba podmiotów prowadzących działalność gospodarczą

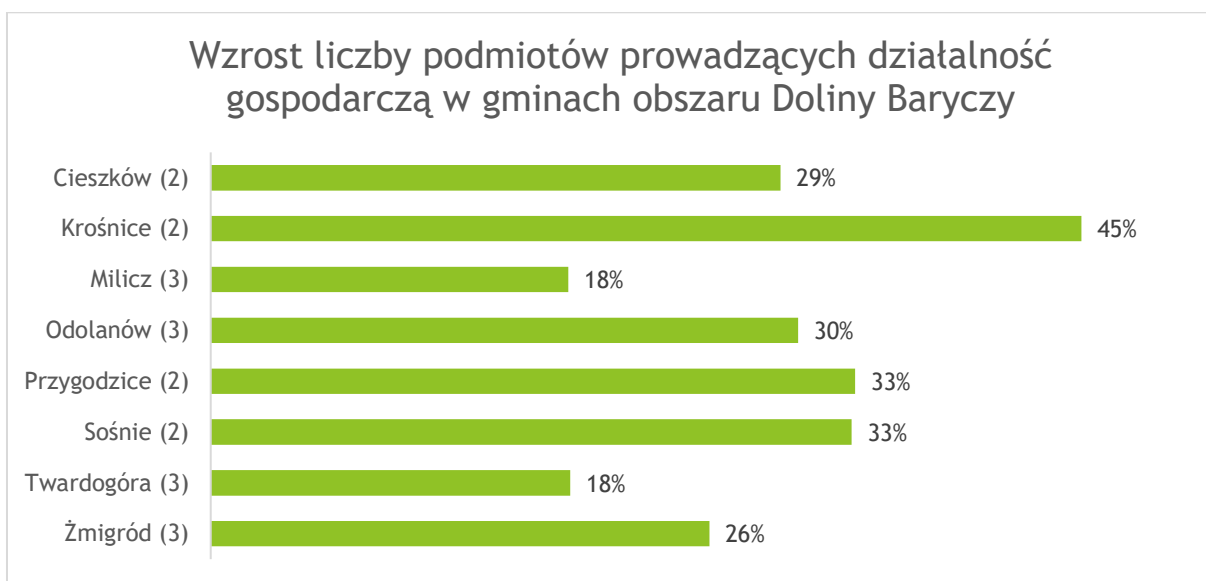
Założona na poziomie 0,14% rocznie (1% w ciągu 7 lat) dynamika wzrostu liczby podmiotów prowadzących działalność gospodarczą na obszarze Doliny Baryczy okazała się zdecydowanie zbyt niska. W analizowanym okresie ilość podmiotów

prowadzących działalność gospodarczą zwiększyła się o 26% (1652 podmioty), zaś średnia zmiana rok do roku (r/r) wyniosła 3,4%.

Wykres 62 Dynamika wzrostu liczby podmiotów prowadzących działalność gospodarczą

Wzrost liczby podmiotów prowadzących działalność gospodarczą w poszczególnych gminach na obszarze Doliny Baryczy był różny. W analizowanym okresie (2014 – 2021) w gminie Krośnice liczba podmiotów prowadzących działalność gospodarczą zwiększyła się o 45%, zaś w gminach Milicz i Twardogóra o 18%. Jednocześnie należy mieć świadomość, że w liczbach bezwzględnych w gminie Milicz przybyło 347 podmiotów, zaś w gminie Krośnice 197.

Wykres 63 Wzrost liczby podmiotów prowadzących działalność gospodarczą w gminach obszaru

Przyjęty wskaźnik odnosi się jedynie do jednej z możliwych form prawnych prowadzenia działalności gospodarczej – jednoosobowej działalności gospodarczej pomijając pozostałe możliwe formy prawne aktywności gospodarczej. Podmioty prowadzące działalność gospodarczą w innych, niż jednoosobowa działalność gospodarcza formach stanowią ponad 10% ogółu podmiotów gospodarczych obszaru. Łącznie w roku 2021 było to 387 podmiotów.

Analiza zmian wśród podmiotów innych niż JDG w latach 2015 – 2022 wskazuje, że na obszarze Doliny Baryczy nastąpił wyraźny regres spółdzielczości (spadek liczby spółdzielni o 30%), pewna stagnacja wśród spółek cywilnych (wzrost o 7%, czyli o około 1% rocznie), oraz dynamiczny wzrost liczby spółek handlowych (o 62%). Bez zmian pozostała wynosząca zero ilość przedsiębiorstw państwowych.

	Spółdzielnie		Spółki handlowe		Spółki cywilne	
	Δ [N]	Δ [%]	Δ [N]	Δ [%]	Δ [N]	Δ [%]
Cieszków (2)	-1	-50%	15	167%	1	7%
Krośnice (2)	-1	-50%	10	37%	3	10%
Milicz (3)	-3	-25%	86	82%	6	5%
Twardogóra (3)	-1	-17%	22	56%	-1	-2%
Żmigród (3)	-3	-33%	12	21%	5	11%
Odolanów (3)	-1	-9%	21	46%	-1	-2%
Przygodzice (2)	-4	-50%	35	121%	6	17%
Sośnie (2)	-2	-67%	2	15%	5	50%

Tabela 13 Analiza zmian wśród podmiotów innych niż JDG w latach 2015 – 2022

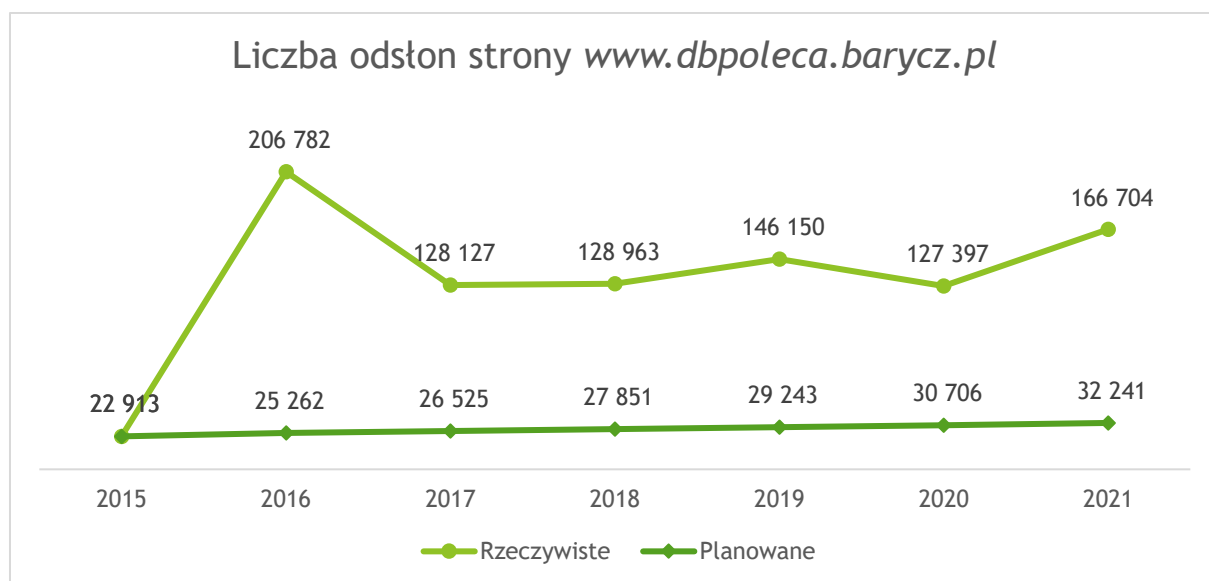
Na podstawie powyższej analizy należy uznać, że wskaźnik **1.1 Zwiększenie liczby podmiotów prowadzących działalność gospodarczą do 2023 r. o 1 % w stosunku do 2014 r.** posiada pewne wady i należy rozważyć jego zmianę w przyszłych strategiach. Odnosi się jedynie do jednoosobowych działalności gospodarczych pomijając aktywność gospodarczą w innych formach prawnych. Jest wskaźnikiem stricte ilościowym, nie biorącym pod uwagę jakości i kondycji lokalnych działalności gospodarczych, a jedynie ich liczbę. W pewnych okolicznościach może się okazać również wskaźnikiem zbyt ogólnym. Na liczbę firm i formę działalności gospodarczej wpływa równocześnie wiele czynników, w tym czynniki kompletnie niezależne od działalności Stowarzyszenia PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy. Zmiany czynników makroekonomicznych, nieprzewidzianych zdarzeń (np. COVID-19) i otoczenia prawnego biznesu mogą powodować znacznie głębsze zmiany, niż działania LGD.

Ewaluator proponuje by w przyszłości zastosować ocenę wpływu działań realizowanych przez LGD w oparciu o dwa pomiary (przed i po interwencji) lub metody kontryfakcyjne, pozwalające na porównanie grupy poddanej interwencji z grupą kontrolną.

1.2 Wzrost rozpoznawalności oferty Doliny Baryczy liczony jako procentowy wzrost ilości wejść na strony poświęcone ofercie turystycznej Doliny Baryczy do 2023 o 5% co roku w stosunku do roku poprzedniego od 2015 r. począwszy.

W Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność doprecyzowano, że wskaźnik dotyczy ilości wejść na stronę www.dbpoleca.barycz.pl, która na dzień 30.11.2015 odnotowała 22 913 wejść. Zgodnie z raportem z narzędzia Google Analytics na koniec roku 2021 strona www.dbpoleca.barycz.pl odnotowała 166 704 odsłony.

Należy wskazać, że zaplanowana wartość wskaźnika została przekoczona, skumulowany wzrost ilości odsłon w latach 2015 – 2021 założono na poziomie 41%, zaś osiągnięto 628% (czyli osiągnięto 517% planu).

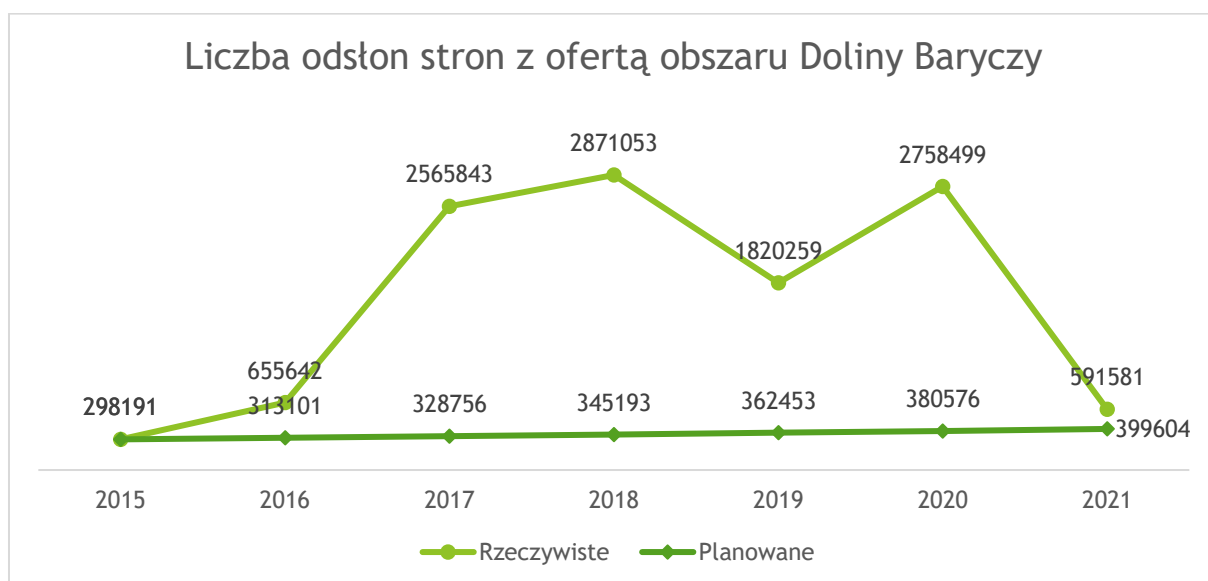

Wykres 64 Liczba odsłon strony www.dbpoleca.barycz.pl

Alternatywnie ocenę osiągnięcia wskaźnika 1.2 Wzrost rozpoznawalności oferty Doliny Baryczy liczony jako procentowy wzrost ilości wejść na strony poświęcone ofercie turystycznej Doliny Baryczy do 2023 o 5% co roku w stosunku do roku poprzedniego od 2015 r. począwszy można oprzeć na większej ilości serwisów (stron) WWW promujących ofertę obszaru. Można wskazać cztery takie prowadzone przez LGD

serwisy: www.dbpoleca.barycz.pl , www.dnikarpia.barycz.pl , www.edukacja.barycz.pl i www.kolorowyszlakkarpia.barycz.pl. Łączna ilość odsłon serwisów w roku 2015 wyniosła 298 191, zaś w roku 2021 było to 591 581 odsłon. Założona w ramach wskaźnika ilość odsłon wyniosła 399 604, zaś faktycznie osiągnięta 591 581, a zatem wskaźnik został przekroczony. Nadwyżka wyniosła 191 977 odsłon, czyli osiągnięto 148% planu.

Należy wskazać, że osiągnięcie założonej wartości wskaźnika nie budzi żadnych wątpliwości niezależnie, czy jako podstawę obliczeń przyjąć odsłony głównego serwisu WWW, czy biorąc pod uwagę również serwisy tematyczne.

Wykres 65 Liczba odsłon stron z ofertą obszaru Doliny Baryczy

Na podstawie przeprowadzonej analizy należy rozważyć zmianę obecnej konstrukcji wskaźnika 1.2 *Wzrost rozpoznawalności oferty Doliny Baryczy* liczony jako procentowy wzrost ilości wejść na strony poświęcone ofercie turystycznej Doliny Baryczy do 2023 o 5% co roku w stosunku do roku poprzedniego od 2015 r. począwszy z powodu jego niejednoznaczności.

Zmianę wskaźnika należy przeprowadzić na dwóch poziomach. Na poziomie konceptualizacji pytania o *wzrost rozpoznawalności oferty Doliny Baryczy* należy rozważyć, czy ilość wejść na stronę / strony WWW jest faktycznym miernikiem wzrostu rozpoznawalności oferty. W opinii ewaluatora korelacja pomiędzy tymi zmiennymi występuje, jednak stopień (miara) tego związku pozostaje nieznaną i z dużym prawdopodobieństwem jest ona zmienna w czasie. W związku z powyższym należy

rozważyć jednoznaczne zdefiniowanie pojęcia *rozpoznawalność* oraz sposób jej pomiaru w odniesieniu do zdefiniowanej grupy docelowej. Obecna definicja wskaźnika ogranicza się do badania jedynie wycinka jednego z możliwych kanałów kontaktu z ofertą obszaru.

Na poziomie technicznym / technologicznym należy ujednoczyć metodologię pomiaru i źródła danych służących obliczeniu wartości wskaźnika. Projektując wskaźnik należy wziąć pod uwagę, że Internet podlega nieustannym, szybkim zmianom. Część ruchu generowanego w sieci, to automaty indeksujące i skanujące strony, dlatego wydaje się, że „liczba wejść na stronę” nie jest stabilnym miernikiem popularności treści.

Dodatkowo należy zwrócić uwagę, że dane pochodzące z licznika wbudowanego w CMS potrafią różnić się od danych z Google Analytics o rząd wielkości. W opinii ewaluatora warto rozważyć pomiar popularności treści publikowanych na stronach WWW w oparciu o jedną metodologię pomiaru (np. Google Analytics) oraz nie tylko o *odstony*, ale także o *użytkowników* lub podejmowane *interakcje*. **Projektując wskaźnik oddziaływania na potrzeby przyszłej LSR należy uwzględnić rekomendacje na obu opisanych powyżej poziomach.**

W przypadku trzeciego z wyznaczonych w ramach celu ogólnego pierwszego wskaźników **1.3 Utrzymanie liczby gospodarstw rybackich składających sprawozdanie RRW – 22** ustalenie jego obecnej wartości okazało się niemożliwe. Ewaluator, w rozmowie z pracownikiem Instytutu Rybactwa Śródlądowego⁷ ustalił, że ilości podmiotów składających sprawozdanie RRW – 22 nie jest informacją publicznie dostępną i IRŚ nie ujawnia takich danych. Dodatkowo, w porównaniu z rokiem 2015, zmienił się również sposób agregacji danych – obecnie są one dostępne jedynie na poziomie powiatów, co w przypadku obszaru działania Stowarzyszenia PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy czyni je bezużytecznymi. W związku z powyższym weryfikacja poziomu osiągnięcia wskaźnika okazała się niemożliwa.

Ewaluator rekomenduje zmianę wskaźnika liczby gospodarstw rybackich, na oparty o dostępne dane / statystyki publicznie dostępne na poziomie gminy. Jednym z możliwych sposobów oceny ilości gospodarstw rybackich na terenie działania LGD są

⁷ Informacje uzyskane w rozmowie telefonicznej z dnia 18.10.2022 z Dr. Leszkiem Myszowskiem - IRŚ

informacje publikowane przez Główny Inspektorat Weterynarii w *Rejestrze podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną*.

Wskaźnik 1.4 *Wzrost korzystających z oferty noclegowej do 2023 r. o 2% co roku w stosunku do roku poprzedniego od 2014 r.* opiera się na danych publikowanych w Banku Danych Lokalnych GUS. Wartość początkowa wskaźnika została określona na 17 397 osób (31.12.2014), zaś celem był wzrost tej liczby o 2% co roku w stosunku do roku poprzedniego.

Na dzień 31.12.2014 w Banku Danych Lokalnych GUS zanotowano 17 397 osób korzystających z oferty noclegowej na obszarze. LSR zakłada wzrost tej liczby o 2% co roku w stosunku do roku poprzedniego, tak aby osiągnąć do roku 2023 liczbę min. 19 984 osób. Ocena osiągnięcia założonego poziomu wskaźnika okazała się niemożliwa, ze względu na działanie Głównego Urzędu Statystycznego i zmiany w dostępnych statystykach publicznych. Wskaźnik *udzielone noclegi ogółem styczeń – grudzień* w związku ze zmianami dotyczącymi tajemnicy statystycznej od roku 2015 jest przez GUS publikowany na poziomie powiatu.

Dla celu ogólnego drugiego *Wzmocnienie rozpoznawalności i potencjału Doliny Baryczy* wyznaczono dwa wskaźniki oddziaływania, z których pierwszym był: 2.1 *Wzrost liczby osób korzystających z oferty edukacji regionalnej i przyrodniczej, w tym związanej z przeciwdziałaniem zmianom klimatu (zajęcia lekcyjne, zajęcia w ośrodkach edukacji pozaszkolnej) w Dolinie Baryczy do 2023 r. o 5% co roku w stosunku do roku poprzedniego od 2015 r. począwszy*.

Na dzień 30.11.2015, wg danych z monitoringu programu Edukacja dla Doliny Baryczy prowadzonego za pomocą portalu www.edukacja.barycz.pl, liczba osób korzystających z oferty edukacji regionalnej i przyrodniczej, w tym związanej z przeciwdziałaniem zmianom klimatu na obszarze wyniosła 13 508. Działania zaplanowane w LSR zakładają wzrost tej liczby o 5% co roku w stosunku do roku poprzedniego i osiągnięcia w 2023 roku liczby 19 957 korzystających z oferty edukacyjnej. Osiągnięcie założonego poziomu wskaźnika w perspektywie przedłużonego do roku 2023 okresu wdrażania Strategii Rozwoju Lokalnego nie budzi żadnych wątpliwości ewaluatora.

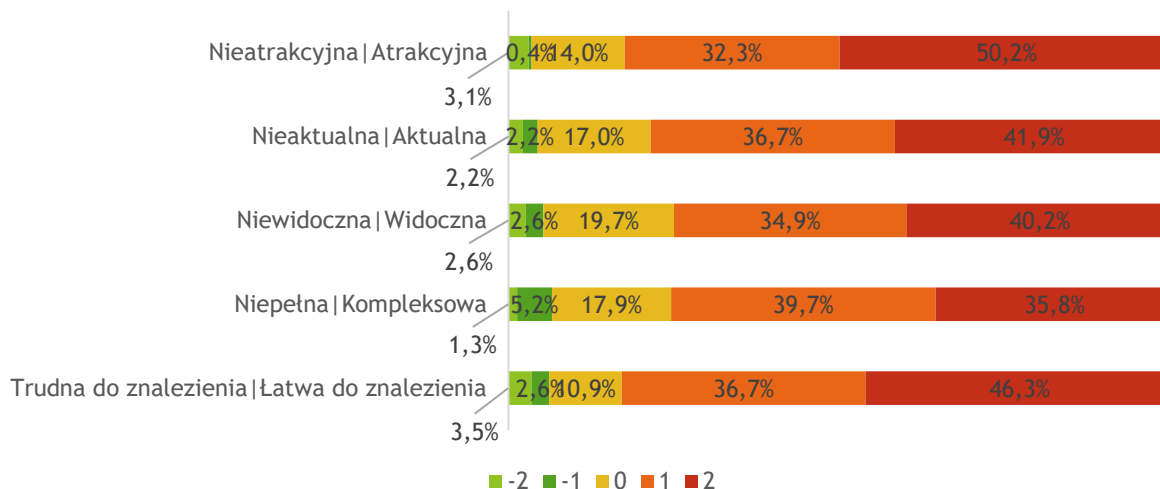
Drugim z wyznaczonych w ramach celu ogólnego drugiego wskaźnikiem oddziaływania był **2.2 Wzrost odsetka osób (mieszkańców oraz turystów) uznających ofertę obszaru Doliny Baryczy (rybacką, kulturalną, gastronomiczną, turystyczną edukacyjną) za atrakcyjną do 2023 r. o 3% w stosunku do 2015 r.** Zgodnie z badaniami z roku 2015 odsetek ten wyniósł 92%. W wyniku wdrożenia LSR 2016-2022 oczekiwany odsetek respondentów uznających ofertę obszaru za atrakcyjną powinien do 2023 roku wzrosnąć 3% osiągając wartość 95%. Należy zwrócić uwagę na wielowymiarowość wskaźnika – oferta obszaru jest tworem złożonym, a poszczególne jej elementy mogą być różnie oceniane, np. oferta gastronomiczna może być bardzo atrakcyjna, a kulturalna atrakcyjna.

W badaniu ewaluacyjnym poproszono respondentów o ocenę różnych aspektów oferty obszaru Doliny Baryczy. Respondenci oceniali ofertę turystyczną obszaru przy użyciu dyferencjału semantycznego w pięciu wymiarach: *atrakcyjna, aktualna, widoczna, kompleksowa i łatwa do znalezienia*.

Wprost do wyznaczonego wskaźnika oddziaływania odnosi się jedynie pierwszy z ocenianych wymiarów *atrakcyjna – nieatrakcyjna*. Za *nieatrakcyjną* ofertę obszaru Doliny Baryczy uznało jedynie 3,5% respondentów (8 z 268 os.), co oznacza, że 96,5% respondentów uznało ofertę Doliny Baryczy za atrakcyjną. **Oznacza to, że założony poziom wskaźnika 2.2 Wzrost odsetka osób (mieszkańców oraz turystów) uznających ofertę obszaru Doliny Baryczy (rybacką, kulturalną, gastronomiczną, turystyczną edukacyjną) za atrakcyjną do 2023 r. o 3% w stosunku do 2015 r. został przekroczony o 1,5 p.p.**

W celu pogłębienia analizy ocenie poddano również pozostałe wymiary oferty turystycznej obszaru. Najwięcej zastrzeżeń budziła *kompleksowość* oferty, oraz wymiary związane z jej upowszechnianiem – *widoczność* i *łatwość jej znalezienia*. Najwyższy, wynoszący 6,6% odsetek negatywnych ocen zanotowano w przypadku kontinuum *niepełna – kompleksowa*.

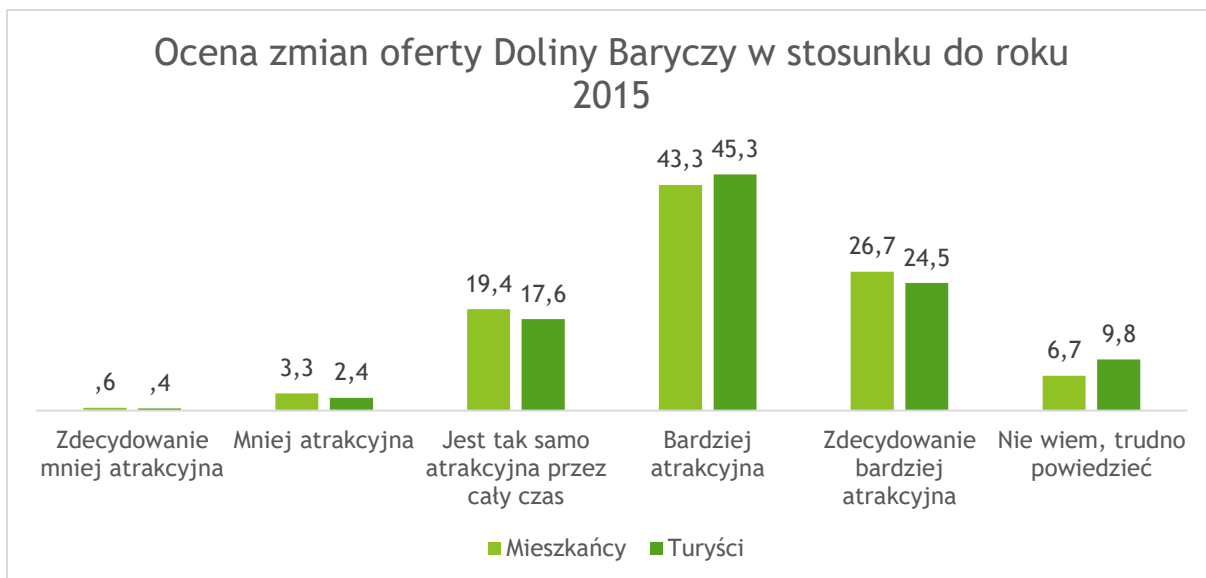
Oferta turystyczna Doliny Baryczy jest:

Wykres 66 Ankieta mieszkańcy i turyści - ocena atrakcyjności oferty turystycznej

W celu pogłębienia analizy i określenia zmian oferty obszaru Doliny Baryczy w okresie realizacji LSR (w stosunku do roku 2015) w badaniu ewaluacyjnym mieszkańcom i turystom zadano pytanie: *Czy w Pan/i opinii na przestrzeni ostatnich kilku lat (od roku 2015) oferta obszaru Doliny Baryczy stała się mniej / bardziej atrakcyjna?* oceniane na skali od 1 – zdecydowanie mniej atrakcyjna, do 5 – zdecydowanie bardziej atrakcyjna oraz *nie wiem, trudno powiedzieć*. Wśród mieszkańców obszaru Doliny Baryczy, którzy podjęli się oceny zmian oferty $\frac{3}{4}$ oceniło ją jako bardziej atrakcyjną, a 21% tak samo atrakcyjną. Ofertę obszaru jako mniej atrakcyjną, w porównaniu z rokiem 2015, oceniło nieznacznie ponad 4% respondentów. W przypadku turystów wzrost atrakcyjności oferty zauważyło ponad 77% ankietowanych, brak zmian atrakcyjności oferty wskazało 19% badanych, a nieco ponad 3% uznało, że obecna oferta jest mniej atrakcyjna w porównaniu z rokiem 2015.

Podsumowując, w obu grupach respondentów (mieszkańcy i turyści) o wzroście atrakcyjności oferty obszaru Doliny Baryczy przekonanych jest ponad $\frac{3}{4}$ respondentów. Około $\frac{1}{5}$ uważa, że atrakcyjność oferty nie zmieniła się, zaś poniżej 4% uważa, że atrakcyjność oferty spadła.

Wykres 67 Ankieta mieszkańcy i turyści - ocena zmian oferty turystycznej

Oceniając wskaźnik 2.2 *Wzrost odsetka osób (mieszkańców oraz turystów) uznających ofertę obszaru Doliny Baryczy (rybacką, kulturalną, gastronomiczną, turystyczną edukacyjną) za atrakcyjną do 2023 r. o 3% w stosunku do 2015 r.* należy wskazać, że wskaźnik jest zbyt ogólny. Pojęcie *atrakcyjności* należy zoperacjonalizować i zdefiniować jej wskaźniki. Dodatkowo pytanie *Czy oferta jest atrakcyjna?* odnosi się do subiektywnych wyobrażeń respondentów, te mogą być kompletnie różne, a dodatkowo w zmienne w czasie. Dodatkową barierą dla jego przydatności jest bardzo wysoka wartość wskaźnika (ponad 90%), dla którego ograniczeniem zaczyna być rozkład normalny (rozkład Gaussa).

Z przytoczonych wyżej powodów ewaluator proponuje modernizację lub zmianę wskaźnika – *oceny atrakcyjności oferty obszaru*. Ocenę należy prowadzić wielowymiarowo, w oparciu o jasno sprecyzowane, mierzalne kryteria. Dodatkowym wymiarem powinna być *zmiana oferty w czasie (czy w opinii respondentów oferta obszaru Doliny Baryczy zmieniła się, a jeśli tak, to w którą stronę)*.

Podsumowując, na poziomie oddziaływania spośród 6 wyznaczonych wskaźników w toku ewaluacji nie udało się ustalić wartości 2 wskaźników. Przyczyną były zmiany w danych publikowanych przez Główny Urząd Statystyczny spowodowane koniecznością przestrzegania tajemnicy statystycznej. Przykład ten ilustruje zagrożenia, które należy brać pod uwagę projektując wskaźniki pomiaru skuteczności interwencji. Pomimo oparcia wskaźników o (wydawało by się) pewne i niezmiennie

źródło danych jakim jest GUS, na skutek zmian legislacyjnych dane okazały się niedostępne.

Osobnym zagadnieniem jest sensowność wyznaczania wskaźników oddziaływania wdrażania LSR w ogóle. Używanie do oceny skuteczności interwencji LGD wskaźników takich jak *stopa bezrobocia*, czy *ilość podmiotów w REGON* niesie ze sobą szereg zagrożeń. Na opisane wskaźniki oddziaływania wpływ ma bardzo duża ilość różnorodnych czynników, najczęściej zupełnie niezależnych od działań LGD.

Warto rozważyć zarówno samą konstrukcję i źródła danych wskaźników oddziaływania, jak również ich ogólną przydatność do oceny prowadzonej interwencji – należy rozważyć rezygnację z tego rodzaju wskaźników.

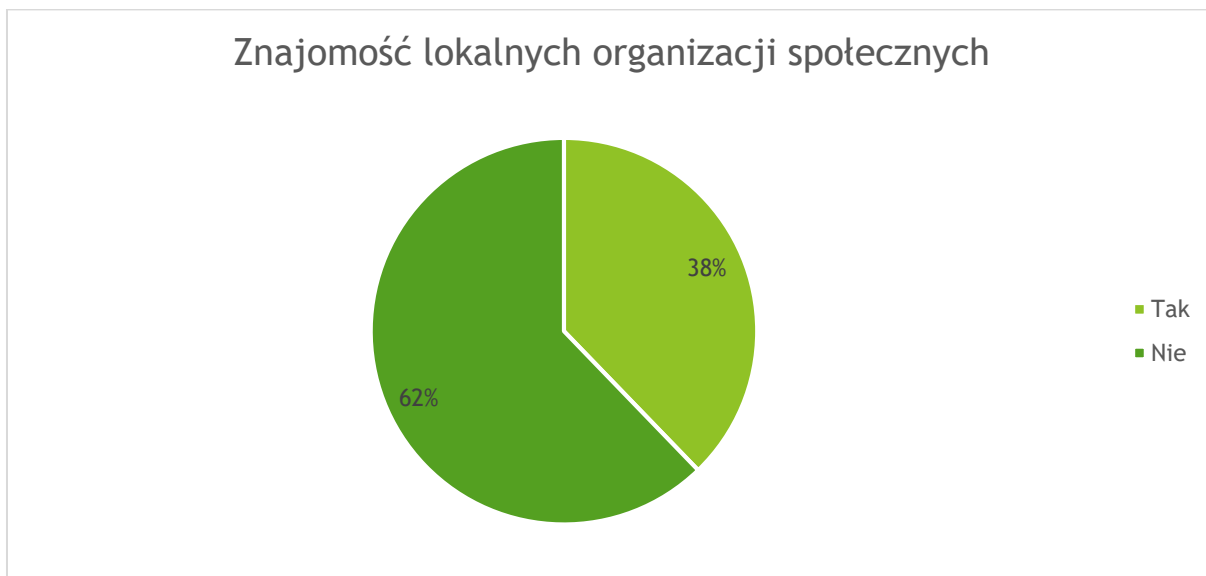
5.2 Ocena wpływu na kapitał społeczny

Wzrost aktywności społecznej, świadomości specyfiki obszaru oraz integracja były celami wdrażanej Strategii Rozwoju Lokalnego. Dobrym wskaźnikiem aktywności społecznej mieszkańców obszaru jest ilość aktywnych organizacji społecznych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców. Aktywność społeczna mieszkańców poszczególnych gmin obszaru Doliny Baryczy jest zróżnicowana. W gminach Milicz i Sośnie kształtuje się ona na poziomie wyższym niż średnia dla województwa dolnośląskiego, wielkopolskiego i Polski. W gminach Przygodzice i Krośnice ilość NGO w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców jest zbliżona do średniej wojewódzkiej i krajowej, natomiast w czterech pozostałych gminach LGD jest ona wyraźnie niższa. Warto zauważyć, że w 7 na 8 gmin Stowarzyszenia PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy w analizowanym okresie wskaźnik organizacji społecznych na 10 tys. ludności wzrósł. Wyjątkiem była gmina Przygodzice, w której stała, relatywnie wysoka wartość wskaźnika utrzymywała się przez cały analizowany okres. Najwyższy wzrost ilości NGO w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców odnotowano w gminach Cieszków i Twardogóra. Dynamikę zmian zbliżoną do średniej wojewódzkiej i krajowej zanotowano w gminach Milicz, Krośnice, Odolanów i Żmigród. W przypadku gminy Sośnie w analizowanym okresie przybyły jedynie dwie organizacje społeczne (wzrost o 4%).

Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców									
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Δ
Cieszków (2)	19	26	32	34	34	34	34	35	84%
Krośnice (2)	32	33	34	37	39	41	40	40	25%
Milicz (3)	45	48	50	52	53	55	56	57	27%
Twardogóra (3)	15	17	19	21	22	24	26	27	80%
Żmigród (3)	30	30	31	33	33	33	36	37	23%
Odolanów (3)	29	32	34	36	34	35	35	36	24%
Przygodzice (2)	42	42	41	42	43	42	43	42	0%
Sośnie (2)	46	47	47	47	46	47	47	48	4%
DOLNOŚLĄSKIE	36	39	40	42	40	42	43	44	22%
WIELKOPOLSKIE	34	36	38	40	39	40	41	42	24%
POLSKA	33	35	37	38	37	38	39	41	24%

Tabela 14 Wpływ na kapitał społeczny - fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne

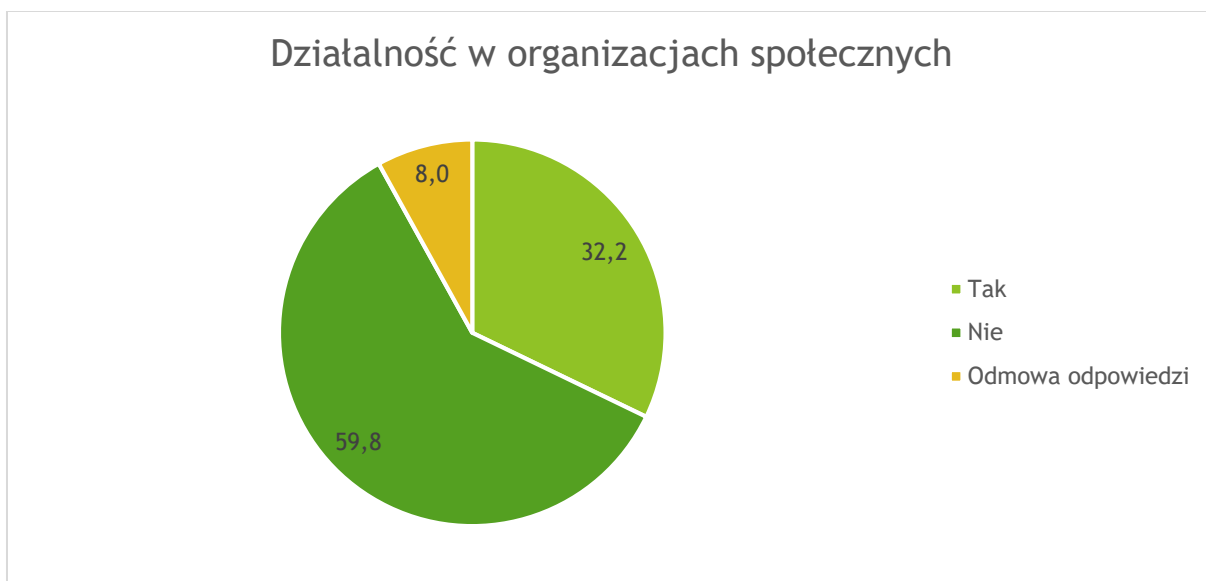
Analizując aktywność społeczną na całym obszarze Doliny Baryczy w latach 2014 – 2021 ilość NGO zwiększyła się o 64 organizacje, co oznacza wzrost o 25 p.p. W ramach badania ewaluacyjnego z mieszkańcami obszaru Doliny Baryczy zapytano o znajomość lokalnych organizacji społecznych. Większość - ponad 62% respondentów zadeklarowało znajomość organizacji zajmujących się w gminie rozwojem lokalnym, integracją społeczną, wsparciem obszarów wiejskich, ekologią, ochroną przyrody i dziedzictwa kulturowego (takich jak np. stowarzyszenia, fundacje itp.).

Wykres 68 Ankieta mieszkańcy i turyści - znajomość lokalnych organizacji społecznych

Aktywną działalność w organizacjach społecznych zadeklarował niemal co trzeci respondent badania z mieszkańcami. Co ciekawe, większą aktywność społeczną

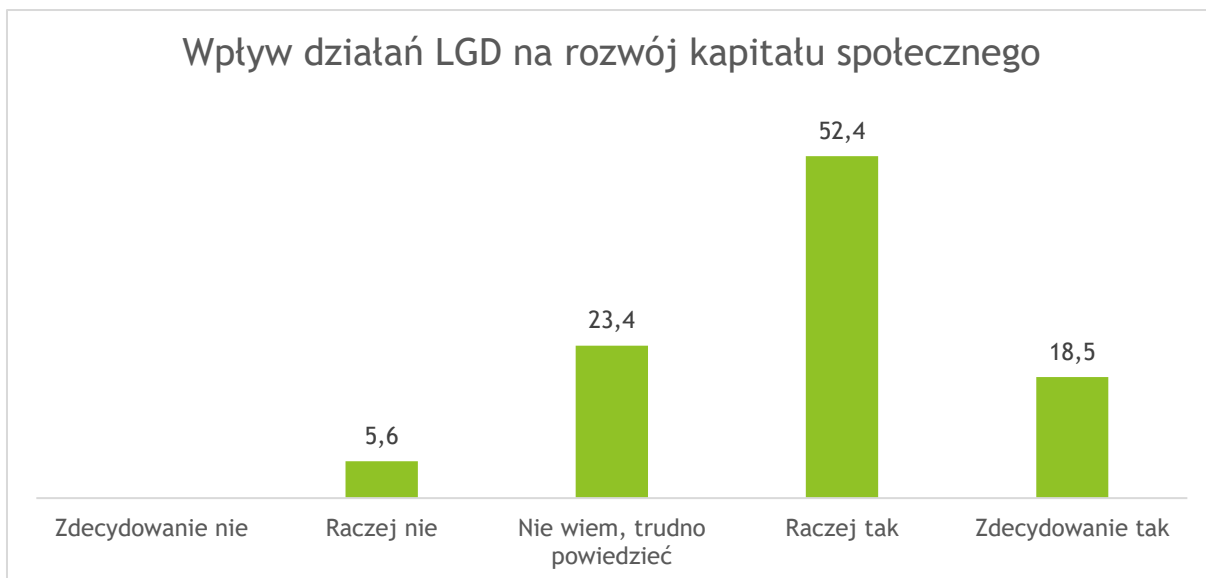
deklarowali mężczyźni, spośród których ponad 39% działa w fundacjach, stowarzyszeniach, klubach sportowych itp. W przypadku kobiet odsetek aktywnych zawodowo wyniósł 30%.

Wykres 69 Ankieta mieszkańcy i turyści - działalność w lokalnych organizacjach społecznych

Beneficjentów wsparcia LGD poproszono o ocenę wpływu działań realizowanych w okresie ostatnich 6 lat (od roku 2016) przez Stowarzyszenie PARTNERTSWO dla Doliny Baryczy na rozwoju kapitału społecznego (m.in. zdolności i chęci współdziałania, zaufania, poczucia wspólnoty) mieszkańców obszaru Doliny Baryczy. Zdecydowana większość (71%) respondentów oceniła, że działania realizowane w ramach wdrażania Strategii Rozwoju Lokalnego przyczyniły się do rozwoju kapitału społecznego mieszkańców regionu. Przeciwnego zdania było niecałe 6% respondentów, przy czym żaden z uczestników nie wybrał odpowiedzi *zdecydowanie nie*. Nieco poniżej ¼ ankietowanych nie potrafiło lub nie chciało oceniać wpływu działań LGD na rozwój kapitału społecznego mieszkańców obszaru Doliny Baryczy.

Uzyskane wyniki wskazują jednoznacznie, że wpływ przedsięwzięć realizowanych przez LGD w ramach wdrażania Strategii Rozwoju Lokalnego na rozwój kapitału społecznego jest zauważany przez większość osób i podmiotów współpracujących ze Stowarzyszeniem PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy. Działania w tym obszarze, zarówno w opinii beneficjentów jak i mieszkańców obszaru Doliny Baryczy, powinny być kontynuowane w ramach kolejnej planowanej Strategii Rozwoju Lokalnego.

Wykres 70 Ankieta beneficjenci - wpływ LGD na rozwój kapitału społecznego

Podsumowując należy zauważyć, że pomimo iż w okresie wdrażania LSR wzrost liczby fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców dla całego obszaru Doliny Baryczy był jedynie nieznacznie wyższy niż średnia wojewódzka i krajowa, to nastąpił w gminach o najniższym wskaźniku aktywności społecznej. Skuteczne próby zmniejszenia dysproporcji w aktywności społecznej mieszkańców poszczególnych gmin obszaru należy uznać za sukces Stowarzyszenia PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy.

5.3 Przedsiębiorczość

Drugą, poza zatrudnieniem, najpopularniejszą formą aktywności ekonomicznej jest prowadzenie działalności gospodarczej. Wśród różnych form prowadzenia działalności gospodarczej bez wątpienia najłatwiej dostępna i najpopularniejsza jest jednoosobowa działalność gospodarcza osoby fizycznej (JDG). Wskaźnik oparty na JDG dobrze ilustruje przedsiębiorczość mieszkańców obszaru Doliny Baryczy. W okresie wdrażania LSR (2015 – 2021) odnotowano bardzo wysoki, 26% wzrost liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. Największą dynamikę wzrostu ilości JDG odnotowano w gminach Krośnice (45 p.p.), Przygodzice i Sośnie (po 33 p.p.), zaś najniższą w gminach Milicz i Twardogóra (w obu przypadkach 18 p.p.).

Wykres 71 Liczba podmiotów prowadzących działalność gospodarczą

Możliwość porównania danych o przedsiębiorczości pomiędzy różnymi gminami Stowarzyszenia PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy daje wskaźnik *osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 10 tys. mieszkańców*. W takim ujęciu najbardziej przedsiębiorczy są mieszkańcy gmin Przygodzice (941) i Milicz (938). Jednocześnie należy zauważyć, że w jedynie w tych gminach wskaźnik ten jest na poziomie średniej dla województwa dolnośląskiego (941), niższy niż średnia dla województwa wielkopolskiego (997) i wyższy niż średnia krajowa (905). Jednocześnie warto podkreślić, że w okresie wdrażania LSR nastąpił wyraźny wzrost wartości wskaźnika *ilości osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 10 tys. mieszkańców* – dla obszaru Doliny Baryczy wyniósł on 29 p.p., podczas gdy dla województwa dolnośląskiego było to 17 p.p., wielkopolskiego 15 p.p., a całego kraju 18 p.p.

Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. mieszkańców									
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Δ [%]
Cieszków (2)	665	682	679	686	726	761	803	869	31%
Krośnice (2)	539	558	568	586	638	659	739	789	46%
Milicz (3)	778	794	799	800	832	843	896	938	21%
Twardogóra (3)	576	570	576	586	612	635	670	694	20%
Żmigród (3)	607	615	621	629	662	701	741	780	29%
Odolanów (3)	595	601	611	644	690	703	718	763	28%
Przygodzice (2)	724	741	739	759	827	858	909	941	30%
Sośnie (2)	482	495	500	507	544	590	614	647	34%
DOLNOŚLĄSKIE	806	810	808	820	853	866	902	941	17%
WIELKOPOLSKIE	866	865	861	868	899	933	963	997	15%
POLSKA	770	773	772	781	810	837	869	905	18%

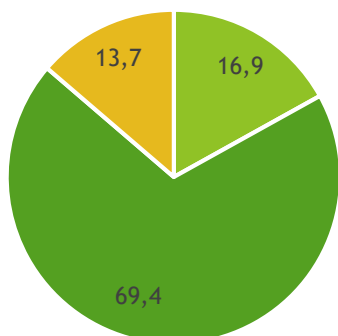
Tabela 15 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w gminach obszaru Doliny Baryczy

Podsumowując można stwierdzić, że pod względem ilości osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 10 tys. mieszkańców gminy Stowarzyszenia PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy plasują się poniższego poziomu województwa wielkopolskiego, dolnośląskiego i całego kraju, jednak dzięki realizowanym przedsięwzięciom dynamika wzrostu wskaźnika jest wyższa niż w województwie wielkopolskim, dolnośląskim i Polsce.

Dotychczas prowadzone przez LGD działania w zakresie aktywizacji zawodowej i rozwoju gospodarczego obszaru Doliny Baryczy należy ocenić pozytywnie uwzględniając ich kontynuację w ramach następnej Strategii Rozwoju Lokalnego.

Z uwagi na niemożliwe do przewidzenia zdarzenia (m.in. takie jak pandemia COVID – 19) mające wpływ na aktywność gospodarczą, władze centralne oraz samorządowe uruchomiły różne formy wsparcia lokalnie działających przedsiębiorstw. Respondenci badania z beneficjentami zostali zapytani o wykorzystanie wsparcia udzielonego przez gminę, w której firma/ organizacja ma siedzibę. Niemal 14% respondentów nie skorzystało pomocy ze względu na to, że reprezentowali podmioty nie mogące korzystać z takiego wsparcia. Kolejne 70% ankietowanych nie korzystała z żadnego wsparcia udzielanego na poziomie gmin pomimo, że byli do tego uprawnieni. Jedynie niecałe 17% beneficjentów skorzystało ze wsparcia gmin Doliny Baryczy.

Korzystanie ze wsparcia gminy

■ Tak ■ Nie ■ Nie dotyczy (reprezentuję gminę)

Wykres 72 Ankieta beneficjenci - korzystanie ze wsparcia gminy

Firmy i organizacje korzystające ze wsparcia gmin najczęściej korzystały z pomocy finansowej w postaci *preferencyjnych pożyczek lub dofinansowania* (38%), oraz *obniżki lub rezygnacji z części opłat na rzecz gminy* (czynsze, podatki). Niemal co piąty beneficjent korzystający z pomocy gminy (19%) brał *udział w programach aktywizacyjnych* lub korzystał z *promocji*. Po jednym podmiocie (beneficjencie) skorzystało z *wydłużenia terminów płatności lub rozłożeniu jej na raty, pomocy prawnej i pomocy dla firm*.

	Odpowiedzi		Procent obserwacji ⁸
	N	Procent	
Obniżka lub rezygnacja z opłat (itp. czynszów, podatków itp.)	5	23,8%	23,8%
Wydłużenie terminów płatności, rozłożenie na raty	1	4,8%	4,8%
Pomoc finansowa – pożyczki na preferencyjnych warunkach, dofinansowania	8	38,1%	38,1%
Programy aktywizacyjne, promocja	4	19,0%	19,0%
Inne	3	14,3%	14,3%
Ogółem	21	100,0%	100,0%

Tabela 16 Formy wsparcia beneficjentów przez samorządy / gminy

⁸ Procent obserwacji i odpowiedzi są równe, ponieważ każdy z respondentów badania skorzystał dokładnie z jednej formy wsparcia

5.4 Turystyka i dziedzictwo kulturowe

Potencjał turystyczny obszaru Doliny Baryczy to niewątpliwie jeden z jego wielkich atutów, potencjalne koło zamachowe lokalnego rozwoju gospodarczego i kluczowy obszar interwencji prowadzonej w ramach wdrażania ewaluowanej LSR. Wśród wskaźników oddziaływania wskazano *wzrost korzystających z oferty noclegowej do 2023 r. o 2% co roku w stosunku do roku poprzedniego od 2014 r.* W związku ze zmianami dotyczącymi tajemnicy statystycznej od roku 2015 informacje dotyczące ilości udzielonych noclegów są przez GUS publikowane jedynie na poziomie powiatu, co czyni wskaźnik nieprzydatnym do oceny potencjału turystycznego gmin. Jednym ze wskaźników pozwalających na ocenę rozwoju turystyki w gminach obszaru Doliny Baryczy są dane Banku Danych Lokalnych GUS na temat rozwoju bazy noclegowej. Ilość obiektów noclegowych w poszczególnych gminach PdDB jest bardzo zróżnicowana i zgodnie z danymi GUS w 2021 roku we wszystkich gminach LGD było łącznie 18 turystycznych obiektów noclegowych oferujących łącznie 1020 miejsc noclegowych. W okresie wdrażania LSR w latach 2014 – 2021 ilość turystycznych obiektów noclegowych zmniejszyła się o 5,3 p.p. (1 obiekt), zaś ilość miejsc noclegowych wzrosła o 2,3 p.p. (23 miejsca). Spośród 8 gmin, na terenie których działa Stowarzyszenie PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy w latach 2014 – 2021 na terenie dwóch gmin (Cieszków i Sośnie) nie było żadnych turystycznych obiektów noclegowych, a w gminie Żmigród w roku 2015 zlikwidowano jedyny taki obiekt dysponujący 200 miejscami noclegowymi. Wśród pozostałych 5 gmin LGD na terenie czterech było po cztery obiekty turystyczne (Krośnice, Milicz, Odolanów i Przygodzice) zaś w gminie Twardogóra były dwa takie obiekty. Największą ilość miejsc noclegowych dysponowały obiekty w gminie Przygodzice (335) i Milicz (308), zaś najmniejszą w gminie Krośnice (110).

	Obiekty turystyczne			Miejsca noclegowe		
	2014	2021	Δ	2014	2021	Δ
Cieszków (2)	0	0	0	0	0	0
Krośnice (2)	4	4	0	190	110	-80
Milicz (3)	5	4	-1	339	308	-31
Twardogóra (3)	1	2	1	30	142	112
Żmigród (3)	1	0	-1	200	0	-200
Odolanów (3)	4	4	0	130	125	-5
Przygodzice (2)	4	4	0	108	335	227
Sośnie (2)	0	0	0	0	0	0
RAZEM	19	18	-1	997	1020	23

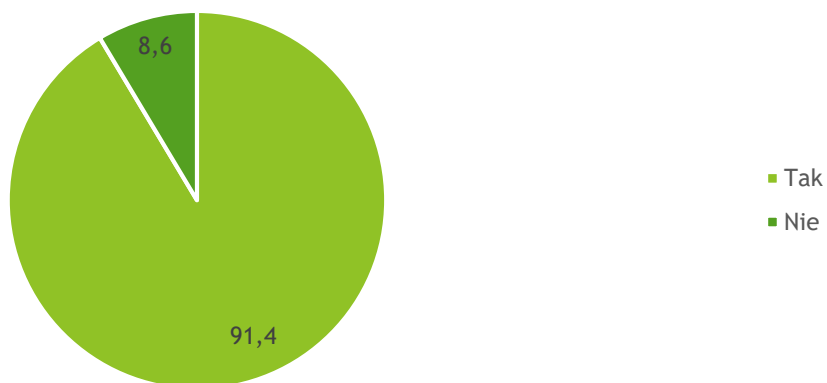
Tabela 17 Obiekty turystyczne i miejsca noclegowe w gminach obszaru

Warto odnotować, że dane GUS mogą nie być kompletne (z uwagi na odmowę udziału w statystyce niektórych podmiotów) oraz nie uwzględniają nie pobytowych form turystyki (popularnych na obszarze Doliny Baryczy). Tym niemniej, w oparciu o dostępne dane **należy zauważyć, że w okresie wdrażania Strategii Rozwoju Lokalnego w latach 2014 – 2021 odnotowano stagnację ilości obiektów oferujących miejsca noclegowe i liczby tych miejsc. Był to wynik znacznie gorszy niż średnia dla województwa dolnośląskiego (obiekty turystyczne +5 p.p., miejsca noclegowe +18 p.p.) i Polski (obiekty turystyczne +1 p.p., miejsca noclegowe +13 p.p.), ale zdecydowanie lepszy niż średnia dla województwa wielkopolskiego (obiekty turystyczne -18 p.p., miejsca noclegowe -8 p.p.).**

Dostępne dane statystyczne opisujące ofertę obszaru Doliny Baryczy zostały uzupełnione wynikami badania ankietowego z mieszkańcami i turystami.

Z jednej z dostępnych na obszarze Doliny Baryczy form turystyki skorzystała (kiedykolwiek) zdecydowana większość uczestników badania (ponad 91%). Na potrzeby niniejszego raportu grupa ta będzie nazywana *turystami*. Należy zwrócić uwagę, że do grupy tej należą zarówno respondenci mieszkający na obszarze Doliny Baryczy jak i poza nim.

Korzystanie z oferty turystycznej obszaru Doliny Baryczy

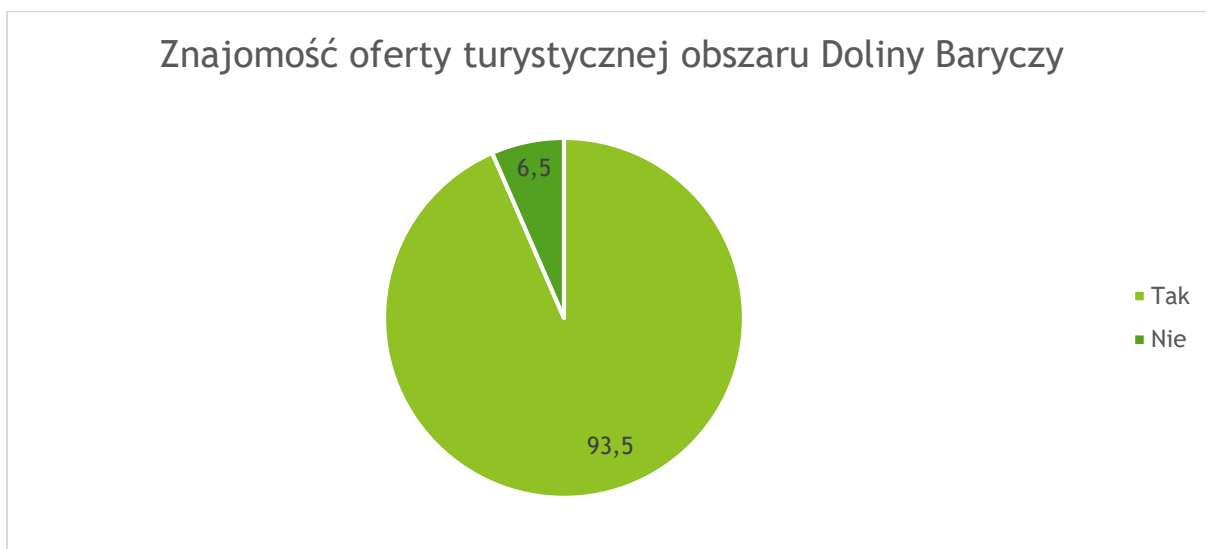
Wykres 73 Ankieta mieszkańcy i turyści - korzystanie z oferty turystycznej obszaru

Respondenci badania wskazywali średnio ponad 6 form turystyki, z których korzystali. Najpopularniejszymi elementami oferty turystycznej Doliny Baryczy okazał się *udział w lokalnych wydarzeniach* (71% uczestników), *turystyka rowerowa* (69%) i *spacery szlakami pieszymi, ścieżkami edukacyjnymi* (66%). Co zaskakująco relatywnie rzadko wskazywano na *wędkarstwo* (11%) i *agroturystykę* (17%).

	Odpowiedzi		Procent obserwacji
	N	Procent	
Udział w lokalnych wydarzeniach (np. w ramach Dni Karpia)	174	11,5%	71,0%
Turystyczne przejazdy rowerem	169	11,2%	69,0%
Spacery szlakami pieszymi, ścieżkami edukacyjnymi	162	10,7%	66,1%
Zwiedzanie okolicznych miejscowości, zabytków architektury i kościołów,	159	10,5%	64,9%
Zakup lokalnych produktów	157	10,4%	64,1%
Pływanie kajakiem	111	7,4%	45,3%
Wodne miejsca rekreacyjne (zalewy, baseny, stawy kąpielowe)	106	7,0%	43,3%
Obserwacja ptaków – bird watching	102	6,8%	41,6%
Turystyka kulinarna	97	6,4%	39,6%
Zwiedzanie muzeów, izb regionalnych	75	5,0%	30,6%
Odwiedziny u krewnych i znajomych	62	4,1%	25,3%
Pobyć w gospodarstwie agroturystycznym	41	2,7%	16,7%
Oferta edukacyjna – zielone szkoły, Ośrodki Ekologiczne	41	2,7%	16,7%
Wędkarstwo,	26	1,7%	10,6%
Jazda konna	20	1,3%	8,2%
Inne	7	,5%	2,9%
Ogółem	1509	100,0%	615,9%

Tabela 18 Ankieta mieszkańcy i turyści – najpopularniejsze formy turystyki

Z ofertą turystyczną i informacjami na temat Doliny Baryczy jej atrakcji turystycznych, noclegów oraz usług, produktów lokalnych spotkało się ponad 93% biorących udział w badaniu turystów.

Wykres 74 Ankieta mieszkańcy i turyści - znajomość oferty turystycznej

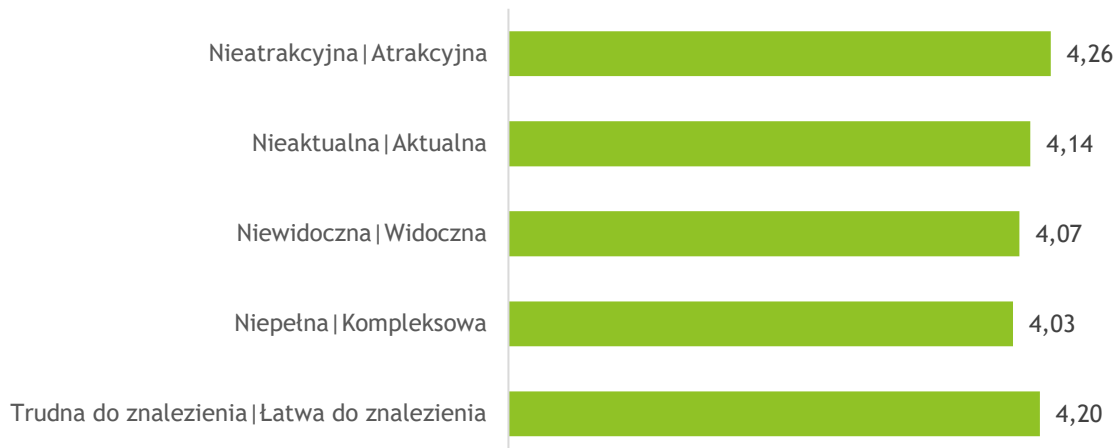
Najpopularniejszym źródłem wiedzy o ofercie turystycznej Doliny Baryczy jest Internet. Niemal 68% respondentów poszukiwało w nim informacji. Drugim najważniejszym źródłem o ofercie turystycznej obszaru są informacje przekazywane w ramach lokalnych wydarzeń (np. Dni Karpia). Ze źródła tego korzystało ponad 65% ankietowanych. Trzecim najważniejszym kanałem informacji są druki ulotne – mapki foldery itp., z których skorzystało niemal 64% turystów. Należy zauważyć, że respondenci korzystali jednocześnie z bardzo wielu źródeł informacji – każdy z nich wskazał średnio ponad 5 wykorzystywanych źródeł. Prowadzi to do wniosku, że planując akcję informacyjno – promocyjną należy wykorzystywać możliwie dużą liczbę kanałów informacji prowadząc kampanię crossmediową.

	Odpowiedzi		Procent obserwacji
	N	Procent	
Ze stron internetowych	155	13,0%	67,7%
Z informacji na wydarzeniach, w których uczestniczyłem/am (np. Dni Karpia)	149	12,5%	65,1%
Z ulotek, druków np. mapek, folderów	146	12,3%	63,8%
Z profili na serwisach społecznościowych (np. blogów/filmików turystycznych, FB)	117	9,8%	51,1%
Z przewodników turystycznych, książek	99	8,3%	43,2%
Od lokalnych usługodawców (informacje w hotelu, restauracji, sklepie, itp.)	98	8,2%	42,8%
Z plakatów, billboardów lub tablic informacyjnych	93	7,8%	40,6%
Z filmów o obszarze Doliny Baryczy	93	7,8%	40,6%
Od innych osób - znajomych, sąsiadów lub rodziny	92	7,7%	40,2%
Z prasy, radia lub telewizji	49	4,1%	21,4%
Z aplikacji mobilnych	46	3,9%	20,1%
Z informacji turystycznej, biura podróży, targów turystycznych	44	3,7%	19,2%
Nie wiem, nie pamiętam	1	,1%	,4%
Inne	6	,5%	2,6%
Ogółem	1188	100,0%	518,8%

Tabela 19 Ankieta mieszkańców i turyści - źródła wiedzy o ofercie turystycznej

Respondenci badania wysoko ocenili ofertę turystyczną (produkty, usługi, wydarzenia) obszaru Doliny Baryczy z którą się spotkali. Wykorzystując dyferencjał semantyczny (ocenę na continuum) uczestników badania poproszono o ocenę na „szkolnej” skali 1 – 5 oferty turystycznej w wymiarze głównym *nieatrakcyjna – atrakcyjna* oraz w czterech wymiarach pomocniczych. Atrakcyjność oferty respondenci ocenili na 4,26 w 5 stopniowej skali, co należy uznać, za ocenę bardzo wysoką. W odniesieniu do wymiarów pomocniczych uczestnicy badania niżej ocenili *kompleksowość* i *widoczność* oferty, a wyżej jej *aktualność* i *łatwość znalezienia*.

Ocena różnych aspektów oferty obszaru [skala 1 -5]

Wykres 75 Ankieta mieszkańcy i turyści - ocena oferty obszaru

Turyści zapytani, które z elementów oferty obszaru Doliny Baryczy wymagają podkreślenia i wsparcia najczęściej wskazywali *dziką przyrodę* (niemal 53% respondentów), *lokalne produkty* (ponad połowa respondentów) oraz *możliwość uprawiania turystyki* (49%). Pewnym zaskoczeniem jest relatywnie niski wynik *unikalnego rybackiego charakteru* obszaru, jedynie niecałe 26% ankietowanych wskazało na konieczność podkreślenia tego aspektu. Przyczyną takiego stanu może być niska ocena tego waloru Doliny Baryczy (co jest bardzo mało prawdopodobne) lub obecność tego elementu w przekazie / ofercie i brak konieczności dodatkowego wzmocnienia tego elementu, ponieważ w opinii respondentów jest on dostatecznie eksponowany (w opinii ewaluatora jest to zdecydowanie prawdopodobne).

	Odpowiedzi		Procent obserwacji
	N	Procent	
Dzika przyroda	129	23,6%	52,7%
Lokalne produkty	123	22,5%	50,2%
Możliwość uprawiania turystyki – kajaki, rowery, wędrówki piesze	120	21,9%	49,0%
Zabytki architektury, dziedzictwo historyczne	105	19,2%	42,9%
Unikalny rybacki charakter	63	11,5%	25,7%
Inne	7	1,3%	2,9%
Ogółem	547	100,0%	223,3%

Tabela 20 Ankieta mieszkańcy i turyści - elementy oferty turystycznej wymagające podkreślenia i wzmocnienia

W opinii respondentów do promowania oferty obszaru Doliny Baryczy powinny być wykorzystywane *dedykowane strony internetowe* (46% respondentów), *prasa, radio i telewizja* (33%) oraz *informacje na stronach internetowych związanych z turystyką*

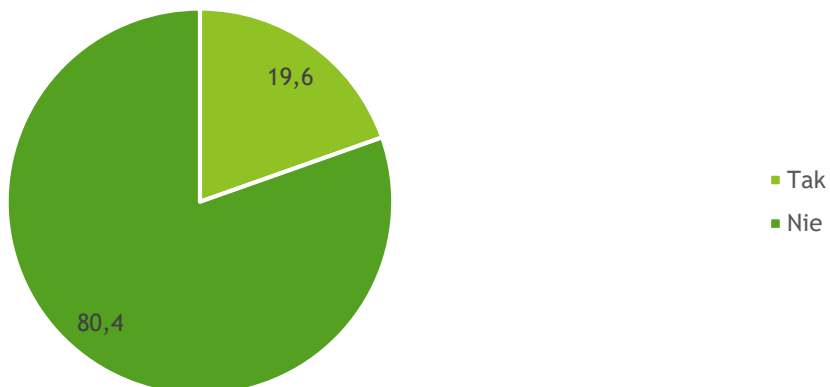
(31%). Co ciekawe na ostatnim miejscu znalazły się ulotki i druki reklamowe, na które wskazało nieznacznie ponad 13% respondentów. Tak niski wynik *druków reklamowych* kłóci się z wynikami pytania o źródła informacji o ofercie obszaru, gdzie *ulotki* zostały wskazane na trzecim miejscu. Może to wskazywać, że *ulotki i druki reklamowe* są niedocenianym, a skutecznym sposobem reklamy.

	Odpowiedzi		Procent obserwacji
	N	Procent	
Dedykowana strona internetowa	114	16,7%	46,5%
Prasa, radio lub telewizja	81	11,9%	33,1%
Informacje na stronach internetowych związanych z turystyką	76	11,1%	31,0%
Informacje w mediach społecznościowych na profilach związanych z turystyką	72	10,6%	29,4%
Informacja w trakcie lokalnych wydarzeń	70	10,3%	28,6%
Tablice informacyjne i plakaty	69	10,1%	28,2%
Dedykowana aplikacja mobilna	65	9,5%	26,5%
Informacje w mediach społecznościowych na dedykowanym profilu tematycznym	63	9,2%	25,7%
Informacja turystyczna, biura podróży, targi turystyczne	36	5,3%	14,7%
Ulotki i druki reklamowe	32	4,7%	13,1%
Inne	4	,6%	1,6%

Tabela 21 Ankieta mieszkańcy i turyści - sposoby promocji oferty turystycznej

W celu popularyzacji i uatrakcyjnienia oferty turystycznej obszaru Stowarzyszenie PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy opracowało aplikację mobilną *Dolina Baryczy*. Aplikacja oferuje szereg funkcjonalności oraz dużą dawkę wiedzy o atrakcjach turystycznych Doliny Baryczy. Wśród respondentów badania z turystami 26% wskazało aplikację jako źródło informacji, a 20% korzystanie z aplikacji.

Korzystanie z aplikacji Dolina Baryczy

Wykres 76 Ankieta mieszkańcy i turyści - korzystanie z aplikacji mobilnej

Użytkowników aplikacji mobilnej poproszono o ocenę, na wcześniej stosowanej skali od 0 do 10, pięciu jej aspektów. Najwyżej ocenionym aspektem aplikacji było *ułatwienie poznawania lokalnych atrakcji i produktów* (m=7,10). Na kolejnych miejscach respondenci ocenili *łatwość i intuicyjność obsługi* oraz zawarte w aplikacji *przydatne informacje* (m=6,69). Niżej ocenione zostało *sprawne i szybkie działanie* (m=6,60) i *umożliwienie uzyskania rabatów i zniżek* (m=6,38). Opinia 48 dość przypadkowo dobranych użytkowników aplikacji Dolina Baryczy nie ma waloru rzetelnego badania *user experience*, ale może być użyteczną wskazówką w dalszych pracach nad aplikacją.

W opinii ewaluatora stworzenie i rozwój aplikacji mobilnej Dolina Baryczy jest jedną z najważniejszych inicjatyw podjętych przez LGD w obszarze popularyzacji oferty turystycznej obszaru. Wydaje się, że dalszy rozwój aplikacji i dostępnych poprzez nią lokalnych produktów i usług powinien być priorytetem również w ramach kolejnej Strategii Rozwoju Lokalnego.

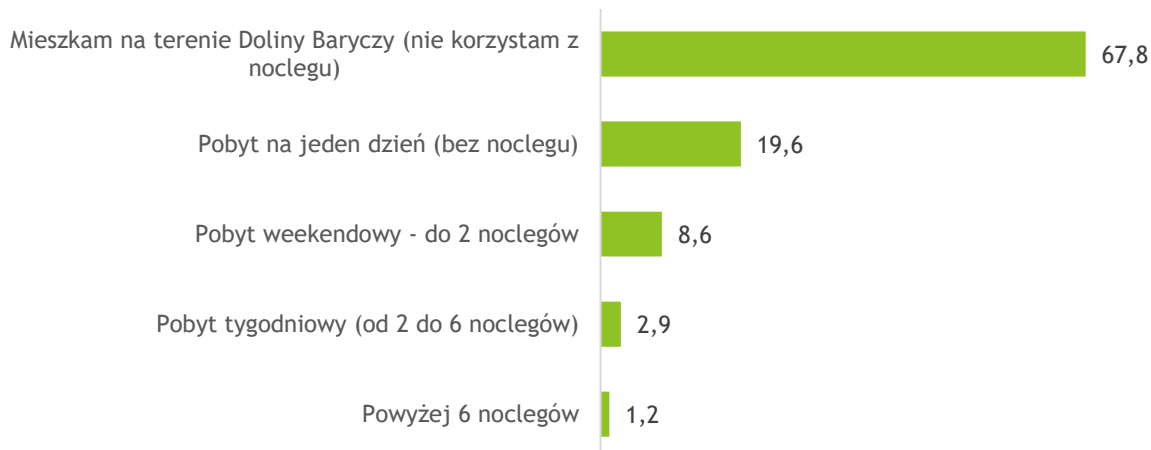
Ocena aplikacji mobilnej Dolina Baryczy

Wykres 77 Ankieta mieszkańcy i turyści - ocena aplikacji mobilnej

Ponad 87% turystów odwiedzających Dolinę Baryczy nie korzysta z noclegu, ponieważ albo mieszka na terenie Doliny Baryczy (68%) albo w niewielkiej od niej odległości (np. we Wrocławiu) przyjeżdżając na pobyt jednodniowy. Jedynie niecałe 13% turystów korzysta z bazy noclegowej Doliny Baryczy, przy czym najpopularniejsze są pobyty weekendowe, a zdecydowanie rzadsze pobyty tygodniowe lub dłuższe.

Długość pobytu turystycznego

Wykres 78 Ankieta mieszkańcy i turyści - długość pobytu turystycznego

Najczęściej wykorzystywanym rodzajem zakwaterowania są gospodarstwa agroturystyczne i kwatery prywatne (niemal 52% respondentów), a rzadziej hotele, motele i pensjonaty (29%) oraz nocleg u rodziny i znajomych (16%). Respondenci relatywnie rzadko deklarowali korzystanie z ośrodków wypoczynkowych, pól namiotowych i kempingów.

	Odpowiedzi		Procent obserwacji
	N	Procent	
W gospodarstwie agroturystycznym, na kwaterze prywatnej	16	40,0%	51,6%
W hotelu, motelu, pensjonacie	9	22,5%	29,0%
U rodziny lub znajomych	5	12,5%	16,1%
W ośrodku wypoczynkowym	2	5,0%	6,5%
Na kempingu, na polu namiotowym	2	5,0%	6,5%
Inne	6	15,0%	19,4%
Ogółem	40	100,0%	129,0%

Tabela 22 Ankieta mieszkańcy i turyści - wykorzystywane formy zakwaterowania

Uczestnicy badania posługując się skalą od 0 do 10 ocenili wykorzystywaną przez siebie bazę noclegową umiarkowanie dobrze. Najwyżej została oceniona *opłacalność*, czyli stosunek jakości usługi do jej ceny, a nieznacznie niżej *standard noclegu*. Relatywnie niskie oceny uzyskała *cena noclegu*, co prawdopodobnie oznacza, że respondenci uważają ocenę za „drogą”. Zdecydowanie najniżej ocenione zostały dostępne *usługi dodatkowe*, co najprawdopodobniej oznacza brak oferty takich usług lub ich nieadekwatnie wysokie ceny.

	Średnia	Odchylenie standardowe
Standardu noclegu	7,29	2,969
Ceny noclegu	7,06	3,235
Usług dodatkowych (np. wypożyczalnia sprzętu turystycznego, informacji o atrakcjach turystycznych)	6,74	2,909
Stosunku jakości usług do ich ceny	7,42	3,294

Tabela 23 Ankieta mieszkańcy i turyści - ocena bazy noclegowej

Zdecydowanie największy odsetek biorących udział w badaniu turystów korzystał z wyznaczonych na obszarze Doliny Baryczy ścieżek rowerowych (81%) i *szlaków pieszych* (73%). Relatywnie często były wykorzystywane również *szlaki kajakowe* i *ścieżki edukacyjne* (odpowiednio 44% i 40%). Z infrastruktury turystycznej nie korzystał zaledwie 1% turystów. Co ciekawe respondenci wskazywali średnio aż 2,7 rodzaju infrastruktury turystycznej, z której korzystali, co należy uznać, za wskaźnik bardzo wysoki, oznaczający intensywne wykorzystanie niemal całej oferty obszaru Doliny Baryczy.

	Odpowiedzi		Procent obserwacji
	N	Procent	
Szlaki rowerowe	199	30,0%	81,2%
Szlaki piesze	179	27,0%	73,1%
Szlaki kajakowe	108	16,3%	44,1%
Szlaki rodzinne – ścieżki edukacyjne	97	14,6%	39,6%
Szlaki tematyczne (np. Kolorowy Szlak Karpia)	71	10,7%	29,0%
Z żadnych	3	,5%	1,2%
Inne	7	1,1%	2,9%
Ogółem	664	100,0%	271,0%

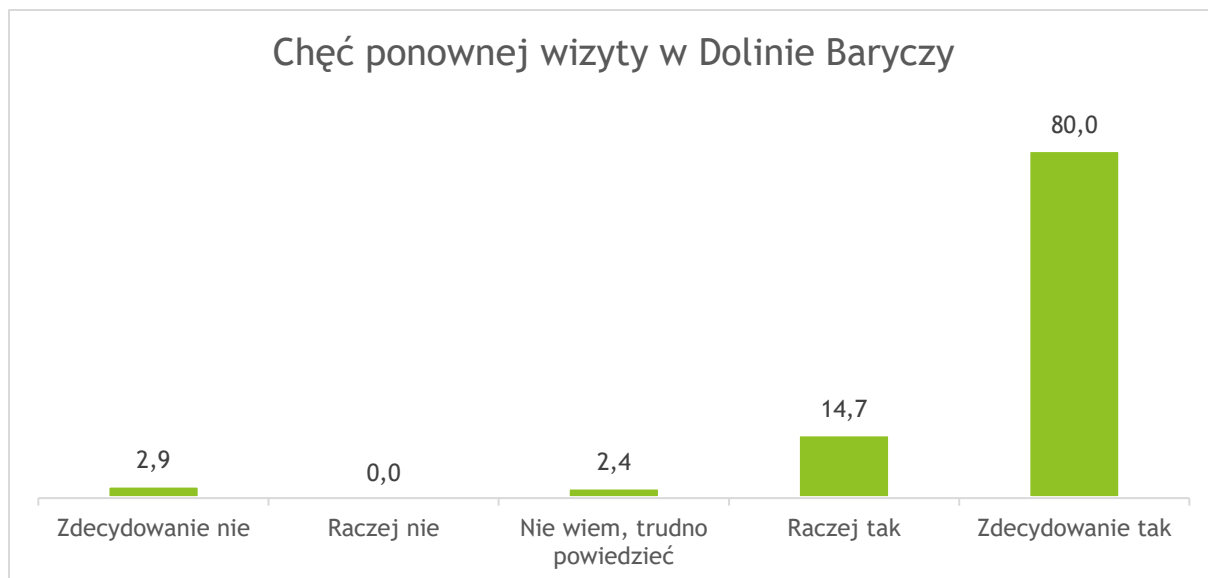
Tabela 24 Ankieta mieszkańcy i turyści - wykorzystanie infrastruktury turystycznej obszaru

Spośród różnych form infrastruktury turystycznej obszaru Doliny Baryczy na skali od 0 do 10 ankietowani najwyżej ocenili *szlaki tematyczne* (7,83) i *ścieżki edukacyjne* (7,48) nieco niżej zaś pozostałą infrastrukturę. Co ciekawe najwyższe oceny uzyskała infrastruktura turystyczna relatywnie najrzadziej wykorzystywana, co może oznaczać potrzebę zwiększenia działań informacyjnych i promocyjnych tych elementów oferty turystycznej obszaru.

	Średnia	Odchylenie standardowe
Szlaki tematyczne (np. Kolorowy Szlak Karpia)	7,83	2,242
Szlaki rodzinne – ścieżki edukacyjne	7,48	2,484
Szlaki piesze	7,13	2,576
Szlaki kajakowe	7,08	2,612
Szlaki rowerowe	7,05	2,764

Tabela 25 Ankieta mieszkańcy i turyści - ocena infrastruktury turystycznej

Chęć ponownego odwiedzenia obszaru Doliny Baryczy zadeklarowało 95% turystów, w tym aż 80% w stopniu *zdecydowanym*. Można domniemywać, że tak wysoki odsetek turystów zdecydowanych na ponowne odwiedziny Doliny Baryczy wynika z bardzo dobrych doświadczeń i dużego potencjału turystycznego obszaru.

Wykres 79 Ankieta mieszkańcy i turyści - deklaracja ponownej wizyty

Skierowanym do turystów pytaniem podsumowującym ocenę oferty turystycznej obszaru było polecenie wyjazdu turystycznego do Doliny Baryczy swojej rodzinie lub znajomym. Oceny dokonywano na skali od 0 do 10, a forma pytania była analogiczna jak stosowany w badaniach marketingowych *Net Promoter Score*.

Niemal 70% respondentów wskazało oceny od 8 do 10. Średnia ocen wyniosła $m=8,64$ przy relatywnie niskim, wynoszącym $\sigma=2,061$ odchyleniu standardowym. Łącznie poniżej środka skali (ocena 5) znalazło się 7,3% ocen, zaś powyżej 89,0% ocen. Odnosząc się do wskaźnika NPS stosowanego w marketingu, jego wartość dla oferty turystycznej Doliny Baryczy wynosi 55,1 punktu. W badaniach marketingowych przyjmuje się, że wartości ujemne to ocena *zła*, od 0 do 30 pkt. to ocena *dobra*, od 31 do 70 to ocena *bardzo dobra*, a powyżej 70 punktów to ocena *znakomita*. Podsumowując mieszkańcy i turyści wysoko oceniają ofertę turystyczną Doliny Baryczy i potencjał turystyczny obszaru, jednocześnie wskazując kierunki rozwoju i działania niezbędne do poprawy i uatrakcyjnienia oferty obszaru.

Wobec zdiagnozowanych słabości obszaru Doliny Baryczy w zakresie rozwoju gospodarczego i słabości lokalnego rynku pracy rozwój oferty turystycznej i całej branży HORECA mógłby stanowić koło zamachowe lokalnej gospodarki w oparciu o lokalną specyfikę i potencjał. W perspektywie opracowywanej nowej Strategii Rozwoju Lokalnego należy kontynuować działania zmierzające do rozwoju tej gałęzi usług, a także do zachowania tradycji rybackich oraz przyrody i specyfiki regionu.

5.5 Grupy defaworyzowane

W Lokalnej Strategii Działania zidentyfikowano trzy grupy defaworyzowane – rybaków, osoby młode (poniżej 25 roku życia) oraz osoby starsze (powyżej 50 lat). Poza trzema wskazanymi powyżej, do grup defaworyzowanych bez wątpienia można zaliczyć również osoby z niepełnosprawnością oraz osoby bezrobotne. Pomimo różnic pomiędzy tymi grupami łączy je bez wątpienia bardzo wysoka zależność od rozwoju lokalnej gospodarki, dochodów gmin oraz sytuacji na rynku pracy, dlatego analizę sytuacji grup defaworyzowanych przeprowadzono biorąc pod uwagę szerszy kontekst ich sytuacji.

Syntetycznym wskaźnikiem opisującym sytuację ekonomiczną ludności gmin obszaru objętego ewaluowaną Strategią Rozwoju Lokalnego są dochody gmin (*per capita*) wchodzących w skład LGD, zaś miernikiem tych dochodów jest wskaźnik dochodów podatkowych gminy na jednego mieszkańca, tzw. wskaźnik G, stanowiący podstawę do wyliczenia rocznych kwot części wyrównawczej subwencji ogólnej i wpłat. Zgodnie z ustawą o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, wskaźnik G dla każdej gminy uzyskuje się dzieląc kwotę dochodów podatkowych⁹ za rok poprzedzający rok bazowy przez liczbę mieszkańców gminy. W roku 2021 wskaźnik G dla całego kraju wynosił 2098,2, a w gminach wchodzących w skład LGD kształtował się w przedziale od 1320,8 w gminie Cieszków do 2560,2 w gminie Krośnice. Spośród 8 gmin Stowarzyszenia PARTNERSTWO dla Doliny Barycz wartość wyższą niż średnia krajowa odnotowano w gminach Krośnice (2560,2) i Twardogóra (2240,6), a wartość nieznacznie niższą w gminie Odolanów (2042,3). W pozostałych gminach wchodzących w skład LGD wskaźnik dochodów G był wyraźnie niższy niż średnia krajowa. Najniższą wartość wskaźnika G odnotowano w gminie Cieszków 1320,8 (63% średniej krajowej), Sośnie 1382,6 (66%) i Przygodzice 1454,7 (69%).

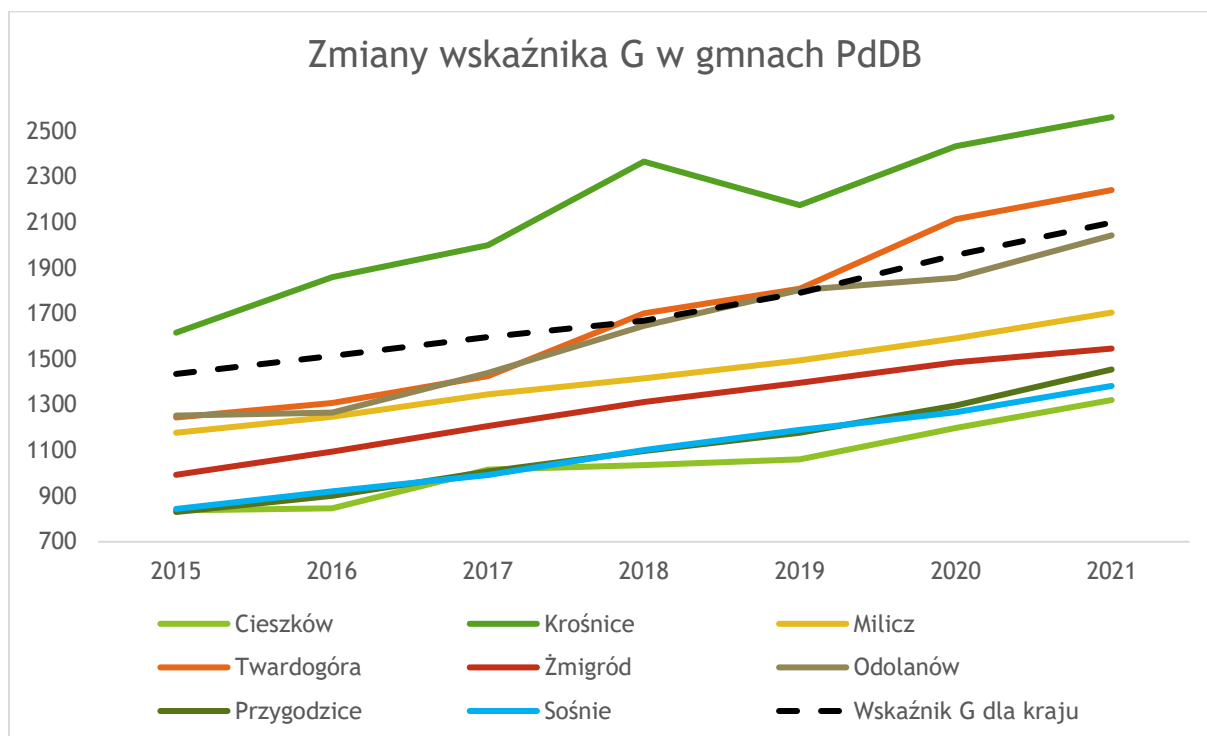
---

⁹ Są to dochody z tytułu podatku od nieruchomości, podatku rolnego, podatku leśnego, podatku od środków transportowych, podatku od czynności cywilnoprawnych, podatku od osób fizycznych, opłacanego w formie karty podatkowej, wpływów z opłaty skarbowej, wpływów z opłaty eksploatacyjnej, udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych oraz udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Cieszków	837,3	847,2	1016,0	1035,4	1061,5	1198,6	1320,8
Krośnice	1616,0	1858,6	1998,7	2365,2	2174,4	2433,1	2560,2
Milicz	1177,6	1247,2	1346,3	1416,1	1493,9	1590,8	1704,0
Twardogóra	1244,5	1308,4	1425,5	1700,1	1808,2	2113,3	2240,6
Żmigród	993,4	1094,7	1206,5	1311,5	1395,6	1485,7	1546,3
Odolanów	1252,8	1265,4	1439,3	1645,9	1803,4	1855,8	2042,3
Przygodzice	830,3	901,2	1007,2	1097,9	1177,5	1296,6	1454,7
Sośnie	843,8	920,5	992,0	1101,3	1189,5	1267,1	1382,6
Wskaźnik G dla kraju	1435,2	1514,3	1596,7	1668,7	1790,3	1956,2	2098,2

Tabela 26 Dochody gmin - wskaźnik G

Dynamika wzrostu dochodów gmin Stowarzyszenia PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy jest zbliżona do dynamiki wzrostu dochodów dla wszystkich gmin w kraju. W przypadku gminy Krośnice widoczny jest spadek dochodu gminy w roku 2019 – jest to jedyny spadek dochodów wśród wszystkich gmin w całym analizowanym okresie. Widoczne jest pewne podobieństwo w cyklu zmian dochodów gmin pomiędzy gminami Krośnice i Twardogóra oraz w pewnym stopniu Odolanów. Dochody tych gmin są wyższe i rosną szybciej niż pozostałych gmin LGD.

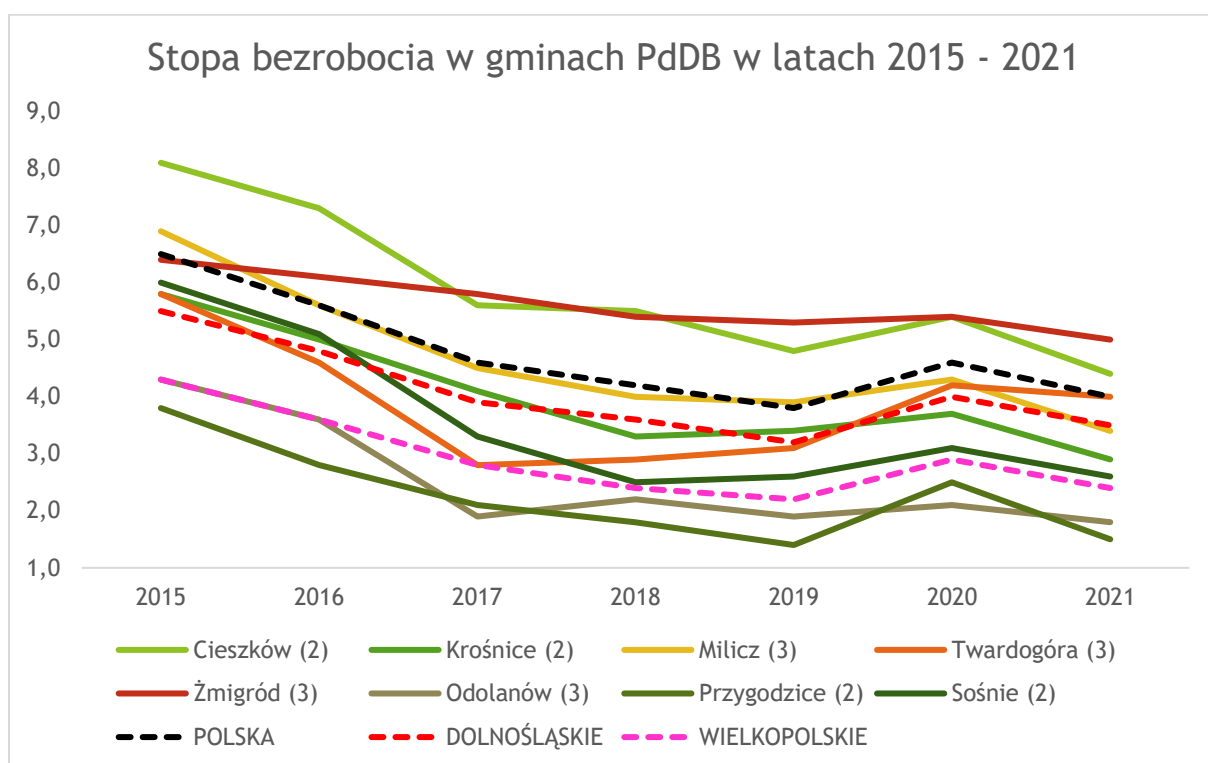

Wykres 80 Zmiany wskaźnika G

W roku 2021 stopa bezrobocia w poszczególnych gminach wchodzących w skład LGD różniła się znacząco, w 3 gminach była wyższa zaś w 5 niższa od stopy bezrobocia

dla województwa dolnośląskiego (3,5%) i Polski (4,0%). W porównaniu do województwa wielkopolskiego (2,4%) niższą stopę bezrobocia odnotowano jedynie w gminach Przygodzice (1,5%) i Odolanów (1,8%), a porównywalną w gminie Sośnie (2,6%). Dla całego obszaru Doliny Baryczy najwyższą stopę bezrobocia odnotowano w gminach Żmigród (5,0%), Cieszków (4,4%) i Twardogóra (4,0%), a najniższą w gminach Przygodzice (1,5%), Odolanów (1,8%) i Sośnie (2,6%). Należy zauważyć, że niższą stopę bezrobocia zanotowano w gminach należących do województwa wielkopolskiego, zaś najwyższą dolnośląskiego. W gminach Stowarzyszenia PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy zmiany stopy bezrobocia w latach 2015 – 2021 podążały za trendem Województwa Dolnośląskiego i Polski, jednak w przypadku części gmin były bardziej dynamiczne.

Wykres 81 Zmiany stopy bezrobocia w gminach

W analizowanym okresie najwyższy spadek stopy bezrobocia nastąpił w gminach Cieszków (-3,7 p.p.; spadek o 46%), Milicz (-3,5 p.p.; -51%) oraz Krośnice (-2,9 p.p.; -50%), a najniższy Żmigród (-1,4; -22%) i Twardogóra (-1,8; -31%). We wszystkich gminach LGD, a także w województwie dolnośląskim, wielkopolskim i Polsce pomiędzy rokiem 2019, a 2020 można zaobserwować wzrost stopy bezrobocia. W gminach Krośnice, Twardogóra i Sośnie trend ten jest widoczny już od roku 2017. Należy podkreślić, że w okresie wdrażania LSR we wszystkich gminach obszaru Doliny

Baryczy stopa bezrobocia spadła i poza gminami Twardogóra i Żmigród był to spadek zdecydowanie bardziej dynamiczny niż w przypadku województwa dolnośląskiego, wielkopolskiego i kraju.

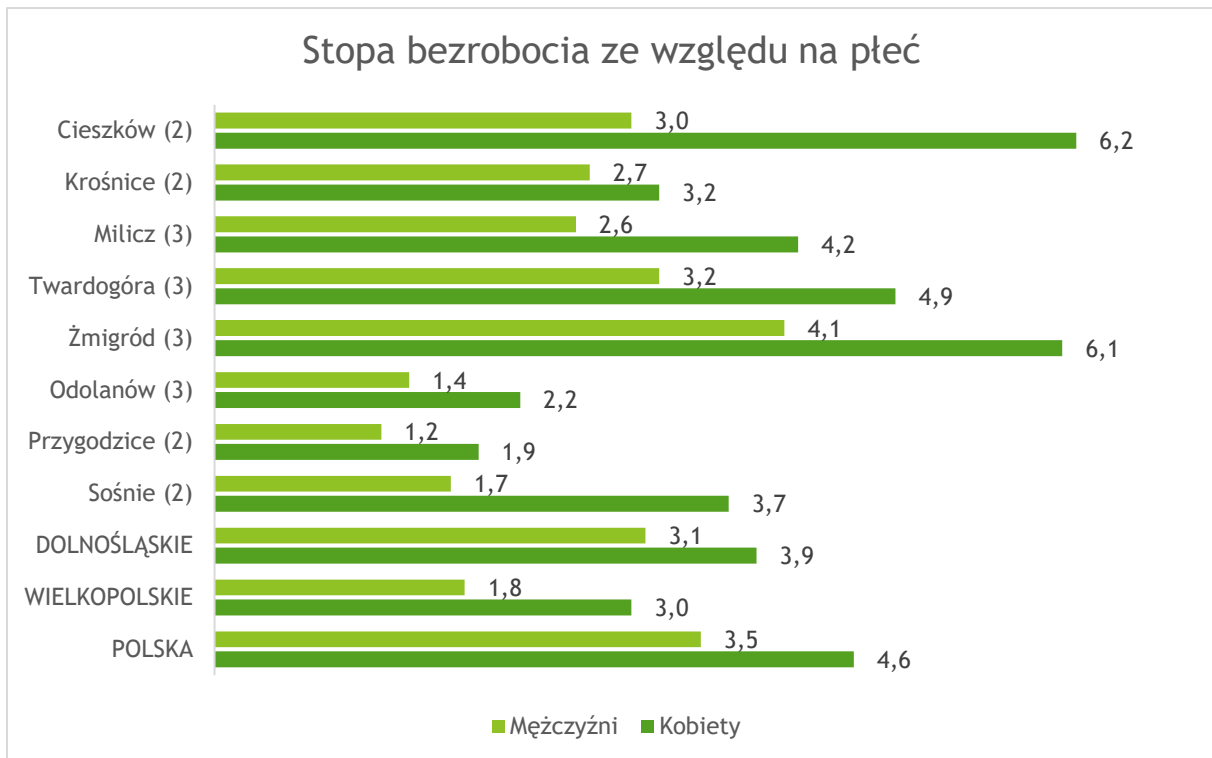
	2015	2021	Δ [p.p.]	Δ [%]
Cieszków (2)	8,1	4,4	-3,7	-46%
Krośnice (2)	5,8	2,9	-2,9	-50%
Milicz (3)	6,9	3,4	-3,5	-51%
Twardogóra (3)	5,8	4,0	-1,8	-31%
Żmigród (3)	6,4	5,0	-1,4	-22%
Odolanów (3)	4,3	1,8	-2,5	-58%
Przygodzice (2)	3,8	1,5	-2,3	-61%
Sośnie (2)	6,0	2,6	-3,4	-57%
POLSKA	6,5	4,0	-2,5	-38%
DOLNOŚLĄSKIE	5,5	3,5	-2	-36%
WIELKOPOLSKIE	4,3	2,4	-1,9	-44%

Tabela 27 Zmiany stopy bezrobocia w gminach

Podsumowując, należy stwierdzić, że w analizowanym okresie na obszarze Doliny Baryczy stopa bezrobocia wyraźnie spadła i jest obecnie na relatywnie niskim poziomie. Z dużym prawdopodobieństwem przyczyniły się do tego działania aktywizacyjne realizowane przez LGD – działania takie należy kontynuować w ramach opracowywanej przyszłej LSR.

We wszystkich gminach Stowarzyszenia PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy stopa bezrobocia wśród kobiet jest wyraźnie wyższa niż wśród mężczyzn. Prawidłowość ta jest prawdziwa również w gminach Przygodzice i Krośnice, w których odsetek zatrudnionych kobiet jest wyższy niż mężczyzn. Obserwacja ta prowadzi do konkluzji, że możliwą przyczyną zaobserwowanej anomalii jest wyższy odsetek mężczyzn pracujących „na czarno” lub poza granicami Polski.

Wyższe bezrobocie rejestrowane wśród kobiet niż mężczyzn we wszystkich gminach obszaru Doliny Baryczy sugeruje, że w perspektywie opracowywanej LSR należy utrzymać narzędzia promujące zatrudnienie kobiet.

Wykres 82 Stopa bezrobocia w gminach ze względu na płeć

Drugim istotnym wskaźnikiem sytuacji ekonomicznej społeczności lokalnej terenu działania LGD jest odsetek ludności korzystający ze środowiskowej pomocy społecznej. Bazując na tym wskaźniku należy zauważyć, że w latach 2015 – 2021 nastąpiła wyraźna poprawa sytuacji materialnej ludności obszaru Doliny Baryczy. W przeliczeniu na 10 tys. ludności najwyższy wskaźnik beneficjentów pomocy społecznej jest w gminie Cieszaków (679 osób), zaś najniższy w gminie Twardogóra (57 os.).

	Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności								
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Δ
Cieszaków (2)	1 620	1 490	1 402	1 203	1 035	902	880	679	-58%
Krośnice (2)	1 494	1 281	1 061	899	883	789	664	424	-72%
Milicz (3)	562	535	477	433	391	321	259	237	-58%
Twardogóra (3)	183	173	126	52	76	40	36	57	-69%
Żmigród (3)	765	717	515	464	441	410	450	456	-40%
Odolanów (3)	1 312	1 223	1 116	1 050	983	906	696	430	-67%
Przygodzice (2)	703	529	446	468	379	318	305	260	-63%
Sośnie (2)	1 386	1 174	1 075	885	635	642	540	515	-63%
DOLNOŚLĄSKIE	576	520	468	414	365	334	303	275	-52%
WIELKOPOLSKIE	700	635	573	514	463	430	387	350	-50%
POLSKA	768	710	645	568	513	463	414	371	-52%

Tabela 28 Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej

Bazując na wskaźniku beneficjentów pomocy społecznej należy zauważyć, że w latach 2014 – 2021 nastąpiła wyraźna poprawa sytuacji materialnej ludności obszaru Doliny Baryczy. Wskaźnik beneficjentów pomocy społecznej w przeliczeniu na 10 tys. ludności dla całego obszaru działania LGD spadł w analizowanym okresie aż o 62 p.p., podczas, gdy w województwie dolnośląskim i całej Polsce zmiana wyniosła - 52 p.p., a w województwie wielkopolskim – 50 p.p. Spośród wszystkich 8 gmin Stowarzyszenia PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy jedynie w gminie Żmigród (- 40 p.p.) spadek ilości beneficjentów pomocy społecznej w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców był niższy niż średnia wojewódzka i krajowa. **Wyższa niż wojewódzka i krajowa dynamika spadku liczby beneficjentów pomocy społecznej oznacza, że działania realizowane przez LGD w ramach wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju przynoszą pożądane i wymierne skutki.** Jednocześnie należy zauważyć, że w 5 gminach obszaru Doliny Baryczy (wyłączając gminy Twardogóra, Milicz i Przygodzice) liczba beneficjentów pomocy społecznej w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców pozostaje zdecydowanie wyższa niż średnia dla województwa dolnośląskiego, wielkopolskiego i całej Polski. W przypadku gminy Cieszków ilość beneficjentów pomocy społecznej na 10 tys. mieszkańców (679.os.) jest niemal dwukrotnie (1,83) wyższa niż średnia krajowa (371 os.) i dla województwa wielkopolskiego (350 os.), oraz prawie dwuipółkrotnie (2,47) niż średnia województwa dolnośląskiego.

Wysoka liczba osób korzystających z pomocy społecznej oznacza istnienie strukturalnego problemu i istnienie realnego zagrożenia ubóstwem w większości gmin obszaru Doliny Baryczy, a działania zorientowane na zmniejszenie tego zagrożenia powinny być kontynuowane, a nawet zintensyfikowane w ramach opracowywanej LSR na kolejny okres.

Działalność zawodowa i gospodarcza jest jedną z kluczowych aktywności wpływających na dobrostan człowieka, zaś zapewnienie bezpieczeństwa ekonomicznego sobie i bliskim jednym z głównych motywów podejmowanych działań. Wskaźnikami pozwalającymi ocenić ten obszar aktywności są między innymi informacje na temat ilości zatrudnionych, ilości prowadzących działalność gospodarczą oraz stopa bezrobocia. W latach 2015 – 2021 liczba pracujących na terenie wszystkich gmin obszaru Doliny Baryczy wzrosła o niemal 13 p.p.), i był to wzrost wyraźnie wyższy niż średnia dla województwa dolnośląskiego (+ 9,0 p.p.), wielkopolskiego (+11,7p.p.) oraz Polski (+ 9,7 p.p.). Zmiana liczby osób pracujących

w poszczególnych gminach tworzących LGD w latach 2015 – 2021 była nierównomierna. W gminie Cieszków i Twardogóra liczba pracujących praktycznie nie zmieniła się w całym analizowanym okresie (odpowiednio było to –1p.p. i +2p.p.), zaś w gminie Przygodzice odnotowano wzrost o 48 p.p. Należy również zauważyć bardzo dużą dysproporcję pomiędzy poszczególnymi gminami. Liczba pracujących w gminie Milicz jest niemal dziesięciokrotnie większa niż w gminie Cieszków. Wśród 8 gmin tworzących Stowarzyszenie PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy w 4 (Cieszków, Milicz, Twardogóra i Żmigród) procentowy wzrost ilości pracujących był niższy niż średnia krajowa, zaś w 4 pozostałych (Krośnice, Odolanów, Przygodzice i Sośnie) wyraźnie wyższy. **Podsumowując, odnotowany procentowy wzrost liczby pracujących dla całego obszaru Doliny Baryczy jest wyższy niż średnia wojewódzka i krajowa. Oznacza to, że działania zmierzające do aktywizacji zawodowej ludności, w tym realizowane w ramach wdrażania LSR, przynoszą pożądane skutki i są skuteczne. Równocześnie duże różnice w dynamice zjawiska pomiędzy poszczególnymi gminami świadczą o dużej niejednorodności obszaru działania LGD.**

W zaistniałej sytuacji jednym z priorytetów planowanej kolejnej Strategii Rozwoju Lokalnego powinno być kontynuowanie działań aktywizacyjnych i zróżnicowanie metod ich realizacji w poszczególnych gminach ze względu na ich specyfikę.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Δ [%]
Cieszków (2)	437	451	486	427	440	427	434	-1%
Krośnice (2)	1 458	1 522	1 647	1 712	1 833	1 735	1 779	22%
Milicz (3)	4 469	4 708	4 594	4 606	4 743	4 765	4 813	8%
Twardogóra (3)	4 074	4 099	4 139	3 903	4 139	4 079	4 169	2%
Żmigród (3)	1 673	1 711	1 784	1 941	1 850	1 719	1 801	8%
Odolanów (3)	2 413	2 599	2 696	2 765	2 937	2 826	3 007	25%
Przygodzice (2)	879	939	989	1 036	1 161	1 264	1 300	48%
Sośnie (2)	391	391	405	413	422	442	493	26%
RAZEM	15 794	16 420	16 740	16 803	17 525	17 257	17 796	13%

Tabela 29 Zmiana liczby pracujących w gminach

W poszczególnych gminach LGD struktura zatrudnienia ze względu na płeć różni się i podlegała zmianom w analizowanym okresie. Największe różnice w stosunku do średniej wojewódzkiej i krajowej odnotowano w gminach Odolanów (57% pracujących

to mężczyźni) oraz Sośnie (56% pracujących to kobiety). Istotnie różnice wystąpiły również w gminach Krośnice (54% pracujących to kobiety) i Przygodzice (54% pracujących to mężczyźni). Spośród 8 gmin Stowarzyszenia PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy w 5 gminach wśród pracujących przeważają mężczyźni, w 2 gminach kobiety, a w gminie Milicz udziały obu płci wynoszą po 50%.

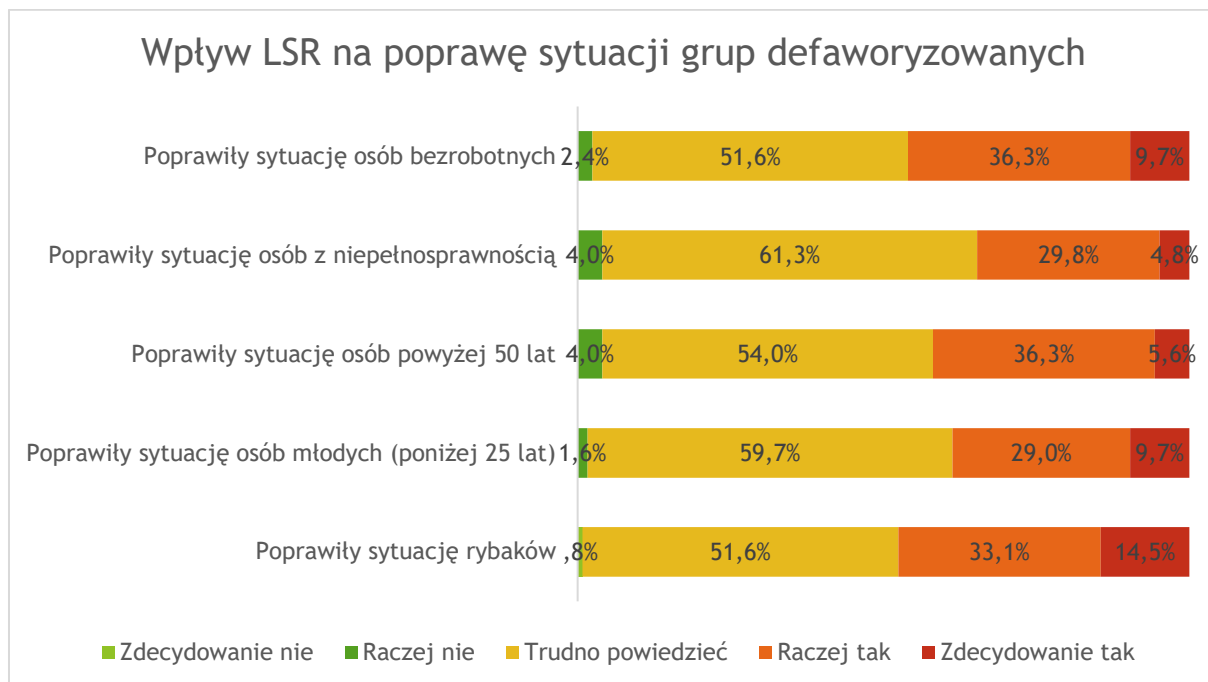
Opracowując założenia przyszłej LSR i działań aktywizacyjnych na rynku pracy należy w przypadku części gmin w dalszym ciągu nie traktować kobiet jako grupy defaworyzowanej *en-bloc*.

	2 015		2 021		Δ [%]	
	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety
Cieszków (2)	52%	48%	52%	48%	0%	0%
Krośnice (2)	52%	48%	46%	54%	-6%	6%
Milicz (3)	49%	51%	50%	50%	1%	-1%
Twardogóra (3)	54%	46%	52%	48%	-2%	2%
Żmigród (3)	50%	50%	52%	48%	1%	-1%
Odolanów (3)	60%	40%	57%	43%	-3%	3%
Przygodzice (2)	43%	57%	54%	46%	11%	-11%
Sośnie (2)	46%	54%	44%	56%	-2%	2%
DOLNOŚLĄSKIE	50%	50%	50%	50%	0%	0%
WIELKOPOLSKIE	52%	48%	51%	49%	0%	0%
POLSKA	50%	50%	50%	50%	0%	0%

Tabela 30 Zmiana liczby pracujących w gminach ze względu na płeć

Beneficjentów działań realizowanych przez Stowarzyszenie PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy w ramach wdrażania LSR w okresie ostatnich 6 lat (od roku 2016) poproszono o ocenę sytuacji zidentyfikowanych w Lokalnej Strategii Działania grup defaworyzowanych. Respondenci mieli duże problemy z oceną zmiany sytuacji grup defaworyzowanych, o czym świadczy bardzo wysoki, sięgający od niemal 52% do ponad 61% odsetek odpowiedzi *trudno powiedzieć*. Zdecydowana większość respondentów potrafiących ocenić zmiany sytuacji grup defaworyzowanych wskazała, że w okresie wdrażania LSR ich sytuacja poprawiła się. Na poprawę sytuacji rybaków wskazało niemal 48%, sytuacji osób bezrobotnych 46%, a osób powyżej 50 roku życia 42% respondentów. Na poprawę sytuacji osób młodych (poniżej 25 lat) wskazało niemal 39%, a osób z niepełnosprawnościami niecałe 35% biorących udział w badaniu

beneficjentów. W odniesieniu do żadnej z grup defaworyzowanych odsetek uważających, że ich sytuacja nie poprawiła się nie przekroczył 4%.

Wykres 83 Ankieta beneficjenci - wpływ LSR na poprawę sytuacji grup defaworyzowanych

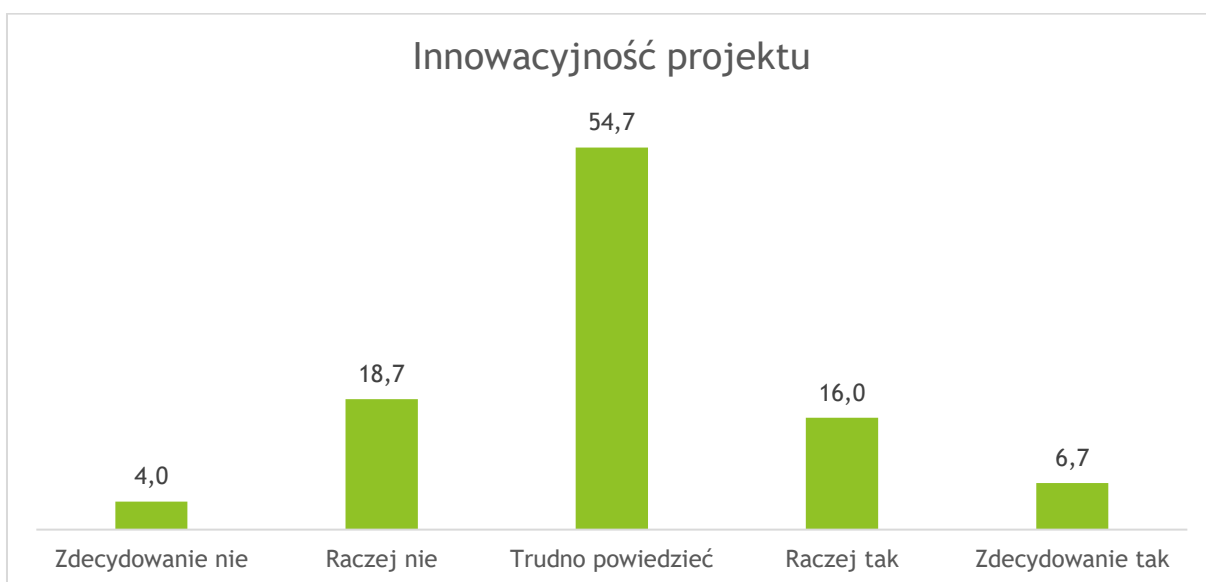
Podsumowując należy stwierdzić, że sytuacja wszystkich zdefiniowanych grup defaworyzowanych w okresie wdrażania ewaluowanej Strategii Rozwoju Lokalnego poprawiła się. Jak wspomniano wcześniej nie można rozpatrywać poprawy sytuacji grup defaworyzowanych w oderwaniu od zmian zachodzących na całym Dolnym Śląsku, Polsce a nawet świecie, a zatem nie jest możliwe precyzyjne wskazanie za jaką część zanotowanej poprawy odpowiadają działania LGD, a za jaką zmiany regionalne czy globalne. Należy jednak zauważyć, że wskazanie jako grupy defaworyzowanej *osób powyżej 50 lat* jest mocno nieprecyzyjne. W istocie jest to grupa bardzo zróżnicowana, obejmująca zarówno osoby czynne zawodowo jak i emerytów, o różnym stanie zdrowia, potrzebach i problemach.

W opinii ewaluatora obecna definicja defaworyzowanej grupy *osób powyżej 50 lat* jest nieprecyzyjna i w przyszłości należy doprecyzować jaka grupa mieszkańców obszaru Doliny Baryczy jest defaworyzowana i w jaki sposób. Bez precyzyjnego określenia grupy defaworyzowanej i jej potrzeb nie będzie możliwe udzielenie jej efektywnego i adekwatnego do jej potrzeb wsparcia w ramach kolejnej Strategii Rozwoju Lokalnego.

5.6 Innowacyjność

Respondenci napotkali poważne trudności w ocenie *innowacyjności* zrealizowanego przy wsparciu LGD projektu. Niemal 55% respondentów nie potrafiła lub nie chciała oceniać innowacyjności zrealizowanych działań (odpowiedź *trudno powiedzieć*). Odsetki odpowiedzi wskazujących na innowacyjność projektu lub jej brak były sobie równe – w obydwu przypadkach było to niecałe 23%. Na pytanie o charakter i wpływ innowacyjności projektu respondenci w zdecydowanej większości wskazywali na *brak podobnych usług w regionie* lub *zakup nowych urządzeń*, co wskazuje na bardzo ograniczone postrzeganie innowacyjności przez beneficjentów. W procesie oceny wniosków *innowacyjność* była jednym z kryteriów i nie powinna powodować u beneficjentów zaobserwowanych w badaniu trudności. Można przypuszczać, że *innowacyjność projektu* jako kryterium wsparcia było przez beneficjentów traktowane jako konieczne do spełnienia „formalnie”, bez zrozumienia roli innowacji.

W opinii ewaluatora w przyszłości należy rozważyć zasadność stosowania kryterium *innowacyjność* lub jego precyzyjne zdefiniowanie. Być może nie wszystkie wspierane projekty powinny cechować się innowacyjnością, a premiovane powinny być te projekty, które zawierają realny pierwiastek innowacyjności.

Wykres 84 Ankieta beneficjenci - innowacyjność projektów

5.7 Projekty współpracy

Obecnie realizowane są 3 projekty współpracy w ramach przedsięwzięć 2.1.1. , 2.1.3 oraz 2.2.1, dwa międzynarodowe i jeden krajowy. Z uwagi na przedłużenie okresu

wdrażania LSR na obecnym etapie nie jest możliwe podsumowanie realizacji projektów współpracy, wskazanie trudności czy korzyści, a także doświadczeń z nich płynących. Podsumowanie realizowanych projektów współpracy będzie możliwe po ich zakończeniu, a zatem po roku 2023. Wtedy również zapadną ewentualne decyzje o kontynuacji lub rozszerzeniu współpracy z partnerami.

5.8 Ocena funkcjonowania LGD

5.8.1 Działalność Biura LGD

W całym okresie wdrażania Strategii Rozwoju Lokalnego biuro Stowarzyszenia PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy mieściło się w Miliczu przy placu ks. E. Waresiaka 7. W analizowanym okresie zatrudnienie w Biurze LGD było stabilne, jednak zgodnie ze słowami Pani Prezes Zarządu LGD na lokalnym rynku pracy występowało zapotrzebowanie na kompetencje i umiejętności posiadane przez pracowników biura LGD. O pracowników posiadających odpowiednie kompetencje i doświadczenie Biuro LGD konkurowało głównie z jednostkami administracji różnych szczebli. Stowarzyszenie PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy w całym okresie wdrażania Strategii Rozwoju Lokalnego realizowało szkolenia podnoszące kwalifikacje zespołu pracowników oraz członków organów LGD. Wyboru tematyki szkoleń dokonywano odpowiednio do zapotrzebowania na podstawie zgłoszeń lub konieczności reagowania na zmieniającą się sytuację (m.in. pandemię COVID-19).

5.8.2 Realizacja planu komunikacji

Podstawowym założeniem planu komunikacji jest aktywizacja i włączenie społeczności lokalnej w działania LGD realizowane na rzecz wdrażania LSR oraz upowszechnianie efektów wykorzystania funduszy PROW i PO RiM 2014 - 2020 na obszarze Doliny Baryczy. Istotnym aspektem komunikacji jest także pozyskiwanie informacji zwrotnej od społeczności lokalnej i interesariuszy, w tym beneficjentów i potencjalnych beneficjentów o ocenie procesu wdrażania LSR. Pozyskiwane informacje są niezbędne we wprowadzaniu modyfikacji procedur, korekt w zakresie świadczonej przez LGD pomocy doradczej, itp. Istotnym i oczekiwanym efektem realizacji planu komunikacji jest także budowa spójnego i pozytywnego wizerunku LGD Stowarzyszenie PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy. Jako cele szczegółowe planu komunikacji wskazano:

- *Informowanie i wsparcie beneficjentów w zakresie pozyskiwania środków w ramach LSR oraz doradztwo w procesie realizacji i rozliczenia projektów.*
- *Integracja i aktywizacja społeczności lokalnej z uwzględnieniem jej trójsektorowości.*
- *Budowanie pozytywnego wizerunku LSR wśród mieszkańców obszaru poprzez informowanie ich o możliwościach dofinansowania oraz o już zrealizowanych w ramach lokalnej strategii projektach i bezpośrednich korzyściach wynikających z ich realizacji, pozyskanie informacji od lokalnej społeczności o skuteczności środków przekazu i działań komunikacyjnych oraz kierunkach realizacji LSR.*

W ramach planu komunikacji w Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność (LSR) dla Doliny Baryczy na lata 2016 – 2022 wskazano 7 działań komunikacyjnych, których realizację kontrolowano za pomocą 17 wskaźników. Spośród 7 wskazanych w LSR działań komunikacyjnych w przypadku trzech termin zakończenia i osiągnięcia założonego poziomu wskaźników przypada na koniec roku 2023, a zatem w chwili realizacji ewaluacji były one w trakcie realizacji. Postęp zadań zaplanowanych w ramach planu komunikacji obrazuje tabela poniżej:

Działanie informacyjne	Jednostka miary	Poziom planowany	Poziom osiągnięty	Procent realizacji
Kampania informacyjna nt. głównych założeń LSR na lata 2014-2020.	Artykuły w prasie lokalnej	1	2	200%
	Ogłoszenia w siedzibach instytucji publicznych (urzędy, GOK, PUP, inne)	8 miejsc	8	100%
	Artykuł na stronach internetowych oraz portalach społecznościowych	10 portali / stron www	11	110%
	Publikacja LGD – ulotka informacyjna - skrót LSR i kryteria wyboru	1000 szt.	1009	101%
	Spotkania	8 spotkań / jedno w każdej gminie	18	225%
	Kampania na telebimie	200 wyświetleń dziennie	3800	1900%
	Plakat	100 szt.	210	210%
Cykl spotkań przez każdym z naborów nt. zasad sporządzania wniosków i sposobu wyboru projektów przez Radę LGD Cykl realizowany od II/2016 do I/2017, łącznie 3 cykle	Spotkania, warsztaty tematyczne dot. celów LSR i kryteriów wyboru	8 spotkań (po jednym w każdej gminie) lub spotkania dedykowane dla określonej grupy odbiorców z każdej gminy / 80 osób	4 / 315 osób	394%
	indywidualne konsultacje z wnioskodawcami, po spotkaniach zbiorowych	8 spotkań zbiorowych 40 osób	20 spotkań / 39 osób	250% / 98%
	doradztwo indywidualne w biurze LGD	40 osób korzystających z doradztwa indywidualnego w biurze LGD	60 + 124	460%

Cykl spotkań przed każdym z naborów nt. zasad sporządzania wniosków i sposobu wyboru projektów przez Radę LGD.	Spotkania szkoleniowe (min 3 spotkania przed każdym z naborów – spotkanie informacyjne lokalne kryteria wyboru, wypełnianie wniosku)	Liczba spotkań (8 naborów x 2 lub 3 spotkania) Kod 4.3	94	588%
	Liczba podmiotów którym udzielono indywidualnego doradztwa	Liczba podmiotów którym udzielono indywidualnego doradztwa 80 Kod 4.2	1833	2291%
Cykl spotkań przed każdym z naborów grantów nt. zasad sporządzania wniosków i sposobu wyboru projektów przez Radę LGD	Spotkania, szkoleniowych dot. grantów (min 1 spotkanie informacyjne lokalne kryteria wyboru, wypełnianie wniosku)	Liczba spotkań dot. grantów (8 naborów x 1 spotkanie) 8 Kod 4.3	30 / 436 osób	375%
	Liczba podmiotów którym udzielono indywidualnego doradztwa	Liczba podmiotów którym udzielono indywidualnego doradztwa dot. grantów 40 osób Kod 4.2	56	140%
Opis i ilustracje rezultatów projektu www.projekt ybarycz.pl, na bieżąco	Liczba opisów zrealizowanych projektów na stronie projektybarycz.pl	Liczba opisów (23 + 25). Min. 48 opisów	-	Realizacja wskaźnika w latach 2022 - 2023
Opis i ilustracje rezultatów grantów www.projekt ybarycz.pl, na bieżąco	Liczba opisów zrealizowanych grantów na stronach LGD	Liczba opisów (23 + 25). Min. 48 opisów	-	Realizacja wskaźnika w latach 2022 - 2023
Kampania informacyjna nt. głównych efektów wdrażania LSR	Liczba wydawnictw dot. efektów wdrażania LSR	Liczba wydawnictw własnych – gazетка 1-a edycja na zakończenie wdrażania	-	Realizacja wskaźnika w latach 2022 - 2023

Tabela 31 Realizacja planu komunikacji

Stopień realizacji planu komunikacji należy uznać za bardzo wysoki. Na 17 wskaźników jedynie w przypadku 4 nie osiągnięto jeszcze założonego poziomu realizacji, jednak w przypadku trzech z nich przewidywany okres realizacji przypada na lata 2022 – 2023. W przypadku *Cyklu spotkań przed każdym z naborów nt. zasad sporządzania wniosków i sposobu wyboru projektów przez Radę LGD realizowanego od II/2016 do I/2017* zamiast 8 zrealizowano, aż 20 spotkań, w których udział wzięło 39 uczestników (a zatem 98% z zaplanowanych 40 osób). Oceniając wyniki realizacji planu komunikacji należy wskazać, że założone wskaźniki zostały przekroczone wielokrotnie, a osiągnięcie zaplanowanego poziomu pozostałych do realizacji nie budzi żadnych wątpliwości.

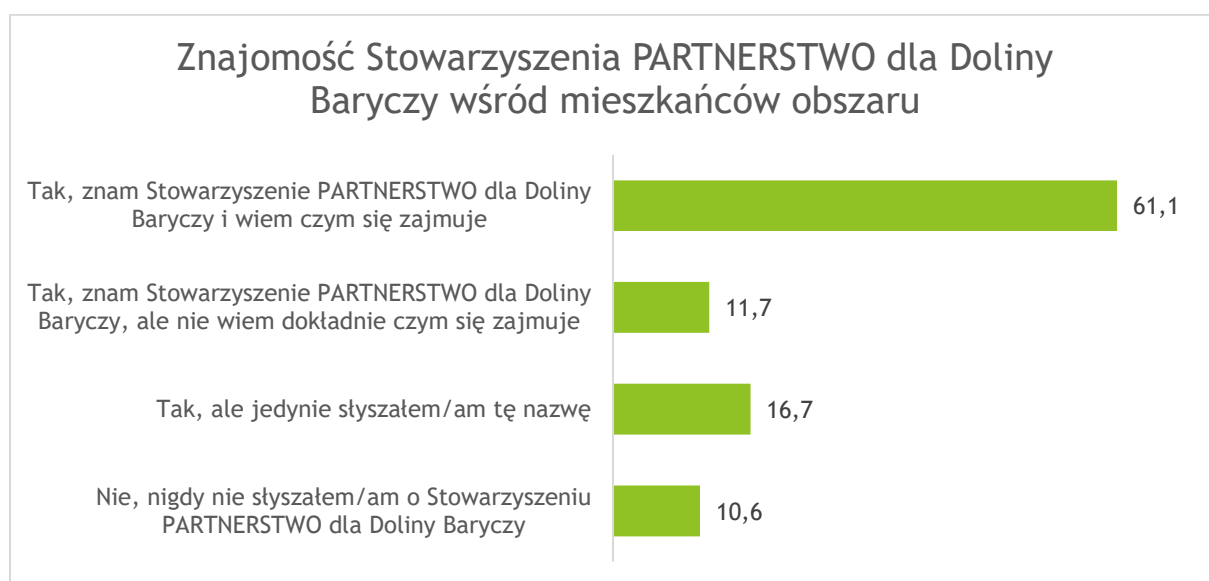
Wysoko należy ocenić elastyczność i dostosowywanie działań komunikacyjnych do etapów realizacji LSR. Założony w Strategii Rozwoju Lokalnego Plan Komunikacji był

realizowany właściwie i na bieżąco aktualizowany i dostosowywany do zmieniającej się sytuacji. Warto zauważyć, że w ocenianym okresie wystąpiły niemożliwe do przewidzenia utrudnienia w postaci pandemii COVID-19, a wprowadzone ograniczenia sanitarne spowodowały istotne problemy w organizacji spotkań informacyjnych, doradztwa, obiegu dokumentów itd. Sytuacja ta miała duży wpływ na całą sferę komunikacji i spowodowała konieczność prowadzenia części działań w formule zdalnej. LGD skutecznie poradziło sobie z tymi problemami poprzez wykorzystanie komunikacji elektronicznej, organizację spotkań on-line, prowadzenie doradztwa telefonicznego i za pomocą poczty elektronicznej czy zamianę formy spotkań.

5.8.3 Rozpoznawalność Stowarzyszenia PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy

Rozpoznawalność LGD wśród lokalnej społeczności jest jednym z jego podstawowych zasobów i dobrym wskaźnikiem potencjału kreowania zmian. Znajomość Stowarzyszenia PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy deklaruje ponad 89% mieszkańców obszaru Doliny Baryczy, przy czym ponad 61% wskazało, że *zna stowarzyszenie i wie czym się ono zajmuje*, niemal 12% *zna stowarzyszenie, ale nie wie dokładnie czym się ono zajmuje*, a niemal 17% *zna stowarzyszenie jedynie ze słyszenia*. Jedynie niecałe 11% mieszkańców obszaru nie zna Stowarzyszenia PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy.

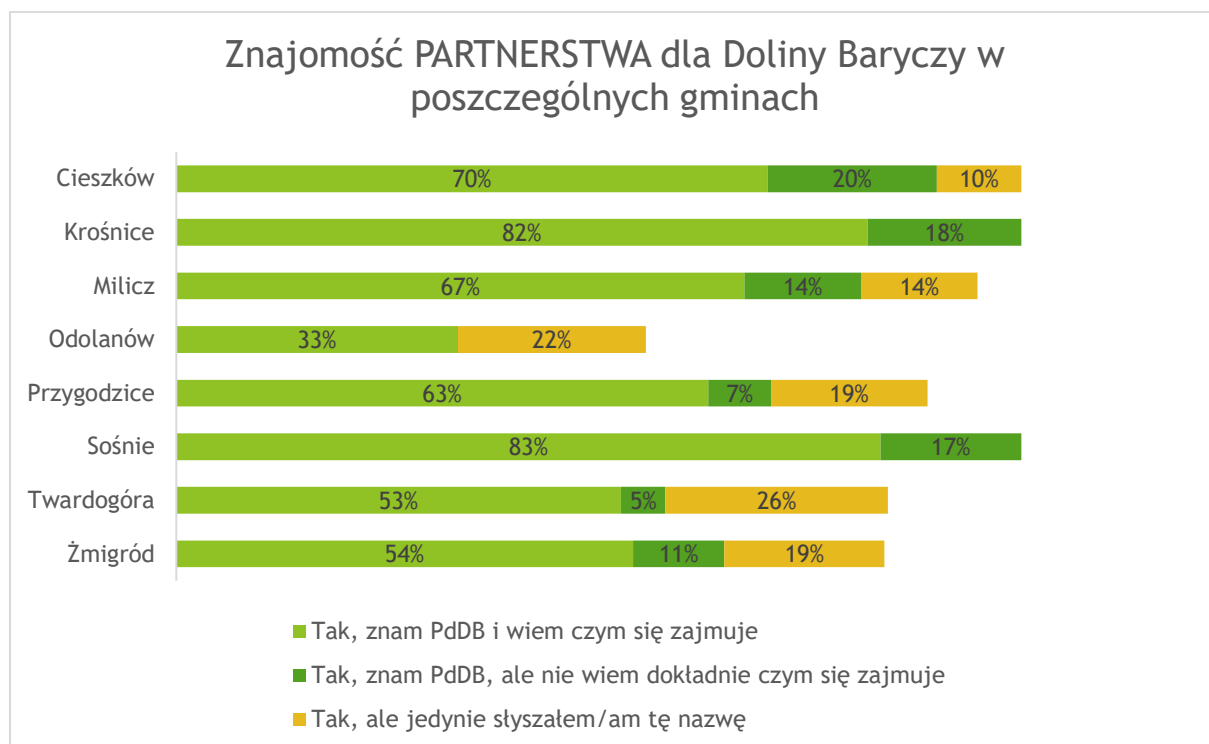
Bardzo wysoką rozpoznawalność LGD należy uznać za doskonały wynik, jednocześnie w przyszłych działaniach informacyjnych kierując więcej uwagi na informowanie o szczegółach działalności LGD.

Wykres 85 Ankieta mieszkańcy i turyści - rozpoznawalność Stowarzyszenia PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy

Znajomość Stowarzyszenia PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy różniła się w poszczególnych gminach obszaru. Relatywnie najwyższą znajomość PdDB odnotowano wśród biorących udział w badaniu mieszkańców gmin Sośnie, Krośnice i Cieszków, a najniższą w gminie Odolanów i Przygodzice.

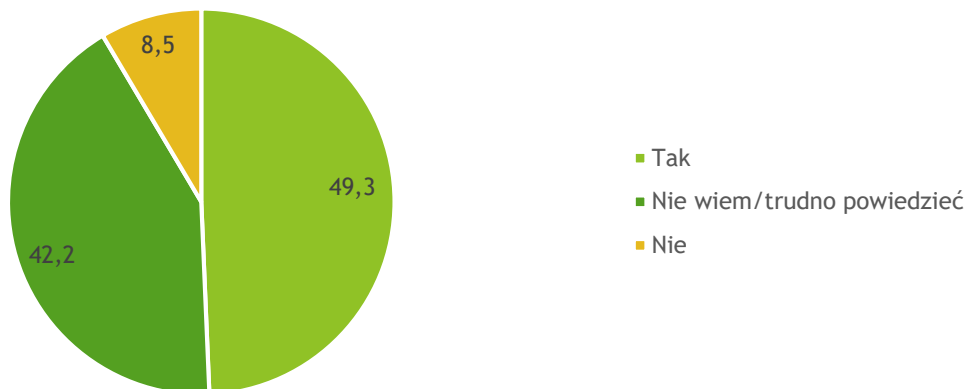
Planując przyszłe działania komunikacyjne należy wziąć pod uwagę odpowiednie dostosowanie ilości przekazów ich treści i wykorzystywanych kanałów komunikacji tak, by dostosować przekaz do potrzeb i możliwości mieszkańców.

Wykres 86 Ankieta mieszkańcy i turyści - rozpoznawalność LGD w gminach

Spośród respondentów znających Stowarzyszenie PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy niemal połowa (49%) potrafi wskazać konkretne działania, projekty i wydarzenia realizowane lub współfinansowane przez LGD. Spośród respondentów znających (choćby ze słyszenia) Stowarzyszenie PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy, aż 8 na 10 osób brało udział w działaniach, projektach lub wydarzeniach organizowanych przez LGD.

Znajomość projektów PARTNERSTWA dla Doliny Baryczy

Wykres 87 Ankieta mieszkańcy i turyści – znajomość projektów Stowarzyszenia PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy

Na pytanie czy kiedykolwiek uczestniczył/a Pan/i w działaniach, projektach lub wydarzeniach organizowanych/ koordynowanych przez Stowarzyszenie PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy ponad 82% respondentów odpowiedziało twierdząco. Jedynie nieco ponad 12% nie brało udziału w żadnym z wydarzeń organizowanych przez LGD, a niecałe 6% nie pamiętało czy brało udział w takim wydarzeniu. Każdy z respondentów uczestniczących w wydarzeniach wskazał średnio 2,7 wydarzenia w którym uczestniczył. Najczęściej wskazywane były wydarzenia w ramach Dni Karpia (66%) oraz zakup usług lub produktów oznaczonych znakiem Dolina Baryczy Poleca (47%). Ponad 39% respondentów korzystała z infrastruktury zbudowanej lub wyremontowanej przy udziale LGD.

	Odpowiedzi		Procent obserwacji
	N	Procent	
Tak, uczestniczyłem w wydarzeniach w ramach Dni Karpia	106	24,7%	66,3%
Tak, kupuję/wybieram lokalne produkty/usługi wyróżnione znakiem Dolina Baryczy Poleca	75	17,4%	46,9%
Korzystałem z infrastruktury zbudowanej lub wyremontowanej ze środków pozyskanych za pośrednictwem LGD	63	14,7%	39,4%
Tak, brałem w szkoleniach dotyczących warunków dofinansowania	52	12,1%	32,5%
Tak, moje dzieci/wnuki korzystają w szkole z działań, w tym dofinansowań do wyjazdów edukacyjnych w ramach programu EDUKACJA dla Doliny Baryczy	45	10,5%	28,1%
Tak, brałem udział spotkaniach, szkoleniach innych niż dotyczących warunków dofinansowania	40	9,3%	25,0%
Korzystam ze sklepu internetowego z lokalnymi publikacjami, produktami, usługami	20	4,7%	12,5%
Nie wiem, trudno powiedzieć	9	2,1%	5,6%

Nie	20	4,7%	12,5%
Ogółem	430	100,0%	268,8%

Tabela 32 Ankieta mieszkańcy i turyści – uczestnictwo w wydarzeniach

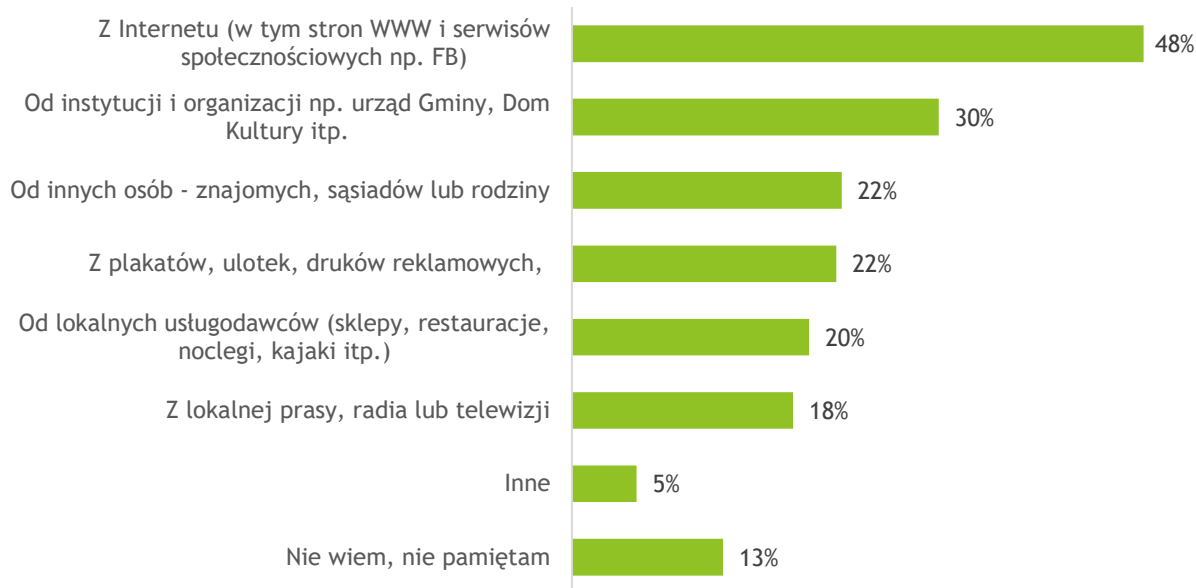
Należy podkreślić, że rozpoznawalność LGD i znajomość jego działań jest bardzo wysoka. Na szczególne podkreślenie zasługuje bardzo wysoki odsetek respondentów osobiście biorących udział w wydarzeniach organizowanych bądź finansowanych przez Stowarzyszenie PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy.

Bez wątpienia wysoka rozpoznawalność LGD oraz powszechny udział w jego działaniach przekłada się na potencjał do wprowadzania zmiany oraz wpływa integrująco na lokalną społeczność, dlatego działania w tym obszarze powinny być kontynuowane w perspektywie projektowanej LSR.

Każdy z respondentów badania korzystał średnio z 1,8 źródła wiedzy o LGD. Zdecydowanie najpopularniejszym kanałem informacji o Stowarzyszeniu PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy jest *Internet* – zarówno strony WWW jak i profile na serwisach społecznościowych. Drugim najpopularniejszym kanałem komunikacji były *instytucje i organizacje*, a na trzecim miejscu znalazły się *ex-aequo* informacja bezpośrednia od innych osób oraz *plakaty, ulotki i druki reklamowe*. Wśród odpowiedzi *inne* pojawiły się z *zakładu / miejsca pracy, byłem/am członkiem Stowarzyszenia* oraz z *bezpośredniej współpracy*.

Dla mieszkańców obszaru Internet pozostaje najważniejszym źródłem informacji o Stowarzyszeniu PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy dla wszystkich grup wiekowych, poza najstarszą (powyżej 65 lat). Dla respondentów młodych drugim najważniejszym źródłem informacji są *inne osoby* oraz *lokalni usługodawcy* (po 23%), a dla osób w średnim wieku *instytucje i organizacje* (33%). W grupie respondentów najstarszych najważniejszymi kanałami informacji są *lokalna prasa i radio lub telewizja, plakaty, druki reklamowe lub ulotki* oraz *lokalni usługodawcy* (po 37%). Chcąc skierować skuteczny przekaz do wybranych grup mieszkańców należy wziąć pod uwagę ich preferencje komunikacyjne. Wyniki badań powinny znaleźć swe odzwierciedlenie w planie komunikacyjnym opracowywanej Strategii Rozwoju Lokalnego.

Źródła informacji o Stowarzyszeniu PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy

Wykres 88 Ankieta mieszkańcy i turyści – źródła informacji o LGD

O ocenę realizacji planu komunikacji poproszono również beneficjentów działań PdDB w realizowanym na potrzeby ewaluacji Lokalnej Strategii Rozwoju skierowanym do nich badaniu ankietowym. Każdy z beneficjentów wskazał średnio 2,7 źródeł wiedzy o działalności Stowarzyszenia PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy. Najpopularniejszym źródłem wiedzy o działaniach PdDB są *osoby działające w stowarzyszeniu* (55% uczestników badania beneficjentów), a na drugim miejscu *Internet* (44%). Trzecim najważniejszym dla beneficjentów źródłem informacji były *instytucje i organizacje z terenu gminy* (29%).

Źródła wiedzy beneficjentów o działaniach LGD

Wykres 89 Ankieta beneficjenci – źródła wiedzy o działaniach LGD

Cennym uzupełnieniem danych zgromadzonych w badaniu ankietowym z beneficjentami są wyniki ankiety ewaluacyjnej realizowanej samodzielnie przez Stowarzyszenie PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy w latach 2018 – 2022. Z deklaracji beneficjentów wynika, że najczęstszym źródłem wiedzy o naborach wniosków przez LGD są bezpośrednie kontakty z członkami LGD, a na drugim miejscu ex-aequo informacje na stronie internetowej LGD oraz mailing. Media tradycyjne oraz materiały drukowane mają bardzo ograniczony zasięg i skuteczność.

	Odpowiedzi		Procent obserwacji
	N	Procent	
Z bezpośrednich kontaktów z członkami LGD	65	34,6%	81,3%
Ze strony internetowej LGD	51	27,1%	63,8%
Z maila wysłanego przez LGD	51	27,1%	63,8%
Od innych osób	14	7,4%	17,5%
Z mediów tradycyjnych (prasa, radio, telewizja)	4	2,1%	5,0%
Z materiałów drukowanych (ulotki, broszury, ogłoszenia)	3	1,6%	3,8%
Ogółem	188	100,0%	235,0%

Tabela 33 Ankieta ewaluacyjna LGD - źródła wiedzy o działaniach LGD

Zarówno wskazane przez mieszkańców jak i beneficjentów najważniejsze kanały komunikacji na temat działań Stowarzyszenia PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy korespondują z działaniami wskazanymi w planie komunikacji, co świadczy o ich szerokim zasięgu i dużej skuteczności, a więc również o prawidłowej realizacji strategii komunikacji.

Biorący udział w badaniu beneficjenci zostali poproszeni o ocenę na skali od 0 (źle) do 10 (dobrze) trzech aspektów komunikacji Stowarzyszenia Partnerstwo dla Doliny Baryczy związanych z działaniem, w którym brali udział. Średnia ocena pod względem *fachowości i merytoryki* wyniosła 8,74. Średnia ocena pod względem *odpowiedniej formy (konsultacje osobiste, telefoniczne, on-line, mail)* wyniosła 8,91, zaś pod względem *dostarczenia informacji w odpowiednim czasie (z odpowiednim wyprzedzeniem)* było to 8,39. Należy zauważyć, że oceny komunikacji PBN są wysokie i bliskie ocenie maksymalnej (10,0), co jest kolejną przesłanką potwierdzającą bardzo dobrą realizację planu komunikacji.

	Średnia	Odchylenie standardowe
W odpowiednim dla mnie czasie	8,39	2,167
Fachowa, merytoryczna, wyczerpująca	8,74	2,148
W odpowiedniej dla mnie formie (konsultacje osobiste, telefon, mail)	8,91	1,925

Tabela 34 Ankieta beneficjenci - ocena komunikacji LGD

Rozpoznawalność (definiowana jako spontaniczna i wspomagana znajomość PdDB) wśród respondentów badania z mieszkańcami i turystami wyniosła średnio ponad 89%. W porównaniu do wyników badania przeprowadzonego przez firmę BIOSTAT w

roku 2015¹⁰ średnia rozpoznawalność Stowarzyszenia PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy wzrosła ponad dwukrotnie, z 31,4% w roku 2015 do 89,4% w roku 2022.

Aktualną rozpoznawalność Stowarzyszenia PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy należy uznać za bardzo wysoką, a w planowaniu kolejnych działań informacyjnych należy zwrócić uwagę na informowanie o celach i działaniach PdDB w celu zmniejszenia odsetka mieszkańców znających LGD jedynie „ze słyszenia”. Z uwagi na najniższą rozpoznawalność PdDB dodatkowa kampania informacyjna powinna zostać skierowana również do mieszkańców gminy Odolanów.

Z uwagi na specyfikę działalności Stowarzyszenia PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy poza rozpoznawalnością LGD niezwykle istotna jest również rozpoznawalność kluczowych inicjatyw PdDB, takich jak Dolina Baryczy Poleca, Dni Karpia i Edukacja Dla Doliny Baryczy.

5.8.4 Rozpoznawalność certyfikatu Dolina Baryczy Poleca

Wśród turystów i mieszkańców obszaru Doliny Baryczy ponad 87% korzysta z oferty produktów i/lub usług lokalnych. Bez wątplenia najpopularniejszym lokalnym „brandem” jest certyfikat *Dolina Baryczy Poleca*. Z produktów lub usług oznaczonych tym logo skorzystało ponad 86% uczestników badania. Drugą najbardziej rozpoznawalną marką lokalną są Dni Karpia. Z kalendarza Dni Karpia i listy wydarzeń korzystało ponad $\frac{3}{4}$ ankietowanych mieszkańców i turystów. Pomimo zdecydowanie mniejszego i bardziej specyficznego kręgu odbiorców dużą popularnością cieszy się również oferta edukacyjna Edukacja dla Doliny Baryczy. Niemal 43% respondentów ankiety z mieszkańcami i turystami korzysta lub korzystało z oferty edukacyjnej powstającej w ramach inicjatywy Edukacja dla Doliny Baryczy. Relatywnie wysoką popularnością cieszył się również promujące lokalne usługi i produkty portal internetowy www.dbpoleca.barycz.pl. Korzystanie z usług lub produktów promowanych na portalu zadeklarowała ponad $\frac{1}{4}$ uczestników badania.

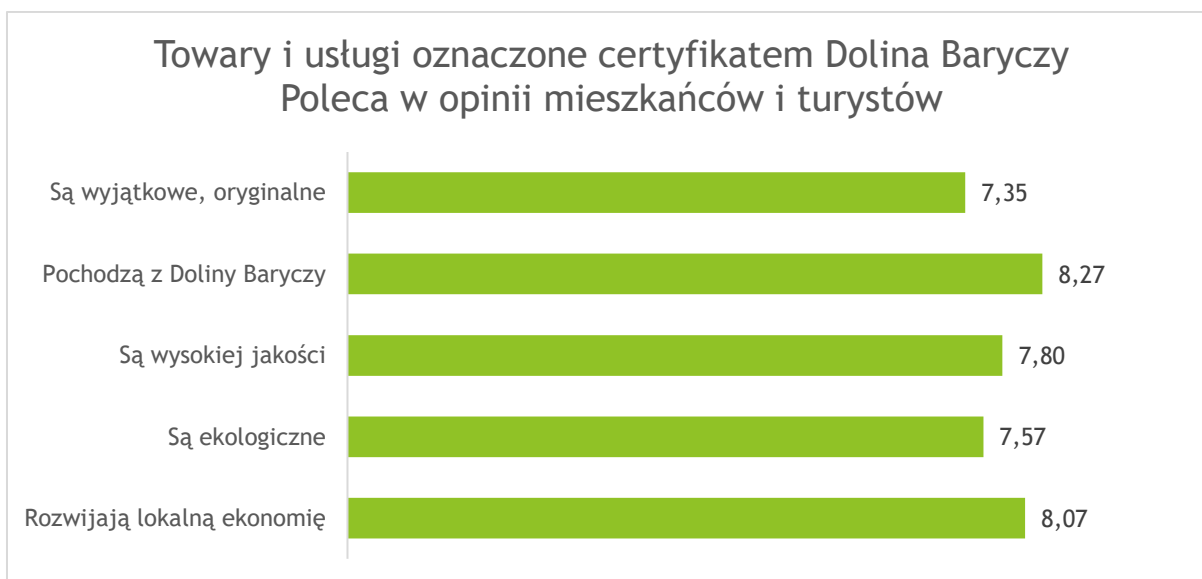
¹⁰ Badania Rynku – Dolina Baryczy – Raport Zbiorczy z Badań – BIOSTAT 2015

	Odpowiedzi		Procent obserwacji
	N	Procent	
Usług lub produktów oznaczonych logo Dolina Baryczy Poleca	202	36,5%	86,3%
Kalendarza Dni Karpia/listy wydarzeń	178	32,1%	76,1%
Oferty edukacyjnej Edukacja dla Doliny Baryczy	100	18,1%	42,7%
Usług lub produktów promowanych na stronie www.dbpoleca.barycz.pl	64	11,6%	27,4%
Inne	10	1,8%	4,3%
Ogółem	554	100,0%	236,8%

Tabela 35 Ankieta mieszkańcy i turyści - korzystanie z towarów i usług lokalnych

W opinii respondentów towary i usługi oznaczone certyfikatem Dolina Baryczy Poleca wyróżniają się, na tle innych produktów. Na skali od 0 do 10 respondenci badania oceniali znaczenie certyfikatu Dolina Baryczy Poleca w 5 obszarach. Posiadanie przez towary i produkty logo Dolina Baryczy Poleca w opinii respondentów gwarantuje ich *lokalne pochodzenie* i *pozytywny wpływ na rozwój lokalnej ekonomii*. Produkty posiadające certyfikat cechuje również *wysoka jakość* i *ekologiczność*, a także są to produkty wyjątkowe i oryginalne.

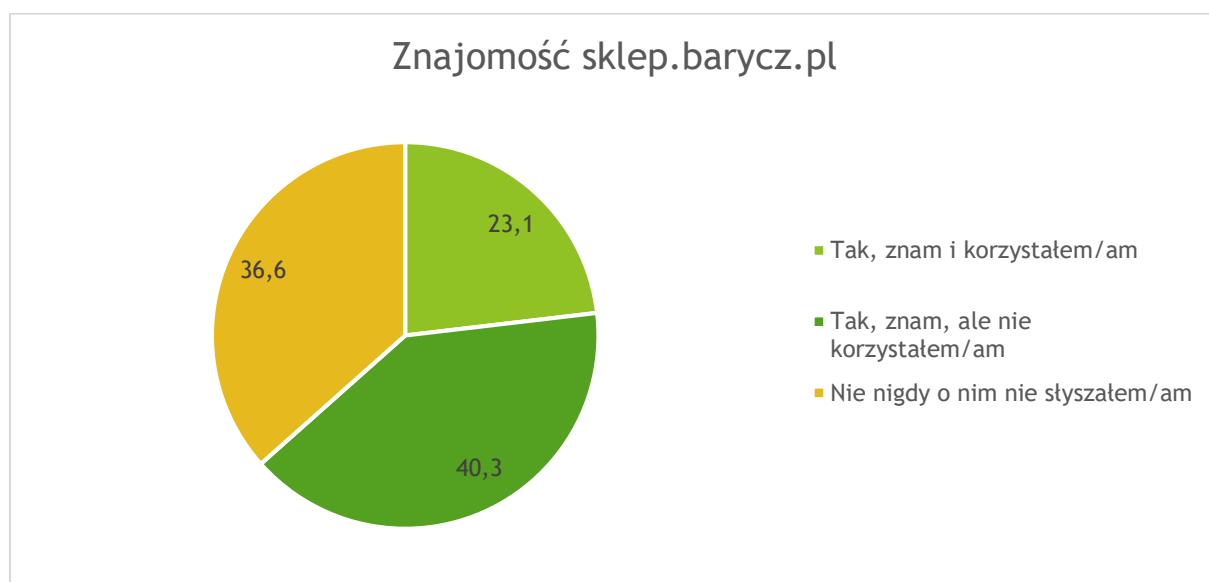
Planując przyszłą komunikację związaną z produktami i usługami oznaczonymi certyfikatem Dolina Baryczy Poleca, warto podkreślić cechy najściślej z nim kojarzone, czyli *oryginalność* i *wyjątkowość*.

Wykres 90 Ankieta mieszkańcy i turyści - ocena towarów i usług oznaczonych logo Dolina Baryczy Poleca

Produkty i usługi oznaczone certyfikatem Dolina Baryczy Poleca są dostępne między innymi w sklepie internetowym sklep.barycz.pl. Sklep ten był znany ponad 63% respondentów badania, z których ponad 23% korzystało z niego. Sklep był nieznanym niemal 37% respondentów.

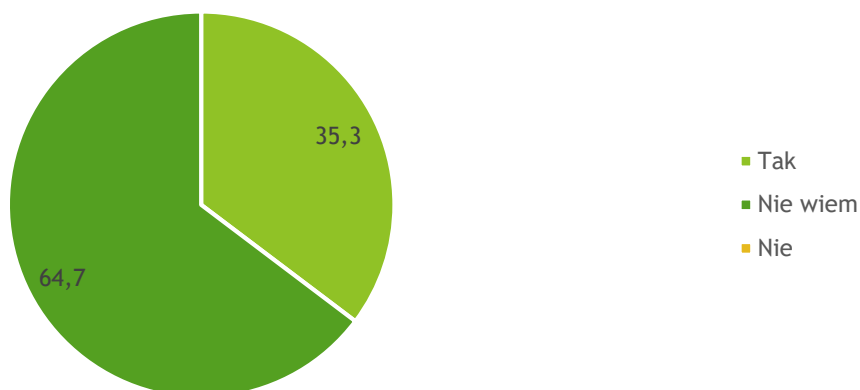
Skalę rozpoznawalności sklep.barycz.pl należy uznać, za relatywnie wysoką, tym niemniej należy kontynuować działania zmierzające z jednej strony do rozszerzenia dostępnego asortymentu produktów i usług lokalnych poprzez pozyskiwanie oferentów, a z drugiej strony do popularyzacji sklepu wśród potencjalnych klientów. Bez wątpienia, poza korzyściami sprzedażowymi, sklep przynosi również wymierne korzyści poprzez popularyzację marek i produktów związanych z Doliną Baryczy.

Wykres 91 Ankieta mieszkańcy i turyści - znajomość sklepu internetowego sklep.barycz.pl

W opinii $\frac{1}{3}$ beneficjentów działań LGD oferta własnej „półki” w sklepie sklep.barycz.pl jest atrakcyjna (35%). Warto zauważyć, że aż 65% respondentów, którym zadano to pytanie uchyliło się od odpowiedzi wybierając odpowiedź *nie wiem*. Co symptomatyczne, żaden z respondentów nie wybrał odpowiedzi *nie*, co prawdopodobnie oznacza, że zdecydowana większość respondentów nie jest w stanie ocenić korzyści z obecności swoich produktów i usług w sklepie on-line.

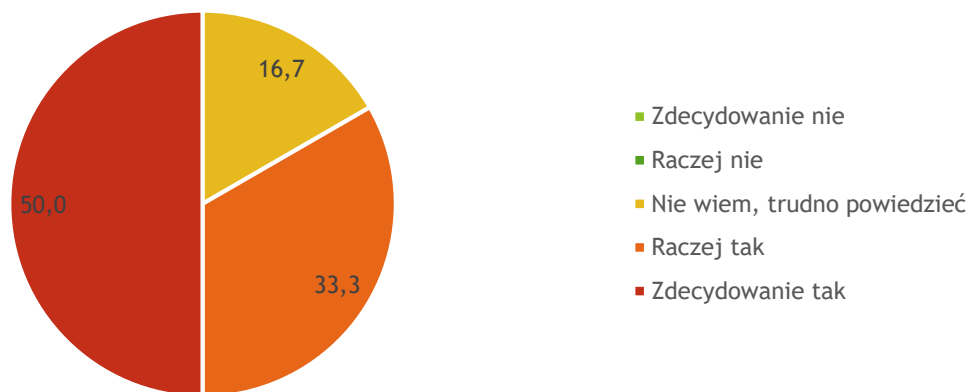
Atrakcyjność sklep.barycz.pl

Wykres 92 Ankieta beneficjenci – ocena atrakcyjności sklepu internetowego sklep.barycz.pl

W opinii ponad 83% respondentów sprzedających swe produkty poprzez sklep.barycz.pl działalność sklepu internetowego powinna być kontynuowana i rozwijana. Niemal 17% nie ma sprecyzowanej opinii na ten temat, a żaden z przedsiębiorców nie był przeciwny rozwojowi projektu.

Kontynuacja rozwoju sklep.barycz.pl

Wykres 93 Ankieta beneficjenci – rozwój działalności sklepu internetowego sklep.barycz.pl

Podsumowując opinię beneficjentów na temat sklepu on-line sklep.barycz.pl należy zauważyć, że cieszy się on umiarkowaną wysoką rozpoznawalnością w grupie potencjalnych klientów (mieszkańców i turystów), a w opinii wykorzystujących ten kanał dystrybucji przedsiębiorców jest to inicjatywa korzystna lub neutralna.

W opinii ewaluatora w ramach przyszłej komunikacji warto podjąć próbę wskazania przedsiębiorcom korzyści z obecności w sklep.barycz.pl, nie tylko w wymiarze handlowym, ale również marketingowym.

Spośród biorących udział w badaniu ewaluacyjnym beneficjentów działań Stowarzyszenia PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy niemal 14% posiadało w swej ofercie certyfikowane produkty lub usługi. W opinii beneficjentów posiadanie certyfikatu daje liczne korzyści (średnio każdy z uczestników badania wskazał 5,6 korzyści). Największy odsetek beneficjentów (ponad 88%) wskazało, że posiadanie certyfikatu *gwarantuje obecność w materiałach promocyjnych (na stronie www, w aplikacji, na materiałach drukowanych, mapie, przewodniku)*. Ponad 82% wskazuje, że *gwarantuje pochodzenie produktu lub usługi z Doliny Baryczy*, a ponad 76% uważa, że *buduje prestiż firmy*. Co ciekawe nieco ponad 35% beneficjentów uważa, że posiadanie certyfikatu Dolina Baryczy Poleca *wpływa na zwiększenie sprzedaży i przychodów*, a jedynie niecałe 18% uważa, że *umożliwia zmniejszenie kosztów i rozszerzenie zasięgu reklamy*.

Planując przyszłe kampanie promocyjne certyfikatu *Dolina Baryczy Poleca* warto w szerszym stopniu informować o związanych z nim korzyściach w zakresie reklamy oraz wpływu na zwiększenie sprzedaży.

Korzyści z posiadania certyfikatu Dolina Baryczy Poleca

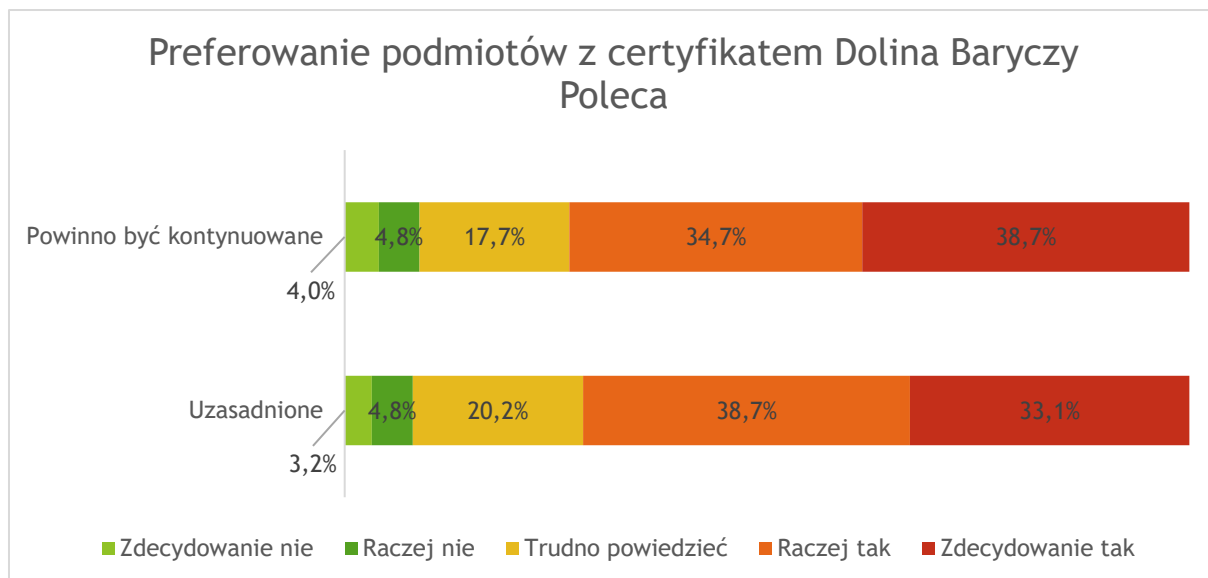

Wykres 94 Ankieta beneficjenci - korzyści z posiadania certyfikatu DBP

W opinii niemal 72% biorących udział w badaniu beneficjentów preferowanie podmiotów z certyfikatem Dolina Baryczy Poleca w dostępie do środków (wsparcia) jest uzasadnione, a w opinii ponad 73% powinno być kontynuowane. Warto zauważyć, że są to wartości średnie obejmujące opinie zarówno posiadaczy certyfikatu jak i beneficjentów go nie posiadających. W grupie respondentów nie posiadających certyfikatu odsetek przekonanych o konieczności preferowania podmiotów go posiadających wyniósł ponad 70%, a o konieczności kontynuowania takiej polityki w przyszłości 71%.

Wokół preferowania w dostępie do środków (obecnie i w przyszłości) podmiotów posiadających certyfikat Dolina Baryczy Poleca panuje pewien konsensus, co pozwala LGD na kontynuację obecnie realizowanego podejścia w perspektywie przyszłej LSR.

Wykres 95 Ankieta beneficjenci - preferowanie podmiotów z certyfikatem DBP

W badaniach przeprowadzonych przez BIOSTAT w roku 2014 ze znakiem *Dolina Baryczy Poleca* zetknęło się nieznacznie ponad ogółu 42% ankietowanych. Wśród mieszkańców obszaru Doliny Baryczy odsetek ten wyniósł 48,5%, a wśród potencjalnych turystów 30,3%. W obecnej edycji badania zastosowano nieco inny, bardziej precyzyjny, podział respondentów - wyróżniono trzy grupy uczestników badania – mieszkańców obszaru Doliny Baryczy, turystów – osoby korzystające z oferty turystycznej obszaru (niezależnie od miejsca zamieszkania) oraz potencjalnych turystów – osoby nie korzystające z oferty turystycznej (niezależnie od miejsca zamieszkania). W ciągu 7 lat (2014 – 2021) znajomość certyfikatu *Dolina Baryczy Poleca* wzrosła wśród mieszkańców obszaru o ponad 30 punktów procentowych (p.p.). Dane dotyczące turystów i potencjalnych turystów są trudniejsze do porównania, ale przyjmując metodologię zbliżoną do zastosowanej w badaniu z 2014 roku należy stwierdzić, że w podobnej grupie respondentów znajomość certyfikatu Dolina Baryczy Poleca wzrosła z 30,3% do 68,2%, a więc o niemal 38 (p.p.).

	Potencjalni turyści	Turyści	Mieszkańcy	OGÓLEM
2022	26,1%	80,0%	78,9%	75,4%
2014	30,3%		48,3%	42,3%
ZMIANA (Δ)	37,9%		30,6%	33,1%

Tabela 36 Rozpoznawalność certyfikatu DBP

Podsumowując należy stwierdzić, że w okresie realizacji ewaluowanej Strategii Rozwoju Lokalnego (lata 2014 – 2021) rozpoznawalność certyfikatu *Dolina Baryczy Poleca* znacząco wzrosła. Średni wzrost wyniósł ponad 33 p.p., przy

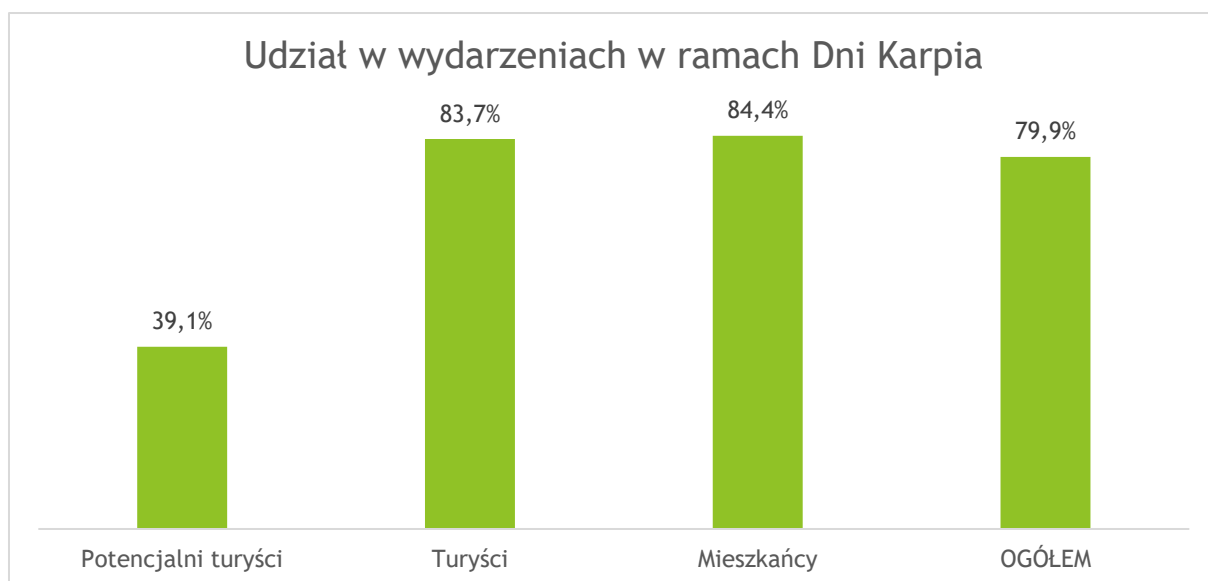
czym w grupie mieszkańców obszaru Doliny Baryczy było to niemal 31 p.p., w przypadku turystów i potencjalnych turystów niemal 38 p.p. Warto dodać, że rozpoznawalność certyfikatu Dolina Baryczy Poleca na poziomie ponad 75% respondentów badania należy uznać, za bardzo wysoką.

5.8.5 Rozpoznawalność Dni Karpia

Drugą z flagowych marek PARTNERSTWA dla Doliny Baryczy są organizowane rokrocznie *Dni Karpia*. Jest to odbywający się w Dolinie Baryczy unikatowy w skali kraju cykl wydarzeń związanych z lokalną atrakcją – karpim w roli głównej. W ramach cyklu wydarzeń organizowane są różnorodne eventy – koncerty, kiermasze i targi, degustacje, warsztaty, zwiedzanie i inne.

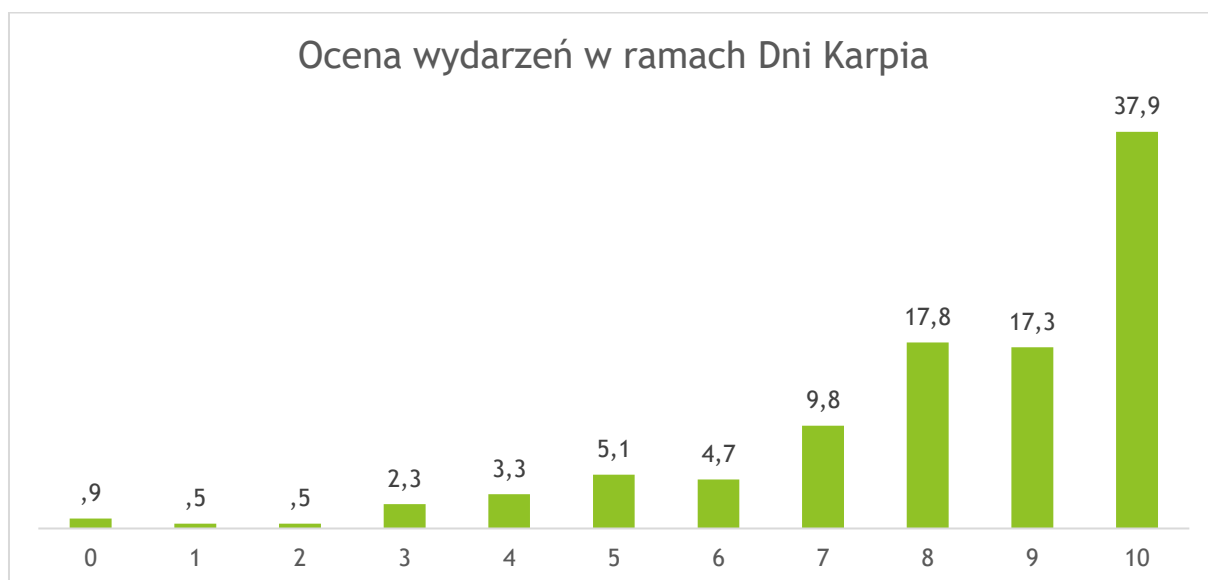
Rozpoznawalność *Dni Karpia* była i pozostaje bardzo wysoka. W badaniach realizowanych przez BIOSTAT w roku 2014 rozpoznawalność *Dni Karpia* wyniosła nieznacznie powyżej 82%, w tym 96% wśród mieszkańców obszaru i niemal 55% wśród turystów i potencjalnych turystów. W badaniu ewaluacyjnym odsetek respondentów rozpoznających cykl imprez *Dni Karpia* wyniósł 95,5%, co oznacza wzrost o ponad 13 p.p. **W analizowanym okresie (lata 2014 – 2021) rozpoznawalność i popularność imprez realizowanych w ramach *Dni Karpia* wzrosła i utrzymuje się na bardzo wysokim poziomie.**

Poza samą rozpoznawalnością, bardzo wysokie są również odsetki respondentów biorących udział w wydarzeniach z cyklu *Dni Karpia*. Wśród wszystkich respondentów badania odsetek uczestników wydarzeń w ramach *Dni Karpia* sięgnął niemal 80%. Wśród mieszkańców i turystów było to około 80%, zaś wśród potencjalnych turystów (osób które nigdy nie korzystały z oferty turystycznej obszaru) było to nieznacznie ponad 39%. Należy zauważyć, że odsetek osób znających *Dni Karpia*, ale w nich nieuczestniczących jest relatywnie niewielki, szczególnie w kontekście bardzo wysokiej rozpoznawalności DK.

Wykres 96 Ankieta mieszkańcy i turyści - udział w wydarzeniach z cyklu Dni Karpia

Ankietowani wysoko ocenili wydarzenia z cyklu Dni Karpia, w których osobiście uczestniczyli. Respondenci dokonywali oceny na stosowanej wcześniej skali od 0 do 10. Średnia ocen wyniosła $m = 8,2$ przy relatywnie niskim, wynoszącym $\sigma = 2,126$ odchyleniu standardowym. Łącznie poniżej średniej (ocena 5) znalazło się 7,5% ocen, na ocenę średnią wskazało 5,1%, zaś powyżej 87,4% ocen. Należy stwierdzić, że ocena wydarzeń, w których brali udział respondenci w ramach Dni Karpia jest wysoka.

Wykres 97 Ankieta mieszkańcy i turyści - ocena wydarzeń z cyklu Dni Karpia

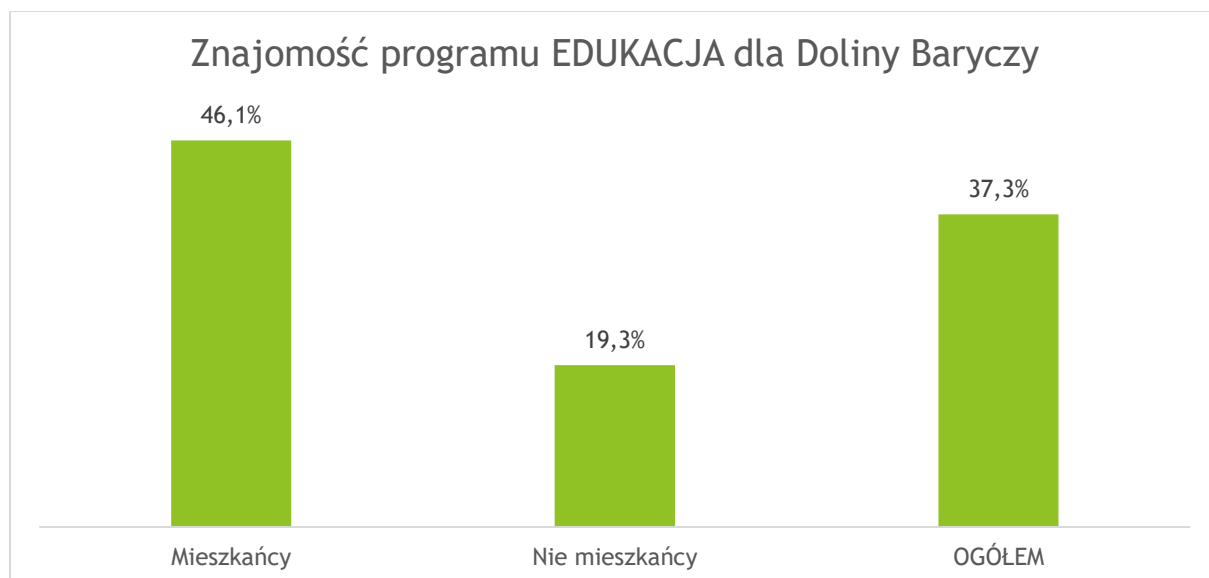
5.8.6 Rozpoznawalność programu EDUKACJA dla Doliny Baryczy

Trzecią z „marek” własnych PARTNERSTWA dla Doliny Baryczy jest program *Edukacja dla Doliny Baryczy*. Celem programu jest wsparcie i prowadzenie szkolonej i pozaszkolonej spójnej edukacji regionalnej i przyrodniczej.

Z programem EDUKACJA dla Doliny Baryczy spotkało się ponad 37% wszystkich uczestników badania. Jednocześnie należy pamiętać, że jest to program raczej skierowany do mieszkańców obszaru Doliny Baryczy, a w tej grupie jego znajomość deklaruje ponad 46% respondentów. W badaniu BIOSTAT z roku 2014 brak bezpośredniego pomiaru rozpoznawalności programu EDUKACJA dla Doliny Baryczy, jednak autorzy raportu sytuują go na drugim miejscu najmniej znanych aspektów działalności Stowarzyszenia PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy.

Należy zauważyć, że rozpoznawalność, specyficznego, edukacyjnego programu EDUKACJA dla Doliny Baryczy na poziomie ponad 46% wśród mieszkańców obszaru, to wynik wysoki.

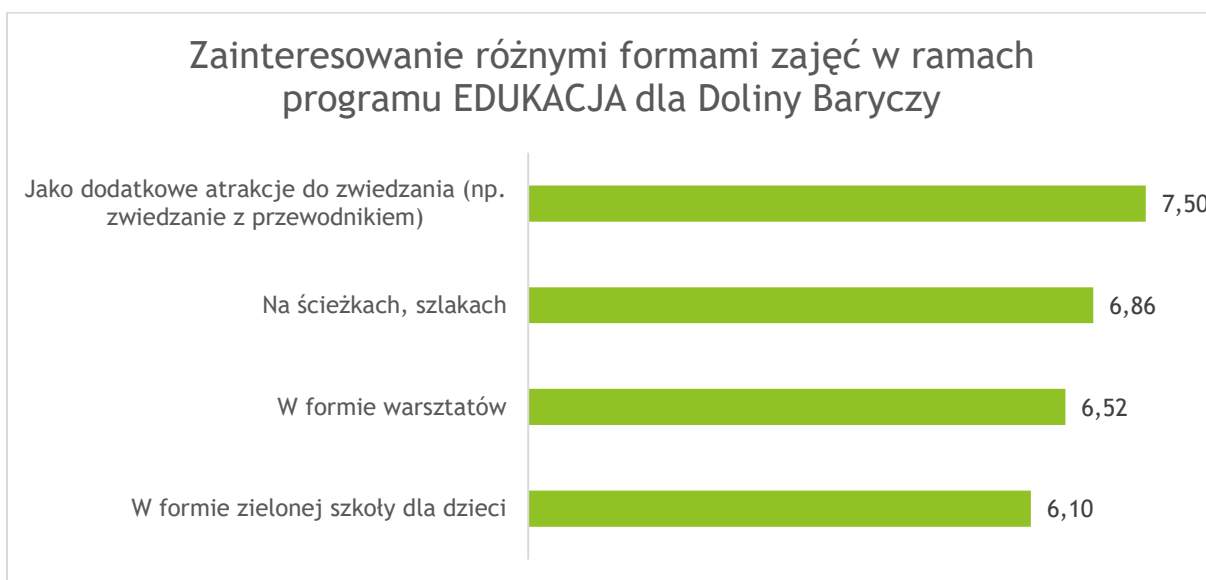
W przyszłości należy kontrolować zarówno rozpoznawalność jak i ocenę inicjatywy EDUKACJA dla Doliny Baryczy poprzez opracowanie odpowiedniego wskaźnika.

Wykres 98 Ankieta mieszkańcy i turyści - rozpoznawalność programu Edukacja dla Doliny Baryczy

Uczestników ankiety dla mieszkańców i turystów zapytano o potencjalne zainteresowanie ofertą zajęć edukacyjnych w różnych formach. Respondenci odpowiadali używając skali od 0 – *brak zainteresowania* do 10 – *bardzo duże zainteresowanie*. Znacząca większość respondentów była zainteresowana jakąś

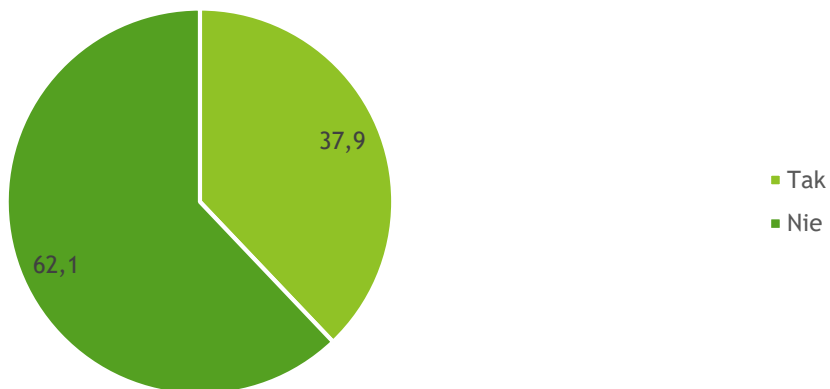
formą zajęć edukacyjnych – najczęściej wskazywano na *dotatkowe atrakcje do zwiedzania* (np. *zwiedzanie z przewodnikiem*), a nieco mniejsze zainteresowanie budziły *zajęcia na ścieżkach, szlakach i w formie warsztatów*. Najniższe zainteresowanie budziły zajęcia edukacyjne *w formie zielonej szkoły*, ale należy wziąć pod uwagę, że są one atrakcyjne jedynie dla posiadaczy dzieci, stąd nie może dziwić ich mniejsza popularność w całej próbie badawczej.

Wykres 99 Ankieta mieszkańcy i turyści – zainteresowanie programem Edukacja dla Doliny Baryczy

Nieco ponad 1/3 biorących udział w badaniu beneficjentów (38%) podmiotów posiada, bierze udział w tworzeniu lub nadzoruje elementy oferty edukacyjnej w ramach EDUKACJI dla Doliny Baryczy. Relatywnie wysoki odsetek respondentów zaangażowanych w działania związane z EDUKACJĄ dla Doliny Baryczy świadczy o ich popularności wśród beneficjentów.

Posiadanie oferty edukacyjnej

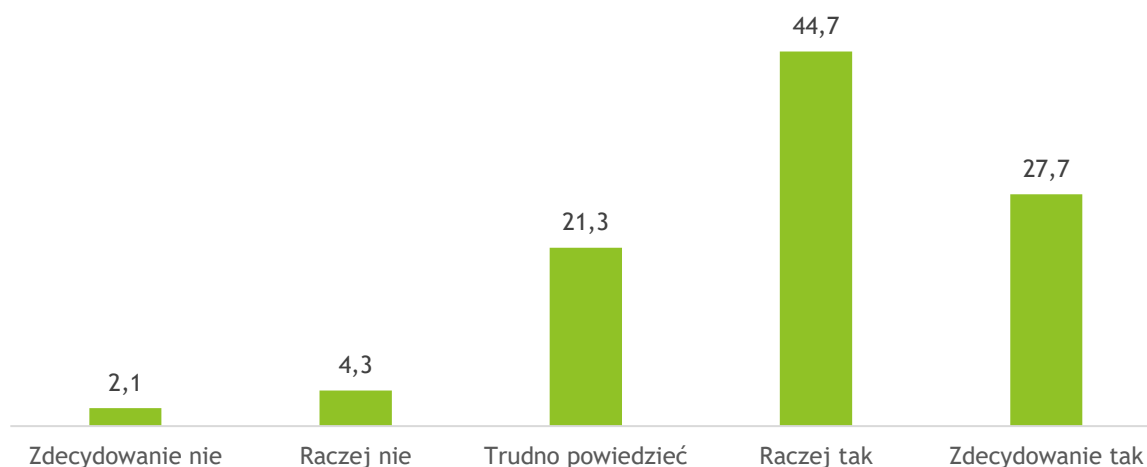

Wykres 100 Ankieta beneficjenci - posiadanie oferty Edukacja dla Doliny Baryczy

Podmioty posiadające ofertę edukacyjną lub zaangażowane w jej tworzenie i utrzymanie w zdecydowanej większości (72%) deklarują korzystanie z danych dostępnych w serwisie EDUKACJA dla Doliny Baryczy. Podmiotów nie korzystających z danych udostępnionych przez LGD odnotowano łącznie nieco ponad 6%.

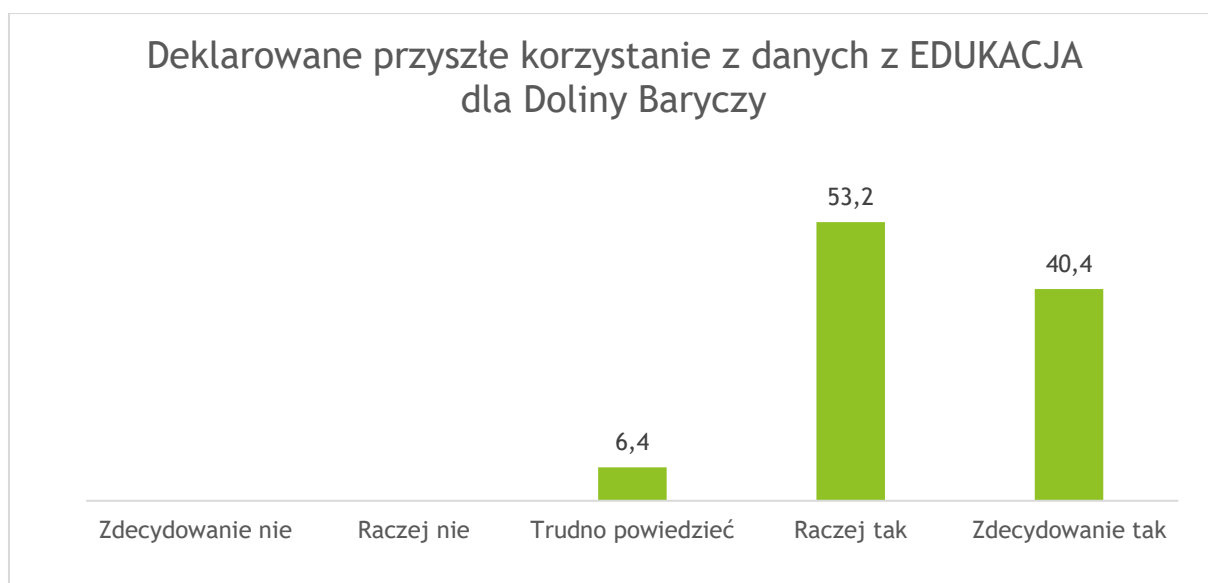
Powodami nie korzystania z danych dotyczących oferty edukacyjnej był najczęściej *brak takiej potrzeby*, ale pojawiła się również odpowiedź *bo nie wiedziałam, że istnieje*. Wskazuje to na potrzebę rozpowszechnienia w przyszłości informacji o możliwości korzystania z zebranych danych wraz z przykładami ich wykorzystania.

Korzystanie z danych z EDUKACJA dla Doliny Baryczy

Wykres 101 Ankieta beneficjenci – korzystanie z danych programu Edukacja dla Doliny Baryczy

Co ciekawe, podmioty korzystające z danych udostępnionych w serwisie EDUKACJA dla Doliny Baryczy w dalszym ciągu zamierzają z nich korzystać w przyszłości. Beneficjenci „niezdecydowani” (w pytaniu o obecne wykorzystywanie danych wybrali odpowiedź *nie wiem*), również deklarują wykorzystanie udostępnionych danych w przyszłości. Łączny odsetek respondentów deklarujących wykorzystanie danych z serwisu EDUKACJA dla Doliny Baryczy wyniósł niemal 94%. Wszyscy przedstawiciele podmiotów nie korzystających z udostępnionych danych, w pytaniu o ich przyszłe wykorzystanie wskazali odpowiedź *trudno powiedzieć*.

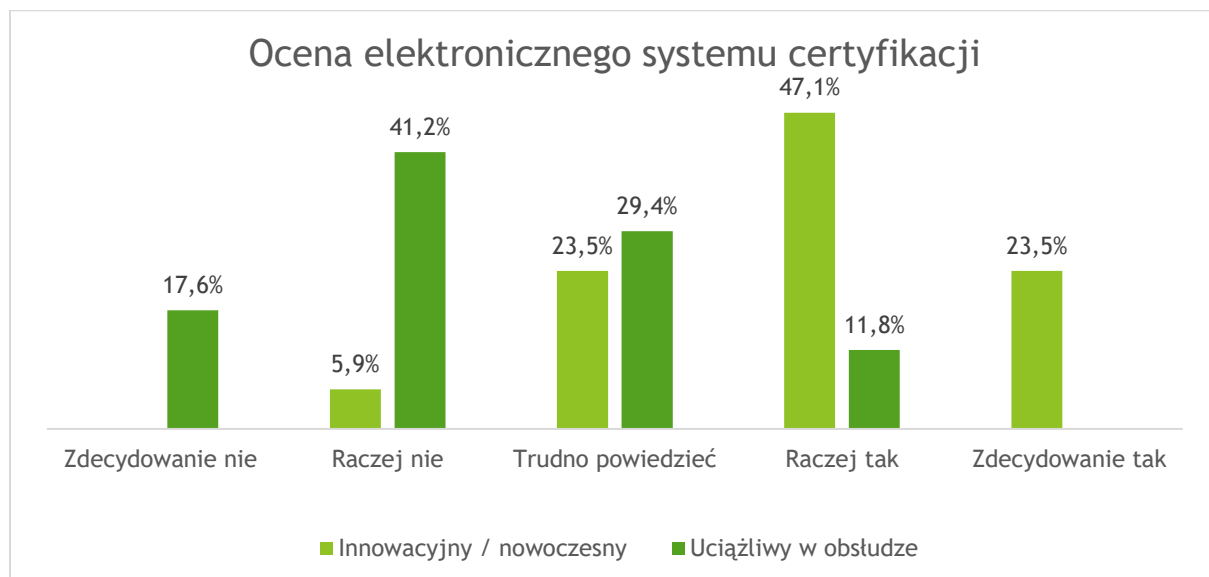
Wykres 102 Ankieta beneficjenci – deklarowane korzystanie z programu Edukacja dla Doliny Baryczy w przyszłości

Zarówno wysoki odsetek mieszkańców i turystów zainteresowanych ofertą edukacyjną w ramach programu EDUKACJA dla Doliny Baryczy, jak i deklaracje podmiotów edukacyjnych współtworzących i wykorzystujących tę ofertę wskazują, że kontynuacja i rozwój tej inicjatywy w przyszłości jest celowy i powinien być kontynuowany w ramach kolejnej Strategii Rozwoju Lokalnego.

Zarówno samo Stowarzyszenie PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy jak i stworzone przez nie marki – certyfikat Dolina Baryczy Poleca, Dni Karpia, Kolorowy Szlak Karpia i EDUKACJA dla Doliny Baryczy są komplementarnymi elementami tworzącymi spójną i kompleksową ofertę obszaru Doliny Baryczy. Należy podkreślić, że jest to podejście kompleksowe, bardzo nowoczesne i nastawione na osiągnięcie synergii działań realizowanych w różnych obszarach. Wspólnym elementem łączącym wszystkie te inicjatywy jest elektroniczny system obsługi certyfikacji Dolina Baryczy Poleca, identyfikacji wydarzeń w ramach Dni Karpia, identyfikacji ofert i monitoringu w ramach

EDUKACJI dla Doliny Baryczy. Należy podkreślić, że wdrożony elektroniczny system obsługi jest rozwiązaniem unikatowym (ewaluator nie spotkał takiego systemu w żadnym znanym sobie LGD) i nowoczesnym znacznie usprawniającym komunikację i współpracę LGD z mieszkańcami obszaru i beneficjentami. O ocenę elektronicznego systemu obsługi poproszeni zostali korzystający z niego beneficjenci. System obsługi oceniano w dwóch aspektach – nowoczesności / innowacyjności i wygody użytkowania. Ponad 70% beneficjentów uważa, że system obsługi jest innowacyjny i nowoczesny, a przeciwnego zdania jest niecałe 6% ankietowanych. Nieco ponad 23% respondentów wybrało odpowiedź *trudno powiedzieć*. Elektroniczny system obsługi jako uciążliwy w użytkowaniu oceniło niemal 12% respondentów, nie miało zdania (odpowiedź *trudno powiedzieć*) nieznacznie ponad 29%, a trudności z obsługą nie doświadczyło niemal 59% biorących udział w badaniu beneficjentów. Warto zauważyć, że w obu ocenianych aspektach zdecydowanie przeważały oceny pozytywne i nie pojawiła się żadna skrajnie negatywna ocena.

W opinii użytkowników oraz ewaluatora wprowadzony przez LGD elektroniczny system obsługi certyfikacji jest rozwiązaniem bardzo nowoczesnym i efektywnym, a prace nad nim i dalszy jego rozwój powinny być kontynuowane w perspektywie Strategii Rozwoju Lokalnego na kolejny okres.

Wykres 103 Ankieta beneficjenci - ocena elektronicznego systemu certyfikacji

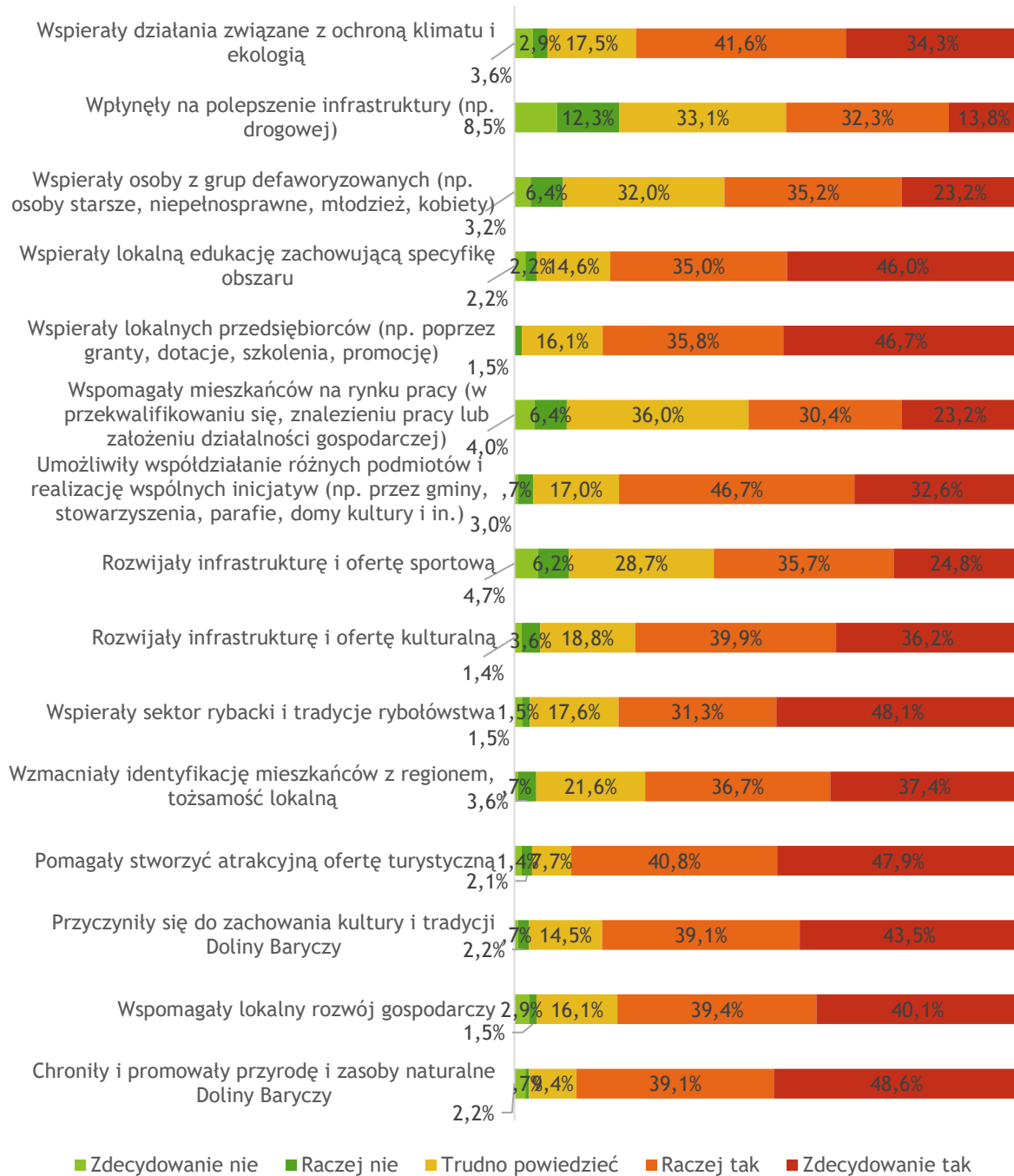
5.9 Ocena procesu wdrażania

Ocena procesu wdrażania LSR została przeprowadzona w oparciu o dane pierwotne (wytworzone przez LGD) oraz dane wtórne (wytworzone na potrzeby ewaluacji). Zrealizowane na potrzeby ewaluacji badania obejmowały dwie najważniejsze i największe grupy społeczne – beneficjentów działań LGD oraz mieszkańców obszaru Doliny Baryczy.

5.9.1 Proces wdrażania Strategii Rozwoju Lokalnego w opinii mieszkańców obszaru Doliny Baryczy

O ocenę realizacji celów Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność w ciągu ostatnich 5 lat zostali poproszeni respondenci, którzy zadeklarowali znajomość Stowarzyszenia PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy. Uczestnicy ankiety na skali od 1 – *zdecydowanie nie* do 5 – *zdecydowanie tak* oceniali 15 stwierdzeń opisujących korespondujące z przedsięwzięciami realizowanymi w ramach LSR obszarami aktywności społecznej i gospodarczej. Najwyższy odsetek ocen pozytywnych *raczej tak* i *zdecydowanie tak* odnotowano w przypadku stwierdzeń *pomagały stworzyć atrakcyjną ofertę turystyczną* (89%), *chroniły i promowały przyrodę i zasoby naturalne Doliny Baryczy* (88%), *przyczyniły się do zachowania kultury i tradycji Doliny Baryczy* (83%), *wspierały lokalnych przedsiębiorców (np. poprzez granty, dotacje, szkolenia, promocję)* (82%) oraz *wspierały lokalną edukację zachowującą specyfikę obszaru* (81%). Najwyższy odsetek odpowiedzi negatywnych *zdecydowanie nie* i *raczej nie* odnotowano w odniesieniu do stwierdzeń *wpłynęły na polepszenie infrastruktury (np. drogowej)* (21%), *rozwijały infrastrukturę i ofertę sportową* (11%) oraz *wspomagały mieszkańców na rynku pracy (w przekwalifikowaniu się, znalezieniu pracy lub założeniu działalności gospodarczej)* (10%).

Ocena działalności PARTNERSTWA dla Doliny Baryczy w ostatnich 5 latach przez mieszkańców

Wykres 104 Ankieta mieszkańcy i turyści - ocena działalności LGD w ostatnich 5 latach

W celu porównania oceny poszczególnych przedsięwzięć realizowanych przez LGD obliczono średnią ocenę dla każdego z ocenianych twierdzeń. Respondenci oceniali twierdzenia na „szkolnej” skali 1 – 5 i w takim przedziale mieści się również średnia. Oceniając działalność Stowarzyszenia PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy ciągu ostatnich 5 lat mieszkańcy obszaru najwyżej ocenili stwierdzenia *pomagały stworzyć*

*atrakcyjną ofertę turystyczną oraz chroniły i promowały przyrodę i zasoby naturalne Doliny Baryczy wprost odnoszące się do celu szczegółowego 2.2 Rozwój kompleksowej i atrakcyjnej oferty obszaru. Na trzecim miejscu mieszkańcy obszaru ocenili stwierdzenie *wspierały lokalnych przedsiębiorców (np. poprzez granty, dotacje, szkolenia, promocję)* bezpośrednio związane z celem szczegółowym 1.2 *Rozwój lokalnej przedsiębiorczości*. Na czwartym miejscu znalazło się stwierdzenie *wspierały sektor rybacki i tradycje rybołówstwa* związane z celem szczegółowym 1.1 *Zwiększenie konkurencyjności sektora rybackiego*. Na kolejnych miejscach uplasowały się stwierdzenia *przyczyniły się do zachowania kultury i tradycji Doliny Baryczy* i *wspierały lokalną edukację zachowującą specyfikę obszaru* bezpośrednio odnoszące się do celu szczegółowego 2.1 *Wzrost aktywności i świadomości specyfiki obszaru wśród mieszkańców*.*

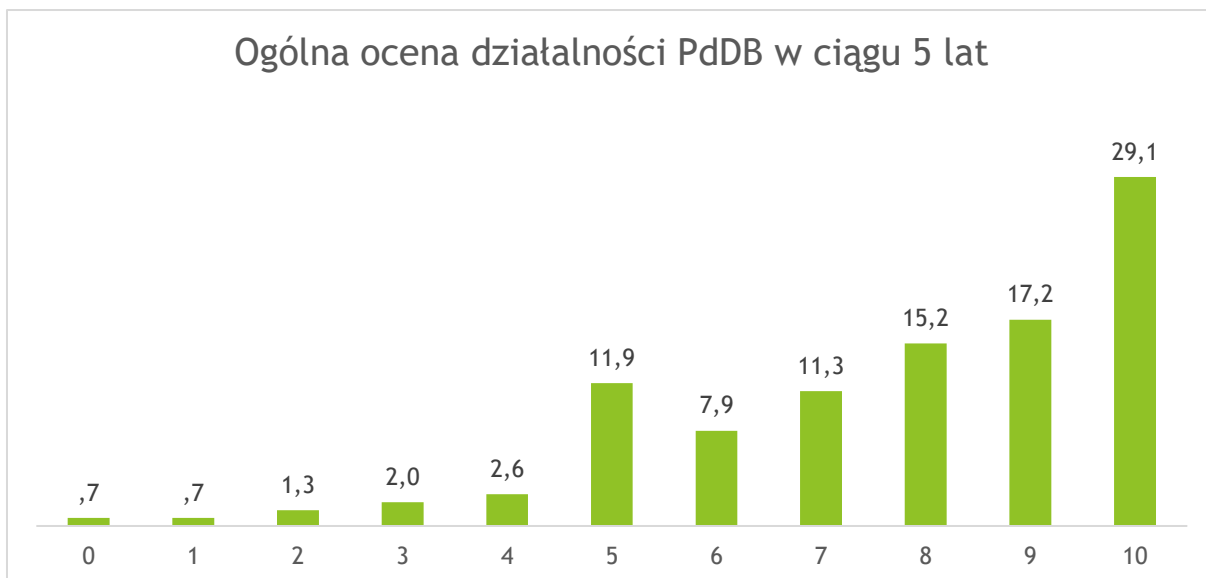
Wart szczególne podkreślenia jest fakt, że oceniając działalność Stowarzyszenia PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy ciągu ostatnich 5 lat mieszkańcy obszaru wskazali stwierdzenia bezpośrednio odwołujące się do postawionych w Strategii Rozwoju Lokalnego celów ogólnych i szczegółowych.

Równocześnie należy zwrócić uwagę, że wysokiej średniej ocenie towarzyszą niskie wartości odchylenia standardowego. Odchylenie standardowe (oznaczane symbolem σ) jest wskaźnikiem zróżnicowania opinii poszczególnych respondentów – im jego wartość niższa, tym bardziej jednomyślni byli respondenci, a oceny poszczególnych respondentów były bliskie obliczonej średniej. Podsumowując należy wskazać, że oceny stwierdzeń są pozytywne i plasują się wyraźnie powyżej połowy skali ($m=2,5$), a respondenci byli w nich zgodni, co świadczy o prawidłowej realizacji działań w ramach wszystkich wskazanych w LSR celów szczegółowych.

	Średnia	Odchylenie standardowe
Pomagały stworzyć atrakcyjną ofertę turystyczną	4,32	,820
Chroniły i promowały przyrodę i zasoby naturalne Doliny Baryczy	4,31	,844
Wspierały lokalnych przedsiębiorców (np. poprzez granty, dotacje, szkolenia, promocję)	4,28	,783
Wspierały sektor rybacki i tradycje rybołówstwa	4,23	,899
Przyczyniły się do zachowania kultury i tradycji Doliny Baryczy	4,22	,828
Wspierały lokalną edukację zachowującą specyfikę obszaru	4,20	,925
Wspomagały lokalny rozwój gospodarczy	4,12	,935
Umożliwiły współdziałanie różnych podmiotów i realizację wspólnych inicjatyw (np. przez gminy, stowarzyszenia, parafie, domy kultury i in.)	4,07	,825
Wzmacniały identyfikację mieszkańców z regionem, tożsamość lokalną	4,06	,894
Rozwijają infrastrukturę i ofertę kulturalną	4,06	,910
Wspierały działania związane z ochroną klimatu i ekologią	4,00	,985
Rozwijają infrastrukturę i ofertę sportową	3,70	1,058
Wspierały osoby z grup defaworyzowanych (np. osoby starsze, niepełnosprawne, młodzież, kobiety)	3,69	1,003
Wspomagały mieszkańców na rynku pracy (w przekwalifikowaniu się, znalezieniu pracy lub założeniu działalności gospodarczej)	3,62	1,037
Wpłynęły na polepszenie infrastruktury (np. drogowej)	3,31	1,120

Tabela 37 Ankieta mieszkańcy i turyści – średnia ocena działalności LGD w ostatnich 5 latach

Potwierdzeniem wysokiej ogólnej oceny działań Stowarzyszenia PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy w okresie wdrażania Strategii Rozwoju Lokalnego jest odpowiedź na pytanie *Jak ogólnie ocenił/a by Pan/i działalność Stowarzyszenia PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy w ostatnich 5 latach?* Respondenci dokonywali oceny na 11 stopniowej skali od 0 (*źle*) do 10 (*dobrze*). Na oceny poniżej środka skali (od 0 do 4) wskazało łącznie nieznacznie ponad 7% (11 osób), zaś powyżej środka skali (od 6 do 10) niemal 81% respondentów. Najczęściej wskazywaną wartością było 10 wskazane przez 29% uczestników badania. **Średnia ocena dla całej próby wyniosła $m=7,74$ przy odchyleniu standardowym wynoszącym $\sigma=2,225$.** Ogólną ocenę działalności Stowarzyszenie PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy w całym okresie wdrażania Strategii Rozwoju Lokalnego należy uznać za wysoką.

Wykres 105 Ankieta mieszkańcy i turyści - Ogólna ocena działalności LGD w ciągu 5 lat

Wpływ na ocenę działalności PdDB miała płeć respondentów. Średnia ocena wśród mężczyzn była niższa ($m=7,16$), niż wśród kobiet ($m=7,96$).

Pewien wpływ na ocenę działalności PBN miał również wiek respondentów. Najwyżej działalność Stowarzyszenia PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy oceniły osoby starsze ($m=8,75$), niżej w *średnim wieku* ($m=7,74$), a najniżej osoby *młode* ($m=7,61$). Równocześnie warto zauważyć, że homogeniczność ocen jest najwyższa wśród osób *starszych*, a najniższa wśród *młodych*.

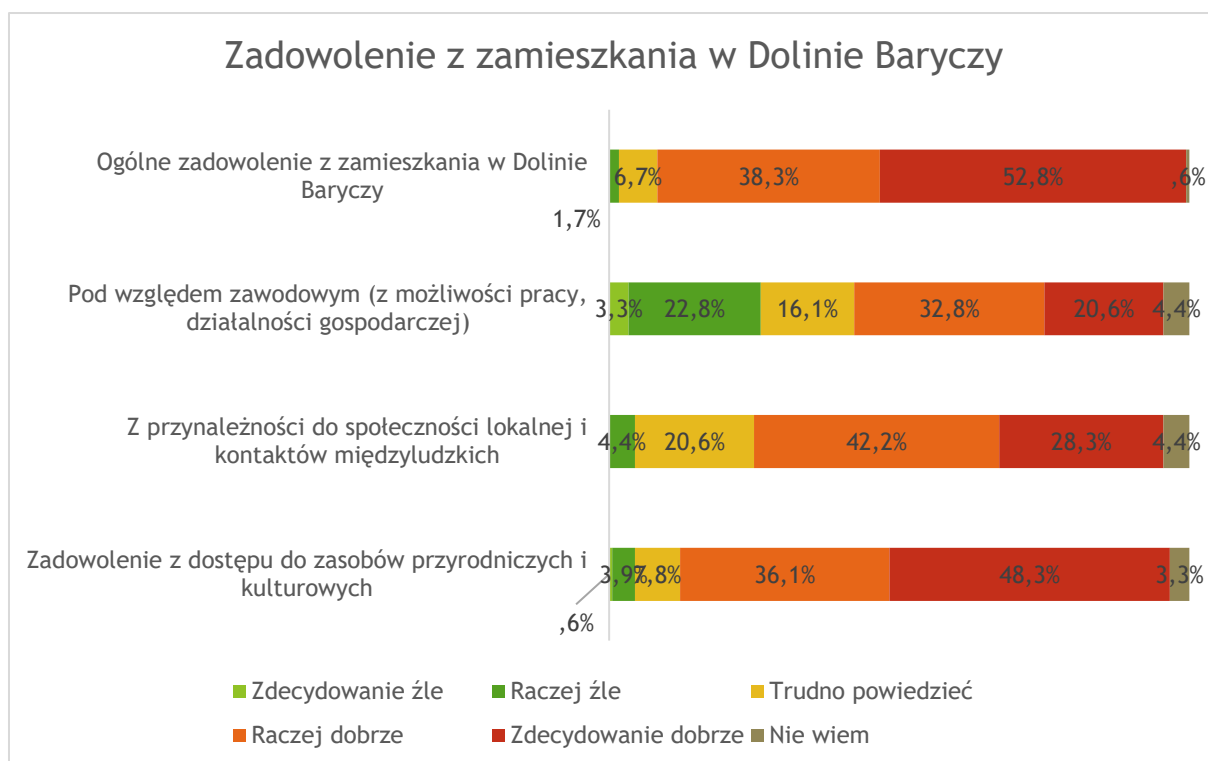
Średnia ocena działalności Stowarzyszenia PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy różni się w poszczególnych gminach obszaru. Najwyżej działalność PdDB ocenili mieszkańcy gminy Odolanów ($m=9,25$) i Krośnice ($m=9,20$), zaś najniżej Twardogóra ($m=7,27$) oraz Milicz ($m=7,30$). Do średnich ocen w poszczególnych gminach należy podejść z pewną ostrożnością, szczególnie w przypadkach, gdy liczebność ich przedstawicieli wśród uczestników badania jest niska. Oceniając średnią ocenę działalności PdDB w ciągu ostatnich 5 lat w poszczególnych gminach należy również zwrócić uwagę na duże zróżnicowanie opinii mieszkańców na co wskazują wysokie wartości odchylenia standardowego (przykładowo gminy Milicz i Twardogóra).

	Średnia	N	Odchylenie standardowe
Twardogóra	7,27	15	2,987
Milicz	7,30	54	2,500
Cieszków	7,60	10	2,119
Żmigród	7,72	29	1,623
Przygodzice	8,14	22	1,959
Sośnie	8,83	6	1,941
Krośnice	9,20	10	,919
Odolanów	9,25	4	,957
Ogółem	7,74	151	2,225

Tabela 38 Ankieta mieszkańcy i turyści – średnia ocena działalności LGD w ostatnich 5 latach w poszczególnych gminach

W kolejnym module ankiety respondenci zostali poproszeni o ocenę swojego stopnia zadowolenia z zamieszkiwania na terenie Doliny Baryczy. Do oceny posłużyła pięciostopniowa „szkolna” skala do 1 – zdecydowanie źle do 5 – zdecydowanie dobrze. Respondenci oceniali ogólne zadowolenie z zamieszkiwania na terenie Doliny Baryczy oraz trzy dodatkowe aspekty – pod względem zawodowym, kontaktów międzyludzkich i dostępu do zasobów kulturowych i przyrodniczych.

Na poziomie ogólnym, z zamieszkiwania na terenie Doliny Baryczy jest zadowolonych ponad 91% respondentów (suma odpowiedzi *zdecydowanie dobrze* i *raczej dobrze*). Z dostępu do zasobów przyrodniczych i kulturowych zadowolonych jest niemal 5 na 6 uczestników badania (84,4%). Zadowolenie z przynależności do społeczności lokalnej i kontaktów międzyludzkich zadeklarowało niemal 71% respondentów, zaś z możliwości pracy i prowadzenia działalności gospodarczej (pod względem zawodowym) zadowolonych jest nieznacznie ponad 53% respondentów. Równocześnie warto zauważyć, że ponad 26% respondentów jest niezadowolonych z dostępnych na obszarze Doliny Baryczy możliwości rozwoju zawodowego. W przypadku pozostałych ocenianych aspektów odsetek niezadowolonych był niższy niż 5%. Bez wątpienia rozwój zawodowy jest najslabiej ocenionym aspektem zamieszkiwania na terenie Doliny Baryczy

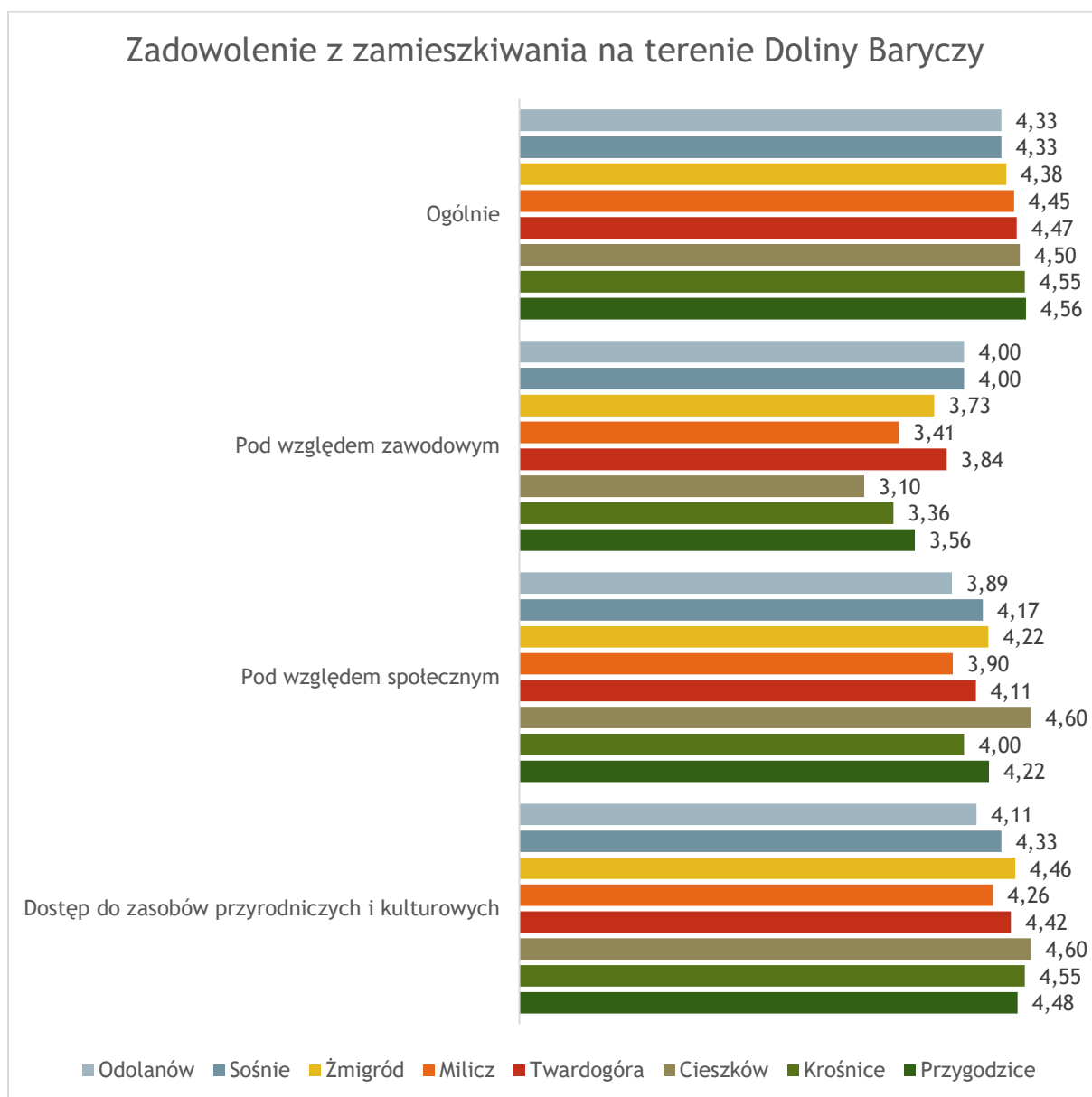
Wykres 106 Ankieta mieszkańcy i turyści - zadowolenie z zamieszkania na terenie Doliny Baryczy

W celu łatwiejszego porównania wyników odpowiedzi respondentów potraktowano jako „szkolną” skalę od 1 do 5 i obliczono średnią ocenę. Ogólna średnia ocena zamieszkiwania w Dolinie Baryczy wyniosła $m=4,44$ przy niskim odchyleniu standardowym $\sigma=0,702$. Respondenci są zadowoleni z zamieszkiwania na obszarze Doliny Baryczy i są w swych ocenach zgodni. Pod względem zawodowym średnia ocena wyniosła $m=3,58$, a odchylenie standardowe $\sigma=1,259$. Odmienne niż w przypadku zadowolenia ogólnego, respondenci nisko oceniają możliwości zawodowe oferowane przez Dolinę Baryczy, a ich opinie są bardzo zróżnicowane. Średnie zadowolenie z przynależności do społeczności lokalnej wyniosło $4,08$ ($\sigma=0,918$), a z dostępu do zasobów przyrody i kultury $4,38$ ($\sigma=0,873$).

Warto zauważyć pewną wyjątkowość i „synergię” oferowaną przez Dolinę Baryczy – ocena ogólnego zadowolenia z zamieszkiwania jest wyższa, niż wskazywały by oceny poszczególnych ocenianych aspektów życia. Oznacza to, że zamieszkiwanie w Dolinie Baryczy oferuje dodatkowe, nie mieszczące się w trzech ocenianych aspektach korzyści.

Mieszkańcy poszczególnych gmin różnie oceniali zarówno ogólne zadowolenie, jak i poszczególne aspekty zamieszkiwania na obszarze Doliny Baryczy. Najbardziej (ogólnie) zadowoleni z mieszkania na terenie obszaru Doliny Baryczy są mieszkańcy

gminy Przygodzice (m=4,56) i Krośnice (m=4,55), a najmniej zadowoleni gmin Odolanów i Sośnie (w obu przypadkach m=4,33). Co ciekawe mieszkańcy gmin Odolanów i Sośnie są najbardziej zadowoleni pod względem zawodowym (w obu przypadkach m=4,0). Z możliwości zawodowych najmniej są zadowoleni mieszkańcy gminy Cieszków (m=3,1). Z przynależności do społeczności lokalnej oraz dostępu do kultury i przyrody najbardziej zadowoleni są mieszkańcy Gminy Cieszków.

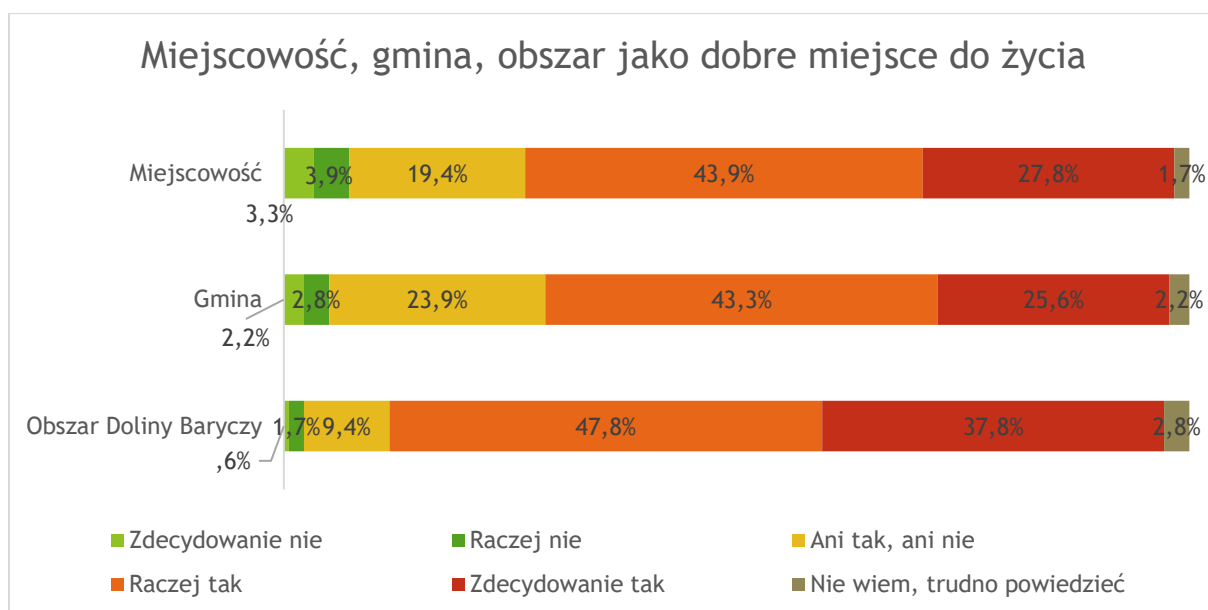

Wykres 107 Ankieta mieszkańcy i turyści - zadowolenie z zamieszkiwania na terenie Doliny Baryczy w poszczególnych gminach

W celu pogłębienia oceny poproszono respondentów o ustosunkowanie się do trzech stwierdzeń *moja (miejscowość/gmina/obszar Doliny Baryczy) jest dobrym miejscem do życia, w którym mogę realizować wszystkie swoje podstawowe potrzeby*. W

przypadku wszystkich trzech stwierdzeń odsetek odpowiedzi pozytywnych był zdecydowanie wyższy niż negatywnych, jednak obszar Doliny Baryczy jako całość uzyskał wyższe oceny niż gmina czy miejscowość. Suma odpowiedzi pozytywnych (zdecydowanie tak i raczej tak) w przypadku obszaru Doliny Baryczy wyniosła niemal 86%, w odniesieniu do gminy było to 69%, a miejscowości 72%. Traktując odpowiedzi użytkowników jako 5 stopniową skalę, obszar Doliny Baryczy jako dobre miejsce do życia uzyskał ocenę $m=4,29$, a analogiczna ocena dla gminy i miejscowości wyniosła $m=3,94$.

Wykres 108 Ankieta mieszkańcy i turyści - miejscowość, gmina, obszar jako dobre miejsce do życia

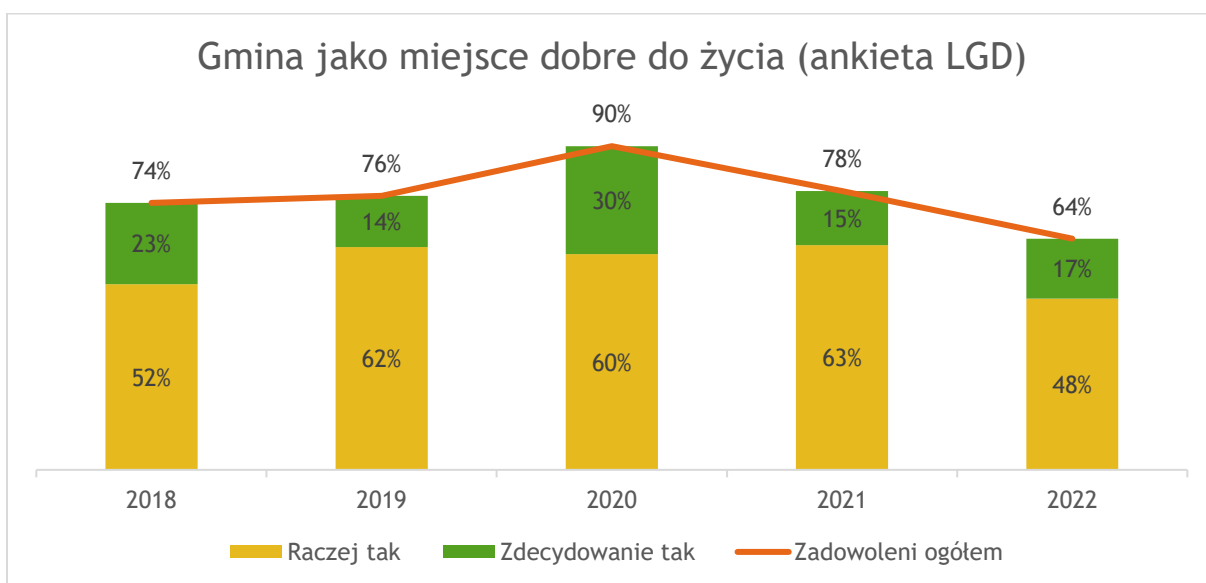
Pytanie *W jakim stopniu zgadza się lub nie zgadza się Pan/i ze stwierdzeniem moja gmina jest dobrym miejscem do życia, w którym mogę realizować wszystkie swoje podstawowe potrzeby?* zadawano również w ankietach ewaluacyjnych realizowanych przez Stowarzyszenie PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy w całym okresie realizacji Strategii Rozwoju Lokalnego. Zdecydowana większość (75%) respondentów ankiet realizowanych przez LGD odpowiedziała na to pytanie twierdząco (*gmina jest dobrym miejscem do życia...*). Żaden z respondentów ankiety nie wskazał odpowiedzi *Zdecydowanie nie*, zaś odsetek odpowiedzi *Raczej nie* nigdy nie przekroczył 5%. Środek skali (odpowiedź *Trochę tak, trochę nie*) wskazał co piąty ankietowany (21%). *Nie miał zdania* jedynie 1% respondentów ankiety ewaluacyjnej. Podsumowując, mieszkańcy gmin obszaru Doliny Baryczy w większości uważają, że ich gminy są dobrym, pozwalającym realizować podstawowe potrzeby miejscem do życia. W

stopniu zdecydowanym (odpowieź *Zdecydowanie tak*) jest o tym przekonane 19%,
zaś odpowiedź *Raczej tak* wybrało 56% respondentów.

Wykres 109 Ankieta ewaluacyjna LGD - gmina jako dobre miejsce do życia

Odsetek respondentów wskazujących swoją gminę, jako dobre miejsce do życia zmieniał się w poszczególnych edycjach badania. Najwyższy odsetek sumy odpowiedzi *Zdecydowanie tak* i *Raczej tak* odnotowano w roku 2020 (90%). Niepokoić może obserwowany od roku 2020 spadek odsetka respondentów uważających swoją gminę za dobre miejsce do życia. Średni spadek wyniósł 13 p.p. rocznie, natomiast w tym samym czasie odsetek odpowiedzi *Zdecydowanie tak* zmniejszył się o niemal połowę.

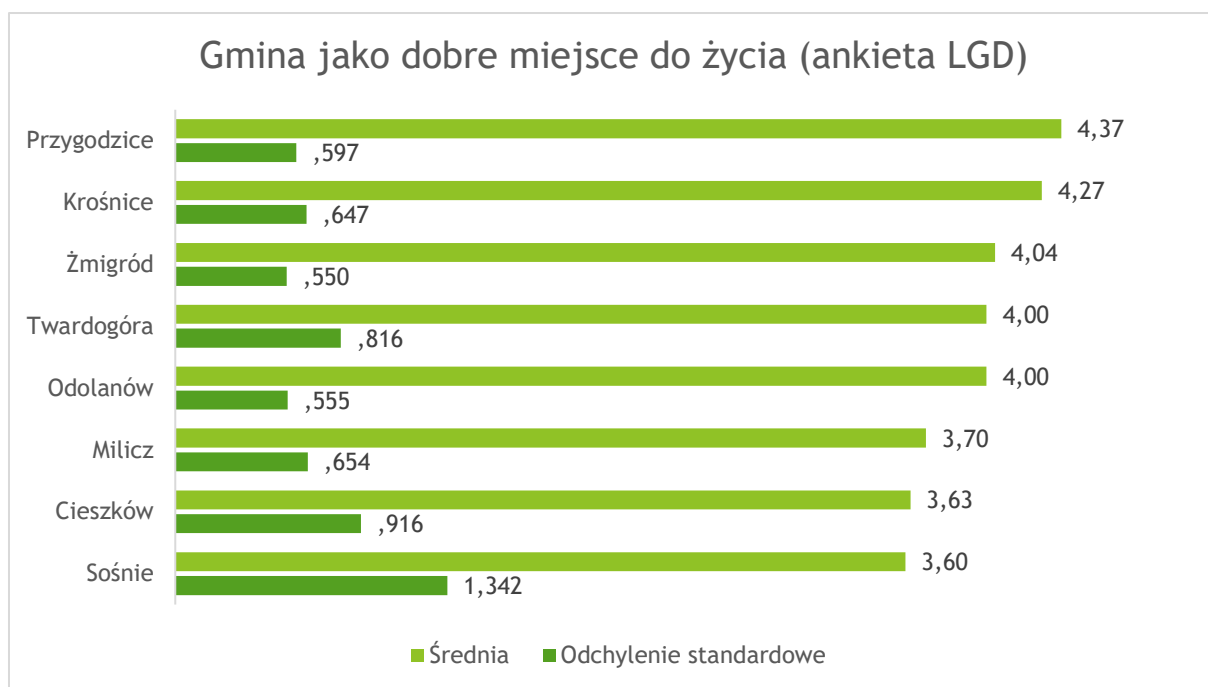

Wykres 110 Ankieta ewaluacyjna LGD - gmina jako dobre miejsce do życia - zmiany w czasie

W celu syntetycznego porównania poziomu zadowolenia odpowiedzi na pytanie *W jakim stopniu zgadza się Pan/i lub nie zgadza ze stwierdzeniem „moja gmina jest dobrym miejscem do życia, w którym mogę realizować wszystkie swoje podstawowe potrzeby”?* potraktowano jako szkolną skalę o wartości od 1 – *Zdecydowanie nie* do 5 – *Zdecydowanie tak*. Zastosowany zabieg pozwolił na przedstawienie poziomu zadowolenia jako średniej oceny zawierającej się w przedziale od 1 do 5 i podobnie jak w szkole wyższa średnia oznacza lepszą ocenę.

Przekonanie o tym, że gmina jest dobrym miejscem do życia różni się w zależności od płci respondenta oraz w poszczególnych gminach obszaru Doliny Baryczy. Średnia ocena (m) wyniosła 3,92 przy relatywnie niskiej wartości odchylenia standardowego (σ) 0,714. Oznacza to, że biorący udział w badaniu mieszkańcy obszaru Doliny Baryczy ocenili zamieszkiwanie na terenie swojej gminy na szkolne „cztery” lub „cztery z minusem” i byli w tej ocenie raczej zgodni (o czym świadczy niewielka wartość odchylenia standardowego). Średnia ocena wśród kobiet wyniosła $m = 3,83$ i była nieco niższa niż wśród mężczyzn ($m = 4,10$). Mężczyźni byli także bardziej jednomyślni w swych ocenach.

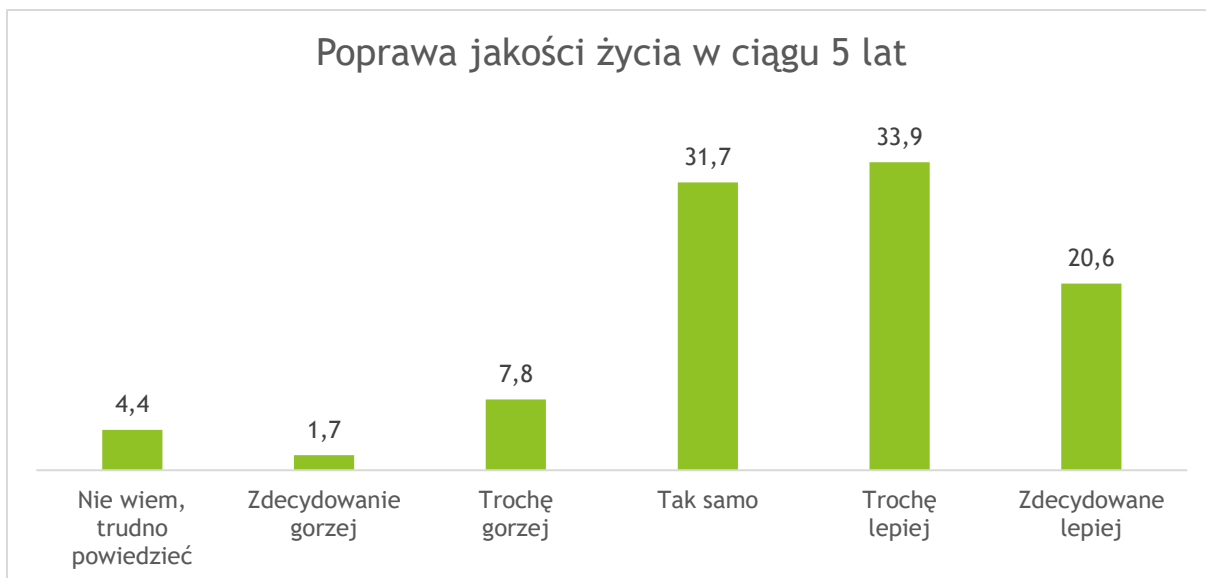
Oceny własnej gminy jako dobrego miejsca do życia różniły się w poszczególnych gminach. Najbardziej cenią zamieszkiwanie na terenie swojej gminy mieszkańcy gminy Przygodzice ($m = 4,37$), zaś najmniej gminy Sośnie ($m = 3,60$). Co ciekawe mieszkańcy gminy Przygodzice byli relatywnie zgodni w swych ocenach, natomiast opinie mieszkańców gminy Sośnie były bardzo zróżnicowane.

Wykres 111 Ankieta ewaluacyjna LGD - gmina jako dobre miejsce do życia w poszczególnych gminach

Podsumowując, średnia ocena *gminy, jako miejsca dobrego do życia* w badaniu realizowanym przez LGD wyniosła $m=3,92$ i była niemal identyczna jak ocena z badania zrealizowanego na potrzeby ewaluacji ($m=3,94$), co potwierdza prawidłowość ankietowania w ramach oceny wdrażania LSR realizowanej samodzielnie przez LGD.

Oceniając okres wdrażania Strategii Rozwoju Lokalnego respondenci zostali poproszeni o ocenę zmian jakości życia w miejscowości, w której zamieszkują. Ponad 54% respondentów wskazało, że od roku 2016 w ich miejscowości żyje się *zdecydowanie lepiej* lub *trochę lepiej*. Przeciwnego zdania było nieco ponad 9% respondentów, a niemal 32% nie zauważyło żadnej zmiany.

Wykres 112 Ankieta mieszkańcy i turyści - poprawa jakości życia w ciągu 5 lat

W podobnym pytaniu (jednak dotyczącym obszaru gminy) zadawanym w ramach wspomnianego wcześniej badania realizowanego samodzielnie przez LGD niemal 80% respondentów uznało, że w ostatnich latach nastąpiła w ich gminach poprawa warunków do życia. Przeciwnego zdania było łącznie 7% respondentów (10 os.), w tym jedynie jedna osoba (niecały 1%) odpowiedziała *Zdecydowanie nie*. Nieznacznie ponad 12% respondentów uważa, że warunki do życia w ich gminie nie zmieniły się (odpowiedź *Trochę tak, trochę nie*). Respondenci nie mieli problemu z oceną lub z jej wyrażeniem, zaledwie 2 osoby (nieco ponad 1%) wybrały odpowiedź *Nie mam zdania*.

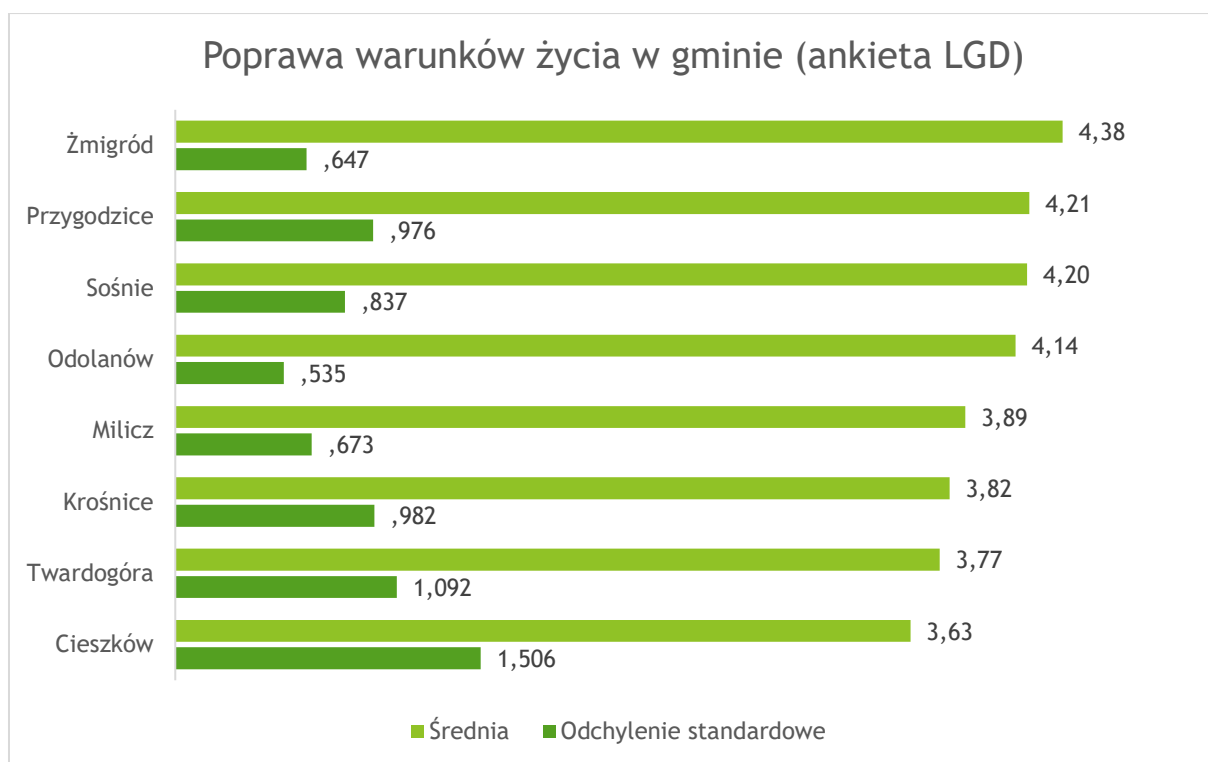

Wykres 113 Ankieta ewaluacyjna LGD - poprawa warunków życia w gminie

W celu syntetycznego porównania opinii respondentów dotyczących poprawy poziomu życia w podziale na poszczególne gminy i płeć potraktowano udzielone odpowiedzi

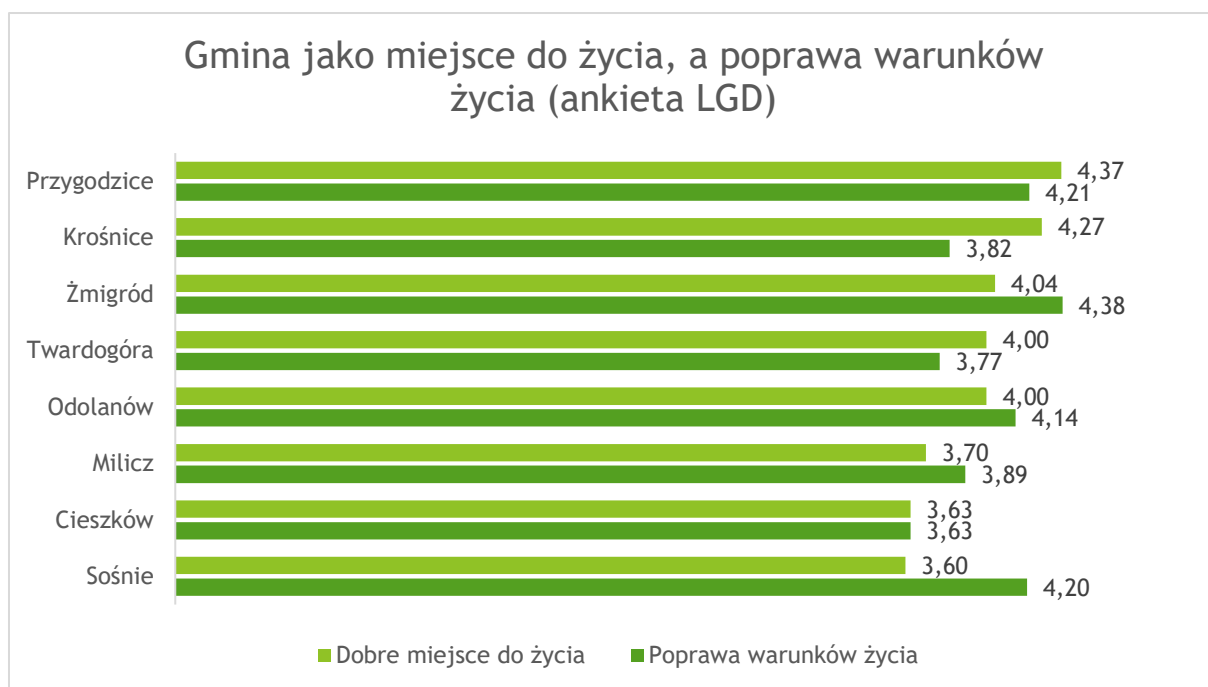
jako „szkolną” skalę od 1 do 5. Średnia ocena dla wszystkich respondentów wyniosła $m = 4,01$ i nie była bardzo zróżnicowana ($\sigma = 0,838$). Poprawę warunków do życia w ostatnich kilku latach częściej deklarowali mężczyźni ($m = 4,14$) niż kobiety ($m = 3,95$). Oceny kobiet były zdecydowanie bardziej zróżnicowane ($\sigma = 0,872$) niż mężczyzn ($\sigma = 0,756$).

Ocena *poprawy warunków do życia w ciągu ostatnich lat* była również mocno zróżnicowana w poszczególnych gminach obszaru Doliny Baryczy. Najczęściej pozytywne zmiany dostrzegali mieszkańcy gmin Żmigród i Przygodzice, a najrzadziej Cieszków i Twardogóra. Warto zauważyć, że mieszkańcy dostrzegający poprawę warunków do życia w gminie (wyższą średnią) są zgodniejsi w swoich opiniach, od mieszkańców gmin z niższą oceną średnią.

Wykres 114 Ankieta ewaluacyjna LGD - poprawa warunków życia w gminie w gminach obszaru

Do interesujących wniosków prowadzi porównanie odpowiedzi na pytanie o *ocenę gminy jako dobrego miejsca do życia* oraz *poprawy warunków życia w gminie*. W większości przypadków dostrzeżenie *poprawy warunków życia* częściej deklarują mieszkańcy gmin z niższą oceną jako *miejsce do życia*.

Wykres 115 Ankieta ewaluacyjna LGD - Gmina jako miejsce do życia, a poprawa warunków życia

Być może w gminach ocenionych gorzej jako *miejsce do życia* zmiany zachodzą szybciej (lub co bardziej prawdopodobne) są lepiej widoczne, niż w gminach, które mieszkańcy ocenili jako *dobre miejsce do życia*. Regule tej wymyka się gmina Żmigród, która została wysoko oceniona zarówno jako *dobre miejsce do życia* jak również miejsce, w którym nastąpiła *poprawa warunków życia*.

Bardzo wartościowych danych na temat oceny poszczególnych gmin obszaru Doliny Baryczy dostarczają wyniki ankiet ewaluacyjnych wdrażania LSR realizowanych samodzielnie przez LGD. W pytaniu *Jak ocenia Pan/i obecnie swoją gminę w następujących obszarach* wskazano 15 obszarów oddziaływania LSR prosząc respondentów o ocenę gminy na skali od 1 – *Bardzo źle* do 5 – *Bardzo dobrze* (respondenci mieli również do wyboru odpowiedź *Nie mam zdania*).

Najlepiej ocenianymi obszarami (suma odsetka ocen *Bardzo dobrze* i *Dobrze*) były: *atrakcyjność turystyczna* (83%), *infrastruktura i oferta sportowa i rekreacyjna* (73%) oraz *promocja obszaru, dziedzictwa kulturowego, zasobów naturalnych i turystyki* (72%). Najmniej ocen pozytywnych odnotowano w obszarach: *działania na rzecz imigrantów* (8%), *zaangażowanie mieszkańców w rozwiązywanie lokalnych problemów* (19%) oraz *działania na rzecz osób przed 25 rokiem życia* (22%). Najwięcej ocen negatywnych (suma odsetka odpowiedzi *Bardzo źle* i *Źle*) odnotowano w obszarach, które miały najmniej ocen pozytywnych, a dodatkowo jedynie we

wskazanych trzech obszarach odsetek ocen negatywnych był wyższy niż pozytywnych.

Podsumowując, gminy uzyskały wysokie oceny respondentów w obszarach związanych z tworzeniem oferty turystycznej i promocją obszaru, a także infrastruktury i oferty sportowej, rekreacyjnej i kulturalnej. Uczestnicy badań nisko ocenili gminy w sferze działań na rzecz grup defaworyzowanych (m.in. imigrantów, bezrobotnych, niepełnosprawnych, kobiet, osób starszych i młodzieży) oraz w angażowaniu społeczności w rozwiązywanie lokalnych problemów.

W celu porównania zmian w ocenach gmin w zależności od płci i gminy zamieszkania respondenta potraktowano odpowiedzi jako skalę od 1 do 5 obliczając średnią. Analizując tak obliczoną ocenę średnią uwidaczniają się obszary, które pomimo relatywnie wysokiego odsetka ocen pozytywnych mają niską średnią ocenę (m.in. *infrastruktura drogowa, sprzyjające warunki dla przedsiębiorców i prowadzenia firmy i infrastruktura i oferta kulturalna*). Wynika to z wysokiego odsetka ocen średnich (*Trochę dobrze, trochę źle*), które „ciągną” średnią ocenę w kierunku wartości 3.

	Bardzo źle	Źle	Trochę dobrze, trochę źle	Dobrze	Bardzo dobrze	Nie mam zdania	Suma ocen pozytywnych	Średnia ocena
Atrakcyjności turystycznej	0%	1%	15%	52%	31%	1%	83%	4,15
Infrastruktury i oferty sportowej i rekreacyjnej	0%	3%	22%	55%	19%	1%	73%	3,93
Promocji obszaru, dziedzictwa kulturowego, zasobów naturalnych i turystyki	1%	6%	21%	51%	21%	1%	72%	3,88
Infrastruktury i oferty kulturalnej	3%	10%	36%	40%	9%	3%	49%	3,51
Tożsamości mieszkańców z regionem	0%	8%	36%	44%	5%	8%	48%	3,68
Infrastruktury drogowej	3%	14%	49%	30%	4%	1%	34%	3,19
Sprzyjających warunków dla przedsiębiorców i prowadzenia firmy	2%	16%	37%	32%	1%	12%	33%	3,49
Działań na rzecz osób po 50 roku życia	2%	12%	32%	29%	1%	23%	31%	3,84
Możliwości zatrudnienia poza rolnictwem	4%	14%	37%	25%	5%	16%	30%	3,60
Działań i usprawnień na rzecz osób niepełnosprawnych	1%	16%	40%	24%	3%	16%	27%	3,60
Działań na rzecz bezrobotnych	1%	15%	34%	25%	1%	24%	25%	3,81
Działań na rzecz kobiet	3%	14%	36%	20%	3%	24%	23%	3,77
Działań na rzecz osób przed 25 rokiem życia	4%	19%	31%	21%	1%	23%	22%	3,66
Zaangażowania mieszkańców w rozwiązywanie lokalnych problemów	1%	19%	53%	18%	1%	6%	19%	3,18
Działań na rzecz imigrantów	6%	14%	24%	6%	2%	47%	8%	4,26

Tabela 39 Ankieta ewaluacyjna LGD - ocena różnych aspektów działań gmin

Płeć respondenta wpływa na ocenę gmin jedynie w części aspektów. Największe różnice uwidaczniają się w przypadku oceny działań gmin na rzecz grup defaworyzowanych, tworzenia warunków do zatrudnienia poza rolnictwem i sprzyjających przedsiębiorczości i prowadzeniu firmy. W tabeli poniżej zaprezentowano aspekty, w przypadku których różnica w średniej ocenie ze względu na płeć przekraczała 0,3.

	Średnia ocena		Ogółem	Δ (różnica)
	Kobieta	Mężczyzna		
Możliwości zatrudnienia poza rolnictwem	3,01	3,49	3,16	0,48
Działań na rzecz imigrantów	2,54	3,00	2,69	0,46
Sprzyjających warunków dla przedsiębiorców i prowadzenia firmy	3,01	3,43	3,16	0,42
Działań na rzecz kobiet	2,94	3,35	3,07	0,41
Działań na rzecz osób po 50 roku życia	3,09	3,45	3,20	0,36
Działań na rzecz bezrobotnych	2,99	3,33	3,11	0,35
Działań na rzecz osób przed 25 rokiem życia	2,85	3,16	2,95	0,31

Tabela 40 Ankieta ewaluacyjna LGD - ocena różnych aspektów działań gmin w zależności od płci respondenta

W okresie objętym badaniem ewaluacyjnym (lata 2018 – 2022) ocena gmin zmieniała się jedynie w wybranych aspektach. Istotne zmiany odnotowano w przypadku *infrastruktury drogowej*, której ocena wzrosła z 2,87 w roku 2018 do 3,34 w 2022. W tym samym okresie ocena tworzenia przez gminy *sprzyjających warunków dla przedsiębiorców i prowadzenia firmy* pogorszyła się z 3,20 (2018 r.) do 2,91 (2022). W przypadku wszystkich pozostałych aspektów ocena zmieniała się bardzo nieznacznie, o nie więcej niż 0,2.

Tabela poniżej prezentuje ocenę poszczególnych obszarów życia w gminach obszaru Doliny Baryczy.

	Gmina zamieszkania/siedziby								OGÓLEM
	Cieszków	Krośnice	Milicz	Odolanów	Przygodzice	Sośnie	Twardogóra	Żmigród	
Atrakcyjności turystycznej	3,25	4,00	4,26	4,00	4,32	3,60	4,00	4,33	4,14
Infrastruktury i oferty sportowej i rekreacyjnej	3,50	4,55	3,66	3,79	4,21	3,60	3,93	4,17	3,90
Promocji obszaru, dziedzictwa kulturowego, zasobów naturalnych i turystyki	3,50	3,45	3,96	3,86	3,95	2,60	4,07	4,00	3,87
Tożsamości mieszkańców z regionem	3,50	3,40	3,60	3,00	3,78	2,80	3,43	3,50	3,49
Infrastruktury i oferty kulturalnej	2,63	3,45	3,18	3,57	3,94	3,20	3,77	3,75	3,44
Działań na rzecz osób po 50 roku życia	2,25	2,75	3,02	3,62	3,47	3,75	3,46	3,41	3,20
Infrastruktury drogowej	2,75	3,36	2,84	3,64	3,68	2,80	2,79	3,67	3,18
Sprzyjających warunków dla przedsiębiorców i prowadzenia firmy	3,13	3,00	2,87	3,77	3,56	3,33	3,25	3,15	3,16
Możliwości zatrudnienia poza rolnictwem	2,71	2,89	3,00	3,92	3,53	3,80	3,20	2,91	3,16
Działań i usprawnień na rzecz osób niepełnosprawnych	2,71	2,80	3,34	3,29	3,13	3,00	3,17	3,00	3,15
Działań na rzecz bezrobotnych	2,29	2,63	3,18	3,50	3,07	3,00	3,10	3,29	3,11
Działań na rzecz kobiet	2,00	2,63	2,86	3,54	3,44	4,00	3,11	3,35	3,07
Zaangażowania mieszkańców w rozwiązywanie lokalnych problemów	2,88	3,00	2,90	3,07	3,16	2,80	2,93	3,10	2,99
Działań na rzecz osób przed 25 rokiem życia	2,00	2,38	2,88	3,23	3,40	3,00	3,15	3,00	2,95
Działań na rzecz imigrantów	1,83	2,25	2,57	3,36	3,17	3,50	2,88	2,60	2,69

Tabela 41 Ankieta ewaluacyjna LGD - ocena różnych aspektów działań gmin w poszczególnych gminach

Oceny poszczególnych obszarów różnią się w poszczególnych gminach Doliny Baryczy, a najistotniejsze różnice w stosunku do średniej oceny dla wszystkich respondentów to:

- **Gmina Cieszków** – w stosunku do rankingu dla całego obszaru Doliny Baryczy wyżej oceniono
  - tworzenie sprzyjających warunków dla przedsiębiorców do prowadzenia działalności gospodarczej

- zaangażowanie mieszkańców w rozwiązywanie lokalnych problemów.

- **Gmina Krośnice** – wyżej od średniej oceniono:

- zaangażowanie mieszkańców w rozwiązywanie lokalnych problemów

zaś niżej od średniej:

- działania na rzecz osób po 50 roku życia.

- **Gmina Milicz** – wyżej od średniej oceniono:

- działania i usprawnienia na rzecz osób niepełnosprawnych
- działania na rzecz bezrobotnych

zaś niżej od średniej:

- infrastrukturę drogową
- tworzenie sprzyjających warunków dla przedsiębiorców do prowadzenia działalności gospodarczej

- **Gmina Odolanów** – wyżej od średniej oceniono:

- możliwość zatrudnienia poza rolnictwem
- tworzenie sprzyjających warunków dla przedsiębiorców do prowadzenia działalności gospodarczej

zaś niżej od średniej:

- tożsamości mieszkańców z regionem
- infrastruktury i oferty kulturalnej

- **Gmina Przygodzice** – wyżej od średniej oceniono:

- działania na rzecz osób przed 25 rokiem życia
- działania na rzecz kobiet

zaś niżej od średniej:

- działania na rzecz osób po 50 roku życia

- **Gmina Sośnie** – wyżej od średniej oceniono:

- działania na rzecz kobiet
- działania na rzecz imigrantów
- możliwość zatrudnienia poza rolnictwem

zaś niżej od średniej:

- promocję obszaru, dziedzictwa kulturowego, zasobów naturalnych i turystyki
- tożsamość mieszkańców z regionem
- infrastrukturę drogową
- **Gmina Twardogóra** – nieznacznie wyżej od średniej oceniono:
  - działania na rzecz osób przed 25 rokiem życia

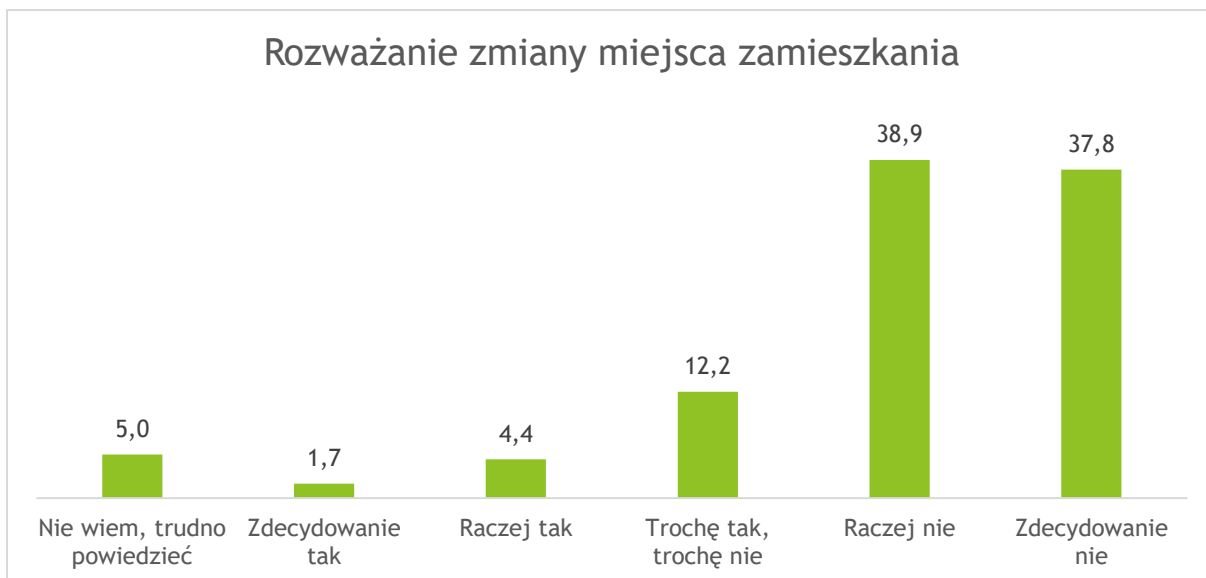
zaś wyraźnie niżej od średniej:

- infrastrukturę drogową
- **Gmina Żmigród** – wyżej od średniej oceniono:
  - działania na rzecz bezrobotnych
  - działania na rzecz kobiet

zaś niżej od średniej:

- możliwość znalezienia zatrudnienia poza rolnictwem
- działania i usprawnienia na rzecz osób niepełnosprawnych

Konsekwencją pytań o *jakość życia w miejscowości / gminie / obszarze Doliny Baryczy* i *poprawę warunków życia w ciągu ostatnich 5 lat* było pytanie o *rozważaną zmianę miejsca zamieszkania*. Na tak postawione pytanie ponad $\frac{3}{4}$ respondentów (77%) odpowiedziało *zdecydowanie nie* lub *raczej nie*. Respondentów rozważających przeprowadzenie się z obszaru Doliny Baryczy odnotowano łącznie nieznacznie ponad 6%, z których jedynie niecałe 2% wskazało odpowiedź *zdecydowane tak*.

Wykres 116 Ankieta mieszkańcy i turyści - rozważanie zmiany miejsca zamieszkania

Najczęściej podawanymi powodami chęci zmiany miejsca zamieszkania był *brak perspektyw zawodowych, względy osobiste i brak integracji ze społecznością lokalną.*

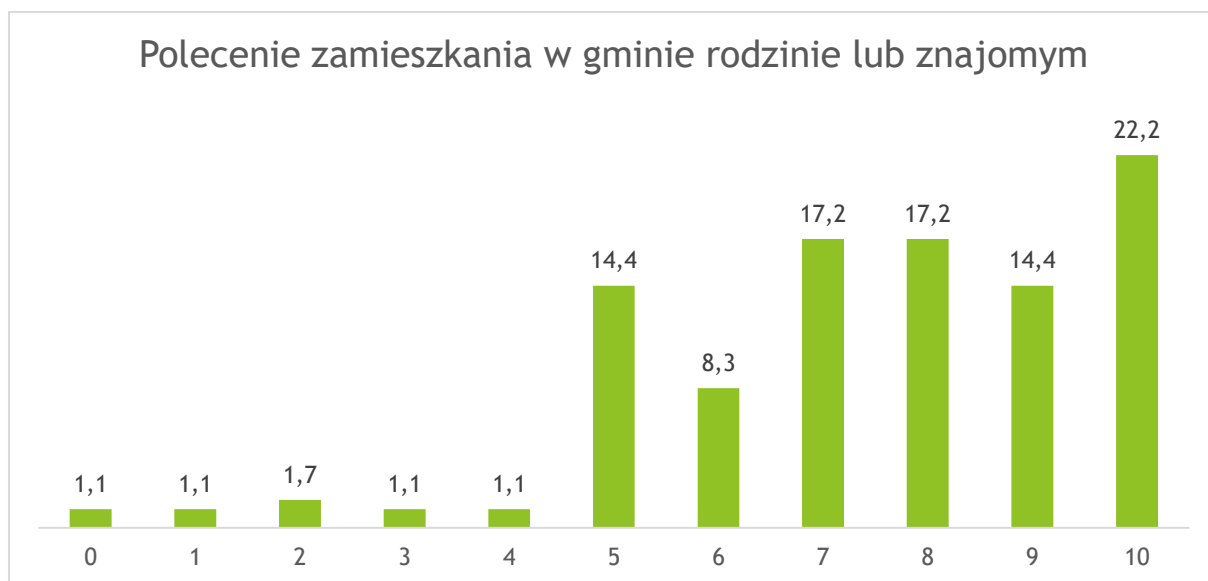
	Odpowiedzi		Procent obserwacji
	N	Procent	
Brak perspektyw zawodowych	16	33,3%	48,5%
Powody osobiste/rodzinne	9	18,8%	27,3%
Brak integracji ze społecznością lokalną	8	16,7%	24,2%
Niska jakość lub trudny dostęp do edukacji	5	10,4%	15,2%
Trudny dostęp do instytucji kultury	3	6,3%	9,1%
Inne	7	14,6%	21,2%
Ogółem	48	100,0%	145,5%

Tabela 42 Ankieta mieszkańcy i turyści - powody chęci zmiany miejsca zamieszkania

Wśród *innych* powodów respondenci wskazywali:

- *Zanieczyszczanie powietrza zwłaszcza zimą*
- *Wysokie koszty utrzymania*
- *Ograniczenia wynikające z obostrzeń Natura 2000 brak wsparcia ze strony samorządu-władz. Pogarszająca się infrastruktura. Coraz gorszy stan dróg lokalnych, coraz więcej śmieci, brak dostępu do szerokopasmowego - szybkiego Internetu, kiepski zasięg GSM itp.*
- *Inwestuje się w kulturę a brak dróg, infrastruktury*
- *Bardzo zły stan dróg.*

Kolejnym narzędziem zastosowanym do oceny jakości życia w poszczególnych gminach Stowarzyszenia PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy było bazujące na *Net Promoter Score* pytanie o *polecenie zamieszkania w swojej gminie rodzinie lub znajomym*. Oceny od 8 do 10 wskazało niecałe 54% respondentów. Średnia ocen wyniosła $m=7,45$ przy umiarkowanym, wynoszącym $\sigma=2,208$ odchyleniu standardowym. Łącznie poniżej średniej (ocena 5) znalazło się 6,1% ocen, na ocenę średnią wskazało 14,4%, zaś powyżej 79,4% ocen.

Wykres 117 Ankieta mieszkańcy i turyści - polecenie zamieszkania w gminie (Net Promoter Score)

Najczęstszymi powodami nie polecenia zamieszkania na terenie swojej gminy był brak miejsc pracy i perspektywy rozwoju zawodowego. Pojawiły się również opinie wskazujące inne powody:

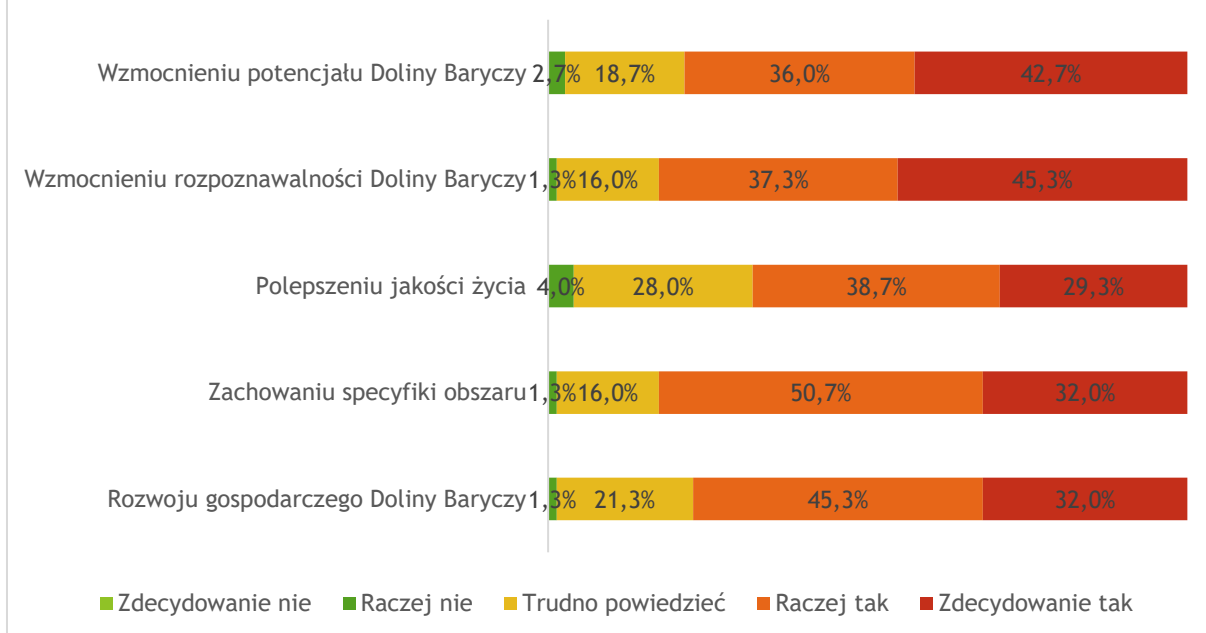
- *Ogrom powodów, brak komunikacji miejskiej, brak sklepu pobliskiej miejscowości, brak gazu, kanalizacji, chodników, Internetu, opieki zdrowotnej*
- *nieprzychylność władz gminy – powiatu w rozwiązaniu problemów w zagwarantowaniu dostępu do podstawowych potrzeb mieszkańców. Inwestycje uzależnione od ewentualnego pozyskania poparcia wyborczego a nie na podstawie analizy potrzeb. Coraz gorsza jakość dróg, coraz mniejsze bezpieczeństwo na drogach coraz więcej niezagospodarowanych, porzuconych śmieci.*
- *Nie ma w Miliczu zakładów pracy, sklepów, galerii. Do tego co weekend najeżdżają nas turyści którzy uprzykrzają nam życie i niszczą nasze piękne stawy*

Podsumowując, należy wskazać, że zdecydowana większość mieszkańców obszaru Doliny Baryczy wysoko ocenia działalność Stowarzyszenia PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy oraz zmiany, które zaszły w okresie wdrażania Strategii Rozwoju Lokalnego. Respondenci badania najwyżej ocenili obszary bezpośrednio związane z wyznaczonymi w LSR celami (zarówno na poziomie ogólnym, jak i szczegółowym), co dowodzi, że działania LGD zostały przez społeczność dostrzeżone i docenione. Zadowolonych z zamieszkiwania w obszarze Doliny Baryczy jest ponad 90% ankietowanych, a ich wysoką ocenę potwierdza niska skłonność do zmiany miejsca zamieszkania. Zdecydowana większość ankietowanych w ciągu 5 lat poprzedzających badanie dostrzegła pozytywne zmiany zarówno w swojej miejscowości, gminie jak i całym obszarze Doliny Baryczy. Największymi deklarowanymi problemami jest niedostateczny, w opinii respondentów badania rozwój gospodarczy regionu, a przez to brak atrakcyjnych perspektyw zawodowych. Wśród problemów wykraczających poza kompetencje LGD mieszkańcy Doliny Baryczy najczęściej wskazywali na niską jakość infrastruktury, w tym przede wszystkim degradację sieci drogowej.

5.9.2 Proces wrażeń Strategii Rozwoju Lokalnego w opinii beneficjentów wsparcia Stowarzyszenia PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy

Poza mieszkańcami obszaru Doliny Baryczy o ocenę realizacji Strategii Rozwoju Lokalnego w ostatnich 6 latach poproszono również beneficjentów działań LGD. W odniesieniu do obu wskazanych w LSR celów ogólnych ponad ¾ beneficjentów uznało, że zrealizowane przez nich działania przyczyniły się do ich osiągnięcia. Najwyższy odsetek odpowiedzi pozytywnych (*raczej tak* i *zdecydowanie tak*) odnotowano w odniesieniu do wzmocnienia potencjału i rozpoznawalności Doliny Baryczy. Beneficjenci w najmniejszym stopniu byli przekonani o wpływie zrealizowanych projektów na wzrost jakości życia.

Wpływ projektów na realizację celów ogólnych LSR

Wykres 118 Ankieta beneficjenci - Wpływ projektów na realizację celów ogólnych LSR

W celu łatwiejszego porównania wyników, odpowiedzi potraktowano jako 5 – stopniową skalę obliczając średnią ocenę każdego z obszarów. Wszystkie elementy składowe celów ogólnych LSR zostały ocenione wysoko, a respondenci byli w tych ocenach zgodni. Jak wspomniano wcześniej najłabiej ocenionym elementem był wpływ zrealizowanych projektów na *polepszenie jakości życia*, ale należy zastanowić się, na ile skala działań realizowanych przez LGD może w widoczny sposób wpływać na polepszenie jakości życia mieszkańców 8 gmin.

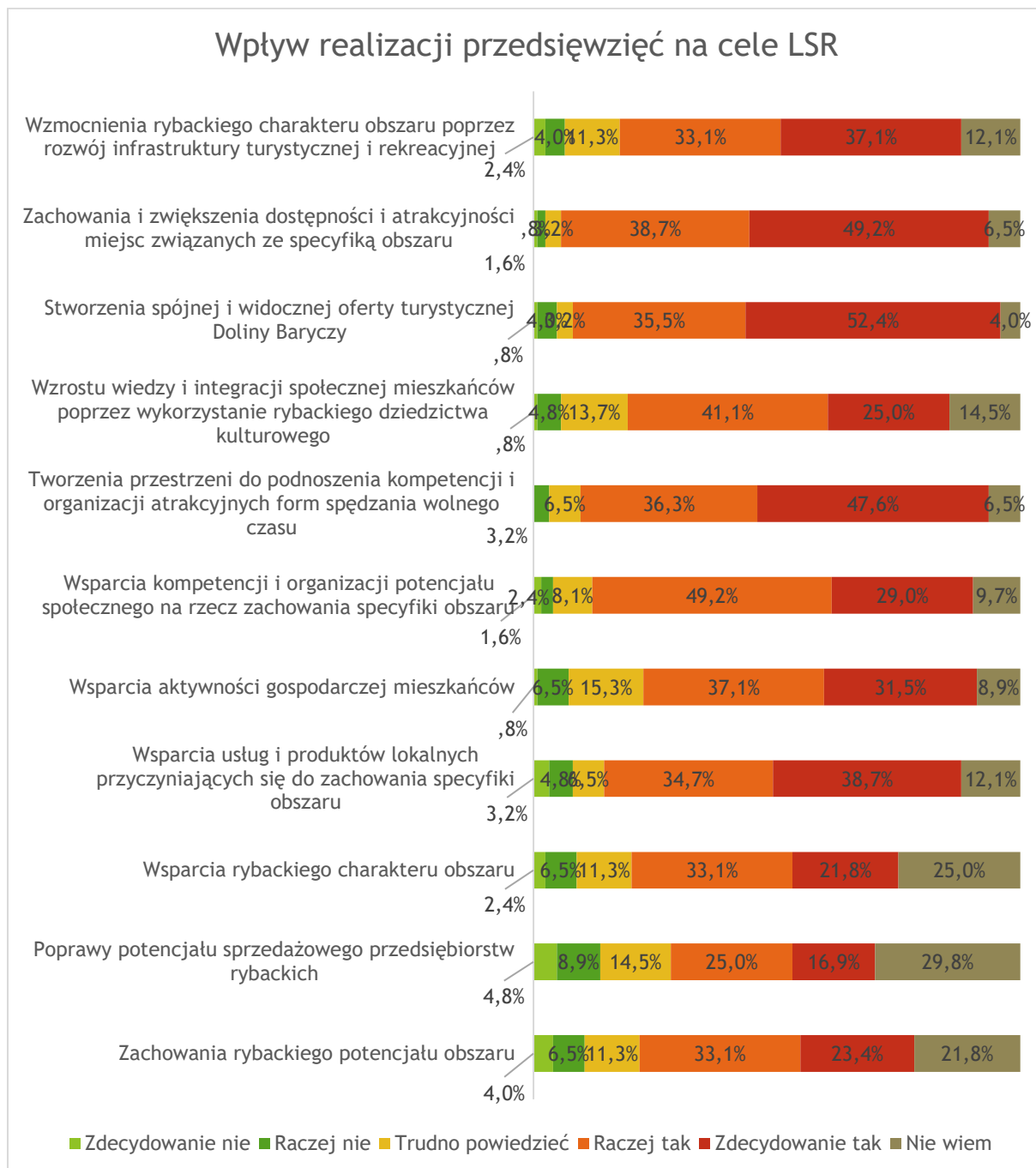
	Średnia	Odchylenie standardowe
Wzmocnieniu rozpoznawalności Doliny Baryczy	4,27	,777
Wzmocnieniu potencjału Doliny Baryczy	4,19	,833
Zachowaniu specyfiki obszaru	4,13	,723
Rozwoju gospodarczego Doliny Baryczy	4,08	,767
Polepszeniu jakości życia	3,93	,859

Tabela 43 Ankieta beneficjenci - Wpływ projektów na realizację celów ogólnych LSR

Ocenę wpływu przedsięwzięć realizowanych we współpracy ze Stowarzyszeniem PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy na realizację celów LSR pogłębiono prosząc o odniesienie się do wskazanych w strategii celów szczegółowych. W przypadku wszystkich celów szczegółowych odsetek odpowiedzi pozytywnych (*raczej tak* i *zdecydowanie tak*) był wyraźnie wyższy niż negatywnych. Charakterystyczny jest

relatywnie wysoki odsetek odpowiedzi *nie wiem*, w przypadku celów związanych z branżą rybacką i przedsięwzięć finansowanych z programu Rybactwo i Morze.

Wykres 119 Ankieta beneficjenci - Wpływ realizacji przedsięwzięć na cele LSR

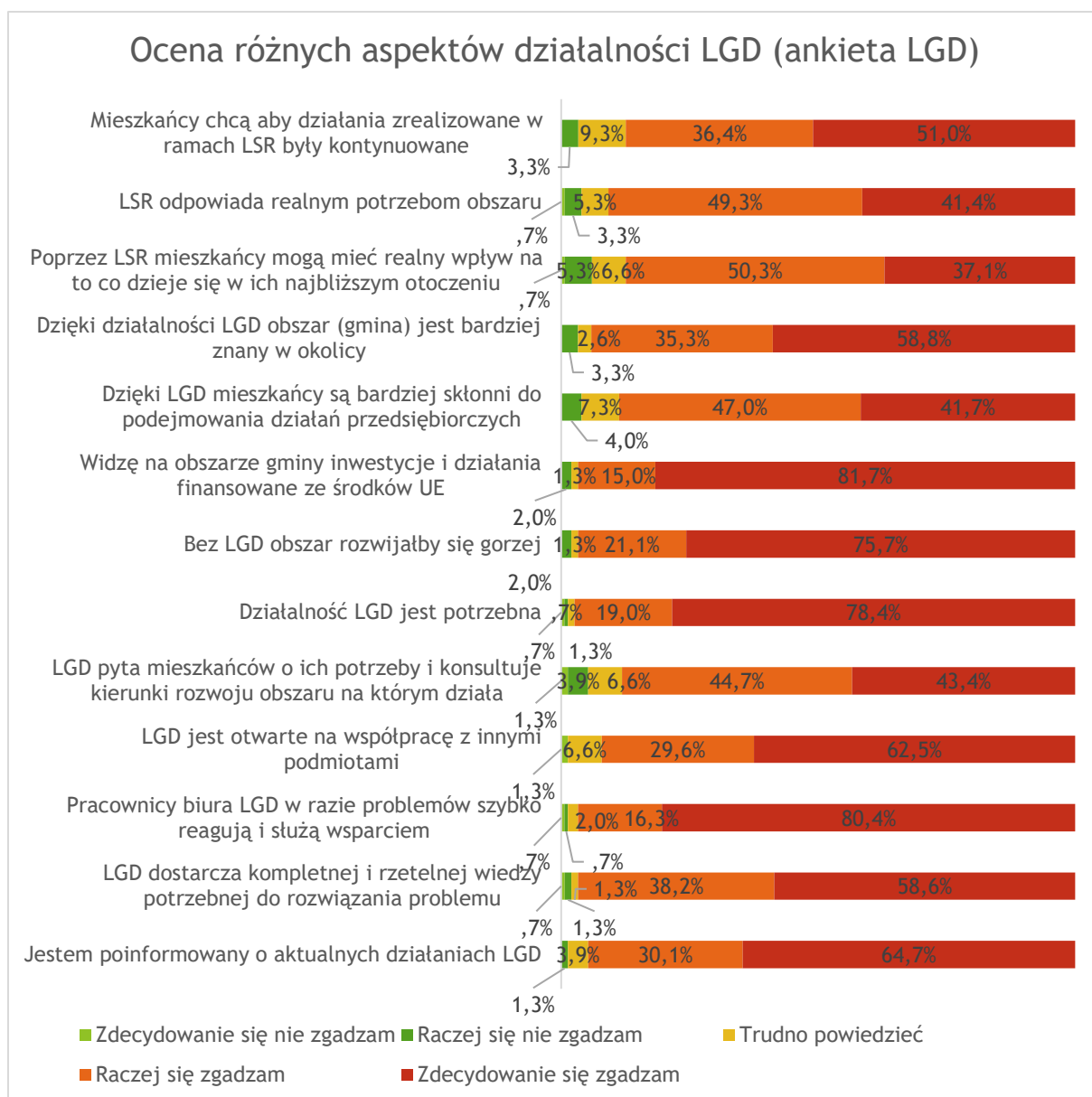
W celu łatwiejszej interpretacji uzyskanych wyników odpowiedzi respondentów potraktowano jako 5 – stopniową „szkolną” skalę odpowiedzi *nie wiem* traktując jako brak danych. Beneficjenci działań Stowarzyszenia PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy w największym stopniu zauważyli wpływ zrealizowanych projektów na zachowanie i zwiększenia dostępności i atrakcyjności miejsc związanych ze specyfiką

obszaru, stworzenia spójnej i widocznej oferty turystycznej Doliny Baryczy oraz tworzenie przestrzeni do podnoszenia kompetencji i organizacji atrakcyjnych form spędzania wolnego czasu. Najniższy odsetek beneficjentów zadeklarował wpływ zrealizowanych projektów na poprawę potencjału sprzedażowego przedsiębiorstw rybackich, zachowanie rybackiego charakteru obszaru oraz wsparcie rybackiego potencjału obszaru.

	Średnia	Odchylenie standardowe
Zachowania i zwiększenia dostępności i atrakcyjności miejsc związanych ze specyfiką obszaru	4,43	,725
Stworzenia spójnej i widocznej oferty turystycznej Doliny Baryczy	4,40	,816
Tworzenia przestrzeni do podnoszenia kompetencji i organizacji atrakcyjnych form spędzania wolnego czasu	4,37	,764
Wsparcia usług i produktów lokalnych przyczyniających się do zachowania specyfiki obszaru	4,15	1,026
Wsparcia kompetencji i organizacji potencjału społecznego na rzecz zachowania specyfiki obszaru	4,13	,818
Wzmocnienia rybackiego charakteru obszaru poprzez rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	4,12	,988
Wsparcia aktywności gospodarczej mieszkańców	4,01	,940
Wzrostu wiedzy i integracji społecznej mieszkańców poprzez wykorzystanie rybackiego dziedzictwa kulturowego	3,99	,878
Wsparcia rybackiego charakteru obszaru	3,87	1,034
Zachowania rybackiego potencjału obszaru	3,84	1,106
Poprawy potencjału sprzedażowego przedsiębiorstw rybackich	3,57	1,187

Tabela 44 Ankieta beneficjenci - Wpływ realizacji przedsięwzięć na cele LSR

Ważnym uzupełnieniem oceny działalności Stowarzyszenia PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy wyrażonej w badaniach zrealizowanych na potrzeby ewaluacji są wyniki ankiety prowadzonej samodzielnie przez LGD w całym okresie wdrażania LSR. Potencjalni beneficjenci i beneficjenci oceniali działalność LGD w 13 predefiniowanych obszarach posługując się 5 - stopniową skalą od 1 (*zdecydowanie się nie zgadzam*) do 5 (*zdecydowanie się zgadzam*). Respondenci w przytłaczającej większości wystawiali oceny bardzo dobre lub dobre, a najwięcej zwolenników miało twierdzenie *Działalność LGD jest potrzebna* (ponad 97% odpowiedzi *Zdecydowanie się zgadzam* i *Raczej się zgadzam*). Niemal równie dobrze (96% odpowiedzi pozytywnych) oceniono stwierdzenia: *LGD dostarcza kompletnej i rzetelnej wiedzy potrzebnej do rozwiązania problemu, pracownicy biura LGD w razie problemów szybko reagują i służą wsparciem, bez LGD obszar rozwijałby się gorzej oraz widzę na obszarze gminy inwestycje i działania finansowane ze środków UE*.

Wykres 120 Ankieta ewaluacyjna LGD - Ocena różnych aspektów działalności LGD

Najniżej (ale wciąż bardzo dobrze) oceniono stwierdzenia: *poprzez LSR mieszkańcy mogą mieć realny wpływ na to co dzieje się w ich najbliższym otoczeniu*, *mieszkańcy chcą aby działania zrealizowane w ramach LSR były kontynuowane* (po 87% odpowiedzi pozytywnych).

Odpowiedzi respondentów potraktowano jak szkolną skalę (od 1 do 5) obliczając średnią ocenę. Najwyższą ocenę uzyskało stwierdzenie *Widzę na obszarze gminy inwestycje i działania finansowane ze środków UE* (m = 4,76), a najniższą (m = 4,18). Trzymając się szkolnej analogii, wszystkie stwierdzenia / obszary działalności LGD uzyskały oceny od 5- do 4+. Warto zwrócić uwagę na bardzo niską wartość odchylenia standardowego – świadczącego o dużej zgodności ocen respondentów.

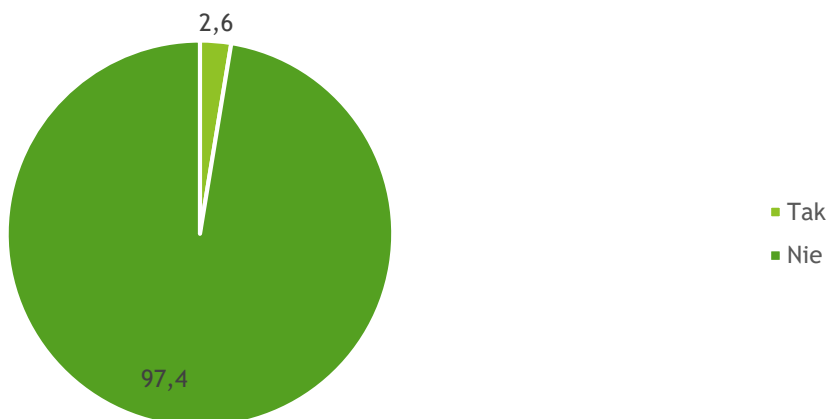
	Średnia	Odchylenie standardowe
Widzę na obszarze gminy inwestycje i działania finansowane ze środków UE	4,76	,571
Pracownicy biura LGD w razie problemów szybko reagują i służą wsparciem	4,75	,588
Działalność LGD jest potrzebna	4,74	,582
Bez LGD obszar rozwijałby się gorzej	4,70	,596
Jestem poinformowany o aktualnych działaniach LGD	4,58	,635
LGD dostarcza kompletnej i rzetelnej wiedzy potrzebnej do rozwiązania problemu	4,53	,661
LGD jest otwarte na współpracę z innymi podmiotami	4,52	,737
Dzięki działalności LGD obszar (gmina) jest bardziej znany w okolicy	4,50	,708
Mieszkańcy chcą aby działania zrealizowane w ramach LSR były kontynuowane	4,35	,785
LSR odpowiada realnym potrzebom obszaru	4,28	,765
Dzięki LGD mieszkańcy są bardziej skłonni do podejmowania działań przedsiębiorczych	4,26	,763
LGD pyta mieszkańców o ich potrzeby i konsultuje kierunki rozwoju obszaru na którym działa	4,25	,848
Poprzez LSR mieszkańcy mogą mieć realny wpływ na to co dzieje się w ich najbliższym otoczeniu	4,18	,825

Tabela 45 Ankieta ewaluacyjna LGD - ocena różnych aspektów działalności LGD

Jedynie czterech respondentów (2,6%) zauważyło jakieś negatywne efekty działania LGD wskazując zarówno na zagadnienia strategiczne, jak również na własne, subiektywne przypuszczenia czy uprzedzenia. Wśród odpowiedzi pojawiły się:

- *To nie jest raczej negatywny skutek, ale ocena strategii. Powinno być więcej środków na działania nieturystyczne, bo oferta jest już bardzo duża, a inni przedsiębiorcy także potrzebują wsparcia.*
- *Przyznawane są dotacje do projektów które w małym stopniu poprawiają różnorodność i wyjątkowość usług i produktów na obszarze.*
- *Odrzucenie wartościowych wniosków poprzez ocenę niezgodną z kryteriami.*
- *Środki przyznaje się wyłącznie najbliższym osobom dla członków Rady Programowej LGD.*

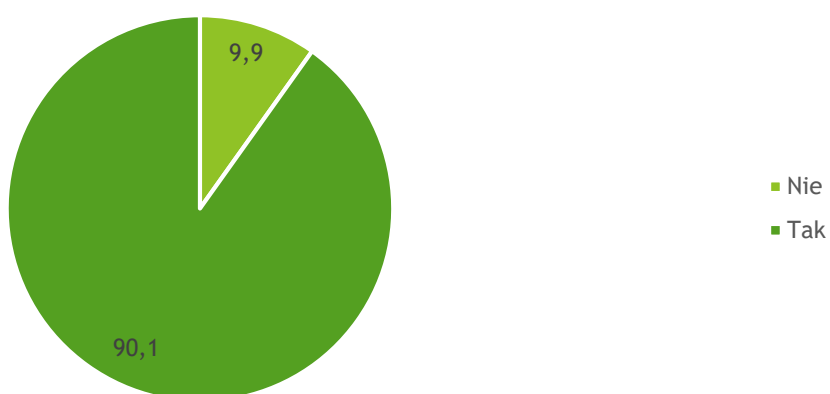
Negatywne efekty działania LGD

Wykres 121 Ankieta beneficjenci - negatywne skutki działalności LGD

Jak wskazują wyniki ankiety realizowanej przez LGD cele i założenia Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność (LSR) dla Doliny Baryczy na lata 2016 – 2022 zna ponad 90% respondentów. Taki wynik należy uznać za bardzo wysoki, świadczący o dużej świadomości potencjalnych beneficjentów i beneficjentów. Jednocześnie należy pamiętać, że mamy do czynienia z subiektywną oceną respondentów, a zatem ich obiektywna znajomość celów i założeń Strategii Rozwoju Lokalnego może być inna od deklarowanej.

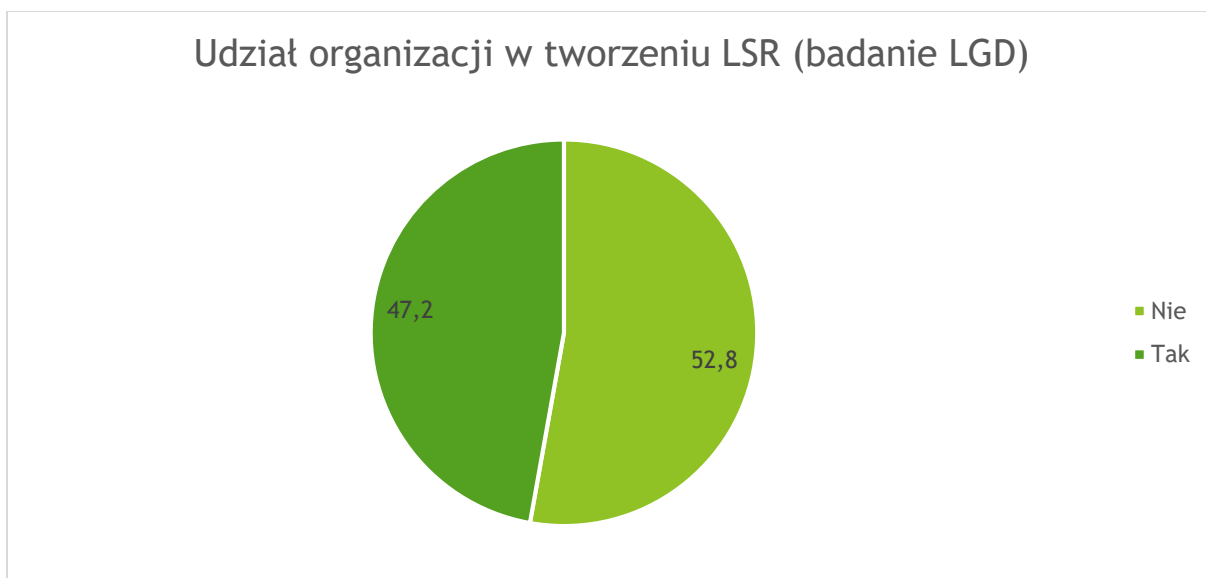
Znajomość celów i założeń LSR (badanie LGD)

Wykres 122 Ankieta ewaluacyjna LGD - znajomość celów i założeń LSR

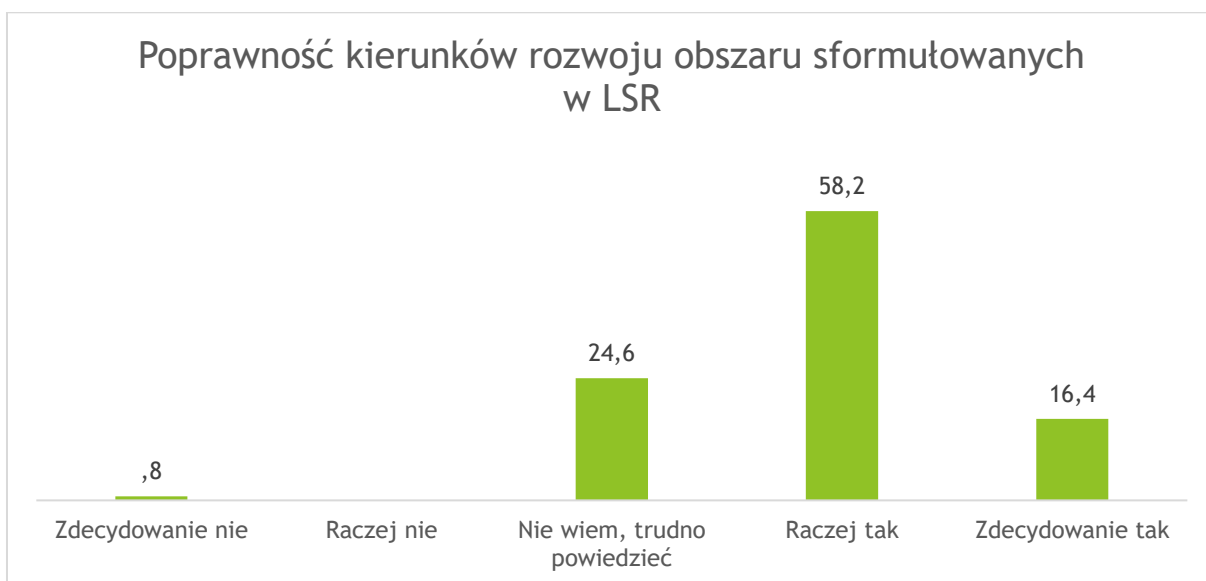
Pewną wskazówką tłumaczącą źródła bardzo wysokiej znajomości celów i założeń LSR jest fakt, że współdziałał swojej organizacji w tworzeniu Strategii Rozwoju Lokalnego zadeklarowała niemal połowa respondentów ankiety (47%). **Tak wysoki**

odsetek interesariuszy mających udział w tworzeniu LSR należy uznać za bardzo cenny i świadczący o szerokich konsultacjach społecznych towarzyszących tworzeniu tego dokumentu.

Wykres 123 Ankieta ewaluacyjna LGD - współudział w tworzeniu LSR

W opinii beneficjentów kierunki rozwoju Doliny Baryczy w ewaluowanej Strategii Rozwoju Lokalnego zostały wyznaczone prawidłowo. *Zdecydowanie tak* i *raczej tak* uważa $\frac{3}{4}$ respondentów (75%). Przeciwnego zdania był zaledwie jeden uczestnik badania (niecały 1%), zaś niemal $\frac{1}{4}$ respondentów wybrała odpowiedź *nie wiem, trudno powiedzieć*.

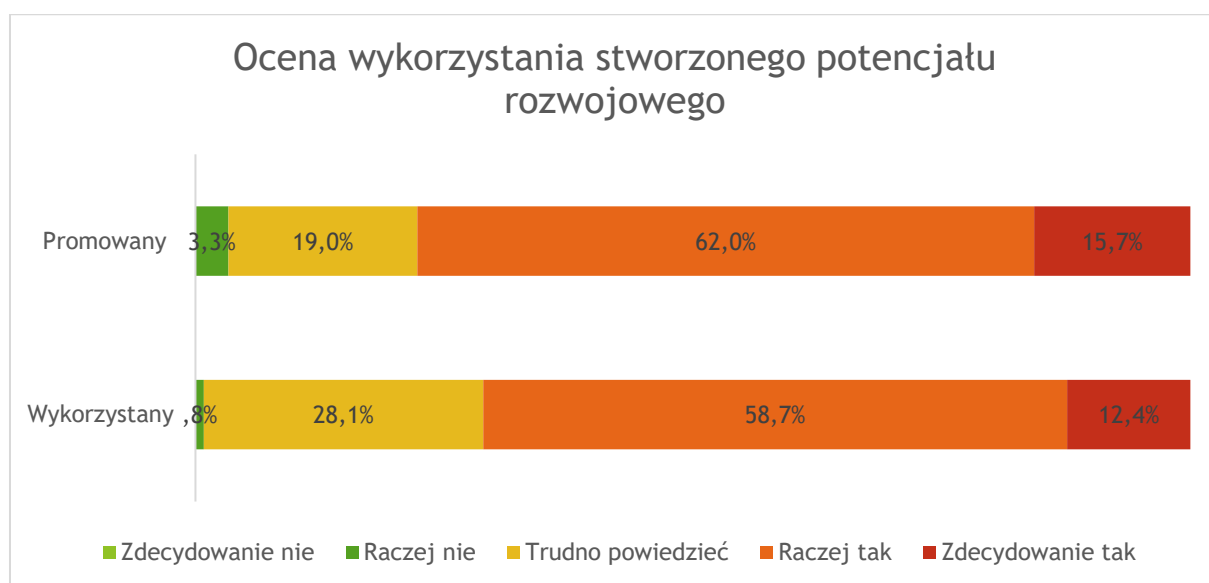

Wykres 124 Ankieta beneficjenci - ocena poprawności kierunków rozwoju obszaru

Podsumowując należy zauważyć, że beneficjenci działań LGD Stowarzyszenie PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy uważają, że cele strategii zostały wyznaczone prawidłowo, a w znakomitej większości są przekonani o wpływie realizowanych przez siebie przedsięwzięć / projektów na osiągnięcie zarówno celów ogólnych, jak i szczegółowych ewaluowanej Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność (LSR) dla Doliny Baryczy na lata 2016 – 2022.

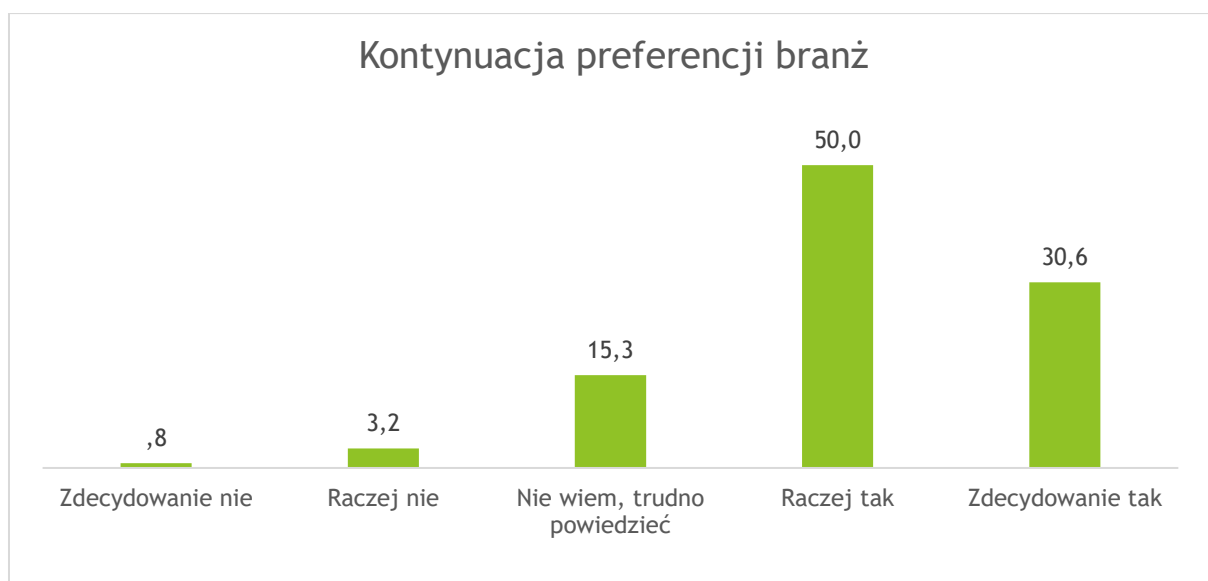
Pragnąc pogłębić ocenę przedsięwzięć realizowanych w ramach wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju zapytano beneficjentów, czy w ich opinii bazujący na zachowaniu dziedzictwa przyrodniczego i rybackiego potencjał rozwojowy obszaru jest odpowiednio wykorzystany i promowany. Respondenci oceniali oba wymiary na skali od 1 – *zdecydowanie nie* od 5 – *zdecydowanie tak*. Zdecydowana większość beneficjentów działań LGD jest przekonanych, że budowany w oparciu o dziedzictwo przyrodnicze i tradycje rybackie potencjał regionu jest zarówno odpowiednio promowany (78%) jak i wykorzystany (71%). Uwagę zwraca relatywnie wysoki odsetek odpowiedzi *nie wiem*, który w przypadku *promocji* wyniósł 19%, a w przypadku *wykorzystania* ponad 28%.

Uzyskane wyniki, a szczególnie wysoki odsetek odpowiedzi *nie wiem* mogą sugerować potrzebę wzmocnienia w przyszłej LSR komunikacji popularyzującej koncepcję tworzenia *zintegrowanej oferty obszaru*, a przede wszystkim informującej o praktycznym wykorzystaniu powstającego przy współdziałaniu Stowarzyszenia PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy potencjału rozwojowego obszaru.

Wykres 125 Ankieta beneficjenci - ocena wykorzystania potencjału rozwojowego

W ramach ewaluowanej Strategii Rozwoju Lokalnego w ramach zachowania specyfiki obszaru preferowane były: branża turystyczna, przetwórstwo i produkcja w oparciu o lokalne zasoby oraz rybactwo. Reprezentujących różne branże beneficjentów wsparcia LGD zapytano, czy takie preferencje powinna być kontynuowane. Ponad 80% ankietowanych (wśród których ponad 30% w stopniu *zdecydowanym*) opowiedziało się za kontynuowaniem preferowania tych branż. Odpowiedź trudno powiedzieć wybrał co szósty uczestnik ankiety (15%), a przeciwko kontynuowaniu preferencji było 5 respondentów stanowiących 4% próby badawczej.

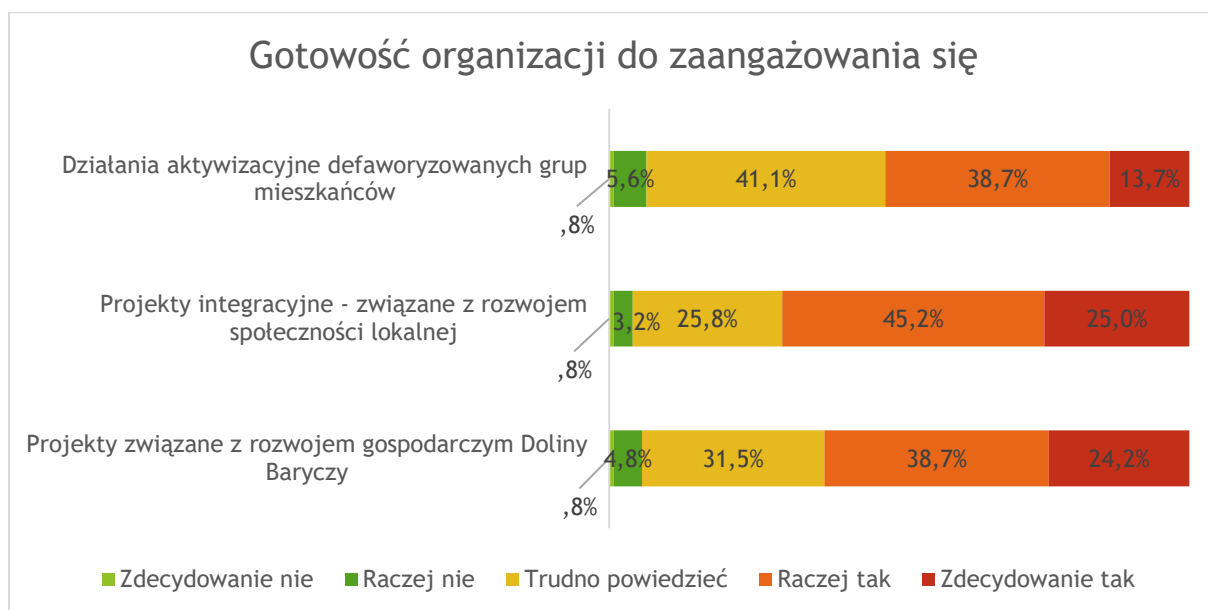

Wykres 126 Ankieta beneficjenci - ocena preferencji branż

Na potrzeby oceny potencjału beneficjentów do zaangażowania w przedsięwzięcia realizowane w ramach przyszłej Strategii Rozwoju Lokalnego respondentów badania poproszono o wskazanie gotowości swoich podmiotów (firm, organizacji, jednostek samorządu terytorialnego) do wzięcia udziału w projektach realizowanych w trzech kluczowych obszarach. Najwyższy odsetek respondentów (ponad 70%) jest gotów zaangażować się w *projekty integracyjne - związane z rozwojem społeczności lokalnej*. Nieco mniejszą gotowość respondenci zadeklarowali do zaangażowania się w *projekty związane z rozwojem gospodarczym Doliny Baryczy* (niemal 63%), a najmniejszą do zaangażowania się w działania aktywizacyjne defaworyzowanych grup mieszkańców (nieznacznie ponad 52%). Co ciekawe, odsetek beneficjentów nie chcących zaangażować się w poszczególne rodzaje działań pozostaje na relatywnie stałym, niskim poziomie w przedziale od 4% do 6%, a zmienia się odsetek niezdecydowanych (odpowiedź *trudno powiedzieć*) i gotowych do zaangażowania się.

Należy podkreślić, że wśród działających na obszarze Doliny Baryczy podmiotów istnieje duży potencjał i gotowość do zaangażowania się w działania związane z rozwojem obszaru, co należy uwzględnić i spróbować wykorzystać w działaniach planowanych w ramach opracowywanej Strategii Rozwoju Lokalnego na lata 2023 - 2027.

Wykres 127 Ankieta beneficjenci - gotowość do zaangażowania się w działania w ramach LSR

Jedną z zaplanowanych w LSR form współpracy z potencjalnymi beneficjentami i beneficjentami było doradztwo. Odpowiednie działania doradcze zaplanowano w odniesieniu wszystkich typów i tematów realizowanego wsparcia – sporządzania i kryteriów wyboru wniosków, grantów i projektów. Istotnym jest, że beneficjenci i potencjalni beneficjenci mieli możliwość skorzystania z doradztwa na każdym etapie przygotowania wniosku. Zainteresowanie tą formą wsparcia było wysokie i wzrastało przede wszystkim w trakcie naborów wniosków. Najczęstszą formą doradztwa były spotkania i warsztaty tematyczne oraz doradztwo indywidualne w biurze LGD. Dla naborów prowadzonych w latach 2020-2021 w czasie trwania epidemii COVID-19 większość działań doradczych była realizowana zdalnie. Założone w planie komunikacji wskaźniki porad zostały wielokrotnie przekroczone w przypadku czterech zrealizowanych działań informacyjnych. Pozostałe trzy wskazane w LSR działania informacyjne będą realizowane w latach 2022 – 2023, a więc po okresie objętym ewaluacją, jednak osiągnięcie zakładanej przypisanej do nich wartości wskaźników nie budzi najmniejszych wątpliwości.

Beneficjenci oceniali doradztwo świadczone przez Stowarzyszenie PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy na skali od 0 (źle) do 10 (dobrze) w trzech aspektach. Należy zauważyć, że wszystkie aspekty doradztwa świadczonego przez Biuro LGD uzyskały bardzo wysoką ocenę respondentów. Zarówno *forma komunikacji*, *czas uzyskania porady*, jak i jej *wartość merytoryczna* zostały ocenione na ponad 9 w 10-cio stopniowej skali, co **świadczy o wysokim profesjonalizmie, kulturze osobistej, oraz zaangażowaniu pracowników Biura LGD**. Średnią ocenę doradztwa w poszczególnych aspektach prezentuje tabela poniżej.

	Średnia	Odchylenie standardowe
udzielane w odpowiednim dla mnie czasie	9,18	1,730
fachowe, merytoryczne	9,30	1,699
udzielane w odpowiedniej dla mnie formie (np. osobiście, mailowo, telefonicznie)	9,43	1,515

Tabela 46 Ankieta beneficjenci - ocena komunikacji LGD

W ramach badania ewaluacyjnego ocenie beneficjentów poddane zostało również wsparcie udzielane przez Biuro LGD na różnych etapach realizacji projektu. Oceny dokonywano na stosowanej wcześniej skali od 0 (źle) do 10 (dobrze) w odniesieniu do czterech etapów realizacji projektu – *składania wniosku*, *realizacji projektu* i *rozliczenia projektu* oraz *promocji efektów*. Na wszystkich etapach projektu wsparcie udzielane przez Biuro LGD zostało ocenione bardzo wysoko - wszystkie oceny wyniosły ponad 9 w 10-cio stopniowej skali. O wysokiej jakości wsparcia świadczonego przez biuro Stowarzyszenia PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy przez cały okres współpracy z beneficjentami świadczy rosnąca się na kolejnych etapach bardzo wysoka średnia ocena.

	Średnia	Odchylenie standardowe
Składanie wniosku	9,36	1,238
Realizacja projektu	9,33	1,990
Rozliczenie projektu	9,42	2,019
Promocja efektów	9,45	1,990

Tabela 47 Ankieta beneficjenci - ocena wsparcia na poszczególnych etapach

W trakcie ubiegania się o dofinansowanie beneficjenci bardzo chętnie korzystali ze wsparcia oferowanego przez Biuro LGD. Średnio każdy z uczestników badania wskazał 4,9 formy wsparcia, z której korzystał. Najczęściej wykorzystywaną przez beneficjentów formą wsparcia był udział w szkoleniach stacjonarnych lub on-line (83%), wyjaśnienie warunków i zasad oceny wniosków i otrzymania dofinansowania

(68%) oraz *pomoc w wypełnianiu dokumentów, sprawdzanie ich poprawności* (61%). Powyżej połowy respondentów skorzystało również z materiałów / nagrań ze szkoleń udostępnionych na stronie WWW (59%).

Wykres 128 Ankieta beneficjenci - wykorzystywane formy wsparcia

Warto zauważyć, że trzy najczęściej wykorzystywane formy wsparcia beneficjentów wiążą się z bezpośrednimi kontaktami beneficjenta z pracownikami Biura LGD. Fakt ten w połączeniu z wysoką oceną różnych aspektów udzielanego wsparcia i doradztwa na wszystkich etapach realizacji projektu świadczy o bardzo dobrej organizacji pracy Biura LGD i fachowej wiedzy oraz zaangażowaniu jego pracowników.

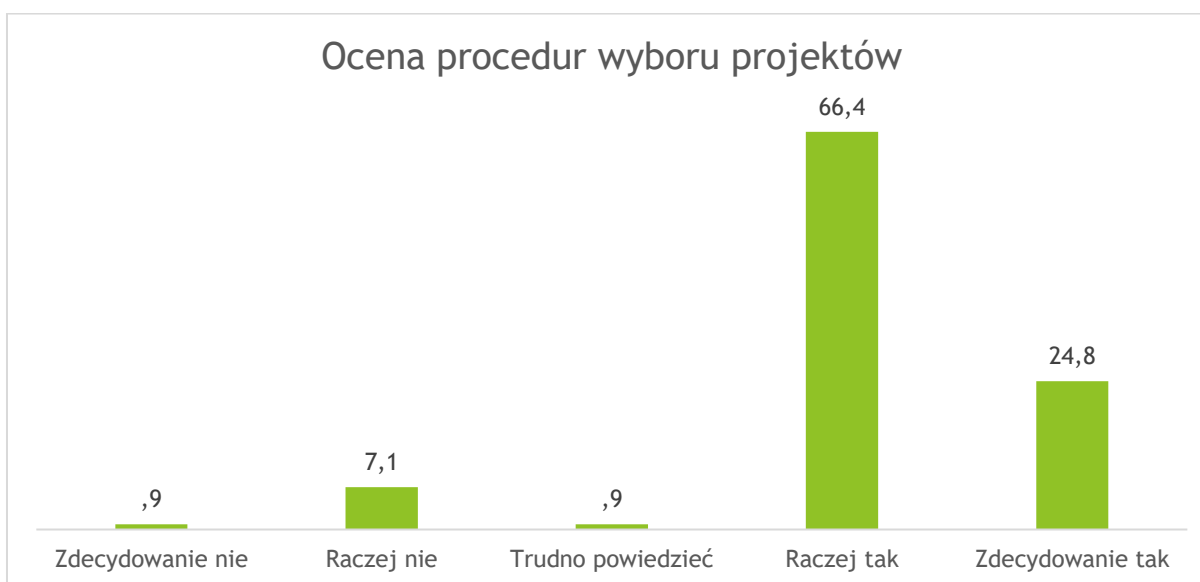
Biorący udział w badaniu beneficjenci zostali poproszeni o ocenę pięciu stwierdzeń opisujących poszczególne elementy procesu składania i realizacji wniosku. Do oceny zastosowano „szkolną” skalę od 1 – *zdecydowanie nie* do 5 – *zdecydowanie tak*. Średnie oceny wszystkich stwierdzeń były wysokie, a głosy krytyczne pojedyncze. Najwyżej oceniono stwierdzenie *procedury oceny i kryteria wyboru wniosków były dla mnie jasne* (m=4,40), a nieznacznie niżej *informacje na temat możliwości udziału w*

projekcie były wystarczające oraz proces wyboru był obiektywny (oba stwierdzenia $m=4,37$). Niższą ocenę uzyskały stwierdzenia: kryteria wyboru projektów były dla mnie zrozumiałe i jednoznaczne ($m=4,33$) oraz czy w Pana/i opinii wybrano najlepsze projekty ($m=4,10$). Warto zauważyć niską wartość odchylenia standardowego, co świadczy o dużej zgodności respondentów w stosunku do ocenianych stwierdzeń.

	Średnia	Odchylenie standardowe
Informacje na temat możliwości udziału w projekcie były wystarczające	4,37	,655
Procedury oceny i kryteria wyboru wniosków były dla mnie jasne	4,40	,661
Kryteria wyboru projektów były dla mnie zrozumiałe i jednoznaczne	4,33	,665
Proces wyboru był obiektywny	4,37	,741
Czy w Pana/i opinii i wybrano najlepsze projekty	4,10	,801

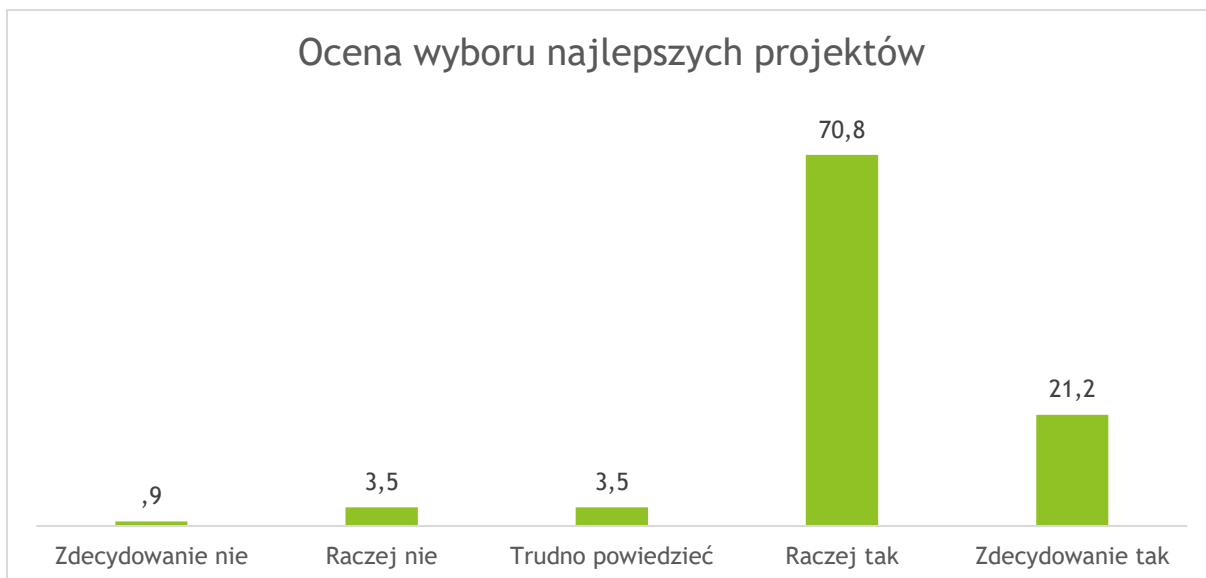
Tabela 48 Ankieta beneficjenci - ocena procesu aplikowania

Dodatkowych informacji na temat procesu aplikowania o środki i wsparcia udzielanego przez LGD dostarczają wyniki realizowanego samodzielnie przez LGD badania oceniającego wdrażanie LSR. W opinii ankietowanych procedury wyboru projektów były wystarczająco przejrzyste i przyjazne – odpowiedziało tak niemal 92% uczestników badania. Przeciwnego zdania było 8% respondentów, z których tylko jedna osoba wybrała odpowiedź *zdecydowanie nie*.

Wykres 129 Ankieta beneficjenci - ocena procedur wyboru

Respondenci w znakomitej większości (92%) uznali, że kryteria wyboru pozwalały na wybór obiektywnie najlepszych projektów. Jedynie nieco ponad 4% (5 os.) ankietowanych nie zgodziło się z taką opinią.

Wykres 130 Ankieta beneficjenci - ocena wyboru najlepszych projektów

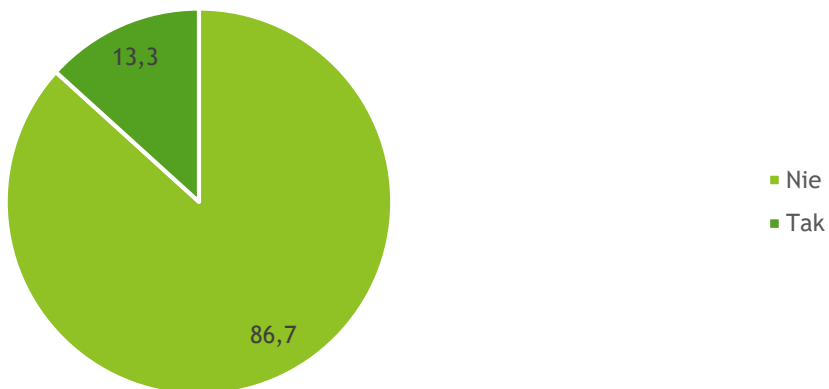
Kryteria wyboru projektów były jednoznaczne i obiektywne w opinii ponad 91% uczestników badania, z których ponad 27% wskazało odpowiedź *zdecydowanie tak*. O braku obiektywizmu i/lub jednoznaczności kryteriów przekonanych jest 7% ankietowanych (8 os.).

Wykres 131 Ankieta beneficjenci - ocena jednoznaczności i obiektywizmu kryteriów

Zdecydowana większość respondentów tej ankiety nie zmieniała swoich pierwotnych planów i zamierzeń w celu dostosowania projektu do wymagań związanych z możliwością otrzymania środków z LGD. **Oznacza to, że kryteria oceny wniosków nie zmuszały respondentów do zmiany pierwotnych planów, a zatem wsparcie nie zmieniało i nie wypaczało początkowych założeń i planów respondentów.**

Modyfikacja planów w celu otrzymania środków z LGD

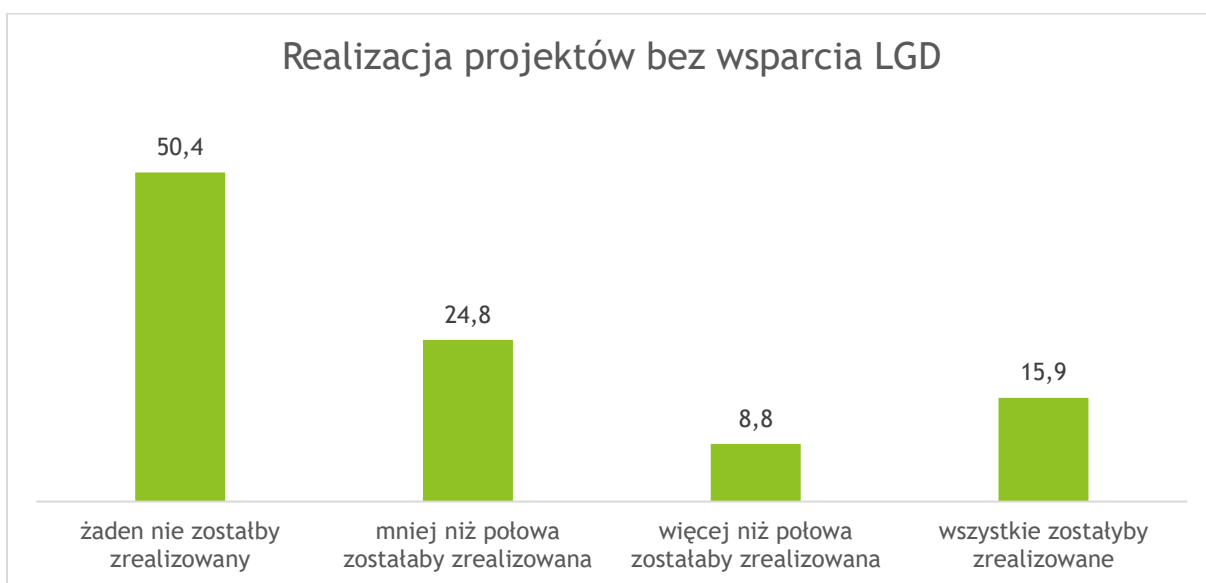

Wykres 132 Ankieta beneficjenci - zmiana planów w celu otrzymania wsparcia

Zakres wprowadzonych przez respondentów zmian obejmował zmiany zakresu zakupów lub zakresu zadania, zatrudnienie osób z grupy defaworyzowanej, zgodność z wymogami zapisanymi w strategii LGD, uzupełnienie i udoskonalenie projektu, wykreśleniu niektórych kosztów i opracowaniu lub dopracowaniu założeń biznesowych.

W przypadku nieuzyskania wsparcia ze strony LGD, w połowie przypadków żaden ze zgłaszanych projektów nie zostałby zrealizowany, a w ¼ przypadków została by zrealizowana mniej niż połowa projektów. W niemal 16% przypadków wszystkie projekty zostałyby zrealizowane nawet bez wsparcia LGD.

Realizacja projektów bez wsparcia LGD

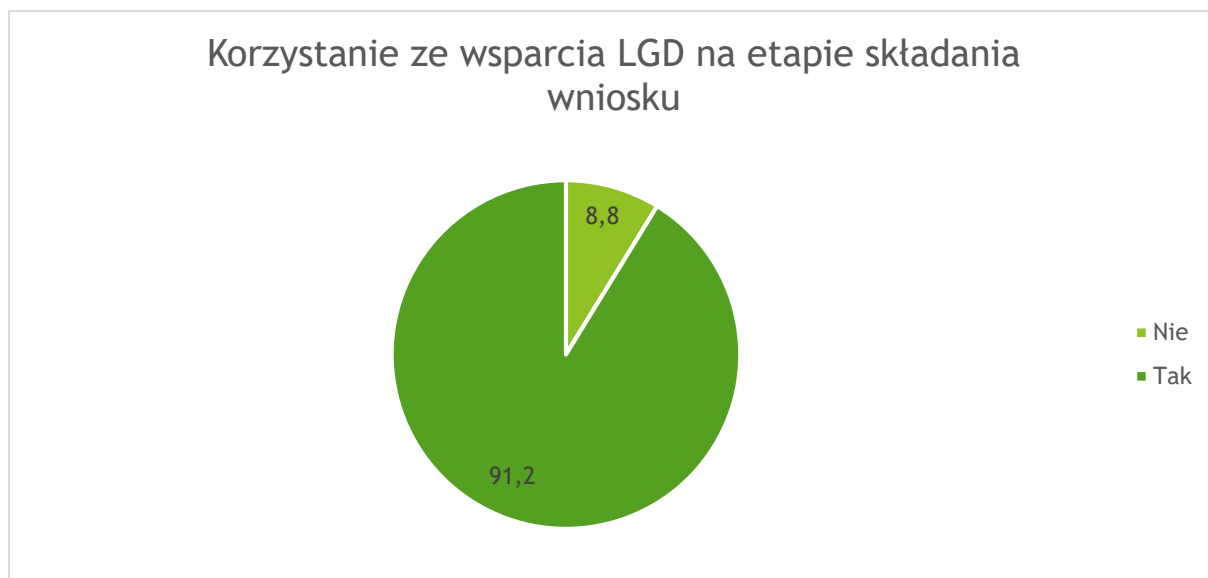
Wykres 133 Ankieta beneficjenci - realizacja projektów przy braku wsparcia

Bez wsparcia ze strony LGD, projekty, które byłyby zrealizowane najczęściej obejmowałyby *niewielki ograniczony zakres* (41%) lub *znacznie ograniczony zakres* (27%). Nieco ponad 23% projektów zostałyby zrealizowane w pierwotnie zakładanym zakresie pomimo braku wsparcia LGD.

Wykres 134 Ankieta beneficjenci - zakres realizacji projektu przy braku wsparcia LGD

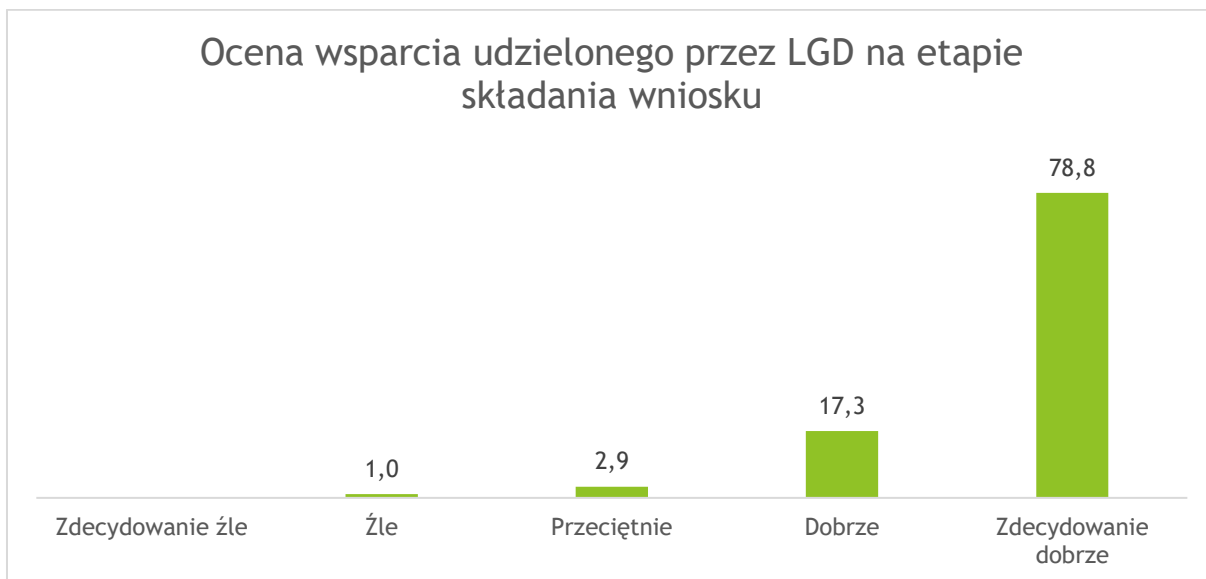
Olbrzymia większość (91%) beneficjentów na etapie składania wniosku korzystała z jakiejś formy wsparcia ze strony LGD. Tak szerokie korzystanie ze wsparcia należy uznać za sukces LGD zarówno w wymiarze merytorycznym jak i organizacyjnym.

Wykres 135 Ankieta beneficjenci - korzystanie ze wsparcia LGD na etapie składania wniosku

Respondenci bardzo wysoko ocenili wsparcie udzielone przez LGD. Oceny *Zdecydowanie dobrze* i *dobrze* stanowią ponad 96% wszystkich wskazań. Udzielone

wsparcie jako *przeciętne* oceniło niecałe 3% respondentów (3 os.), a ocenę *źle* wskazała tylko 1 osoba (niecały 1% ankietowanych).

Wykres 136 Ankieta beneficjenci - ocena wsparcia na etapie składania wniosku

Respondenci ankiety realizowanej przez Stowarzyszenie PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy pozostają w stałym kontakcie z LGD – zaledwie niecałe 2% uczestników badania (2 os.) nie ma żadnego kontaktu z LGD. Najczęstszymi sposobami kontaktu są *organizowane przez LGD spotkania* i *kontakt telefoniczny* (połowa uczestników badania korzysta z tych form komunikacji). Popularne jest również *czytanie komunikatów na stronie internetowej LGD* (ponad 40% ankietowanych deklaruje taką formę komunikacji).

	Odpowiedzi		Procent obserwacji
	N	Procent	
Tak, nasi przedstawiciele chodzą na organizowane przez LGD spotkania	61	30,7%	53,5%
Tak, od czasu do czasu kontaktujemy się telefonicznie	59	29,6%	51,8%
Tak, czytamy komunikaty na stronie internetowej LGD	46	23,1%	40,4%
Tak, mamy osobisty kontakt z członkami LGD	26	13,1%	22,8%
Tak, kontaktujemy się przez e-mail	5	2,5%	4,4%
Nie mamy z LGD żadnego kontaktu	2	1,0%	1,8%
Ogółem	199	100,0%	174,6%

Tabela 49 Ankieta ewaluacyjna LGD - formy kontaktu z LGD

Beneficjenci najczęściej komunikują się z LGD nie częściej niż *raz w miesiącu* i nie rzadziej niż *raz na kwartał*. Odpowiedzi te wybrało niemal $\frac{2}{3}$ ankietowanych. Niemal $\frac{1}{4}$

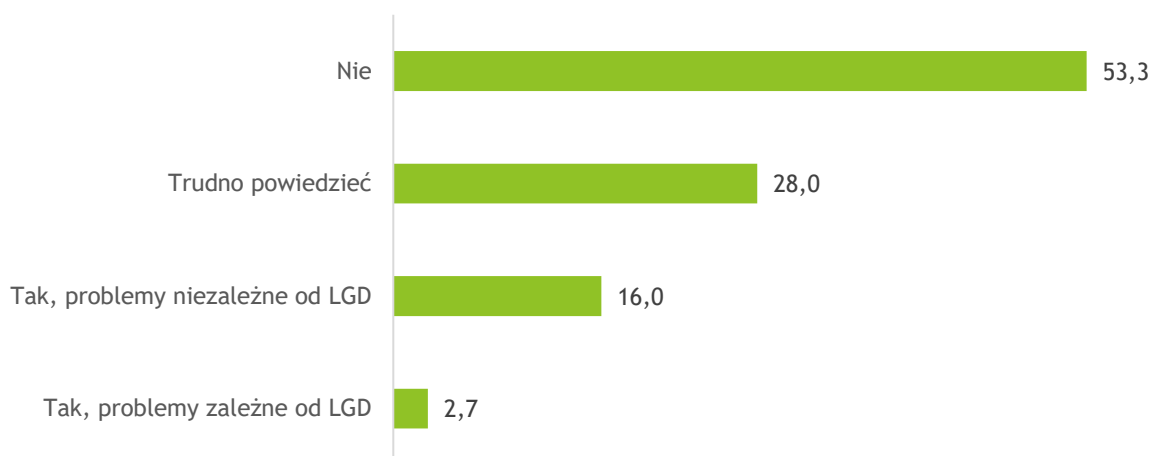
uczestników badania kontaktuje się z LGD *kilka razy w miesiącu*. Można stwierdzić, że regularny kontakt z LGD utrzymuje niemal 90% respondentów badania.

Wykres 137 Ankieta ewaluacyjna LGD - częstotliwość komunikowania się z LGD

W badaniu ewaluacyjnym z beneficjentami zostali oni zapytani o problemy, które wystąpiły w trakcie wspólnej ze Stowarzyszeniem PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy realizacji projektu. Ponad połowa respondentów (53%) nie doświadczyła żadnych problemów, a 28% wskazało odpowiedź *trudno powiedzieć*. Problemów w realizacji projektu łącznie doświadczyło niecałe 19% ankietowanych, z czego 16% zadeklarowało, że były to problemy niezależne od LGD, a niecałe 3% (2 osoby) wskazało na problemy zależne od Stowarzyszenia PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy. Wśród wskazywanych problemów najczęściej wskazywano na ograniczenia i zmiany związane z pandemią COVID – 19 oraz długi czas oczekiwania na decyzję i/lub działanie ze strony Urzędu Marszałkowskiego. Warto zauważyć, że najczęściej zgłaszane problemy wykraczają poza kompetencje LGD i nie powinny wpływać na ocenę pracy Biura Stowarzyszenia PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy.

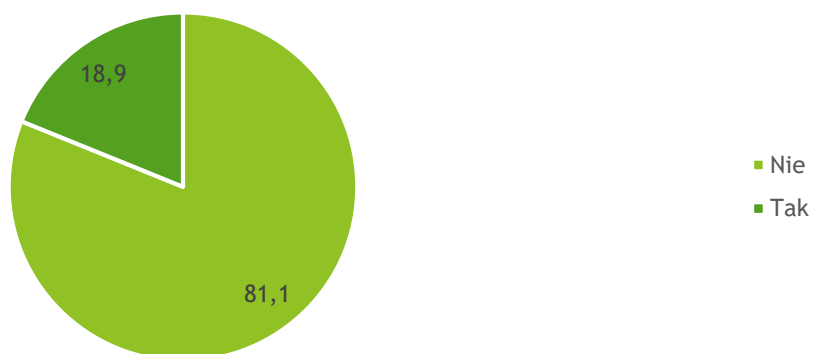
Wystąpienie problemów w trakcie realizacji projektu

Wykres 138 Ankieta beneficjenci - wystąpienie problemów w trakcie realizacji projektu

Wyniki uzyskane w realizowanej na potrzeby ewaluacji LSR ankiecie z beneficjentami znajdują swe potwierdzenie w danych pochodzących z ankiety monitorującej realizowanej samodzielnie przez LGD. U ponad 80% respondentów na etapie realizacji lub rozliczania projektu nie pojawiły się żadne problemy wpływające negatywnie na przebieg bądź rezultaty projektu.

Problemy na etapie realizacji lub rozliczania projektu (ankieta LGD)

Wykres 139 Ankieta ewaluacyjna LGD - wystąpienie problemów w trakcie realizacji projektu

U ponad połowy respondentów problemy dotyczyły odstępstw od harmonogramu, zaś 1/3 doświadczyła problemów finansowych. Średnio każdy z respondentów, którzy doświadczyli problemów w realizacji projektu wskazał 1,5 kategorii problemów, z którymi się spotkał. W kategorii *inne* respondenci wskazali na: wzrosty cen materiałów budowlanych, ograniczenia związane z pandemią covid-19 i brak ludzi do pracy.

	Odpowiedzi		Procent obserwacji
	N	Procent	
Problemy z terminową realizacją harmonogramu (opóźnienia itp.)	11	35,5%	55,0%
Problemy finansowe	7	22,6%	35,0%
Problemy formalno-prawne	3	9,7%	15,0%
Problemy bezpośrednio związane z przedmiotem działalności	2	6,5%	10,0%
Problemy personalne (np. z pracownikami, członkami/partnerami itp.)	2	6,5%	10,0%
Niewystarczająca wiedza, brak informacji lub trudności w dostępie do informacji	1	3,2%	5,0%
Inne	5	16,1%	25,0%
Ogółem	31	100,0%	155,0%

Tabela 50 Ankieta ewaluacyjna LGD - rodzaje problemów w trakcie realizacji projektu

Podsumowaniem doświadczeń ze współpracy beneficjentów z Biurem Stowarzyszenia PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy jest pytanie o polecenie współpracy z LGD polecenia współpracy w zakresie pozyskiwania dotacji znajomym lub rodzinie. Do oceny respondenci używali skali od 0 (*nie*) do 10 (*tak*), a średnia ocen wyniosła $m = 9,37$ przy bardzo niskim, wynoszącym $\sigma = 1,271$ odchyleniu standardowym. Aż 92% respondentów wskazało oceny od 8 do 10, przy czym najwyższą ocenę (10) wskazało niemal 71% ankietowanych. Łącznie poniżej średniej (ocena 5) znalazło się 1,3% ocen (1 os.), zaś powyżej 98,7% ocen. Powodem nie polecenia współpracy z PdDB było *zbyt wybiórcze traktowanie partnerów*.

Odnosząc uzyskany wynik do wskaźnika NPS stosowanego w marketingu, jego wartość dla oceny współpracy ze Stowarzyszeniem PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy wynosi równe 80 punktów, co oznacza najwyższą ocenę. W badaniach marketingowych przyjmuje się, że wartości ujemne to ocena *zła*, od 0 do 30 pkt. to ocena *dobra*, od 31 do 70 to ocena *bardzo dobra*, a powyżej 70 punktów to ocena *znakomita*.

Należy zauważyć, że uzyskana średnia ocena LGD jest bardzo wysoka, a przytłaczająca większość beneficjentów na podstawie własnych doświadczeń poleciłaby współpracę ze Stowarzyszeniem PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy swojej rodzinie lub bliskim.

5.10 Wartość dodana podejścia LEADER

Na podstawie wyników ewaluacji należy stwierdzić, że wartości LEADER bez wątplenia są obecne w działaniach LGD Stowarzyszenie PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy przejawiając się w działaniach aktywizujących i integrujących interesariuszy – mieszkańców obszaru Doliny Baryczy, lokalne organizacje pozarządowe, podmioty edukacyjne, przedsiębiorców i samorządy. Działalność LGD znacząco wpływa także na sytuację lokalnych społeczności, w tym osób z grup defaworyzowanych, rozwój lokalnego rynku pracy i wzmocnienie przedsiębiorczości mieszkańców oraz działania w obszarze edukacji poprzez tworzenie zintegrowanej oferty usług i produktów związanych z Doliną Baryczy opartej na atrakcyjnych i rozpoznawalnych markach: Dolina Baryczy Poleca, Dni Karpia, Kolorowy Szlak Karpia oraz EDUKACJA dla Doliny Baryczy. Należy podkreślić, że LGD Stowarzyszenie PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy trafnie zidentyfikowało mocne i słabe strony obszaru i podjęło adekwatne do wskazanych w diagnozie LSR problemów działania, tworząc odpowiednie warunki do jego kompleksowego rozwoju. Wśród zrealizowanych przedsięwzięć należy podkreślić znaczenie tych związanych z zachowaniem dziedzictwa przyrodniczego i rybackiego charakteru obszaru, rozwojem przedsiębiorczości, wykorzystaniem innowacji w tworzeniu oferty obszaru czy rozwojem infrastruktury. Działania realizowane przez LGD Stowarzyszenie dla Doliny Baryczy w ramach wdrażania LSR wpisywały się w wyznaczone w tym dokumencie cele strategiczne, a efekty tych działań są zauważane zarówno przez interesariuszy – zarówno mieszkańców jak i przedsiębiorców, podmioty edukacyjne, NGO i samorządy.

Podsumowując należy stwierdzić, że w związanych z realizacją Strategii Rozwoju Lokalnego działaniach LGD widoczne są wartości LEADER. Stowarzyszenie PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy zapewniło szeroki udział społeczności lokalnej w tworzeniu i realizacji LSR dla spójnego obszaru Doliny Baryczy. Działania LGD obejmują i integrują różne obszary rzeczywistości społeczno – gospodarczej poprzez zaangażowanie różnorodnych aktorów i interesariuszy tych procesów. Pisane wersalikami PARTNERSTWO (dla Doliny Baryczy) w nazwie LGD podkreśla równoprawne współuczestnictwo różnorodnych lokalnych aktorów w kreowaniu planów i działań LGD. Stosowanie innowacyjnych rozwiązań (np. elektronicznego systemu obsługi i certyfikacji) wpływa na poprawę komunikacji pomiędzy różnymi aktorami życia społecznego m.in. poprzez animowanie wspólnych działań i budowanie

powiązań między nimi. **Między innymi dzięki praktycznemu zastosowaniu zasad LEADER przedsięwzięcia realizowane przez Stowarzyszenie PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy w ramach wdrażania Strategii Rozwoju Lokalnego odpowiadają zidentyfikowanym, realnym potrzebom lokalnej społeczności tworząc spójny i konsekwentnie realizowany program rozwojowy obszaru.**

6 Spis tabel i wykresów

6.1 Spis wykresów

Wykres 1 Obszar działania LGD Stowarzyszenie PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy (grafika pochodzi z Lokalnej Strategii Rozwoju)	3
Wykres 2 Poziomy i obszary analizy ewaluacji zewnętrznej.....	9
Wykres 3 Schemat blokowy ewaluacji	12
Wykres 4 Ankieta ewaluacyjna LGD - roczna liczba ankiet	16
Wykres 5 Ankieta ewaluacyjna LGD - uzyskanie dofinansowania.....	16
Wykres 6 Ankieta ewaluacyjna LGD - realizacja projektu po negatywnej ocenie	18
Wykres 7 Ankieta ewaluacyjna LGD - wpływ współpracy z LGD na skuteczność aplikowania.....	18
Wykres 8 Ankieta ewaluacyjna LGD - korzystanie ze wsparcia LGD	19
Wykres 9 Ankieta mieszkańcy i turyści - płeć	22
Wykres 10 Ankieta mieszkańcy i turyści – analityczne grupy wiekowe	22
Wykres 11 Ankieta mieszkańcy i turyści - zamieszkiwanie na obszarze Doliny Baryczy	23
Wykres 12 Ankieta mieszkańcy i turyści - gmina zamieszkania	23
Wykres 19 Ankieta mieszkańcy i turyści - zadowolenie z zamieszkiwania na obszarze Doliny Baryczy	24
Wykres 14 Ankieta mieszkańcy i turyści - zadowolenie z zamieszkania w Dolinie Baryczy (rozkład odpowiedzi)	25
Wykres 15 Ankieta mieszkańcy i turyści - miejscowość, gmina, obszar jako dobre miejsce do życia	27
Wykres 16 Ankieta mieszkańcy i turyści - gmina jako dobre miejsce do życia	27
Wykres 17 Ankieta mieszkańcy i turyści - poprawa jakości życia w ciągu 5 lat	28
Wykres 18 Ankieta mieszkańcy i turyści - poprawa infrastruktury w ciągu 5 lat.....	29
Wykres 19 Ankieta mieszkańcy i turyści - rozważanie zmiany miejsca zamieszkania	29
Wykres 20 Ankieta mieszkańcy i turyści - chęć zmiany miejsca zamieszkania	30
Wykres 21 Ankieta beneficjenci - rodzaj podmiotu	31
Wykres 22 Ankieta beneficjenci - stanowisko respondenta	32
Wykres 23 Ankieta beneficjenci - długość zaangażowania we wdrażanie LSR.....	32
Wykres 24 Ankieta beneficjenci - motyw udziału w działaniach LGD	33

Wykres 25 Ankieta beneficjenci - ubieganie się o dofinansowanie	34
Wykres 26 Ankieta beneficjenci - przyczyny złożenia wniosku o dofinansowanie	35
Wykres 27 Ankieta beneficjenci - wielofunduszowość	35
Wykres 28 Ankieta beneficjenci - korzyści z wielofunduszowości	36
Wykres 29 Ankieta beneficjenci - efekty realizacji projektu z LGD	37
Wykres 30 Ankieta beneficjenci - opłacalność realizacji projektu	38
Wykres 31 Ankieta beneficjenci - chęć ponownej realizacji projektu	38
Wykres 32 Ankieta beneficjenci - akceptacja wyższych kosztów wykorzystania zasobów lokalnych	39
Wykres 33 Ankieta beneficjenci - wykorzystywane rodzaje promocji	40
Wykres 34 Ankieta beneficjenci - efekty korzystania ze wspólnych form promocji ...	41
Wykres 35 Ankieta beneficjenci - opłacalność wspólnej oferty obszaru	41
Wykres 36 Ankieta beneficjenci - skłonność ponoszenia kosztów wspólnej oferty obszaru.....	42
Wykres 37 Ankieta beneficjenci - posiadanie oferty lokalnych produktów i usług.....	42
Wykres 38 Ankieta beneficjenci - wpływ posiadania oferty produktów i usług lokalnych	43
Wykres 39 Ankieta beneficjenci - ocena promocji obszaru, w tym rybackiego charakteru.....	44
Wykres 40 Ankieta beneficjenci - wpływ obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej.....	45
Wykres 41 Ankieta beneficjenci - ocena działań promujących rybacki charakter obszaru.....	46
Wykres 42 Ankieta beneficjenci - pogląd na zmiany klimatu	47
Wykres 49 Ankieta beneficjenci - ocena wpływu OZE na zmiany klimatu	48
Wykres 50 Ankieta beneficjenci - korzyści z transformacji energetycznej	48
Wykres 45 Ankieta beneficjenci - ponowne podjęcie działań proekologicznych	50
Wykres 46 Ankieta beneficjenci - potrzeba edukacji proekologicznej.....	50
Wykres 47 Ankieta mieszkańcy i turyści - obszary wymagające interwencji.....	52
Wykres 48 Ankieta mieszkańcy i turyści - obszary wymagające interwencji Gmina Cieszków	53
Wykres 49 Ankieta mieszkańcy i turyści - obszary wymagające interwencji Gmina Krośnice.....	55

Wykres 50 Ankieta mieszkańcy i turyści - obszary wymagające interwencji Gmina Milicz.....	57
Wykres 51 Ankieta mieszkańcy i turyści - obszary wymagające interwencji Gmina Twardogóra	61
Wykres 52 Ankieta mieszkańcy i turyści - obszary wymagające interwencji Gmina Żmigród	64
Wykres 53 Ankieta mieszkańcy i turyści - obszary wymagające interwencji Gmina Przygodzice	67
Wykres 54 Ankieta mieszkańcy i turyści - obszary wymagające interwencji Gmina Odolanów	70
Wykres 55 Ankieta mieszkańcy i turyści - obszary wymagające interwencji Gmina Sośnie.....	72
Wykres 56 Ankieta beneficjenci - obszary wymagające interwencji	74
Wykres 57 Porównanie obszarów wymagających interwencji w ramach przyszłej LSR wśród mieszkańców i beneficjentów	76
Wykres 58 Struktura celów LSR - cel ogólny I.....	79
Wykres 59 Struktura celów LSR - cel ogólny II.....	79
Wykres 66 Struktura celów i wskaźników LSR	81
Wykres 61 Liczba podmiotów prowadzących działalność gospodarczą	89
Wykres 62 Dynamika wzrostu liczby podmiotów prowadzących działalność gospodarczą	90
Wykres 63 Wzrost liczby podmiotów prowadzących działalność gospodarczą w gminach obszaru	90
Wykres 64 Liczba odsłon strony www.dbpoleca.barycz.pl	92
Wykres 65 Liczba odsłon stron z ofertą obszaru Doliny Baryczy.....	93
Wykres 66 Ankieta mieszkańcy i turyści - ocena atrakcyjności oferty turystycznej... ..	97
Wykres 67 Ankieta mieszkańcy i turyści - ocena zmian oferty turystycznej.....	98
Wykres 68 Ankieta mieszkańcy i turyści - znajomość lokalnych organizacji społecznych	100
Wykres 69 Ankieta mieszkańcy i turyści - działalność w lokalnych organizacjach społecznych.....	101
Wykres 70 Ankieta beneficjenci - wpływ LGD na rozwój kapitału społecznego	102
Wykres 71 Liczba podmiotów prowadzących działalność gospodarczą	103
Wykres 72 Ankieta beneficjenci - korzystanie ze wsparcia gminy	105

Wykres 73 Ankieta mieszkańcy i turyści - korzystanie z oferty turystycznej obszaru	108
Wykres 74 Ankieta mieszkańcy i turyści - znajomość oferty turystycznej.....	109
Wykres 75 Ankieta mieszkańcy i turyści - ocena oferty obszaru	111
Wykres 76 Ankieta mieszkańcy i turyści - korzystanie z aplikacji mobilnej	113
Wykres 77 Ankieta mieszkańcy i turyści - ocena aplikacji mobilnej	114
Wykres 78 Ankieta mieszkańcy i turyści - długość pobytu turystycznego.....	114
Wykres 79 Ankieta mieszkańcy i turyści - deklaracja ponownej wizyty	117
Wykres 80 Zmiany wskaźnika G.....	119
Wykres 81 Zmiany stopy bezrobocia w gminach.....	120
Wykres 82 Stopa bezrobocia w gminach ze względu na płeć	122
Wykres 83 Ankieta beneficjenci - wpływ LSR na poprawę sytuacji grup defaworyzowanych	126
Wykres 84 Ankieta beneficjenci - innowacyjność projektów	127
Wykres 85 Ankieta mieszkańcy i turyści - rozpoznawalność Stowarzyszenia PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy	131
Wykres 86 Ankieta mieszkańcy i turyści - rozpoznawalność LGD w gminach.....	132
Wykres 87 Ankieta mieszkańcy i turyści – znajomość projektów Stowarzyszenia PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy	133
Wykres 88 Ankieta mieszkańcy i turyści – źródła informacji o LGD.....	135
Wykres 89 Ankieta beneficjenci – źródła wiedzy o działaniach LGD	136
Wykres 90 Ankieta mieszkańcy i turyści - ocena towarów i usług oznaczonych logo Dolina Baryczy Poleca.....	139
Wykres 91 Ankieta mieszkańcy i turyści - znajomość sklepu internetowego sklep.barycz.pl.....	140
Wykres 92 Ankieta beneficjenci – ocena atrakcyjności sklepu internetowego sklep.barycz.pl.....	141
Wykres 93 Ankieta beneficjenci – rozwój działalności sklepu internetowego sklep.barycz.pl.....	141
Wykres 94 Ankieta beneficjenci - korzyści z posiadania certyfikatu DBP	143
Wykres 95 Ankieta beneficjenci - preferowanie podmiotów z certyfikatem DBP	144
Wykres 96 Ankieta mieszkańcy i turyści - udział w wydarzeniach z cyklu Dni Karpia	146
Wykres 97 Ankieta mieszkańcy i turyści - ocena wydarzeń z cyklu Dni Karpia	146

Wykres 98 Ankieta mieszkańcy i turyści - rozpoznawalność programu Edukacja dla Doliny Baryczy	147
Wykres 99 Ankieta mieszkańcy i turyści – zainteresowanie programem Edukacja dla Doliny Baryczy	148
Wykres 100 Ankieta beneficjenci - posiadanie oferty Edukacja dla Doliny Baryczy	149
Wykres 101 Ankieta beneficjenci – korzystanie z danych programu Edukacja dla Doliny Baryczy	149
Wykres 102 Ankieta beneficjenci – deklarowane korzystanie z programu Edukacja dla Doliny Baryczy w przyszłości	150
Wykres 103 Ankieta beneficjenci - ocena elektronicznego systemu certyfikacji	151
Wykres 104 Ankieta mieszkańcy i turyści - ocena działalności LGD w ostatnich 5 latach	153
Wykres 105 Ankieta mieszkańcy i turyści - Ogólna ocena działalności LGD w ciągu 5 lat	156
Wykres 106 Ankieta mieszkańcy i turyści - zadowolenie z zamieszkania na terenie Doliny Baryczy	158
Wykres 107 Ankieta mieszkańcy i turyści - zadowolenie z zamieszkiwania na terenie Doliny Baryczy w poszczególnych gminach	159
Wykres 108 Ankieta mieszkańcy i turyści - miejscowość, gmina, obszar jako dobre miejsce do życia	160
Wykres 109 Ankieta ewaluacyjna LGD - gmina jako dobre miejsce do życia	161
Wykres 110 Ankieta ewaluacyjna LGD - gmina jako dobre miejsce do życia - zmiany w czasie	161
Wykres 111 Ankieta ewaluacyjna LGD - gmina jako dobre miejsce do życia w poszczególnych gminach	163
Wykres 112 Ankieta mieszkańcy i turyści - poprawa jakości życia w ciągu 5 lat	164
Wykres 113 Ankieta ewaluacyjna LGD - poprawa warunków życia w gminie	164
Wykres 114 Ankieta ewaluacyjna LGD - poprawa warunków życia w gminie w gminach obszaru	165
Wykres 115 Ankieta ewaluacyjna LGD - Gmina jako miejsce do życia, a poprawa warunków życia	166
Wykres 116 Ankieta mieszkańcy i turyści - rozważanie zmiany miejsca zamieszkania	172

Wykres 117 Ankieta mieszkańcy i turyści - polecenie zamieszkania w gminie (Net Promoter Score)	173
Wykres 118 Ankieta beneficjenci - Wpływ projektów na realizację celów ogólnych LSR	175
Wykres 119 Ankieta beneficjenci - Wpływ realizacji przedsięwzięć na cele LSR ...	176
Wykres 120 Ankieta ewaluacyjna LGD - Ocena różnych aspektów działalności LGD	178
Wykres 121 Ankieta beneficjenci - negatywne skutki działalności LGD	180
Wykres 122 Ankieta ewaluacyjna LGD - znajomość celów i założeń LSR	180
Wykres 123 Ankieta ewaluacyjna LGD - współdziałanie w tworzeniu LSR	181
Wykres 124 Ankieta beneficjenci - ocena poprawności kierunków rozwoju obszaru	181
Wykres 125 Ankieta beneficjenci - ocena wykorzystania potencjału rozwojowego	182
Wykres 126 Ankieta beneficjenci - ocena preferencji branż	183
Wykres 133 Ankieta beneficjenci - gotowość do zaangażowania się w działania w ramach LSR.....	184
Wykres 128 Ankieta beneficjenci - wykorzystywane formy wsparcia.....	186
Wykres 129 Ankieta beneficjenci - ocena procedur wyboru	187
Wykres 130 Ankieta beneficjenci - ocena wyboru najlepszych projektów	188
Wykres 131 Ankieta beneficjenci - ocena jednoznaczności i obiektywizmu kryteriów	188
Wykres 132 Ankieta beneficjenci - zmiana planów w celu otrzymania wsparcia	189
Wykres 133 Ankieta beneficjenci - realizacja projektów przy braku wsparcia.....	189
Wykres 134 Ankieta beneficjenci - zakres realizacji projektu przy braku wsparcia LGD	190
Wykres 135 Ankieta beneficjenci - korzystanie ze wsparcia LGD na etapie składania wniosku.....	190
Wykres 136 Ankieta beneficjenci - ocena wsparcia na etapie składania wniosku ..	191
Wykres 137 Ankieta ewaluacyjna LGD - częstotliwość komunikowania się z LGD	192
Wykres 138 Ankieta beneficjenci - wystąpienie problemów w trakcie realizacji projektu	193
Wykres 139 Ankieta ewaluacyjna LGD - wystąpienie problemów w trakcie realizacji projektu.....	193

6.2 Spis tabel

Tabela 1 Ankieta ewaluacyjna LGD – projekty, które nie otrzymały wsparcia	17
Tabela 2 Ankieta ewaluacyjna LGD - korzystanie ze wsparcia LGD	19
Tabela 3 Ankieta ewaluacyjna LGD - obszary realizacji projektów	20
Tabela 4 Ankieta ewaluacyjna LGD - odbiorcy efektów zrealizowanych projektów ..	20
Tabela 5 Ankieta mieszkańcy i turyści - zadowolenie z zamieszkania w poszczególnych gminach.....	26
Tabela 6 Ankieta beneficjenci - działania na rzecz zapobiegania zmianom klimatu .	47
Tabela 7 Ankieta beneficjenci - działania proekologiczne w ramach realizowanych projektów	49
Tabela 8 Ankieta beneficjenci - obszary wymagające interwencji	75
Tabela 9 Postęp rzeczowy - wskaźniki produktu	83
Tabela 10 Postęp rzeczowy - wskaźniki rezultatu	85
Tabela 11 Postęp finansowy - cele ogólne i cele szczegółowe	86
Tabela 12 Postęp finansowy - przedsięwzięcia	87
Tabela 13 Analiza zmian wśród podmiotów innych niż JDG w latach 2015 – 2022..	91
Tabela 14 Wpływ na kapitał społeczny - fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne	100
Tabela 15 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w gminach obszaru Doliny Baryczy	104
Tabela 16 Formy wsparcia beneficjentów przez samorządy / gminy	105
Tabela 17 Obiekty turystyczne i miejsca noclegowe w gminach obszaru.....	107
Tabela 18 Ankieta mieszkańcy i turyści – najpopularniejsze formy turystyki	109
Tabela 19 Ankieta mieszkańcy i turyści - źródła wiedzy o ofercie turystycznej.....	110
Tabela 20 Ankieta mieszkańcy i turyści - elementy oferty turystycznej wymagające podkreślenia i wzmocnienia	111
Tabela 21 Ankieta mieszkańcy i turyści - sposoby promocji oferty turystycznej	112
Tabela 22 Ankieta mieszkańcy i turyści - wykorzystywane formy zakwaterowania	115
Tabela 23 Ankieta mieszkańcy i turyści - ocena bazy noclegowej.....	115
Tabela 24 Ankieta mieszkańcy i turyści - wykorzystanie infrastruktury turystycznej obszaru.....	116
Tabela 25 Ankieta mieszkańcy i turyści - ocena infrastruktury turystycznej.....	116
Tabela 26 Dochody gmin - wskaźnik G	119

Tabela 27 Zmiany stopy bezrobocia w gminach.....	121
Tabela 28 Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej.....	122
Tabela 29 Zmiana liczby pracujących w gminach.....	124
Tabela 30 Zmiana liczby pracujących w gminach ze względu na płeć	125
Tabela 31 Realizacja planu komunikacji.....	130
Tabela 32 Ankieta mieszkańcy i turyści – uczestnictwo w wydarzeniach	134
Tabela 33 Ankieta ewaluacyjna LGD - źródła wiedzy o działaniach LGD.....	137
Tabela 34 Ankieta beneficjenci - ocena komunikacji LGD	137
Tabela 35 Ankieta mieszkańcy i turyści - korzystanie z towarów i usług lokalnych	139
Tabela 36 Rozpoznawalność certyfikatu DBP	144
Tabela 37 Ankieta mieszkańcy i turyści – średnia ocena działalności LGD w ostatnich 5 latach.....	155
Tabela 38 Ankieta mieszkańcy i turyści – średnia ocena działalności LGD w ostatnich 5 latach w poszczególnych gminach	157
Tabela 39 Ankieta ewaluacyjna LGD - ocena różnych aspektów działań gmin	167
Tabela 40 Ankieta ewaluacyjna LGD - ocena różnych aspektów działań gmin w zależności od płci respondenta.....	168
Tabela 41 Ankieta ewaluacyjna LGD - ocena różnych aspektów działań gmin w poszczególnych gminach.....	169
Tabela 42 Ankieta mieszkańcy i turyści - powody chęci zmiany miejsca zamieszkania	172
Tabela 43 Ankieta beneficjenci - Wpływ projektów na realizację celów ogólnych LSR	175
Tabela 44 Ankieta beneficjenci - Wpływ realizacji przedsięwzięć na cele LSR	177
Tabela 45 Ankieta ewaluacyjna LGD - ocena różnych aspektów działalności LGD	179
Tabela 46 Ankieta beneficjenci - ocena komunikacji LGD	185
Tabela 47 Ankieta beneficjenci - ocena wsparcia na poszczególnych etapach.....	185
Tabela 48 Ankieta beneficjenci - ocena procesu aplikowania.....	187
Tabela 49 Ankieta ewaluacyjna LGD - formy kontaktu z LGD	191
Tabela 50 Ankieta ewaluacyjna LGD - rodzaje problemów w trakcie realizacji projektu	194